

જંગલમાં મંગલ.

—૧૧—

આફ્રીકાના ખીયાખાનમાં રચાયેલો
વીચીત્ર કીસ્સો.

—૧૧—

લખનાર :—“ ગુલફામ ”

તે

નેહાંગીર નશરવાનજી પટેલ.

—૦:—

પ્રગટ કરનાર :

દીનશા એટલજી કરકરયા

તે

“ એરાગે-હિન્દ ” ચોપાન્યાના માલેક અને અધિપતી.

આ વાર્તાનું પુસ્તક માં નેહાંગીર નશરવાનજી પટેલે કાઠ મધિયા
લખ્યું છે અને મી. દીનશા એ. કરકરયાએ મુંબઈ તારદેવ
ખાલીવાલા યાગેટર પાસે આવેલા જર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
છાપ્યું છે અને ત્યાંથીજ પ્રગટ કાઢ્યું છે.

२०६५

४६३.०४७-

पलने

(बेग)

३१,१२९

आ पुस्तक कायदा प्रमाणे रजिस्टर थपलुं छे माटे अना मासेकनी
परवानगी वगर फुरी छापवाने। कोष्ठते छकक नथी.

31127

શ્રી૦ ગુલકામને હાથ રચાયલા નાટકો, સ્ત્રીત્સ અને વાર્તાઓ.

નાટકો અને સ્ત્રીત્સ—આંધર ખેલેર; મંડળ ચોટડી; કાયાતું કટેસર; મોઢાકી દોર; મસ્તાન મનીજેહ; નેનટલમેન લોહર; કડકા બાલુસ; ધણીઆણીનો ધાક; પાતાલ પાણી; મધરાતનો પરાણો; પુઠા છુપખ; ધસેલો ધાંખરો; ટોપસી ટવી; ફાંકો શીવુરી; જમતો છુત; ચઠાપટ્ટી; ખેલેન કે ખતા, હાંમ માસ્તર; જો-મારો-માટી; ચાનજી ચકકર; ધરનો ગવરનર; ધન ધન ધોરી; મુખલો-જમાસ; કુંવાર-મંડળ; વાજતો ધુંધરો; ખુખીતું ખોરીલ; લજ્જો લવજી; વગેરે.

વાર્તા—સોનારનો ગઢ; દુખાસનો વારજ; રંગેલું બાલજી; આપુરું કીસમત ઉનાદ (પાપીતું પમડું) પાંડુરંજ હરી; સરોવરની મુંદરી; મેઢલુજી અને સુના વહુ; જો ધન વું ક્યાં છે; દીલસોઝ દોરત; નવજ નાણાવટી; કાળો નાગ; એક ઝેરનો કટોરો; બરની બંજળ; ખેલન મનીજેહ; કન્યાનું કાલપુદ; મહોખતી બાઝાર; ગુલદસ્તે રમુજ; જાનુ યાને સજીવન ચપલો આચક; જખરદસ્તીના લગન; ગાંડા પટેલ; એ કદાચુજી કોણા મોટે ધરના બાઈ આહેખ; ઉદાલગીર; હમીદા; તકદીરનો તોર; આબી માસીના જોઆર્યા; પ્રતાપી લક્ષમી પ્રતાપ, સુરજ પુજનારી પ્રજા યાને અદેખી હમશીર; જેક ત્રેવરસ; પુદાએ બનાવી જોડી; ખેણુકોટક; ખંડેરાવ ગામકવાડ; તહરમચી તમડી; મુતીની આંખનો હીરો; માથુકનો ધજારો; રજપુતાણી બક્ષમી; તલેસમાતી વીટી; જમખર પુજારી; લવજી ભજંગો; હેદરાખાદનો હજમ; મારી બચગીના દહાડા; નરગીસ; હરીકું કાવતર;

રાજમાતાની સેવા; ઘેડો ગણેશ; પવિત્ર તાવીઝ; દરયાની દાકણ; હકદારનો હક અને ગુલખી ઝાફર; શીતુરી દીલાવર; જફાદાર, નરગીસ; સ્વપણાની તાસીર; અશમચોર, જંગલમાં મંગલ; વિગેરે.

ઉપલી ટીપ મધે જણાવેલા મી० 'ગુલકામને હાંથ લખા-
યલા નાટકો અને સ્કીત્સ મધેના કેટલાક નાટકો અને સ્કીત્સ
અને કેટલીક વાર્તાઓનાં પુસ્તકો અત્યાર સુધીમાં બાહર પડ્યાં
છે, અને એકંદર લેતાં આએ મી० ગુલકામનું,

૪૯ મું પુસ્તક

આજે બહાર પડ્યું છે

* * મી० ગુલકામને હાંથ, ખુદ "ગુલકામ"નાં તખલ્લુસ
અને બીજા અનેક તખલ્લુસ હેઠળ, લખાયેલી અસંખ્ય ટુકડી
વાર્તાઓ. સ્કેચ, કવીતા, દુચકા, વગેરેનો સમાવેશ ઉપલી
ટીપમાં કરી શકાય તેમ નથી.

1913
1914
1915
1916

કાંઈક—ખુલાસો.

યજ્ઞદાંતી યાદ સાથે આજે મારું ૪૯ મું પુસ્તક બાહર
 પાડવાને હું બાબ્બચાળી થયો છું અને તે માટે પરવર-
 દેખારનો દબારો દબાર આભાર માનું છું. આ વાર્તા પ્રખ્યાત
 સીનેમા શીલમ ઉપરથી ઉપજાવી છે અને તે શીલમ મધેના
 બનાવેને કાપમ રાખીને તથા અસલ વાર્તાને પણ તેના અસલ
 રૂપમાં જમાવી ને, મેં મારી તરફથી કાંઈક ઉમેરો વધારો કર્યો
 છે. સીનેમા ઉદ્યોગ સાથેના મારા લાંબા સંબંધને પરીણામે
 અને મારી કેટલીક વાર્તાઓ અને નાટકો ઉપજાવવામાં મારી
 મદદ મળી છે એમ મારે અત્રે જણાવવું જોઈએ. એજ
 અનુભવને પરીણામે આજે વાર્તા આજે હું મારા મહેરબાન
 વાંચનરાઓ આમલ રજુ કરું છું. મારી કેટલીક વાર્તાઓ
 પુસ્તક રૂપે પ્રગટ કરવાની મહેનત લેનાર અને તેની કૃતેદમંદ
 કારસાજ કરનાર બાઇ દીનશા એલેલજી કરકરયાનો પણ મારે
 આભાર માનવો જોઈએ. મેં ઉપર કહ્યું છે તે મુખ્ય આ
 વાર્તા એક સીનેમા શીલમ ઉપરથી ઉપજાવી છે અને સીનેમા
 ઉદ્યોગ સાથે અને ઘણાં લાંબા સંબંધ હતો માટે સીનેમા
 ઉદ્યોગને દીંદમાં ખાલવવામાં મુખ્ય મદદ આપનારી માદન
 યીયેટર્સ લીમીટેડ પેઠીના મુંરખી શેઠ જમશેદજી ફરામજી માદનની
 પત્ની યાદ મારે કહડે તાજ થાય છે, અને શેઠ જમશેદજી
 માદનને મુખ્ય અને મુજ મદદ આપનાર શેઠ રસતમજી ખરશે-
 દજી દોટીવાલાની ખાસ દીલસોઝી અને પ્રીતીની માદમાં આ
 પુસ્તક તેવજુને અપહ્યુ કરવાની રજા મેં લીધી છે, ૫૮ વરસની
 જવાન ઉમરે શેઠ રસતમજી દોટીવાળા ગુજર પામ્યા છે પણ

તેવણે સીનેમા ઉદ્યોગ માટે જે કાંઈ ક્યું છે તેને માટે હાલ
મધેના સંબંધો સીનેમા ઉદ્યોગવાળાઓ સદાના આભારી
મન્યાલ હશે.

આ નાનકડું પુસ્તક રજૂ કરતી વેળા હું જોટલી દોઆ
મુબારક હું કે મારા મહેરબાન વાંચનારાઓને તેથી કાંઈક
ગમત ઉપજે અને જેક નવીન પ્રકારનો વીચીત્ર કાસ્તો
વાંચવાથી ખુશાલી પેદા થાય.

દા. સેવક,

ગુલઝામ.

સંતોષના બે સપ્તુન.

મારી અદના કોરોડથી પ્રગટ થયેલાં વાર્તાના પુસ્તકે,, ચોપાન્યા વગેરેના દાખરો વાંચનારાઓ સમગ્ર આજે નવું પુસ્તક દાખર કરતાં મને ખેદ છે સંતોષ ઉપજે છે અને આવી રીતે સાહીત્યની સેવા મારી અદના શક્તીથી બજાવવાનું મારાથી બને છે તે માટે પરવરદેગારનો દુઃ આભારી થયો છું. ગુજરાતી વાંચનારો વર્ગ સારા લખનારાઓની અને સારાં લખાણોની દર પુજે છે અને તેવા લખનારાઓના મનપસંદ લખાણોને તેઓ આશરો આપે છે એમ જાણીનેજ મેં સારા લખનારાઓની વાર્તાઓના પુસ્તકો પ્રગટ કરવાની સંભાલ લીધી છે.

પોતાની આગળ વારતાઓ જેમ ક્ષેત્રે પણ બદલો કે દામ લીધા વના મહેરબાનીની રાહ મને પ્રગટ કરવાની રજા મારા હેતવંતા મીઠા બાઇ ગુલશમે આપી હતી તેમ આ વાર્તા પણ પ્રગટ કરવાની પરવાનગી તેવજે કાંઈપણ બદલો કે દામ લીધા વના આપી છે અને વધી આ પુસ્તકમાં રજુ થતાં પીકચરોના સખળા બેઠા બાઇ ગુલશમે કરી પણ બદલો કે દામ લીધા વના મને આપ્યા છે, જે માટે એ બાઇનો ખરા હુગરથી ભારે આભાર દુઃ માનું છું.

મારી તરફથી પ્રગટ થયેલાં આગલાં પુસ્તકોની માફક આ પુસ્તકને પણ સંપુર્ણ આશરો મલશે એવી ઉમેદ સાથે સંતોષના બે સપ્તુન મેં જોગ્યાં છે અને આવીજ કોરોડ બનીપમાં આજુ રાખવાની ઉમેદ મેં બાંધી છે.

લા. દોઆજો,

દીનશા એડલજી કરકરયા,

મરહુમ શેઠ
રૂસતમજી ખરશેદજી દોટીવાલા,
જેઓએ

પોતાની જીંદગીમાં સીનેમા ઉદ્યોગને ખીળવવામાં
અતી કીમતી ક્ષણો આપ્યો હતો અને હિંદમાં
તે ઉદ્યોગને સંગીન પાયા ઉપર મુકવામાં
પોતાના સસરાજી મરહુમ શેઠ જમશેદજી
કરામજી માદનને મોટી મદદ આપી
હતી તેવજી તંરકની માન વખાણની
લાગણીમાં આ નાનું પુસ્તક
અર્પણ કરવાની રજા
લઉં છું.

લા० ગુલકામ.

महुंभ शेठ इस्तमलु अरशेदलु दोटीवाला.

(डॉ. श्रीनिमा उद्योगने मोटी मदद आपनारा
उलकतावाला-साहुसीक वेपारी.)

જંગલમાં મંગલ.

આફ્રીકાના ખીયાખાનમાં રચાયેલો
વીચીત્ર કીસ્સો.

શરૂઆતનો ખુલાસો.

“તારઝન”ની યાને “વાંદરાઓના રાજ”ની વાતથી મારા ધાગુખરા વાંચનારાઓ માહીતગાર થઈ ચુક્યા હશે. જેઓ “તારઝન”ની તવારીખ વાંચીતા નહીં હશે તેમની માહીતી માટે તેની તવારીખનો હુંક સાર અતરે હું રજુ કરીશ, કારણ કે આ કથા તે “તારઝન”ના ખેટાને લગતી છે, હોઈ એ સ્તોક નામનો એક ઇંગ્લેન્ડ અમીર પોતાની ધણીઆણી સાથે આફ્રીકાના એક કિસ્ક ખીયાખાન અને જંગલી વનવરોથી વસાયેલા મુલકમાં જઈ લાગ્યો હતો. ત્યાં એ સ્તોકની ધણીઆણીએ એક છોકરાનો જન્મ આપ્યો અને ધણીઆણી મરણ પામી. એ પ નામે જાળખાતા મોટા કાવર તન બદનના વાંદરાઓનાં ટોળાંએ દરેરો પાડ્યો અને એ સ્તોકને તેઓએ મારી નાંખ્યો. યથુ દુધમળ ખેટાને એક વાંદરીએ ઉપાડી લીધો અને તેને પાળી પોશી પોતાના ખેટા માફક ઉધાર્યો. તે ખેટા અતી ધણી જોરાવર અને ચંચળ તથા પીલતન જેવાં તન બદનનો નીવડ્યો. વાંદરાઓએ તેનું નામ “તારઝન” પાડ્યું. આખાં જંગલના વનવરો વચ્ચે “વાંદરાઓનો સરદાર-તારઝન” (Tarzan of the Apes) નામથી તે જાળખાવા લાગ્યો.

અનેક બનાવો બનવા પછી આ “તારકન” પોતાને વતન જઈ પુગ્યો અને લોડ ઁ સ્નોકનો તે ખેટો અને વારસ હતો એવું સાબેત થયું. તે પરણ્યો અને તેને ત્યાં ખેટો બન્યો જેવું નામ જેક પાડવામાં આવ્યું. હવે આ એ કથામાં “તારકન” ના ખેટા જેકનો હેવાલ સમાવવામાં આવ્યો છે.

અકારણ ૧ લું.

“એજેક્ષ”

આગખોટ “મારજેરી”ને લગતી એક ખોટ ઉગામખી નદી ઉપરથી, વહેતાં પાણીના રોહપર ધીમે ધીમે પસાર થતી હતી. નદીના રોહ સાથે ખોટ પસાર થતી હતી, માટે હલેસાં મારીને મહેનત કરવાની જરૂર હતી નહીં, જેથી તે ખોટના ખલાસીઓ ખુશાલ અલોટાઈને ખુશ વાતચીત ચલાવતા હતા અને કૃત સુકાની પોતાનાં કામ ઉપર ધ્યાન આપતો હતો. તેઓ જે જગાથી પસાર થતા હતા ત્યાંથી ત્રણ માઇલનાં છેટાંપર આગ ખોટ “મારજેરી” લંગર નાંખીને પડેલી હતી અને હંકારી જવા માટેની સઘળી ગોઠવણ તેની ઉપર રચાયેલી હતી. ખોટ માંહેલા સઘળા ખલાસીઓનું ધ્યાન એકાએક કીનારા તરફ ખેંચાયું. મોટા અવાજથી ચીસ પાડતો અને પોતાના કંઠાયલા પતલા હાથોથી ચાળા કરતો, હાડખીંજર જેવો એક માણસ કીનારા પર ઉભો હતો.

જ્યારે ખોટ કીનારાની લગોલગ આવી ત્યારે તેઓએ જોયું કે લેવાઈ જુદાઈ ગયેલા એક માણસ કિનેલો હતો, જેના માથા ઉપર સંકેદ યાજ હતો. તેનું આખું બદન એક લંગોટ સીવાય તકન નગન હતું. હાડકાંનીકળી આવેલાંને ખેસી ગયલા ગાલ ઉપરથી આંસુના રેલા વહેતા હતા.

તે માણસ કામ અજાણી ભાષામાં ખોલવા લાગ્યો જેથી વડા ખલાસીએ કહ્યું, "તું ઇંગ્લેન્ડ ખોલી શકે છે કે ?"

તરતજ તેણે ઇંગ્લેન્ડ ભાષામાં ખોલવા માંડ્યું. સાફ શુધ ઇંગ્લેન્ડ ભાષા તે ખોલી શકતો હતો નહી અને ગોયા ઘણા વરસો પર ઇંગ્લેન્ડ તે ખોલ્યો હોય અને તે ખોલવાની આદત જુદાઈ ગઈ હોય તેમ તે યાદ કરી કરીને ખોલતો હતો. તેણે અરજ કીધી કે "આ ત્રાસદાયક મુલક મધેથી મને ખચાવો અને તમારી સાથે મને લઈ જાવો."

ખલાસીએને દયા આવી અને તેઓએ તેને સાથે લીધો અને આખી ટોળી જ્યારે આગખોટ "મારનેરી" ઉપર જઈ પુગી ત્યારે તેણે પોતાની ગમખાર હકીકત કહી સંમળાવી અને પોતે કેમ જુખમરો સેલવયો હતો, દુઃખ સંકટ અને જીલ્લામાં કેમ ખમયો હતો અને કેવી રીતથી હાલતમાંથી પસાર થયો હતો તેનું વર્ણન તેણે આપ્યું. દશ વરસની લાંબી મુદત તેણે આવાં દુઃખ વચ્ચે ગુજરી હતી. આક્રીકા મધે તે કેવી રીતે અને કેવા સંજોગ વચે આવી પુગ્યો તે તેણે કહ્યું નહી. પોતાની આગલી જીંદગીની હકીકત પોતાના ખેલદ સંકટ દુઃખને સળખે તે જુલી ગયો છે, એવુંજ ધારી લેવાતું તેણે છોડ્યું. પોતાનું ખરું નામ વટીક તેણે ખલાસીએને કહ્યું નહી જેથી ખલાસીએએ તેનું નામ પોતાની મરજથી મીચલ સેજાવ પાડ્યું. તે ખરેખર કેવી પાપી અને

બદમાસીભરી હાંદગી પોતાની જવાનીમાં ગુબ્બરી ચુક્યો હતો તે વાતથી તે ખલાસીઓ અજલજલ રહ્યા અને તેમજ વળી તે જાતનો એક રશીયન હતો અને તેનું 'ખર' નામ એલેક્ષીઝ પોલવીશ હતું તે પણ કોઈ જાણી શક્યું નહીં.

દશ વરસની વાત ઉપર તે પોતાના જેવાજ નીચ બદમાસ પાપી મિત્ર નીકલસ રોકોફ સાથે આ સુલકમાં ઠગાઈ અને દગાગાહી દોલત ભેગી કરવાની ઉમેદમાં આવ્યો હતો. પણ તેઓ અને જંગલી ઝનુની તાયફાના સપાટામાં સપડાઈ ગયા હતા જે સખખે તેનો મીત્ર માર્યો ગયો હતો પણ જંગલી માણસોએ તેને છવતો રાખી મોત કરતાં પણ ધુરી હાલતે પુગાડ્યો હતો. એ દશ વરસ દરમિયાન તેણે સેંકડો વખત પોતાની હાંદગીને શ્રાપ દીધા અને હાંદગીથી તદનજ ખેંચી ચઢાવ્યો પણ તે એટલો હીચકારો અને પાપી હતો કે આપવાત કરીને મરવાની હીમત તેની આવી નહીં.

તારઝને આજે પાપી પોલવીશે જોયો હતો અને તેની અદેખાઈ કરીને તેને અનેક વાર દાર મારી નાંખવાની કોશિશ પોલવીશે કરી હતી અને જે કે તારઝને તેને કશું તુકસાન કર્યું હતું નહીં છતાં તે તારઝનેનો કટો વેરી બન્યો હતો. દશ વરસ તેણે તાયફાવાળાઓના ગામડાંમાં ગુબ્બર્યાં હતાં, સ્ત્રીઓ અને બાળકો તેને જેતાંજ પથરા તેની તરફ ફેંકતાં, પુરૂષો તેને લાકડી અને સોટાવડે મારતા, અને લાગ જોઈ ગામડાંમાંથી નાસી જવાની તેણે જ્યારે કોશિશ કીધી ત્યારે તેના છવતા દાંત તેઓએ તોડી પાડ્યા. શીતળાના રોગને તે ભોગ થયો પણ તેના કમનસીબે તે પાછો સાજો થયો અને શીતળાએ તેનો એહરો ફેરવી નાંખ્યો, બેડાળ કદરૂપો બનાવી દીધો.

આવા એક માગુસને, તેની આગલી તવારીખથી અન્તરુ રહેલા બોળા ખજારીઓ આગળેટ " મારનેરી " ઉપર લઇ ગયા અને ત્યાં તેઓએ તેને જોગક આપી તેની સારવાર કરી તેને પાછો ટટાર કાઢ્યો. તેને ધાંમે ધાંમે શકની આપી અને થોડોક કહિવતવાર અન્યો પગુ તેના દેખાવમાં તેા દુશો ફેરફાર થયોજ નહી. જોકે ૪૦ વરસથી ઓઝી ઉગરનો તે હતો છતાં ૬૦ વરસથી વધુ ઉગરનો હોય તેવો લાગતો હતો. તેના કરતુકનો પુરેપુરો અદ્યો કુદરતે તેને આપવાની ધારણા રાખી હોય તેવો તેનો અવતાર હતો અને હજી તેણે છગ-રતું એર અને દીકનું કપટ છોડ્યું હતું નહી માટે હજી કુદરત તેને વધુ અદ્યો આપતાં છોડશે નહી એમ તેણે ખ્યાલ પાંધ્યો નહી. તેના છગરમાં ધીકકારની લાગણી પેડી હતી અલકે તેની રજોરગમાં ફક્ત ધીકકાર વેર અને કપટનુંજ તતવ ફેલાઈ રહ્યું હતું. રગીયાનાં તેણે ખુન કર્યું હતું અને તેને દાયે માર્યાં ગયલાં માણુસના રૂઠ તરફ તેને ધીકકાર હતો. પોલીસ તેની પુઠે લાગી હતી માટે પોલીસ તરફ તેને ધિકકાર હતો. તે નાસી ગયો અને કોઇએ ખરાબર આશરો નહી આપ્યો માટે સધળા માણુસ જાત તરફ તે ધીકકાર ધરાવતો હતો, અને તારજન જોરાવર, ખદાદુર, અને સધળાં જાનવરોનો સરદાર અન્યો હતો માટે તેની તરફની અદેખાઇની લાગણીથી તેને ધીકારતો હતો. તે કુંજરો એકમારગી અને ચુપ રહેતો અને ખલાસીઓ તેને છેડતા નહી, કારણ કે તેઓ એવુંજ ધારતા કે દુઃખથી તે નાસીપાસ થઇ ગયલો હશે.

" મારનેરી " આગળેટ તવંગર વેપારીઓએ તમવાર કરીને આફ્રિકા પેલાયશની શોધખોળ માટે મોકલી હતી અને તે આગળેટમાં લેખોરેટરી ખનાવેલી હતી અને સાયનડીસ્ટો

કામ અભવતા હતા. “મારજેરી” આગળ વધી અને એક તદનજ જંગલી, નહી જણાયલા ઉજડ ભાગપર આવી પૂગી અને ત્યાં તેણે લંગર નાંખ્યું. કેટલાક ખલાસીઓ કીનારાપર ફરવાને ઉતર્યા અને પોલવીશ પણ તેમની સાથે કીનારે ગયો. તે એક મોટો ટાપુ હતો. જ્યાં ગંજવર જંગલ હતું. તે ટાપુ ઉપર શોધખોળ ચલાવવામાં સાયનટીસ્ટો રોકાઈ ગયલા હતા અને ખલાસીઓ શીકાર કરવામાં અને ખીજી મોજ ભોગવવામાં વખત ગુબરવા લાગ્યા, એક મોટાં ઝાડના છાંયડા હેઠળ પોલવીશ સુતો અને થોડા વખતમાં ઉંઘાઈ ગયો. તેના અદનને કાઢતો હાથ લાગવાથી તે ઝપટી ઉઠ્યો. તે ઉડીને ખેડો અને ભડકીને જોયું તો પોતાની પડોશમાં એક ગંજવર અતી મોટાં કદનો વાંદરો ઉભેલો હતો અને તેના ચેહરા તરફ તે બહુજ ટીકી ટીકીને જોતો હતો. તે રશીયન આ જોધને ખરેખર ધાસ્તી ખાઈ ગયો. ખલાસીઓ તરફ તેણે નજર ફીધી પણ તેઓ લાંબે છેટે હતા. પેલા વાંદરો જે એપ જાતનો હતો તેણે ફરીને તે રશીયનના ખભાંપર પોતાનો પંજો મુક્યો અને ફરીને તેને ટીકવા માંડ્યો. પોલવીશે જોયું કે તે જનવર કોઈખી રીતે ઝતુની બનેલું હતું નહી અને કશું તુકસાન કરે તેવી વળાણુ દેખાડતું હતું નહી. પોલવીશ હવે ઉભો થયો. તે એપથી દુર ચવાને સાર પોલવીશ ધીમે ધીમે ખલાસીઓની ભણી ચાલ્યો પણ એપ પોતે પણ તેનો હાથ પોતાના પંજમાં લઈ, માથુસની માફક પોતાના પાછલા બે પગે તેની જોડાજોડમાં ચાલવા લાગ્યો. પેલા ખલાસીઓની લગભગ લગોલગ તેઓ જઈ પુગયા અને તે અરસામાં પોલવીશની પુરેપુરી ખાતરી થઈ કે તે વાંદરો તેને સહેજખી ધબ્બ કરવા માંગતો હતો નહી. દેખીતી રીતે માથુસજાત સાથે આ વાંદરાએ

વસવાટ કીધો હોય અને માણસગતની સંગત સાંધી હોય એવું લાગતું હતું. પેલા રશીયને મનમાં ખયાલ કીધો અને તેને ગણતરી કીધો કે આ વાંદરો જે તેની સાથે રહેશે તો પછસાની કમાણી કરવામાં એક ઘણું સારૂ સાધન તે થઈ પડશે અને તેટલા માટે પોલવીશે મનમાં ઠરાવ કર્યો કે આ વાંદરાને પોતાની સાથેજ રાખવો.

ખલાસીઓએ આ વીચીત્ર જોડીને જોઈ અને તેઓ સંધ્યા તે અને આગળ આવ્યા. વાંદરાએ તેમને જોઈને જરાળી ધાસ્તીની નીશાની દેખાડી નહી. તે ખલાસીઓથી ડરી જવાને બદલે વાંદરાએ તો દરેક ખલાસીના ખભાંપર હાથ મુક્યો અને દરેક ખલાસીનો ચહેરો જાહેવ ધયાનથી અને આતુરતા સાથ તપાસ્યો. દરેક ખલાસીને આ પ્રમાણે તપાસ્યા પછી વાંદરો પાછો પોલવીશની પડોશમાં જઈને ઉભો જે વેળા તેના ચેહેરાપર નાસીપાસી અને ગમગીનીનાં ચીકનો પ્રગટ દેખાતાં હતાં.

ખલાસીઓ આ વાંદરાને જોઈ ખુશ થઈ ગયા અને તેની આસપાસ ફરી વળ્યા તથા તે વાંદરા બાળે તરેદવાર સવાલો તેઓ પોલવીશને પુછ્યા લાગ્યા. પોલવીશે ક્રૂત એટલુંજ કહ્યું કે "આએ એપ મારો પોતાનો છે." ક્રૂત એટલુંજ તેણે કહ્યું અને બીજું કશું કહ્યુંજ નહી. બસ તે એમજ બોલ્યા કાઠો કે "એ તો મારો પોતાનો છે-એ તો મારો પોતાનો છે."

ખલાસીઓ મોટે ભાગે એડા ચવીત્રા હોય છે અને આએ ખલાસીઓ પણ તેવાજ રમુછ અને તોફાની હતા માટે તેઓ માહેસો એક ખલાસી તે વાંદરાની પીઠ પાછળ ગયો અને તેની પીઠમાં તેણે એક ટાંચણી ભોપી. વીજળીની ઝડપે તે વાંદરો

ફરથો અને એક ઘડી અગાઉ જે પાગલી બકરી જેવો નરમ અને ઠંડો જણાતો હતો તે પલકમાં જવું અને ગુરસામાં દબત જેવો બની ગયો. જે ખલાસીએ હસ્તા ચેહરા સાથે રમુજમાં ટાંચણી ભોજી હતી તે તો ફગવાઈને શીકડા પડી ગયો. વાંદરાએ તેને પકડવા પોતાના અને લાંબા હાથ પહોળા કીધા અને તે હાથના સપાટામાંથી છટકવાનું નહીં બની શકે એવું હતું એમ જોઈને તે ખલાસીએ પોતાની કમરેથી લાંબી છરી બહાર કઢાડી. પણ વાંદરાએ તો એકજ ઝડપમાં છરી ઝુટાવી દુર ફેંકી દીધી અને તેના પીલા મોટા કરવત જેવા દાંત તે ખલાસીના ખસાંમાં પેટાં ખીજી ખલાસીઓ ગભરાયા, છરી પથરાં લાકડી વગેરેનો ઉપયોગ કરી તેઓ વાંદરાને હાથવાની કાશેશ કરવા લાગ્યા પણ સઘળું ફેંકત. પોત્તનીશ ભુમો પાડી તરેહવાર ખોલવા લાગ્યો અને તેને ચોંતા ઉપજી કે જે આ ખલાસીઓ વાંદરાને મારી નાંખશે તો ભત્રીશની કમાણીની તેની સઘળી આશા નાશ પામશે. પણ વાંદરાને મનસે તો આ હુમલો નજીવો હતો અને આવો હુમલો કરનારાઓને હાથપર તે માર્યો જાય એવું તો જણાયું નહીં, પણ હુમલો કરનારોની છાંદગી જેખમમાં આવી પડી.

આગખોટનો કેપટન પોતાના મદદનીશ સાથે તરતનોજ કીનારે ઉતર્યો હતો જે દુરથી આ દેખાવ જોઈને દોડતો આવ્યો અને પોતાની રીવોલ્વર તેણે કાઢાડી. એપ સઘળા ખલાસીઓએ જમીનપર પટકી નાંખી એકસો ઉભો હતો અને તેની જોડમાં પોત્તનીશ હતો. સઘળાઓને એપે પટક્યા હતા પણ તે રશીયનને તેણે છોડ્યો હતો નહીં માટે રશીયનને હીમત આવી. કેપટને પોત્તને કરીને તે રશીયનને કહ્યું. “ તું ખાન્ટુ ચઈ જા, હું એક ખે ગોળામાં એને ઠાર કરી નાંખું છું.”

તે વાંદરો ઝનુન અને ગુસામાં દષ્ટત જેવો બની ગયો.
 (બુચો પાનુ ૮.)

“નદી-નદી-એને મારશે ના.” પોલવીશ બોલ્યો, એ તો ગરીબ જે. એ મારો છે.”

“એ તારો હાથ કે કાઠનોખી હાથ-પણુ એવું જીતુની જીનવર હવતું જોઈતું નથી.” કેપટને કહ્યું.

“એ મારો છે. આએ ખસારીએ એને ઠાંચળી બોંધી તેથી એ ખીજવાયો. એને પહેલાં દેરાન કીધો ત્યારે એ જીતુની જીનયો.” પોલવીશ બોલ્યો.

કેપટને રીવોલ્વર નમાવી અને પુછપરછ કીધી અને ત્યારેજ તેને માલમ પડ્યું કે આ જીનવર ખરેખર તો ગરીબ હતું પણ તેને નાહક છેડવાથી તે જીતુની જીનયું હતું. વાંદરો હવે પાછો ગરીબ બની ગયો હતો. તે ધીમેથી કેપટનની લગોલગ ગયો અને તેનો એકરો ટીકીને જોયો અને જીવે પાછો નાસીપાસ થયો હોય તેવો અવાજ તેણે કહાડ્યો-ગોપા એક માણસ નીરાડીમાં છગરથી હાથ ખેંચે તેવો તે અવાજ હતો. યોડીજ મીનીટમાં કેપટન સાથે વાંદરો પસોટાઈ ગયો અને કેપટને જોઈ લીધું કે આ વાંદરો લગલગ માણસ જેવી સમજદારી અને શયાનપત ધરાવતો હતો. તેઓ સઘળા હવે પારકસ ઉપર ગયા, પેલો વાંદરો પણ તેમની સાથે રહ્યો. આગખોટ ઉપર વાંદરો પોતાની ગરજ મુજબ ફરવા ફરવા લાગ્યો અને સડે કાઠ સાથે બેળાવા લાગ્યો. કાઠખી વખત તે જીતુન કે ગુસ્સો દેખાડે નહી. જેથી અંદરે આગખોટ જઈ પુગે ત્યાં આગખોટ ઉપર કામે કાજે આવનારાં નવાં માણસોના એકરો બહુજ ધયાનથી વાંદરો તપાસે અને હમેશાં નાસીપાસ થયો હોય તેવોજ દેખાવ કરે. આખરે આગખોટ અંદરે ફરતી લાંબે વખતે લંડનના આરાંમાં આવી પુગી.

આ અરસામાં પોલવીશે અને ખીજ ખલાસીઓએ વાંદરાને તરેહવાર ત્રીક અને રમતગમત શીખવી અને તે ચંચળ જનવર અજાયબી ઉપજે તેની ત્રીક કરવા લાગ્યો. તે વાંદરાનું નામ “એજેક્ષ” પાડવામાં આવ્યું.

પ્રકરણ ૨ જી.

ભારતર સાહેબની કમળખતી.

જાણે તરતનોજ એરંડીયાનો જોલાખ લીધો હોય તેવાં એબદશા જેવા ચેહરાનો હેરોહડ મુર જોડે જવાન હતો તોપણ ધરડાએને ખાજુએ એસાડે તેવો તે દાદા બળ્યો હતો. તે શીખેલો અને અભયાસી હતો અને એક ખીટીશ અમીરના ખેટાને શીખવવા બળ્યાવવા રોકાયો હતો. તે જોતો હતો કે જે જવાનયાને શીખવવાનું કામ તેને સોંપવામાં આવ્યું હતું તે અભ્યાસમાં એવો સારો વધારો કરતો હતો નહીં કે તેથી તેના માત પીતાને સંતોશ ઉપજે. તે નાનકડા અમીરજાદાની માતા આગળ મુર બળાયો કરતો ખેટો હતો અને ખોલતો હતો કે, “હું એમ નથી કહેતો કે એ ચંચળ નથી; જે ચંચળ નહીં હતો તો હું એને વધું સારી રીતે અભ્યાસ કરવાની ફરજ પાડી શકતો, પણ કમનસીબી અને મુસીબતની વાત તો એ છે કે એ જોઈએ તે કરતાં અવિશય વધારે ચંચળ છે. એટલો ચંચળ છે કે જેખી કાંઈ શીખવા માગે છે તે ચપ કરતો શીખી જાય છે અને વળી એટલો ચંચળ છે કે જે એ શીખવા નથી માંગતો તેની તરફ એ આડી નજરે જોતોખી નથી. એને સાહીત્ય ઉપર કસો શોખ છેજ નહ. ફક્ત જંગલી ફાડી ખાનારા જનવરોની, વાંદરા, સીંહ, હાથી, અને

વધ એવાં પ્રાણીઓની અને જંગલી છાંદગીની તવારીખ કે વારતા હોય તો તે કલાકો સુધી ખેરસીને વાંચવા કરે. જંગલમાં જઈને જંગલી જનવરો વચ્ચે છાંદગી ગુજારવામાં કાંઈ ઝોર મળતુ છે એવોજ ધખારો ઝોના મનમાં ખેસી ગયો છે. કોઈ આક્રીકન મુસાફરની તવારીખ કે કોઈ જંગલી જનવરોની ક્ષણી હોય તો રસ લઈ લઈને વાંચે, જરા જરામાં ફરતી રમવા તદ્દયાર થાય, જગીચામાંથી જાડ પર ને તાડ પર ચઢે. એક ડાંખલી પરથી બીજી ડાંખલી પર કુદે અને જોર અજભાવી યાકી જાય તયારે ખુશાલ હાંસે.”

તે અમીરજાદાની માતાએ કાંઈક વસવસાથી પોતાનો નાનકડો પગ જમીન પર ઠોક્યો.

“પણ એની એવી વળાણને તમે ઉતેજન તો નથી આપનાની?” તેણીએ પુછ્યું.

૩૧, ૧૨૭

“ઉતેજન તો નથી આપતો પણ બાળે વેળા મારી શીખામણ પાકે નુકીને ચાલતો થાય. મારી પીઠ એમ ફરેછ કે તેમ એ ખારીએ જઈને ખારીવાટે જગીચામાં ઉતરવાની કાશીશ કરેછ. એ તો કહેછ કે દાદરપરથી ઉતરવું ને ચઢવું તે તો જમરાંતું કામ, એને મનસે તો એમ કે માટીડા થયા તો ખારી વાટેજ આવજા કરવી, ને જહાડુરી દેખાડવી. પણ બાઈસાહેબ, મારે કહેવું જોઈયે કે એની ઉમરના એક સાખ છોકરા એકાંકરશે તો એકબી એના જેવો જોરાવર અને કદાવર તમે જોશો નહી. એ જોરાવર એટલો છે કે કોઈ એવીજ બસતી ચોપડી વાંચવા ખેસે છે તો એની પાસેથી તે ચોપડી છુટાવી લેવી તે વાધના ડાચામાંથી તેનો એક દાંત ખેંચી કઢાડવા ખરાખર છે.”

“તયારે તમોને એવી ચોપડી લેવા દેતો નથી !”

“અરે લેવા શું દે? હું કાશીશ કરું તો ચોપડી બગલમાં મારીને એવી છલાંગ લગાવે કે મારા માથાપરથી સલંગ કુદીજ નાય. એક દહાડે એમજ એક ચોપડી એના હાથમાંથી લેવાની મેં કાશીશ કીધી. એ ઉભો થયો અને પોતે ગોરીલા જાતનો વાંદરો છે અને હું ચીમપાનજી જાતનો વાંદરો છું” એમ રમત ચલાવી અને એવો દેખાવ કીધો કે ગોયા હું એની પાસેથી નાળીએલ ચોરી જવા માંગું છું. એક તો ચોડખી ચડડે ને ખીજી હસવુંખી આવે પણ કરું છું ?

થોડીક મીનીટ ચુપ રહેવા પછી તે છોકરાની માતા બોલી “કાઠખી સુરતે એના મગજમાંથી આવા ધખારા નાપુદ કરવાની અતીશય બરૂર છે. જેક ડાહયો છે, લાસો છે પણ તોફાન કરવામાં—”

તે બાધ વધુ બોલવા પામી નહી. કાઠ મોટા જગરા વાંદરાનો અવાજ હોય તેવો “વુહપ” અવાજ તેમના સાંભળવામાં આવ્યો અને તે અને જણા અમકીતે ઉમાં થયાં. જંગલના ખીજા મગલાની બારી આગળ તેઓ ઉમાં હતાં જે બારીની સામે એક ગંજવર મોટું ઝાડ ઉગેલું હતું. આ ઝાડની એક ડાહી, જે મહાનની બારીથી થોડાક ફીટને છેટે હતી તે ઉપર એક જવાનયો બેઠેલો હતો અને ડાહીને હીલાવી હીચિક્ર ખાતો હતો તથા પોતાની માતાને અને પોતાના ઉસ્તાદજીને પોતાની તરફ ગભરાતમાં ફાટેલા ડોળા સાથે જોતાં જોઈને ગમત મેળવતો હતો.

તે છોકરાની માતા અને માસતર બારી આગળ ફોડયા પણ તેઓ બારીની બગોલમ બધ પુએ તે અગાઉ તો તે જવાનયો—જેક-ડાહીપરથી કુદીને બારીની પાળ ઉપર આવ્યો અને ખીજી છલાંગથી બારીને ઉંબર કુદાવી ચોરડામાં ઘખલ થયો.

તે જાનુની કાટે તે વળગી પડ્યો અને તેજીના બંને માલપર ભોસા દષ્ટ બહુ હેત પ્રીતથી જોયો, “ઓ માપણ, એક અન્ય પ્રકારનો મોટા કદનો એપ વાંદરો હમણા લંડનમાં આવીયો છે અને તેના તમાશા મ્યુઝીક હોલમાં દેખાડવામાં આવે છે. પડોશનો મારો દોસ્ત વીલી કાલે તેને જોઈ આવીયો અને વીલી કહે છે કે તે વાંદરો બહુ માથુસની માફક કરેલ, ફક્ત મોઢેથી ભોલી રાકતો નથી, બાકી સામકલ ચલાવેલ, કાંટા છરીએ જમેલ, દરા સુધી ગણેલ, અને બોશું લાડું લાડું કરેલ. જો માપણ, મને રજા આપો, હું જઈને જોઈ આવું, મને જોવાતું થઈ જ ગમેલ.”

પોતાના બેટાનો શાલ પ્રીતથી પસવારીને માતા બોલી “નહી, જેક બેટા, નહી. તું જાણેલ ત્રીકરા, કે એવા તમાશા અને ખેલ મને ગમતા નથી.”

“પણ કાંય નહી, મમા? થીવલ બધા હોકરાઓ જોવા જાયલ, ગગીયાનું જનવરખાનુંખી તેઓ જોવા જાયલ, ને હું જ કાંય નહીં જાઉં? બધા મને ખાપણો કહેલ. હું કંઈ હોકરી છું કે જતાં થીહું? ઓ પપા ડીયર,” જેક કુદકા મારી ખારણા તરફ ગયો અને જોરડામાં દાખલ થયલા એક ઉંચા કદાવર પહેલવાન જોવા તન બદનના પુરૂશની ગરદનમાં દાથ નાંખી, તેની ગરદનસે લટકીને જોયો “પપા ડીયર મને જવા દેવો-મમાને સમજાવો.”

“ક્યાં જવા માગેલ, મારા દીકરા?” પપાએ પુછ્યું. મમાએ જવાબ દીધો “જો તો મ્યુઝીક હોલમાં જઈને કોઈ તાલીમ પામેલો વાંદરો જોવા માંગેલ.”

“કાણુ? એજેક્શન?” પપાએ પુછ્યું.

હા-હા-તેજ-તેજ.” જેકે જવાબ દીધો.

“તે વાંદરાને જોવા જવાનો તુને શોખ થાયછ તેથી તુને હપકો આપવાનું મને મન થતું નથી” પપાએ સહેજ દસીને જવાખ દીધો. “હું પોતે તેને જોવા જવાની ના પાડું નહી. લોક કહેછ કે તે વાંદરો ઘેહુદ અજ્ઞયખી ઉપજવનારી ત્રીક કરી દેખાડેછ ને તેની જાતવાળા વાંદરાઓ સાથે સરખાવતાં તે અતિશય મોટાં જખરાં કદનો છે. આપણે બધાં જોય જમએ. કેમ જોન તારો શું વીચાર?” પપાએ જોકની માતાને પુછ્યું.

જોન ઘડીખર ચુપ રહી અને પછી હરાવથી જોલી “નહી, મારી મરજી નથી.” તે પછી તેણીએ જોકના શીક્ષક મુરને કહ્યું. “મી. મુર વખત થક ગયો, જોકને જણાવાનું આજે મોહું થતું જઓ અમયાસ પર ધ્યાન આપો” જોક નાસીપાસ થયો પણ પોતાની માતાના હુકમને તામે ચવાની તેને તાલીમ મજેલી માટે નીચે મુડી કરીને પોતાના માસ્તર સાથે ગયો.

તેના જવા પછી જોન જોલી “જોન, મને ચીંતા ઉપજેછ. જંગલમાં જમ, જંગલી છંદગી ગુજરવાની અને જાનવરો વચે વસવાની તલખ એને થયા કરેછ અને તમારી ખાસીહત એનામાં ઉતરેલી મને લાગેછ. કાંધખી કરીને એવો ખ્યાલ એના મનમાંથી નાખુદ કરવો જોમએ. તમે તમારા પોતાના અનુભવથી જણતા હશે કે કોઈવાર જંગલમાં જવાનો વીચાર કેવું જોરાવર ખેંચાણુ કરે છે. જંગલમાં જમને વસવાની કેવી બજવાન ધ્વજા તમારાં છગરમાં ઉમરી આવેછ અને તે ધ્વજાને દાખતાં તમેને કેવી છવ પર જોરાવરી કરવી પડેછ તે તમે જાણોછ. તેટલા માટે જો જોક એક વાર જંગલી જાનવરો વચે જવા પામે અને તેમની મોહીની એને લાગે તો કેવો ત્રાસદાયક બનાવ બને તે તમે સમજી શકશો.”

જોન, જે સાધારણુ રીતે લોહી એ સ્ત્રોક નામથી જાણખાનો હતો અને જે “તારજન ઓહ એપસ” યાને “વાંદરાંઓનો

સરદાર તારઝન" એવી અટક ધરાવતો હતો તે જોણ્યો. "વર્ગસમાં વધતે વર્ગસ વચે હાંદગી શુનરવાની ખાસીયતનો વારસો મારાથી જો જોકને મળ્યો હોય તો તેમાં દેશી ધારતી સમાવણી હું જોતો નથી, પણ એવી આસગત પીનાથી પુત્રમાં કિનરે એમણી હું માની શકતો નથી. મને લાગે છે જોન, કે તારા બેટાને વર્ગસના ખ્યાલથી અલગ રાખવા કાળે તું જોઈએ તે દરતાં અનીશય વધારે જાપતો તારા બેટા ઉપર રાખે છે. એને જનવરો જોવાનો શોખ યનો હોય તો તે કુદરતી છે- દરેક જવાન ઉધરતા કોકરને એવો શોખ હોય છે અને જનવરખાનામાં વધતે વર્ગલી જનવરોને જોવામાં તેઓ મગ્ન હો છે. એને જો આ વાંદરાને જોવાનો શોખ યનો હોય તો એમ નથી કરવું કે તે વાંદરાને જોવાનું એ વર્ગસમાં દોડી જશે જનવરો સાથે વસવા લાગશે અને કાંઈ વાંદરી સાથે પરશુ આવશે." પોતાની ધણીચાણીની પરોશમાં જોન બેટા અને પ્રીતીથી જોણ્યો "જોન જોન તું કંટલી નરવસ છે. મારી આગલી તારઝન તરીકેની હાંદગીની સદેવળથી વાત જોકને તું જાણુવા દેતી નથી તે મનેથી તેવી વાત જોક આગળ કહેવા દેતી નથી એમ અટકાવ નાંખવામાં મને લાગે છે કે તું જુલ કહે છે વર્ગસની હાંદગીનો એને સદેખી અનુભવ નથી જો મારી હાંદગીની સધળી વાત હું એને કહું અને કેવી મુશીબત, વાંતળ, ધારતી અને પ્રીકર વચે તયાં મેં હાંદગી શુનરી હતી તેનો એને હું ખ્યાલ આપું તો વર્ગસમાં વધતે વસવાનો વીચાર એ છોડીને દે. તયારેન એ જાણે કે વર્ગસમાં વસવું તે જુલના યગીઆમાં સદેલ કરવા જેવું કે રેગલપર બેસીને તરેલવાર પકાવેલાં મીપટાનો ખાવાની મગ્ન હોવા જેવું નથી."

પણ લેડી એ સ્તોક માથુ હલાવીને બોલી “ નહી, જ્નેન, નહી. તમારી આગલી તવારીખ જેક આગળ કહેવાની પરવાનગી હું કદીખી આપું નહી.”

વાત અહીંજ અટકી.

સવારના ચાલેલી વાતચીત પાછી સાંજના ચાત્રુ થઇ. જ્નેન પીતા અને જેક બેટા દીવાનખામાં બેઠેલા હતા હતા અને જેક ચોપડી વાંચવામાં રોકાયેલા હતા. જેક એકાએક બોલી ઉઠ્યો. “ પપા ડીયર, હું એજેક્ષને જ્નેવા કાંચ નહી જાઉં ?”

“ કારણ કે તારી માતાને તે પસંદ નથી.”

“ પણ તમારો શું વીચાર ?”

“ મારા વાચારનો સવાલજ નથી. તારી માતા ના કહે છે એટલે તયાં વીચારનો છેડો આવી ગયો.”

“ હું જવશ.” જેક થોડીક મીનીટ ચુપ રહેવા પછી બોલ્યો. “ મીજા હોકરાઓ કરતાં હું કાંઈ જુદા પ્રકારનો નથી. એજેક્ષને જ્નેવાથી તેમને કાંઈ ઇજા નથી થઇ તો મને કાંચ થશે ? તમોને કદયા વના હું જતો પણ મને તે કરવાનું ગમતું નથી તેથી હું તમોને કહુંછ હું અગાઉથી તમોને કહી દઉંછ કે હું તો જઇને જ્નેવાનો.”

“ શાઆશ છે જેક, કે તું આવી પુલ્લાંદોલથી વાત કરે છે હું તુંને કહુંછ તે સાંભળ. તારી માતાને તું નાકરમાન થશે અને એજેક્ષને જ્નેવા જશે તો હું તને સજા કરશ. મેં આજ લગણુ તુંને સજા કીધી નથી પણ આવા દાખલામાં સજા કરવાની મને ફરજ પડશે.”

“હીક છે સાહેબ, તમારી મરજી મુજબ કરજો, હું એનેક્ષને જોઈ આવશ ત્યારે તમારી આગળ તેનો એકરાર કરસ પછી તમે મને મને તેવી સજા કરજો.”

જેક પોતાના ઓરડામાં ગયો મી. મુર હમેશાં સુવા જવા અગાઉ પોતાના ચેન્નાના ઓરડામાં ડોક્યું કરતો હતો તેમ આજે પણ તેણે ચેન્નાની ખગર અંતર પુછવા માટે ડોક્યું કીધું. તેણે અખયતી વચ્ચે જોયું કે બનીપનો લોરડ એસ્તોક કપડાં પહેરીને ખરેખાર થયેલો હતો અને પોતાના બેડ-રૂમની બારી વાટે બહાર નીસરી જવાની તક્યારીમાં હતો. મુર ઓરડામાં ધરી ગયો પણ તે અરધાં છેટાંપર પુગયો નથી તેટલાંતો જેક પોતેજ તેની સામે આવીને ઉભો.

“તું ક્યાં જાય છે?” માસ્તરે પુછ્યું.

“એનેક્ષને જોવા.” ચેન્નાએ જવાબ દીધો.

“આજે વાત સાંભળીને હું ઘણો અજબ થાઉં છું.” માસ્તર બોલ્યો પણ તે વાત સાંભળીને માસ્તર જેટલો અજબ થયો હતો તેના કરતાં જેક તરફની રીતી જોઈને તે વધારે અજબ થયો, કારણ કે નાની ઉમરના પણ પહેલવાન જેવું જોર ધરાવનારા જેકે માસ્તર સાહેબને કમરમાંથી પકડીને ઉચકી કહાડયા અને પોતાના ખીજાના પર તેવજીને પટકી નાંખયા. ઉધી મુડીએ માસ્તર ખીજાનામાં પડ્યો અને તેનું મોઢકું માથું નરમ ટકીયામાં જેકે દાખી દીધું.

“ચુપ પડી રહેજો—જરાબી સુ’ચાં કીધીજ તો હું તમોને મુંગજાવી નાંખશ.”

મુરે જે’ચતાણુ કીધી પણ ફેકત. આદર વડે માસ્તરના હાથ પગ જેકે ખાંધયા અને ખીજાનામાં ઉધો નાંખી તેને ખીજાના સાથે પણ આરસા મુજની વડે રીકડી નાંખયો.

આટલું કામ બળવી જેક સફાઈથી પારી વાટે બહાર બગીચામાં ઉતરી ગયો અને થોડીજ મીનીટમાં મચુઝીક હોલમાં જઈ પુગ્યો.

પ્રકરણ ૩ જી.

પીતાતું વેર પુત્ર ઉપર.

ગંજવર કદનો, કોઈની સરવથી ઉંચા બદનના માણસ કરતાં લગભગ એક ફુટ જેટલી વધુ ઉંચાઈનો વાંદરો એજેક્ષ તરેહવાર ત્રીક કરતો હતો અને આખું થીયેટર ચીકાર મરાયલું હતું. એક સ્ટેજ ખોલમાં જેક ખેઠો હતો.

વાંદરાના રખેવાળે સ્ટેજપર આવીને કહ્યું. "હવે આએ ચંચળ વાંદરાની એક નવીન પ્રકારની ત્રીક તમારા જોવામાં આવશે. સ્ટેજ ખોલ મધેના માણસોને એ વાંદરો બહુ ટીકી ટીકીને જશે અને ગોયા પોતાના કોઈ શુભ થયલા ભાઈને શોધવા નીકળ્યો હોય તેવો વીચીત્ર દેખાવ કરશે."

રખેવાળે એજેક્ષને ખાસ જેકવાળા ખોલ તરફ મોકલ્યો એવું ધારીને કે આ જબરાં જાનવરને જોઈને તે ખોલ મધે ખેડેલો ખુબસુરત છોકરો ધાસ્તી ખાઈને નાસી જશે અને તેથી ઓડીયંસમાં રમુજ અને હસાહસ ચાલશે. પણ રખેવાળ પોતાની ગણતરીમાં ભુલ્યો. સંજોગ એવો બન્યો હતો કે તે ખોલમાં જેક એકલોજ ખેડેલો હતો. તેને જોતાંજ આ પોલાદી કાઠીનો ગંજવર વાંદરો એક પંખેડું ઉડે તેવી ઝડપથી જબરી લાંબી હાંસા મારીને જેકની પડોશમાં ખોલમાં જઈ ઉભો. જેક ખીલીધો નહી. જે જોઈને રખેવાળે

ખસવાનો પડી પોતાની તાલકી ધવડવા માંડી. જોકે હસ્તા ચહેરાએ ઉગ્રો થયો અને પોતાનો નરમ નાણુક હાથ વાંદરાના બાલોથી ભરેલા ખરબચડાં ચામડાંના ગાથા ઉપર મુક્યો. વાંદરાએ જોઈના બંને ખખાં પકડ્યાં અને તેના ચહેરામાં ટીકી ટીકીને જોયું જે દરમ્યાન જોકે તે વાંદરાનું માથું પસવારવાનું ચાલુજ રાખ્યું.

એજોક્ષ કાંઈક ચુંચવણમાં પડ્યો હોય તેવો જણાયો અને જોકેનું માથું પોતાની છાતી સાથે તેણે દાખ્યું અને એક માતા પોતાના બચ્ચાં સાથે વહાલ કરતી હોય તેમ વાંદરાએ જોઈના ગાલપર પંજે ફેરવવા માંડ્યો. તમારાખીનો ખુશાલ ખનયા અને તાળીઓ પાડવા લાગ્યા અને જ્યારે રખેવાળે એજોક્ષને પાછો ખોલાવ્યો ત્યારે તે ગમત અતી ઘણી વધી ગઈ, કારણ કે પોતાના નવા મીઝને છોડીને રખેવાળ આગળ જવાની જરાખી હીલચાલ વાંદરાએ દેખાડીજ નહીં, રખેવાળ જ્યારે વાંદરાની આગળ ગયો ત્યારે તેણે નખરયાં સાથના પંજ ઉચકી, દાંત કચકચાથી એવો દેખાવ કીધો કે રખેવાળે હકી જવામાંજ ડહાપણ વીચાર્યું અને પોતાની સલામતી જોઈ.

રખેવાળે જોયું કે જે આ પ્રમાણે આ વાંદરો નાહરમાની દેખાડીને ધ્રાવી જશે તેો ભવીપમાં તેના તમારાનો છેડો આવી જશે. માટે તે નાહરમાની તોડવા ઠજે રખેવાળ પોતાના ઝોરડામાં દોડ્યો અને એક મોટો ભારે ચામડાનો ચાખુક લઈને પાછો આવ્યો. પણ જ્યારે તે પાછો આવ્યો ત્યારે તેણે જોયું કે એક નાહરમાન વાંદરાની સામેજ તેને થવાનું હતું નહીં પણ તેના જોડીદાર ખુબમુરત અતી બળવાન ઘોરરા સામે પણ તેને લડવાનું હતું. કારણ કે પોતાની બેસવાની ખુરસી ઉપાડીને જોકે તે રખેવાળની સામે લડવા

નીકળયો. દેખાવ વીચીત્ર હતો. એક બેડોત્ર પહાડ જેવાં તંબુદનનો, બાલોથી ભરેલો જંગલી અનુની વાંદરો અને તેની પડોશમાં ઇવીનીંગ ડરેસ સુટ પહેરેલો પુખ્તચર ગોરો ઉંચા બદનનો ગંઠાયલો જવાનયો.

તમાશખીનોને પહેલાં તો રમુજાં ઉપજી પણ પછી તેમને ચીંતા ઉત્પન્ન થવા લાગી. રખેવાળ ચુંકાઇ પીખાઇ જાય તેવો મામલો થઇ પડ્યો. શું કરવું તે જાણતે સુજે નહી, પણ તેટલાં અજબ પ્રકારે રખેવાળનો ખ્યાલ થવા પામ્યો.

વાત એમ બની કે પોતાના માસ્તરની કમબખતી જગાડવા પછી જેક નાસી ગયો તયારબાદ એક નોકર જેકના ઓરડા આગળ આવ્યો અને તેને જણાવ્યું કે માંહે કોઇ અફડાતફડી કરતું હતું. તે નોકરે જાણતે લોરડ અને લેડી ગ્રેસ્તોકને ખચર આપી. લોરડ ગ્રેસ્તોક ચાર ચાર ફાંડયે કુદતો દાદર ઓળંગી જેકના ઓરડા આમળ જઇ પુગ્યો અને તેની ધણીચાણી તથા નોકર તેની પુઠે આવ્યાં. જ્નેને પહેલાં તો પેકાર કરી જેકને બોલાવ્યો પણ તેનો જવાબ મળ્યો નહીં. અને કાંઇક કાંસવા કરજવાનો અવાજ સંભળાયો. આચળું માંહેથી અંધ હતું. પોતાના પીલતન જેવાં બદનનાં સઘળાં બળથી જ્નેને બારણાને આંચકો લગાવ્યો અને સાંકળ તુટી રહી અને બારણું ઉંધડી ગયું. માસ્તરનો દેખાવ જોઇને પહેલાં તો ધણીચાણી અને નોકર હસી પડ્યાં.

માસ્તરના હાથ પણ છોડવામાં આવ્યા બાદ જ્નેને પુછ્યું “જેક ક્યાં છે?”

મુર ધીમેથી ઉમો થયો અને લડડનો પડડનો જાણતે એક ખુરશીપર બેઠો અને બોલ્યો “હું માઝ” રાજનામું આપું છું. તમારા દીકરાને માટે કોઇ શીક્ષકની જરૂર નથી પણ જંગલી જાનવરોને તાલીમ આપનારા એક ગ્રેનરની જરૂર છે.”

The
audience
was delighted

તમામજીનિને પહેલાં તો રમુજ ઉપજી, પણ પછી તેમને
ગીના ઉતપન્ન થઈ.

(જુઓ પાનું ૨૦.)

“પથુ જોકે ક્યાં છે ?” ક્ષેડી ઊંચોડે પુછ્યું.

“ મને જાંધી રૂંદીને એજેદને જ્નેવા મળ્યો.”

આજે સાંભળતાંજ જ્નેન એરડામાંથી ધરીને બદાર નીકળ્યો અને પોતાની મોટરમાં બેસી કિનારે મચુકીક હોલમાં જઈ પુગ્યો.

વાંદરા સામે મહારામલો અક્રમલો રખેવાળ ઉભો હતો અને આયુકનો ફટકો લગાવવો કે નહી તેના ડાઘાડાળ વીચારમાં પડ્યો હતો તેટલાં જોકે કદાચર પુરુષ તેની જાન્યુમાંથી પસાર થયો. જોકે તેને જ્નેતાંજ ખુશાલીમાં બોલ્યો “ પીતાજી.”

જ્નેન પહેલાં તો એજેદ તરફ જ્નેનો ધડીબર ઉભો અને પછી બોલ્યો “ક્યાયુ આકુત ?”

જોકે, રખેવાળ અને આયું જોડીયંસ જોયંયામાં ચુપ થઈ જ્નેવા લાગ્યું. વાંદરા અને જ્નેન પોતાના મળાંમાંથી કાંઈ અજ્ઞય પ્રકારનો અવાજ કદાજા હતા અને વાંદરાજ જ્જ્યાનમાં તેઓ વાત કરતા હતા. વાંદરા તો જ્નેનને વળગીને, જ્નેણે સાત-આઠ વરસનું જાળક હોય તેમ નાયવા કુદવા લાગ્યો. આ સધજો દેખાવ નાટક તખતાની વીંગ મધેથી ધરડો જોળી-યલ પોલવીય જ્નેતો ઉભો હતો. તેના એદરાપર ઠાંઈક એવો ફેરફાર થતો હતો કે તેવો ફેરફાર થવાના આરોપસરજ તેને ફાંસીએ ચઢાવવામાં આવે તો તે વાજ્જીજ ગણાય.

“ તારઝન, મારા તારઝન.” પોતાની બાપામાં વાંદરા બોલ્યો “ મેં તારી રૂંદી અને ફેટલો લાંબો વખત મુખી શોધ ચલાવીજી ? આખરે તું મને મળ્યો. હું તારાં જંગલમાં આવું અથવા તો તું મારાં જંગલમાં આવ, આપણે સાથે રહીશું.”

“ તેમ જની શકશે નહી આકુત, પથુ જ્ને તું તારાં જંગલ ભણી પાછો જવા માંગતો હોય તો તે માટેની ગોઠવણુ હું

કરી આપશ. મારા જંગલમાં તું સુખી રહેશે નહી, તારા જંગલમાં હું સુખી થવશ નહી. જા-તારા રખેવાળ સાથે જા-હું આવીને તારી મુલાકાત લેવશ."

આકુત-એલેક્ષ-પોતાના રખેવાળ સાથે ગયો અને તેનું દરદેકાણું જોને પુછી લીધું.

જોને અને જોકે ગાડીમાં બેસીને ઘર તરફ ચાલ્યા જે દરમયાન જોકે સવાલ કર્યો "આએ વાંદરો તમોને ઝોળખેછ તમોએ એની સાથે એની જખાનમાં વાતચીત કીધી. તમેને એ ક્યાંથી ઝોળખે ? તમો એની લાપા કેમ શીખ્યા ?"

હવે વખત આવી પુગયો હતો કે જ્યારે સંઘળી તવારીખ જોકે આગળ ખુદસી કરવી જોઈતી હતી. જોને પોતાની સંઘળી હકીકત, હુંકમાં જોકે આગળ કહી અને જોને જે ઉલટથી તે વાત કહી સાંભળાવી તેનાથી દશગણી ઉલટથી જોકે તે સાંભળી.

ખીજે દહાડે જોને-જોકેની માતા-જોકેના ઝોરડામાં આવી અને જોકેને ખચર આપી કે "મેં એવી ગોઠવણ કીધી છે કે જે ચાર અઠવાડયામાં તું ડોવર ખાતે જઈને હવા ફેરવદલ કરી આવે." તેણીની એવીજ મતલબ હતી કે સાલ તરત એલેક્ષથી યાને આકુતથી જોકેને દુર કરવો. જોકે આ હુકમ શુપશુપ સાંભળ્યો અને તે ગોઠવણ મુજબ અમલ કરવાને કમુલ થયો. તે નાદાન પણ અચળ જવાનયાએ પોતાના મનમાં એક નવી ખાણ રમવાનો દાવ રચી મુક્યો હતો.

જે ચાર દહાડા પસાર થઈ ગયા. ઘરડો ઝનુની અને વેરસાં પોલધીય પોતાના ઝોરડામાં બેઠો હતો અને જોને એસ્તોઉપર કેવી રીતે સખત વેર લેવું તેની ગણતરી કરતો હતો. તેડલાં ખુદ જોકે તેનાં ઝોરડામાં દખલ થયો. આકુત પણ ઝોરડામાં હતો

પણ તેને એક સાંઘળથી એક યાંબલા સાથે જાણિતો હતો. જોકે તેને તેતાંજ વાંદરો નાચવા કુદવા પડ્યો અને પોલવીય ખુશાલીથી પોતાના હાથ ચોળવા લાગ્યો. તેણે જોયું કે વેર લેવાનો વખત આવી પુગ્યો છે. તેણે મનમાં ઠરાવ ઠાપો કે જોકે કયડી લયડીને મારી નાંખવો અને તે પછી જીવનને અને સંજનાઓને કહેવું કે વાંદરાએ તેને આવી રીતે મારી નાંખ્યો હતો.

સાહેબ સલામ કરવા પછી જોકે જોલ્યો "મીસ્ટર, તમે આજે વાંદરાના માલિક છો, પણ જો એ વાંદરો મને વેચાતો આપો તો તમે કહો તે કીમત આપવા હું તઈયાર છું."

"વેચાતો? અરે મારા દીકરા, વેચાતો કાંઈ આપું? તુંને એ ગમતો હોય તો તુને એ હું મુક્ત આપી દઉં છું. તારા જેવા સોદામણા છોકરાની કાંઈની માંગણી કાંઈની માણસ કમુજ રાખે."

"નહી એમ નહી. કાંઈની કીમત લેવો. એમ મફત તો હું નહી લેવું. તે મને નહી ગમે."

"અરે પણ તારે ગમે તે આપજેની. તું જે આપશે તે મારે કષ્ટુલ છે. પણ તું એ વાંદરાને કેમ લાઇ વરશે? એ તો જીવનને નાસી વરશે. એના પંજ એની પીઠ ઉપર સહાઈથી ખાંધવા જોઈએ." પોલવીયે પોતાની ઠગાઈ આડુ કીધી.

"તે કેમ? મને વરસ દેખાડોની." નાદાન જોકે હવે પોલવીયના જીવનમાં સપડાવા લાગ્યો.

પોલવીયે એક જાડું સંગીન દોરડું એક ખુણામાંથી કહાડયું અને કહયું. "હું તુને કીખવું. આવ મારી આગળ. મારી તરફ પીઠ કરીને ઉભો રહે અને તારા જેવે હાથ તારી પાંદે દેરવ-હા-એમજ-શાયાશ. જો હવે આજે એમ એના

પંજા આંધવાના અને તે પછી દોરડાનો છેડો આગે પ્રમાણે કમરની આસપાસ ફેરવી અને પગ ઉપરથી આંટા મારવાના." તે એમ કહેતો ગયો અને જોકેને મજાચુન સીકડનો ગયો. યરાયર મજાચુત સીકડીને આંધવા પછી તેની છાતીમાં જોરમાં મુકકી મારી તેને પોલવીએ જગીનપર પટકી નાંખ્યો અને તેની છાતીપર તે ચડડી ખેડો. જોકે મોહડેથી એક ચવાલ પણ કહાડયો નહી. સીતમ ગુજરે કે દુઃખ ઉપજે તો ચુપ-કીટીથી ખરા મરદ અચ્ચાની માફક સહન કરવાની તાલીમ જોકે તેને મળી હતી નહી, તો પણ તે ખાસીહત ખુદરતી રીતે તેના પીતા તરફથી વારસા તરીકે તેને મળી હતી.

જોકેનું ગળું પોલવીએ બે હાથે લચડયું અને ખોલ્યો. "તારો ખાપ ફતેકમંદ ઉતર્યો અને હું દાર ખાઇ ગયો. તેનું આજે હું વેર લેઉં છ. તારો ખાપ એમજ સમજશે કે આગે વાંદરાએ તુને દાર માર્યો છે અને તે તારા મોત પર રડશે અને વાંદરાને ગોળીથી દાર મારી નાંખશે ત્યારે મારાં પેટમાં તાહડક વળશે."

આકુન આ સંધળું જોતો હતો. તે જોકેને બચાવવા તેની મદદે દોડવા અઠાડપછાડ કરી રહ્યો હતો પણ ભારી દલદાર સાંકળ તેને અટકાવતી હતી. પોનાના સરવથી માનીતા દોરતનો દીકરો એક ખુનીને હાથ આ પ્રમાણે ઠગાઇથી માર્યો જ્ય તે આગે જંગલી પણ વદાદાર, અવાચક પણ ધમાનદાર જનવર કેમ ખમી શકે? એક જખરી ઝટક, સાંકળના વચમાંથી બે ટુકડા, એક લાંબી છલાંગ અને બેલોખંડી પંજા પોલવીચના ગળાંની આસપાસ! પોલવીચ માર્યો ગયો—જે પલીદો અને દોજખી દઇતો તેના આનમાની આવી પુગવાની રાહ જોતા બેદા હતા તેમની સંક્રમાં તે જઇ પુગયો.

પ્રકારણ ૪ થું.

ધરહાં ખીમાર માસીછ.

પેતાના મેણા પામેલા અને તાલીમ પામેલા વાંદરાને હાથે પોલવીયનું મરચું નીપજ્યું હતું એવી ખબર વસ્તમાનપત્રોએ પ્રગટ કરીધી. દીવસો સુધી તે ચર્યા ચાલુ રહી પણ બેદબરમની વાત તો એ બની કે પોલવીયનો ખુતી વાંદરો કેટ્ટે શુભ યજ્ઞ ગયો હતો એવું જણાવવામાં આવ્યું. જોન દરેક વસ્તમાનપત્રો વાંચતો હતો પણ તેને સદેજખી શકે દિપજ્યો નહીં કે તે વાંદરાનાં શુભ યજ્ઞના બનાવ સાથે તેના દીકરાને સંબંધ હતો. જ્યારે અહવાડ્યાં વણી ગયાં અને જોકે હવા ખાયા ગયલો પાછો દુરથો નહીં અને તેની તરફથી કશો કાગળ પણ મળ્યો નહીં ત્યારે જોનને અને જોનને ચીંતા દિપજ. હવે જોને તપાસ ચલાવવાનું શરૂ કર્યું. તેણે ખબર મેળવી કે જોકે ડોવર ખાને ગયો હતો અને તર્યાંથી આક્રીષ્ટા જ્વાની પેસેજ તેણે મેળવી હતી. વળી એક સાહુતી ગાડીના વાંદરાથી તેને એવી ખાતમી મળી કે જે દીવસે પોલવીયનું ખુન થયું હતું તે દીવસે એક ખુમસુરત જવાન છોદરો તે બાહુતી ગાડીમાં બેસીને પોલવીયને મકાને ગયો હતો. આદતી ખબર મળતાં તેને આધારે, શું અનેકું હોલું જોઇયે તેના સાર લોરડ એસ્તોકે ખેંચયો અને તે જણીને લેડી એસ્તોક બેકદ ગમખાર બની.

પણ જોકેનું શું થયું ?

પોલવીયે બાંધેલાં દોરડાંના ગાંઠ છોડવાનું તો આકુતને આવડ્યું નહીં, પણ તેના સંગીન સામુત દાંત તેની મદદે આવયા તે વડે તેણે દોરડું કાતરી નાંખ્યું. જોકે છુટો થયો અને તે

પછી ચાંપ દાખીને તથા પેચ ફેરવીને આકૃતની બાકી નહેલી સાંકળ તેના બદલથી છુટી કરી નાંખી. તે પછી જોકે પોતાના કોથળામાંથી ફેટલાંક કપડાં કહાડ્યાં અને તે આકૃતને પહેરાવ્યાં. જોકે જોખી કાંઈ કીધું તે આકૃતે કરવા દીધું. મધરાતે અંધારું થતાં અને ઘરમાંથી બારી વાટે બહાર પડોશની સાંકડી ગલીમાં ઉતર્યા અને ત્યાંથી તેઓ ડાવર લણી જઈ પુગયા.

ડાવર ખાતેથી રવાના થતી એક આગબોટપર એક જવાન છોકરો પોતાની ઘરડી ખીમાર પણ જબરાં મોટાં કદની માસીજીને લઈને આવી પુગયો. તે ઘરડાં ડોસાં-અડખનાં વાંચનાર ચેતી ગયો હશે કે ડોસાંરૂપે આકૃત-ના મોહડાં ઉપર ખુરબો હતો. કારણ કે ડોસાંની ચાંપ નળણી હતી અને સહેજખી હવા પવન લાગતાં તેવણુને સરદી થઈ જાય તેવી નાજુક તખીયત તેવણુની હતી. ખીમારોને બેસાડવાની પઠાં-વાળી ગાડીમાં ડોસાં આગબોટપર આવ્યાં અને માસીજીના ભાણેજે માસીજીને કેખીનમાં દાવાડોડાં કર પાડ્યાં.

આખી સફર દરમયાન ડોસાં કેખીન મધેથી બહાર નીકળ્યાંજ નહી. જોકે તો બધાં સાથે મળતો ભેટતો રહ્યો અને સમ્રણાઓ વચ્ચે માનીતો થઈ પડ્યો અને વળી પોતાના અમીર લોહીની ધુનીયાદથી ટેક એવો જાળવવા લાગ્યો કે જો કેઈ તેની વખાણ કરવા લાગ્યા, આજે સફર દરમયાન મારીભાણેજ સાથે ને સાથે રહ્યાં માટે જેમ જોકે માસીજીને નવી નવી તાલીમ આપી તેમ માસીજીએ પોતાની જખાનીનું ધણું શીક્ષણ ભાણેજને શીખવ્યું તેથી અરસપરસ લાભ થતો ગયો.

આગબોટ ઉપર એક ચોખ્ખો ખીલોર જેવો માણસ હતો. તેનું નામ કોનડન ચુનાઈટેડ સ્ટેટસના દરનેકે સહેરમાં તેક નામી કરીને બાઈ પટ્ટી આવ્યા હતા અને દગલાબંદ નીકળેલાં

વારંટોથી છટકવા અને પોતાના પ્રાકૃતનો દાવ આફ્રીકામાં અનુભવવા આ સફર તે ચીલજડપયો નીકળયો હતો. તેણે પહેલાં તો એક તરફ ઝાઝું ધ્યાન આપ્યું નહીં. પણ જ્યારે એક દીવસે જોકેને થોડીક ચલણી નોટ અને સોના રૂપાંના સીકકા ગણતારાં જોયો ત્યારે આજે કાકા મવાલીના મોહડામાં પાણી છુટ્યું. તેણે ખચર કદાડી તો જણાવ્યું કે આ છોકરો ફક્ત એકલોજ એક એકાં કંપનીમાં રહેલો છે અને સાથે તો પુઠી, ખખવખ મવલી, મરેચરે ખીમાર અથા-તથા મારી છે.

અનેકવાર તે અમેરીકને જોકેને પોતાની સાથે પાના રમવાને-વાને પાનાથી જુગાર રમવાને ઓલાવયો અને લલચાવયો પણ જોકે ધરસીને ના પાડી. આવી સમજાવટ કદાચ તે અમેરીકને આજુ રાખતે પણ એક ઉતારએ તે જોયું અને તેણે ને અમેરીકને ચેતવણી આપી કે “આજે જવાન નાદાન છોકરાને જુમારની ગદીમાં ઉતરવાને તું ફરીથી જો સમજાવવા માંડશે તો તારા દાંતની આખી ગત્રીસી હું ગેપ કરી નાંખશ.”

અમેરીકને આ ધમકી સાંભળીને હસી તો પડ્યો પણ તે દીવસથી જોકેને જુટવાની કોઈ ખીંચ સુક્તી પોતાના ચંગળ ચંડાત મેંઝની મદદથી ઉભી કરવા માંડો.

આખરે એક કીનારાપર આગખોટ વરઘ પુગી. તે કીનારાપર જગર મોઢું ગીચ જંગલ હતું. ત્યાં છુટાં છવાયાં એ ચાર નાનાં ગામડાં હતાં અને સુધારાથી અજાણ્ય રહેલાં અજ્ઞાન જંગલી ઝંજુની માણસો ત્યાં વસતાં હતાં. એક આગખોટના છુટકપર કબો રહી કીનારા ઉપરના માણસજાતને હાથે અનેલાં નાના ગામડાં તરફ અને કુદરતના હાથે અનેલાં ગંગાવર વીરતારના વીશાળ જંગલ

તરફ જોતો હતો. એકાએક તેના છગરમાંથી એક હાથનો અવાજ નીકળ્યો. તેણે તરતજ દરવાં કર્યો કે એજેલને આંચે જંગલમાં છોડી પાછુ ઇંગ્લંડ જવું. કારણ કે તેની માતા તેની જુદાઇમાં કેવી દુઃખી હશે તેનો ખ્યાલ તેને આવ્યો. કેપટન આગળ તે ગયો અને પુછ્યું “કોઈ આગભોટ અહીંથી ઇંગ્લંડ તરફ કોઈ વાર જાય છે કે ?”

“વરસમાં એકવાર જાય છે.” કેપટને કહ્યું “આગભોટ એમેનચુલ આજ કાલ અહીં આવશે અને ઇંગ્લંડ ત્યાં જ રવાના થશે.”

“અહીં ઉતારાની કોઈ જગા મળશે કે ?”

“હા—અહીં એક નવું હોટલ છે.”

જેકે તરતજ પોતાનો સઘજો સરસામાન પેક કરાવ્યો અને પેલાં હોટલમાં જવાની તક્યારી કીધી. એક નાની બોટ આગભોટની નજદીકમાં આવી અને કપીએ બાંધેલી ખુરસીપર બેસાડીને માસીજીને જેમ તેમ બોટમાં ઉતાર્યાં. જેમ કરતાં દોરડાં ખેંચનારાઓનાં કસેજાંની ખચર આવી ગઈ. કારણ કે સુઆં ડોસાંના બદલતું વજન કાંઈ જેવું તેવું હલકું હતું નહી. માસી જાણેજના રવાના થવા પછી થોડાજ વખતમાં ફાનડન પાણુ કીનારે આવ્યો. બે મજલાના નાના હોટલથી તે દુરજ રહ્યો અને ખાસ કરીને જેકની નજરે નહી પડવાની તેણે બહુજ સંભાળ રાખી.

આજ કાલ આગભોટ આવી પુગશે અને પોને પાછો ઇંગ્લંડ જઈ પોતાની માતાની મારી આહી નેહીની જોઈમાં આરામ લેશે એવા મધુર ખ્યાલમાં જેક પોતાના બીજાનાપર સુતો અને માસીજી બોંપ ઉપરજ લેતયાં. કારણ કે હોટલના ખાટલા એવા કરકટી જેવા હતા કે ડોસાં જે તે ઉપર ફક્ત

એસે તાપી ખાડાની ઘસ અને પહયા ભાંગીને દરારી પીસપીટ માફક લુકો ચક્ર ગળય. જેક મધુર ખયાતની મગનદમાં અકચુર ચક્રને સુતો હતો તે પશુ તે ખયાતને તાગજ દરતારી જે સરગત તેની પીડે ઉમેરીજ દતી તેનો ખયાત તેને દતો નહી.

જેક એકાએક અપટા ઉડયો. પુથનુંમા ચાંદરખૂાથી એર-
ડામાં નરમ અગ્નવાળું પર્ણ હતું જેની મદદથી જેક જેક
સક્યો કે અમેરીકન ક્રાનડન તેના ટક્યા સુકળ હાય ધાતીને
તંતોસતો હતો. ક્રાનડન તકચારગ દતો. તે એક ધરડી નયળો
કેસી અને એક નાના છોડરા સાથે કામ પાડવાની ઉમેદ
રાખતો હતો અને તેમને જે અગત પડે તો સપાટામાં દેકાણે
પાડી દેવાને પોને પુરતો ળળવાન દતો એવું તે ધારતો હતો.
માસીતો જણુયાં નદી પશુ જેક અપટા ઉડયો કે તેજ ધરીએ
ક્રાનડને તેનો ટોટો પકડયો, અને જેક પાછો ખીછાનામાં પટકાયો
એક વહેતી લાંબી છરી સાથેના હાય ક્રાનડને ઉચો કીધો, પશુ
તે હાય પાછો પુર જેર સાથે નીચે ઉતરે અને વહેતી છરી
જેકની છાતીમાં ચકાવી દેવાની ધારણા પાર ઉતરે તે અગાક
તે તે હાયની કાંદી લોખંડી દસ્તગા કચળમાં એવી તે.
મુપગક ગઇ કે કાંડીના હાડકાં કચકચવા લાગ્યાં. ક્રાનડને
ગભરાઇને પાછું ફરીને જેયું અને એદદ અન્તયળી વચે માણુ-
સરૂપી વાંદરાને ઉમેસો દીકો. માસીતે અદસે આએ કોઇ જયરો
માસો નીકળી આવયો. જેક પાછો ઉભો થયો અને હવે છટક-
વાને માટે ક્રાનડને ખિંચતાણુ ચકાવી. જેક તેને વળગવા ગયો
પશુ તેને છાતીમાં એક જેરમાં મુકી. પોતાના ખીજા હાયે
ક્રાનડને લગાવી અને જેક પાછો પટકાયો. પશુ આ ળનવ
આકુતને એક દર્શત રૂપ જેર અજમાવવાને ઉશકેરવા માટે
પુરતો હતો. આકુતે તેને મગચીમાંથી પકડયો અને પોતાના

પેલાડી ડાયાંથી ડરવત જેવા દાંત તેની ગરદનમાં ચડાવી દીધા. કે નડન જમીન પર છુપાયો, સહેજ તાણતોડ કાઢી અને ખલાસ ! જે બનયું હતું તે જોઈને જેક હવે ધુમવા લાગ્યો. તેણે જોયું કે એક માણસનું ખુન થયું હતું. પારકા મુલકમાં પારકે આધારે એકલવાયો તે પડેલો હતો અને જાતી રક્ષણમાં આ ખુન થયું હતું એમ જો તે સહને જણાવે તો કોઈ માને નહીં અને તેને તથા વાંદરાને તરતજ ઝાડની ડાળીથી ફાંસીએ લટકાવી દે એવો મામલો હતો. કાંઈથી કરવું તો જોઈયે. કંઈય પધસાથી કામ બજાવી શકશે એમ ધારી પોતાની નોટાનું ખંડલ તેણે શોધવા માંડ્યું પણ તે શુભ થયલું જણાયું સવળે શોધ્યું પણ મળ્યું નહીં. કોનડનની લાશ ઉપરના સધળાં કપડાં તેણે કિનારી તે પણ ખારીકીથી તપાસ્યાં પણ નોટાનું ખંડલ જડ્યું નહીં. હવે અત્રે યોખવું સલામતીલર્યું હતું, નહીં એમ જોઈને નાસવાની પેરવી તેણે કાઢી. હોટલના બીજા મજલા પર તેઓ હતા અને ઝોરડાની ખારીથી ઘોડેક છેડે એક મોટાં ઝાડની ડાંખળી ડોલતી તેણે જોઈ. એક સુરવાલ સીવાય તેના બદનમાં કશાં કપડાં હતાં નહીં અને વંકુ કપડાં લેવાનો વીચાર તેણે કર્યો નહીં. તેણે આક્રુતને ઇસારો કીધો અને બીજા પક્ષે એક બીલાડીની માફક જલાંગ મારી ખારીપરથી કુદી ઝાડની ડાંખળીને તે વળગી પડ્યો આક્રુત તેની પુકે આવ્યો અને એક ઝાડપરથી બીજાં ઝાડપર કુદકા મારી તેઓ ગામ છેડી જંગલના બીજર તરફ નીકળી ગયા. ઇંગલડ પાંચું ફરી માનપીતાને મળવાની તેની ઉમેદ તેનાં જીવનમાં રહી ગઈ.

બીજા સવારે હોટલનો માલિક બેબાખરો પડ્યો. અજબ નેવું હતું કે એક માણસની લગ્નમ નગન-હાલતમાં લાસ

પટેલી દત્તી અને માસી બાણેજ ગુમ ગયાં દત્તી. તે અમેઠા-
કનની લાશ લોકીના આંગણવામાં પટેલી દત્તી અને ગરદન
ઉપર હિંડા ફાંતના વજ્રમ દત્તા. માસીના નેમજ બાણેજના
રુબળાં કપડાં પટેલાં દત્તા. દોઢસતો માલેક ગોઝી ખજવાળો
ચીચાર કરવા લાગ્યો કે "એ માસી બાણેજ ગયાં ક્યાં દશે
અને ગયાં કેમ દશે ? માસી ચીચારી ગેવી ચીચાર દત્તી કે
ચાલવાનીથી શક્તી દત્તી નહીં અને પાંચ છ મનુરો તેખીને
ઉચકી સાંચકીને મજલા ઉપર લઈ આવયા દત્તા તો તે
એકલી ચાલીને ગઈ કેમ દશે ? તે જારી વાટે માગી ફેલી
જાય તો આપડી ધોળીના મેલાં કપડાંના ગાંસડા માફક વર્ગીન-
પર પટકાઠને સીમડાંની કાની ફાટીજ વાપ."

આપડો દોઢસતો માલેક વમાસળમાં પડ્યો અને નેમજ
આખું ગામ વમાસળમાં પડ્યું. જીજી દીવસ આગળોટ
એમેનચુલ ઇંગલડની સફર માટે આવી પૂમી અને તે ઉપરના
લિનારૂઆ મંચ એક ડીટેક્ટીવ હતો જેણે કોનકનની લાશને
એળખી અને સડને તેણે જગ્યાવચું કે તે એક પુરો બદમાશ
હતો. પુરો દોય કે બસો દોય પણ તેને માર્યો કેણે ? માસી
બાણેજ ગયાં ક્યાં ? આ એક ભરમભર્યો સવાલ હતો અને
તે સવાલ તેના ભરમભાંજ તે ગામમાં મદાકાળ રહેવા પામ્યો.

પ્રકરણ પ મું.

"મીડીયમ" અને "ગીકા."

ફરેંચ ગામજાર કેપટન આરમંદ જેકોટ પોતાની કાવળી
સાથે આફ્રીકાના એક જંગલી મુલકની પાદરે પહાવ નાંખી
પટેલો હતો. કેપટન એક ઇંક્રએરપર આસોટાઈ થીડી ટુકતો

હતો. તેટલાં જો માણસો ઘોરેરવાર થયલાં તયાં આવી પુગ્યાં. તે માણસો જંગલી મુઝકમાં વસતા તાપકાવાળાઓ હતા. દબડીઓની આરંધી ભાષામાં તેઓ વાત કરતા હતા જે ભાષાથી કેપટન પુરેપુરે માહીતગાર હતો.

તેઓ અને કેપટન આગળ આવ્યા અને તેઓ માહિતો એક બોલ્યો. “કેપટન તેં જે માણસને કેદ પકડ્યો છે તે મારી બહેનનો દીકરો થાય છે. તેનો છુટકારો મેળવવાની માંગણી કરવા હું આવ્યો છું, એના છુટકારાના બદલામાં છનામ તરીકે આગે આપવાને હું તકબાર છું.” તેણે પોતાના મોંઠા સારંધાના પહેરણુ હેઠળથી એક કોથળી કઢાડી દેખાડી જે કોથળી સોનાના સીકકાઓથી ભરપુર હતી.

કેપટન દસીને બોલ્યો “લાંચ આપવી એ એક મોટા ગુનાહ છે એમ તું જાણતો નથી મારેજ તારો આગે અપરાધ હું માફ કરું છું. જે માણસને મેં પકડ્યો છે તેણે પંદરથી વીસ ગુન કર્યાં છે, ગરીબ તોરદોષ દબડીઓને મારી નાંખ્યા છે, વનખરો લુટી છે, સ્ત્રીઓને હેરાન કાઢી છે, એ બધા અપરાધના બદલામાં એને પુરેપુરી સજા થશેજ.”

“આગે કોથળીમાં શું છે ? તું જાણેછ ?”

“તે જાણવાની મન દરકાર નથી, હું એટલુંજ જાણું છું કે મારી સગદારની પ્રમાણીકપણે સેવા બજાવવા હું અગે આવ્યો છું.”

“જે મારી માંગણી તું કહુલ નહી કરશે તો પસનાશે.”

“એ માંગણી જે હું કહુલ કરું તો મારા હાથમાં પસતાગતી અને દીનપમતીની માંગણી કેવી ઉપજે તે હું જાણું છું.”

“આદ રાખજે—તાપકાવાળાઓ જે સોમંદ સે છે ત્યારે—”

*"You will pay
more than this,"
he said*

“આએ ડોકલી માં શુ' છે?”

(જુઓ પાનુ ૩૨.)

“ જા અડીથી એકદમ ચાલી જા-અગર નહી તો તુંને ઘાત મારીને બદાર કદાડશ.”

તે તાયદ્રાવાળો વેર લેવાના સોગંદ લેતો રવાના થયો અને કેપટન પોતાના રસાલા સાથે કીનારા હાણી આગળ વધ્યો. શરૂએ સરકારને તાબેના મુલકમાં તે જઈ પુગ્યો, તેણે પકડેલા માણસની તપાસ ચાલી અને તેને મોતની સજા દ્રુગાવવામાં આવી કે જે સજાને તે પુરેપુરો લાયક હતી ચુક્યો હતો. તે દેહીએ ફાંસીના લાકડાંપર પોતાની સજા બોગવી લીધી પણ તેજ દીવસે કેપટનની સાત વરસની બેટી જેન ગુમ થઈ ગઈ. કેપટન તત્કાલે દતો અને તેણે પોતાની બેટી માટે બહુ શોધ-ખોળ ચલાવી અને મોટાં ધનામે આપવાનું જાહેર કર્યું પણ બેટીનો પતો લાગ્યોજ નહી. એવી મોટી રકમનું ધનામ આપવાનું કેપટને જાહેર કર્યું કે ધણાક ડીટક્ટીવો અને ધણાક ગરજાકરો આ કામ બજાવવાને કમર બાંધી નીકળ્યા પણ તેઓ માંદેલા ધણાઓ નાશીપાસ થયા અને બાકીનાઓ આક્રીકન રૂતુના કે જંગલી ઝંતુની માણસોના બાલાના ભોગ થઈ પડ્યા.

કેપટન આરમંદ જેકોટની બેટી ગુમ થઈ હતી અને તેણીને શોધી કદાડવા કાજે કેપટને કોશેશ કરવામાં અને ધનામે આપવાનું જાહેર કરવામાં કર્યું બાકી રાખ્યું હતું નહી, એવું આપણે વાંચી ચુક્યા છીએ.

કેરોલ જેનસન અને સ્વેન માલખીન નામના સ્વીડીશ પ્રજના બે માણસોએ ત્રણ વરસ સુધી કેપટનની છોકરી બાબે શોધખોળ ચલાવી અને આખરે તે કોશેશ પડતી મુકીને તેઓએ હાથીદાંતના વેપારપર ધ્યાન આપ્યું. એક મોટા છલ્લામાં તેઓ પોતાના લોભી, હવસી અને ઘાતકી કરર

સ્વભાવથી જાણીતા થયા. ત્યાંના દેશીઓ તેમનાથી ખીલના લાગ્યા અને તેમને ધીકકારવા લાગ્યા. તેઓએ એવી નકારી વરતણુંક ચલાવી કે તેમને પકડવાનો હુકમ તેમની સરકાર તરફથી કહાડવામાં આવ્યો પણ આ મુલકના ખર્ષાં ખુશા ખાંચરંથી તેઓ માહીતગાર હતા માટે આસાનીથી તેઓએ છટકી જવાનું ચાલુજ રાખ્યું. તેઓ આશરે એકમો હજારી ઓનો રસાલો ધરાવતા હતા જે માંહેલો દરેક માણસ તેમના જેવોજ ઘાતકી પાપી અને ધુની હતો. આ માણસોને યાદ રાખજો-જેનસન અને માલખીન-દર્હત જેવા જોરેમંદ અને પીળી દાઢીવાળા રાક્ષસરૂપી માનવીઓ.

જંગલના બીતરમાં એક નદીના કીનારાપર ગીચ જંગલની જોડમાં એક નાનું ગામડું વસાયલું હતું. આશરે વીસ ઝુપડાં અને અરબી ડજન તંપુનું તે ગામડું બનેલું હતું અને ત્યાં કાળી ચામડીના માણસો વસતાં હતાં. લુટકાટથી અને દરેરો ચલાવીને આ ગામડાંના હજારીઓ માલ અસખાખ ભેગો કરતા હતા અને વરસમાં બે વાર દરીયા કીનારાના ખંદરપર જઈ પોતાનો તે હરામ કમાણીનો માલ વેચી આવતા હતા. એક હજારી તંપુ આગળ આસરે દશ વરસની એક છોકરી જમીનપર બેસીને રમતી હતી. ચામડી સહેજ સાંબળી હતી પણ નાઓઅદામાં તે છોકરી ખીજી બંધી સ્ત્રીઓ છોકરીઓ વચ્ચે સરવોપરી હતી. એક ઢીંગલી સાથે તે છોકરી રમતી હતી જે ઢીંગલી એક હજારી ગુલામે પોતાની અકકલ હુશીયારીથી તેણીને બનાવી આપી હતી જે ઢીંગલી એક વાંકીટીકી કદરૂપી વાંદરીને વધુ મળતી આવતી હતી. ગમે તેવી કદરૂપી અને બદસુરત, દાલદવાલ અને એખીયલ તે ઢીંગલી હતી છતાં તે છોકરીને તે બેહદ

પ્યારી હતી. આ દીંગણીનું નામ તે ઊંઠરીએ “ગીધા”
પાડ્યું હતું—ને ઊંઠરીનું પોતાનું નામ મેરીયમ હતું. જુલમાંત
અને ધાક વચ્ચે તે ઊંઠરી વસતી હતી. એક દુર્ગાળ દેખાવના
ઘાતકી દળશીને પીતાના નામથી તેણી ઝોળખતી હતી જે
દળશી મેરીયમને ત્યાર ત્યાર ઘાતકીપણે મારતો અને વગર
કારણે હેરાન કરતો. તેથી રીતે મારતાં અને હેરાન કરતાં તે
દળશી દમ્બેશાં બોલતો—“આએ મારું વેર—આએ મારો
કોનો.”

મેરીયમ તરફ કોઈની પ્રીતી કે મહોત્તર હતીજ નહી.
મહોત્તરને માટે તેણી ટવળતી પણ તેણીની તરફ કોઈ
અંખીને જોતું નહી. ગીધાને પોતાની છાતીએ દાખતી, દીવસના
દળરો વાર તેણીને ચુમીઓ લેતી અને ઇનસાનપત પ્યાર
મોહ્યતની ગેરહાજરીમાં આએ નીરજીવ દાથીદાંતના ડોઠાં
અને ધાસના બદનના રમકડાં ઉપર તે પોતાના પ્યારની લાગણી
બદાર પાડતી.

મેરીયમ બેસીને રમતી હતી તેટલાં તેણીનાં “પીતા” ના
તંબુ આગળ બે માણસોને આવતાં દીઠાં. તે બે માણસો
જેનસન અને માલખીન હતા. તેઓ “પીતા” આગળ આવયા
અને કહ્યું કે તેઓ દાથીદાંતની ખરીદી કરવા આવયા હતા.

“પીતા” જે પોતાના ગામડામાં વડો હતો અને જે
શેખને નામે ઝોળખાતો હતો તેણે કહ્યું “મારી પાસે
દાથીદાંત નથી—હું દાથીદાંતનો વેપાર કરતો નથી જાઓ—
આકી જાઓ—મારું ગામડું ઊંડી જાઓ.”

તે માણસો તરતજ પીઠ ફેરવીને આવતા થયા કારણુ કે
તેઓ બાણુતા હતા કે આ ઝનુની ગામવાસીઓ વચ્ચે તેમની
મરજી વીરુધ્ધ ઉભું રહેવું તે મોતને તેડું કરવા જેવું હતું.

શેખ પાછો તંબુમાં દાખલ થયો નહીં પણ મેરીયમ જ્યાં ગમરાયલી સંકોચાયલી બેઠેલી હતી ત્યાં ગયો અને તેણીનું પાંખડું પકડી તેણીને જમીનપરથી ઉંચકી ઉભી કરી અને આંચકો મારી તંબુના માંહેલા ભાગમાં તેણીને તેણે ફેંકી દીધી. તે પછી તે પોતે તંબુમાં દાખલ થયો અને મેરીયમને આરથી ભાષામાં સખત ધાતકી અવાજથી ચેતવણી આપી કે “ પેલા બે બદમાશ છાવણી નાંખીને પડેલા છે, તેઓની છાવણી જ્યાં સુધી આ જગાએ રહે ત્યાં સુધી તું તંબુની બહાર નીકળતી ના—જો નીકળશે તો તારાં હાડકાંને પીએ કરી નાંખીશ.”

જ્યારે શેખ આવી ચેતવણી મેરીયમને આપતો હતો ત્યારે પેલા બે બદમાશો પોતાની છાવણીમાં જઈ પુગી પોતપોતા વચ્ચે વાત ચલાવતા હતા.

“ એ વીશે કશો શક નથી માલખીન,” જોતસન બોલ્યો “ આએ છોકરી તે તેજ હોવી જોઈએ એ વીશે કશો શક નથી. મને અજ્ઞાપણી એ ઉપજોઈ કે એ છોકરીને આપીને મોટી રકમનું ધનામ મેળવવાનો દાવો આ પીંડારો હાથથી શા માટે કરતો નહીં હશે ? ”

“ કેટલાક હાથથીઓ એવા છે કે જોએને પહસા કરતાં કોઈ ખીજ ચીજ વધારે પ્યારી હોય છે.” માલખીન બોલ્યો “ પહસા કરતાં કાનો તેમને વધારે વહાલો છે.”

“ તોપણ સોનાની ચાવીથી દરવાજો ઉઘાડવાની કોશિશ કરવામાં કશું ગયું નહીં.”

“ શેખ પોતે તો સોનાને કાજે પોતાનો કાનો છોડવાનો નથી, શેખના કોઈ નોકર ચાકર કે કોઈ ખીજ માણસ મારફતે ગમે તો કોશિશ કરી જો.”

તેઓએ કોરોશ કરી જોઇ. શેખના એક કલાવર અંગના ગુલામને તેઓએ હાથમાં લીધો અને જળક્રતાં સોનાની લાલચ ઉપર તે ગુલામ કબુલ થયો કે ગૂતના મોડેથી મેરીયમને છુપેથી તે ઉપાડી લાવશે. તે છોકરી હાથમાં આવે કે તરતજ છાયાણી ઉઠાવીને નાસવા માંડવું એવી ગોડવણુ આ જે બદમાસોએ કરી રાખી અને તેટલા માટે મધરાત થવા અગાઉ તે સઘળું બાંધી રૂંદી સફર પર નીકળી પડ્યાની સઘળી તકયારીઓ તેઓએ કરી મુકી. સઘળાં માણસો પણ પોતપોતાને માટે કસબેલા બોજ આગળ તકયાર બેસી રહ્યા હતા એવી ધારણાથી કે જેવો દુકમ મળે તેવોજ બોજ ખાંધે લાઠી ચાલુ મુકવું.

મધરાત થતાંજ જે માણસો શેખના ગામડાં તરફથી આવી લાગ્યાં અને તેમને જોતાંજ માલખીન અને જેનસન ખુશાલીમાં અને આશામાં તેમની તરફ દોડી ગયા. તે જે માણસો એક કરકટી ઉપાડી આવ્યા હતા જે તેઓએ માલખીન અને જેનસનના પગ આગળ મુકી.

“સોનાની લાલચથી તમોએ જે કાંઈ મેળવવાની આશા રાખી હતી તેના બદલામાં આજે અધીયો શેખે તમારે માટે મોકલ્યો છે.” પેલી કરકટી ઉઠાવી લાવનારા માણસો માંહેલા એકે કહ્યું અને ખીજીજ પળે તે કરકટી-ઉઠાવનારા તે બંને માણસો વીજળી ઝડપે દોડી ગયા.

માલખીન વાંકો વળયો અને કરકટી પર ઢાંકેલું કપડું તેણે ઉઠાવ્યું તે કરકટી પર એક લાશ પડેલી હતી-જે ગુલામને લાંચ આપી મેરીયમને ઉઠાવી લાવવાનું કામ તેઓએ સોંપ્યું હતું તે ગુલામની તે લાશ હતી. શું બનેલું હોવું જોઈએ તે આ બદમાશો સમજી ગયા અને ખીજી પાંચ મીનીટ પસાર

નહી થઈ તે અગાઉ તે માલખીન અને જેનસનની છાત્રી ઉજડ થઈ ગઈ—તે છાવણીના સૂત્રણાં માથુસો ઉતાવળે જંગલ ભાણી કુચ કરી ગોયા છવ ખચાવવા નાસવા લાગયાં.

પ્રકરણ ૬ થું.

જંગલમાં જેક થું શીખયો ?

તારઝનનો ખેટો જેક અને આકુટ ક્યાં ગયા—થું કર્યું અને કેમ દીવસો ગુજરયા તે આપણે જોઈશું.

જંગલના ભીતરમાં પહેલી રાત જે રીતે જેકે ગુજરી તે જેકની યાદદાસતમાં સદાકાળ તાણ રહી. કોનકોનના મારયા જન્મ માટે તેને સહેજથી ખળાપો થયો નહોં. કારણ કે તેણે જ્યું હતું કે તે અદમાશે પોતાની સરજત પોતાને કાથે ઠરાવી લીધી હતી અને તે ઘટતે ફેલે પુગયો હતો. પણ પોતાની સધળી ગોઠવણ ઉંધી વળી ગઈ અને પોતાની માતાની મુલાકાત ફરવાની તેની ઉમેદ ખરખાદ થઈ એજ તેનો ખળાપો હતો. કીનારા તરફ પાછું ફરવાની તેની હીંમત ચાલી નહોં. પાછો કીનારે જે જાય તો ત્યાં તેને ખુનના આરોપસર પકડવામાં આવે અને તે ખચર જે તેના માત પીતાને મળે તો તેઓના ગમમાં વધારો થાય અને વળી તેમની આખર ઇજતને ઘોઠા પુગે. આવા ખયાલથી તેણે જંગલમાં થોડોક વખત ગુજરવાનો ઠરાવ કર્યો.

જખરાં કદના એપ વાંદરાની ગોદમાં તે છોકરાએ આખી રાત ઉંઘ વનાની ગુજરી. ફક્ત સુરવાળ બદનમાં હતું જેથી જંગલની સરદીથી તેને તાડ લાગી પણ મુંઝાદાર બાળથી

બરેલાં વાંદરાના બદનને તે વળગી રહ્યો નેથી તેને કાંઈક ઉક આવી.

સવાર પડતાં જોઈ ખુશાલ જાગ્યો અને આકુત પણ જાગૃત થયો. આકુટ આખી રાત જોઈને જાળવવામાં ખરેખર તેો રોકાયેલો હતો. જોકે સવાર પડતાં ખોલ્યો.

“ આકુત મને ઠંડી લાગે છે અને લુપ્ત પણ લાગી છે. સાંભે ઘોડીક ખુશી જમીન છે, ત્યાં આપણે જઈએ અને ખોરાક મેળવ્યે.” એમ ઘોડી જોઈ જાડ પરથી નીચે ઉતર્યો.

પણ આકુટ તરત નીચે ઉતર્યો નહીં તેણે બહુ સંભાળથી આસપાસ જોયું. અને નસકોઈ ચકડાવી દવાનો વાસ જોઈને ખેંચ્યો.

આકુટ તે પછી નીચે આવીને ખોલ્યો. “ સૌંદ અને માદા તેમજ વાધ અને તેની માદા સવારના પોદરમાં લુપ્ત થઈને ખોરાકની શોધમાં નીકળે છે. જો આસપાસ સંભાળથી જોવા વના બહાર આવે છે તેઓ તેમનો ખોરાક યાવ છે પણ જો સંભાળથી જોઈને પછીજ બહાર આવે છે તેઓ તે સૌંદ વાધનો ખોરાક કરે છે.” જોઈને જંગલના વસવાટનો પહેલો પાઠ આકુટે ભણાવ્યો.

તેઓ ધીમે ધીમે સાથે સાથે અને કૂટલાંક જાડ પરથી તેમને ઇંડા મળ્યાં જો જોઈ ખુશીથી કાચાંજ ખાધાં અને આકુટે કૂટલાંક મુળ્યાં અને ડૂળ ભેગાં કર્યાં. આવે નાશનો કરવા પછી તેઓ પાણીની શોધમાં નીકળ્યા. એક મોટું પાણીનું ખાખોચયું તેઓએ જોયું જો પાણી ઘણાં જાનવરોના પસાર થવાથી ગદ્યું બનેલું હતું અને વળી બેચરા જાનવરોનું એક ટાકું જો ત્યાં પાણી પીતું હતું તે આ જોઈને જોઈ ચારે પગે નાસી ગયું જોને પરીણામે પાણી

વધારે ડોહવાઈ આવ્યું. પણ જોકે તે તરસ લાગી હતી માટે પાણી કેવું હતું તે તપાસવાને તે થોભ્યો નહીં પણ તેણે ખોળામાં લઈને પીવા માંડ્યું જે દરમિયાન આકુટ તો આસપાસ નજર કરવામાં અને દવાના ઝુંગારા લેવામાં જ રોકાઈ રહ્યો.

આકુટે વધુ પાઠ ભણાવ્યો. “ જંગલમાં વસ્તી વેળા આંખ ઉપર જેટલો આધાર રાખવાનો છે તેનાં કરતાં નાંખ અને કાન ઉપર વધારે આધાર રાખવાનો છે. જ્યારે આપણે અહીં આવ્યા ત્યારે ઝેરરાને આપણે જોયા અને તેથી મેં જાણ્યું કે કાઠી ખાનારા જનવરની હાજરી અત્રે હોવી જોઈએ નહીં. જે વાઘ કે સીંહ અહીં હોતે તો આ ઝેરરાને તેનો વાસ આવતે અને તેઓ નાસી જત. પવન ઉલટો પુકે છે માટે ઉલટી દીશાએ જનવરની હાજરી છે કે નહીં તે વાસ ઉપરથી જણાવું નથી. તેથી મેં આંખનો ઉપયોગ કર્યો અને કાંઈ જોયું છે.”

“ શું જોયું ! આકુટ શું જોયું ? ” જેકે ઓછીને પુછ્યું.

“ સીંહ—જેને અમે તુમા નામથી ઓળખયે છીએ—તે ત્યાં દૂર પડેલો છે—જે ત્યાં.”

“ સીંહ ! મને તો કાંઈ દેખાતું નથી.”

“ ત્યાં છે—ત્યાં પડેલો છે. પહેલાં મેં તેનો સનસારો સાંભળ્યો. તે સનસારાનો અવાજ તું પારખી શકતે નહીં. તે પછી મેં જોયું કે ખીલ જગાના ધાસ સ્થીર ઉભેલાં છે પણ એક ચોક્કસ જગાના ધાસ સહેજ હીલે છે. જે—ત્યાં ધાસના તનખલાં હીલે છે. એવું કારણ શું ! ધાસની દુહળા જે, ત્યાં સીંહ પડેલો છે.”

જેકની આંખ સાધારણ માથુસ કરતાં અતીશય બળવાન હતી અને તેણે આંખ ખેંચીને જોયું અને પછી તે બોલ્યો
 “ હા-મેં જોયો. એ સીંદણું ડોકું આપણી તરફ છે.”

“ તુમા આપણને કશી ધારણી નથી. કારણ કે એક જનવર મારીને તેતો બોરાક કરવા તે બેઠો છે અને આપણે જો તેની આગળ વચકું તો તે જનવર તેના કળ્મમાંથી ક્ષેવાની આપણી ધારણા છે એવું તે સમજશે અને દુર રહીશું તો આપણે છેડશે નહીં. તું વંગલમાં રહેવાનો છે માટે આવાં જનવરની ખાસીદત તારે બરાબર જાણી લેવી જોઈશે. એકલોકીએ એપ મળી જાય તો તુમા હુમલો કરવાને ચુકે નહીં પણ જો ચાર પાંચ એપ સામતા હોય તો તુમા પોતેજ ગુપચુપ દુરથી ચાલી જાય. તુમા બેઠેલો હોય તો તેનો વાસ કેવો આવે તેની હું તુંને સમજ આપું.”

આકુટે આણું શીક્ષણ જેકને આપવા માંડ્યું અને સીંદણી દાવરી નજરે કેમ જોવી અને વાસથી કેમ પારખવી તથા શનથી કેમ પીછાણવી તેનું ભણતર જનવરથી આદમ જાતને ક્ષેવું જોઈએ એ પણ જેક શીખ્યો.

આકુટ ધીમે ધીમે આગળ ચાલતો હતો અને જેક સહેજ પછવાડે રહીને પોતાના નવાં શીક્ષણનો અનુભવ મેળવતો હતો. તેટલાં આકુટે જોશમાં ગીરા પાડી. જેક ચોંક્યો—આસપાસ જોયું તો એક ઝાડી મધેથી એક સીંદણ અદાર નીકળતી તેણે દીડી તે સીંદણુ જેકની સાંમે આશરે પંદર કદમ દુર જમીન પર સંક્રાચાઇને બેઠી. એક છલાંગ જે સીંદણુ મારે તો જેક તેની તરાપમાં સપડાય તેવો દાખલો હતો. આકુટે આ વેળા ગીરાગીરા કરી મુઠી જોથી સીંદણે માથુ

કેરવી તેની તરફ જોયું અને તે તકનો લાલ લઈ આકુટે કરેલા ઇશારાથી જોકે દોડ્યો અને એક મોટાં જાડની ઝુલતી ડાંખલીને વળગી પડ્યો. સીંહણ ધડીલર પોતાની તેમ ચુકી અને પછી જોકની પુઠે દોડી ડાંખલીથી લટકેલા જોક તરફ સીંહણે છલાંગ મારી પણ કૂદત જોકના સુરવાલમાં તેણીના પંજ ભેરવાયા અને સુરવાલના ચીડાં ધઈ ગયાં. ખીછ પળે જોક સલામત જાડને મથાળે જઈ પુગ્યો.

આકુટ આ જોઈ એક ઉંચા જાડપર ચઢી સીંહણને ડાંખલી મારી તેણીને ખીજવવા અને ઠેકડી કરવા લાગ્યો. સીંહણ થોડો વખત ઉભી, તેણે જખરી ખરાડ મારી અને પછી ગીચ જંગલ ભણી તેણી ચાલતી ધઈ. દગસે પગસે કેવી ધારતી સમાવલી હતી અને હાંદગીનો સહેજખી ધડીલર પણ ભરસો હતો નહીં એવું જોક પહેલેજ દહાડે શીખ્યો પણ તે શીખવા સાથે તે આવી હાંદગીની ખરેખરી મેજ મજાહ પણ લેવા લાગ્યો.

જોકનો હજીખી એવેજ ખ્યાલ હતો કે ટાપુના દક્ષીણ કીનારા ઉપર જઈ પુગવું અને તયાંથી કોઈ અંદરેથી ઇંગલાંડ ભણી રવાના થવું. આવા વીચારથી તે ધીમે ધીમે દરરેજ મંજલ કરવા લાગ્યો પણ તેમ કરતાં તે જંગલના વધુ અને વધુ બીતરમાં દાખલ થતો ગયો. માણસ જાતે કોઈખી દીવસે જ્યાં પગ મુકેલો નહીં તેવા ખીયાખાનમાં પોતાના સાથી સાથે તેણે લગભગ એ મહીના સુધી આ પ્રમાણે મુસાફરી કરી. કોઈ શીકાર નજરે પડે તો તેની ઉપર છલાંગ મારીને કેમ ચઢી ખેસવું અને પોતાના પંજ અને તખ વડે તથા દાંત

વડે તે ક્ષીકારને ક્રમ પકડીને ક્રમ મારી નાંખવો અને તેનું કાચું માંસ ક્રમ ખાવું ને જેક પુરેપુરું શીખતો ગયો.

એક દીવસે તેઓ સફર કરતા એક એવી જગાએ આવી પૂગયા કે જ્યાં એક નાનું ગામડું તેમના જીવામાં આવ્યું. ગામડાંની બંધાર નાનાં છોટરાંઓ રમતાં હતાં જેઓ તદન નગન દાલતમાં હતાં અને તેમની માતાઓ તેમનાથી થોડેક દુર બેસીને પોતપોતા વચ્ચે વાત ચીત કરતી હતી. સધળાઓ કાળી ચામડીના હબશી કોમનાં હતા. લાંબે વખતે માણસ જાતને જોઈ જેક ખુશાલ બન્યો અને તે બાળકો સાથે રમવાની તેને ઉલટ આવી. તે બાળકો ભણી જેક જવા લાગ્યો પણ આકુટે તેનાં ખંભાપર પંજે મુકી તેને અટકાવ્યો. જેકે તે પંજે ખંખેરી નાંખ્યો અને ખુશાલીને પોકાર કરતો તે બાળકો ભણી દોડ્યો. બાળકો કાળાં હતાં, કદરૂપાં હતાં અને જંગલી કોમના હતાં. પણ આખરે માણસ જાત હતાં જેમની સંક્રમાં જવાની હોંશ જેક અટકાવી શક્યો નહી. પણ તે બાળકોએ જેકને અવાજ સાંભળતાં એક નગન ગોરી ચામડીનો, કદાવર બદનનો માણસ દોડતો આવતો જોઈને બાળકો ગભરાયાં અને ગામડાં તરફનાં અને તેમની માતાઓ પણ ગભરાતની ચીસો અને યુમો પાડતી નારી ગઈ. ગામડાં મધેથી તડકામાં કેટલાંક માણસો દાઘમાં બાલા અને તીર કામદાં લઈને દોડતાં આવ્યાં જેક દોડતો અટકી ગયો અને તે દોડતાં આવતાં માણસોને પોકાર કરીને સમજાવવા લાગ્યો કે તે એક મીત્ર તરીકે આવ્યો હતો. પણ તે હબશીઓ તેના બોલવાને એક હરફથી સમજી શક્યા નહીં અને તેઓએ ધસી આવવાતું ચાલુજ રાખ્યું. આકુટે પોકાર કરી તેને નાસવાને કહ્યું અને આખરે જેક નારીપાસ થઈને તથા તે

માણસો તરફ ધીકકાર દેખાડીને પીઠ ફેરવીને નાહો અને ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો, પેલાં માણસો ચોતરફ ફરી વળ્યાં અને જેકની શોધ તેઓએ ચલાવવા માંડી પણ જેક દુર નાસીને એક ઝાડની ડાંખળીઓ વચ્ચે છુપાઈને ઘેસી રહ્યો. એ કલાક સુધી તે હાથશીઓએ શોધ-ખોળ ચલાવી અને પછી તેઓ સંઘળા ધીમે ધીમે પાછા ફરવા લાગ્યા. એક માણસ સંઘળાઓથી છેક પછાત પડેલો હતો તે બરાબર જેક વાળાં ઝાડની હેડળથી પસાર થયો. જેક ઉપર તેની નજર પડી અને તેણે જેક તરફ ચોતાનો ભાલો ફેંક્યો. તે ભાલો છટકી ગયો અને ખીજી પળે-જેમ એક વાઘ પોતાના શીકાર ઉપર એક છલાંગ સમેત જઈ પડે તેમ જેક તે હાથશીના ખસા પર કુદી પડ્યો. અને જમીન પર પટકાયા પણ ખીજી પળે જેક તે માણસની છાતીપર ચઢી બેઠો અને તેનું ગળુ પોતાની ગંઠાઈ રહેલી બળવાન બનેલી અને ખીજાં જાતવરેને મારવાના અતુલવંથી કસાયલી ચુંગાળમાં એવું તો ભયર્યું કે એ પળમાં તે હાથશી માર્યો ગયો.

પ્રકરણ ૭ મું.

જંગલના બાહ્યાહ સામે બાધ.

નાની અકલ અને ઓછી સમજનો આકુટ વીચારમાં પડ્યો. ત્યારે જંગલી માણસોથી છટકીને જેક નાશી આવ્યો ત્યારે આકુટ એક ઝાડ પરથી ખીજાં ઝાડ ઉપર કુદતો આગળ વધ્યો અને તેણે એવુંજ ધાર્યું કે જેક તેની પુકે આવેને હશે પણ ત્યારે આકુટે પાશું ફરીને જેવું ત્યારે જેકને આવતો

जे पणसां दुगती भार्यो गयो.

(बुजो पानुं ४५.)

દીઠો નહીં તપારે તે ચીંતામાં પડ્યો અને પોતાના જવાન છવેન્નનના મીત્રને શોધવા તે પાછો ફર્યો. થોડાંક ઝાડ કુદાવીને તે આગળ વધ્યો તેટલાં તે તે અટકી ગયો અને આ પ્રકારે તે મથાળે લખ્યું છે તે મુજબ તે જાપડો વમાસનમાં પડ્યો. કારણ કે એક વીગીત્ર માણસ ઝડપથી ચાલીને આવતો તેણે દીઠો. આંખ ખેંચીને તેણે જોયું અને તે નવાં માણસનો અહેસાસ કર્યો અને તેના મુખ મધેથી ખુશાલીની એક નાની ચીસ પસાર થઈ ગઈ. તે નવો માણસ કોઈનું નહીં પણ જેક પોતે હતો પણ નવાં રંગરૂપમાં સજ્જ થયેલો હતો. તેના હાથમાં એક લાંબો ભાસો હતો અને તેના ખમાં ઉપર લાંબી, ઠંડાદેહાં ઘાટની ઢાલ લટકાવેલી હતી કે જે જે હાથે પેલા હુમલો કરનાર માણસોએ પોતપોતાની ઢાલ લટાવી હતી. જેકનાં ટેટાં પર અને બાજુ પર પીતળનાં સાદાં ઝવડાં દનાં અને કમરથી ચુરણ સુધી સીંદતું ચામડું લપેટેલું હતું અને તેનાં પગમાં એક મોટી વહેતી છરી ખોસેલી હતી.

આકુટનો અવાજ સાંભળતાં જેક કુદીને ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો અને પોતે મેળવેલો આ માલ અસખાળ મગરૂરી સાથે તેણે આકુટને દેખાડ્યો. જેક બોલ્યો; “ મારા હાથવાર વનના ખાલી હાથ વડે મેં તે લડાયક માણસને માર્યો. હું તેમનો મીત્ર થવા માંગતો હતો પણ તેઓ મારા દુશમનો બન્યા. હવે મારા હાથમાં ભાસો આવ્યો છે અને હવે તુમા (સીંદ) ને દેખાડી આપશ કે એક બાલાની મદદથી હું શું કરી શકું છું. આકુટ હવે આપણે ફક્ત એપ અને ગોરી ચામડીવાળાઓને જ આપણા મીત્ર તરીકે ગણીશું. બાકીનાઓથી દુર રહીશું, અથવા તેમને મારી નાંખીશું. આ જંગલમાં રહીને આટલું હું શીખ્યો.”

હવે તેઓ પેલું હાશીઓતું ગામકું છેડીને વધુ અને વધુ દુર-ઉંચટી બાબુના ધીનારા તરફ ચાલવા લાગ્યાં. દીવસો પસાર થયા અને જોકે વધુ અને વધુ ગમત મેળવતો ગયો. કારણ કે ભાલો ફેંકવાની તાલીમ તે સેતો ગયો. પહેલાં તો ભાલો ખરાબ ફેંકવાતું તેનાથી "નયુ" નહીં પણ એજ એકપુરી રમત અને કમરત તેને માટે હતી માટે તેણે તે ઉપર એટલી તો મહેનત ખુશીથી અને ખરેખર મોજ લેવા સાથે કરવા માંડી કે થોડાક દીવસમાં તેણે ભાલો આપાદ ફેંકવાની યુક્તિ સંપાદન કરી અને જે નેમ ધારે તે નેમ મુજબ ભાલો ફેંકી શકે એવી તાલીમ પામવાથી તે મગન થયો અને તેની અવી નીશાનબાહુ જોધને આકુટ કાંધ થોડો મગન થયો નહોતો.

જેકના છગરમાં એક ઉમેદ હતી. કીનારે જઈ પુગી ત્યાં કોઈ ગોરી ચામડીવાળા માણસો વચે ભેળાઈ જવા અગાઉ આકુટની જાતવાલા મોટા એપ વાંદરાઓ વચે થોડા દીવસ ગુજરવાની તેને ઉમેદ હતી. એવું જો અને તો જોકે પોતાના પીતાને, ભવીપમાં મુલાકાત થતાં કહી શકે કે જે એપ વાંદરાઓ વચે તેને પીતા સરદારી ભોગવી આવ્યો હતો તેઓ વચે સરદારના બેટા તરીકે પરોણાગત આખી આવવાની તેને તક મળી હતી. એપ વાંદરાઓના વસવાટવાલા ભાગમાં પોતે જઈ પુગશે ત્યારે તે વાંદરાઓ આગળ એક લાંબુ ભાશણ તે પોતે કરશે અને તેમના આગલા રાજ તારકનની, તેમનાથી અલગ થવા પછીની છાંદગીને હેવાલ તેમને આપશે એવી એવી અતકજો બાંધીને આ જવાન છવડો મનમાં મક્કકાયા કરતો હતો.

આવી રીતે જે દીવસો પસાર થયા તે દરમિયાન જોકે ઉધરતો ગયો અને એવો ખગવાન બહાદુર અને ચંચળ જડકુ

બનતો ગયો કે આકુટ પશુ તેની આવી લાયકાત જોઈને અનુભવ થવા લાગ્યો અને પોતાનો ચેસો આવો આલેશ બન્યો હતો તે જોઈને તેને અદેખાઈ તો ઉપજવ નહીં, પણ ઝોરથી બહુજ ખુશી અને ગમન બન્યો. જગરા કદના ઝંતુની સીંદની લાગરીનો વાસ આવતાં આકુટ ચેતી જતો અને તેમ જોઈ પણ ચેતી જતો પણ જ્યારે આકુટ તે જનવરથી દુર જવાની કોશેશ કરતો ત્યારે જોઈ બેધડક તેની સામે થતો અને સીંદની લગભગ પડોશમાંથી તે પસાર થતો. અનુભવ જોયું હતું કે સીંદ જ્યાં જનવરો જોઈને છેડના નહીં. કારણ કે પોતાની છાંદગી દરમ્યાન કદીથી નહીં જોઈયું, બે પગનું, ગેરી ચામડીનું અને આવી વીચીત્ર ચીજો બદન પર લઈને ફરતું જનવર તે જંગલી સીંદાએ કદીથી જોયું હતું નહીં અને તેથી તેઓ આવાં વીચીત્ર જનવર પર તરાષ માગવાની દીમત કરતા હતા નહીં.

પણ જેમ સઘળાં માણસો એકજ ખાસીદનના અને એકજ વીચારનાં હોતા નથી તેમ સઘળા સીંદ પણ એકજ ખાસીદત કે વીચાર ધરાવતા હોતા નથી. જે દશ સીંદ જોઈથી ડરીને અલગ થઈ ગયા હોય તો અગપારમો સીંદ પણ તેમજ નાખતી દરીને ચાલી જવો જોઈએ એમ હતું નથી. તેમ અગપારમાં સીંદની સામે એક દીવસે જોઈને થયું પડ્યું અને સઘળા સીંદને ધીકારથી દસી કદાડી તેમની પડોશમાંથી બે ડર પસાર થવામાં આજી ડકાપણ નથી જોયું જોઈ તે દીવસે શીખ્યો. તે સીંદ આડી વચ્ચેથી પસાર થતો હતો. જોની નજર તેની ઉપર પડી. જોઈના જગણા દાય તરફ તે સીંદ હતો અને ડાબી બાજુએ આકુટ ચાલતો હતો.

સીંદ આજો દુર હતો નહીં અને આકુટ પણ લગભગ જોઈમાં હતો માટે જોઈ પોકાર કરી આકુટને કહ્યું: “ દોડ,

આકુટ, દોડ; મારી જમણી બાજુએ ઝાડી વચ્ચે નામુ છુપાઈ બેઠો છે. ઝાડ ઉપર નાશી જા; હું-તારઝનનો બેટો-તારો અચાવ કરશ.”

જેક આ પ્રમાણે બોલી રીધો સામે સીંહ તરફ ઉભો. જેક ધારતો હતો કે સીંહ તેને જોઈને જેમ બીજા સીંહ ચાલી ગયા હતા તેમ-ગુપ્ત્યુપ ચાલી જશે. બીજા સીંહ શયતાન દાખો કરીને ચાલી ગયા હતા ખરા પણ આજે, જે અસાધારણ રીતે મોટાં જાગરાં કરતો અને અતીશય ઝુનુની વીકાળ જણાતો હતો તેણે ઉત્તીજ વળાણ ધારણ કરીધી. આકુટ તરતજ પામી ગયો. કે જેક ખરેખર અતીશય મોટી ધાસતીમાં આવી પડ્યો હતો. તેણે ઝાડ ઉપર ચઢી જઈ પોકારો કરીને જેકને બોલાવ્યો પણ જેક ઉભોજ રહ્યો. કારણ કે સીંહ ઘણો નજદીક હતો અને જો જેક પીક ફેરવાને નાસવાની કોશિશ કરે તો પાછળથી ફક્ત એકજ છલાંગ મારીને સીંહ તેને વળગી પડે તેવો મામલો હતો.

આકુટ એક ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો હતો અને તેની તરફ પીક કરીને જેક ઉભો હતો. જેકની સામે સીંહ ધુરકતો અને પુછડી પછાડતો, ડોળા ફકડાવતો અને ઘાંત કચકચાવતો છલાંગ મારવાની ધારણાથી જમીન પર સકોચાઈને બેઠો હતો. સીંહની અદાજર પછવાડે એક મોટું કાંટાદાર ઉંચું ઝાડ હતું. તે ઝાડ ઉપર જો જેક ચઢી જાય તો સીંહથી બચે, પણ તે ઝાડ અને જેકની વચ્ચે જંગલનો આદશાહ પોતાના બળવાન પંજ અને લોખંડી ડાચાં સાથે જેકનો શીકાર કરવા તૈયાર ખડો હતો.

એક યુક્તી જેકને યાદ આવી. તેના હાથમાં બાલો હતો અને રમત ગમતના મેળાવડાઓમાં લાંબો બાણુ લઈ, દુરથી

The boy
tailed over
the lion's
head

બાંધુની મદદથી છલાંગ મારવાની ચુકતી.

(બુચો પાનું ૪૯.)

દોડી ઉંચી તરી કુદાવવાની કસરતમાં તેણે ઇનામ મેળવ્યાં હતાં જે કસરતની મદદથી આ વેળા આ સીંદથી બચવાની કોશિશ જેટલી થીથી.

દાયમાં લાંબો ભાલો લઇને જેટલું ધમધુકાર સીંદની સામે દોડ્યો. આકુટ ધાસની પાછને અને ઝોચળો પાગીને ચીસ પાડવા લાગ્યો, પોતાની ઉપર દુમલો આવતો ધારી તેની સામે ટકકર ઝીલવાને સીંદ તકવાર થયો. પણ જેટલું દોડતો ગયો તે દુમલો કરવા માટે નહીં પણ પોતાનો બચાવ કરવા માટે. તેણે સીંદની લગોલગ દોડી જઈ લાલાતો છેડે જમીન પર મુઠી એક જગરી મોટી છલાંગ મારી તે સીંદની પછવાડેના આડની ઝાકીને તે વળગી પડ્યો.

બાંધુની મદદથી છલાંગ મારવાની આવી ચુકતી આકુટે અગાઉ કદીળી જેમ હતી નહીં. જેટલે આવી રીતે બચી જતાં જેમ આકુટ તો એવો ખુશ થયો કે પોતાના રક્ષણવાળાં આડમાં તે કુદવા નાચવા લાગ્યો અને નામુને તરેહવાર ટેકડી કરીને ખીજવવા લાગ્યો. જેક આડને વળગી પડ્યો ખરો પણ તે આડ કાંટાદાર હુલ્લું માટે બેચાર સરેરા તેના નગન અને મુંઝાલી નરમ આમડી પર પડ્યા.

સીંદ આડ તરફ જતો અતી ખીજવાયલો પોકારો કરતો ઉભો રહ્યો અને એવી તો બરાડ ઉપરાસાપરી મારી કે આખું વંગલ ગોપા ધુલું રહ્યું. પણ તેની બરાડની ઉલટી આકુટે અને જેટલું ટેકડી થીથી. એક કલાક સુધી સીંદ આડની આગળ ભમવા થીથી અને પછી તે થાકીને વંગલ વચ્ચે ચાલતો થયો.

જેક એક નવું લેસન શીખ્યો. નાહક છાંદગીને જેખમમાં નાંખવામાં મુરખાઈ હતી એવું તેણે જેમ લીધું અને તે દીવસથી ખોટી મગરૂરી અને અહંકાર નહીં કરવામાંજ તેણે ડાપણ વીચાર્યું.

જેક અને આકુટ આ જગાએ થોડા દીવસ થોભયા. કારણ કે જેકને પડેલા નાના જખમોમાં અકરસાત થયો હતો અને તેથી તેને આસાવશ લેવાની જરૂર પડી હતી. થોડા દીવસ પછી તેઓએ પોતાની મુસાફરી પાછી ચાલુ કરી.

પ્રકરણ ૮ સું.

બીજી બે ઉમેદ પરબાદ.

તેઓ ખંને ઝાડે ઝાડે કુદતા અને કોઇવાર જમીનપર ચાલતા, શીકારો કરતા અને અનેક રીતની ગમત મેળવતા આગળ વધતા હતા તેટલાં એક દીવસે એકાએક જેક ચોંટ્યો, જમીન ઉપર પડેલાં પગલાં તેણે દીઠાં જે પગલાં માણસ જાતનાં હતાં અને વળી કેટલાક ભાર ખરદારી જનવરોના પણ હતાં. વળી તે નીશાનીઓ મધેના ચોક્કસ પગલાં જોઈને જેક ખુશી થઈને નાચવા લાગ્યો, કારણ કે વેલાતી ખનાવટના છુટનાં તે પગલાં હતાં. આખરે કોઇ ગોરા માણસોની મુલાકાત થવાનો પ્રસંગ હતો એવું ધારી જેક બહુજ મગન થયો. મોટી સંખ્યાના માણસો અને જનવરોની ટોળી પસાર થઈ હોય એવું જણાયું. જેક ઉલટમાં આવ્યો હતો પણ આકુટ તેથી ઉલટીજ રીતની લાગણી દેખાડવા લાગ્યો, માણસ જાત સાથે કશું પણ કામ નહીં પાડવું એવો આકુટનો હસાવ હતો પણ જેક તો માણસ જાત વચ્ચે જવાને હવે આતુર અન્યો હતો. આકુટે જેકને ધણો સમજાવ્યો, આકુટે ઠહસું: “તું તો અમારી જાતવાળો એક જવાન પણ ખુબસુરત એવ છે એમજ હું તો ગણું છું. આપણી કામ વચ્ચે આપણે જઈશું અને

જેમ એકવાર તારે પીતા સુધળી એપ કોમનો સરદાર અને રાજ્ય બન્યો હતો તેમ તુંથી રાજ્ય બનશે.

આકૃષ્ટને બનાવી લેવા જેકે જવાબ દીધો "હું તો કોઇ ગોરા માણસની મુલાકાત એવી ધારણાથી કરવાની ખાલેશ રાખું છું કે મારા માતપિતા ઉપર મારી તરફનો એક સંદેશો તેમની મારફતે મોકલવો."

પણ આકૃષ્ટ પોતાની નાની સમજદારી અને ક્રમચક્રલ છતાં એવી ગયો કે પોતાની અસલ કોમ વચ્ચે ભેળાઇ જવાની ધારણા જેકે રાખતો હતો અને એમ ધારીને આકૃષ્ટ ખરેખર મગખાર બન્યો. જેકેના પીતાને જે બ્લેશથી તે આદતો હતો તેવાજ બ્લેશથી જેકેને તે આદતો હતો અને એક શીકારી કુતરો જેમ પોતાના ધણી તરફ અખંડ વફાદારી દેખાડે છે તેમ જેકેને તે જંગલી પણ સમજદાર જનવર વફાદારીથી વળગી રહેતો હતો.

જમીનપર પડેલાં પગલાંની નીશાની મુજબ જેકે આગળ વધ્યો અને આકૃષ્ટ તેની પુકેપુકે આલ્યો; જાણે જેકે કોઇ ધારતીવાળી જગાએ જતો હોય અને ધારતી જેવી આવી પડે કે તરતજ તેને તેમાંથી ખેંચી લેવાને પોતે તમયાર હોય તેમ જેકેની પીકે તે બહુ લગોલગ રહીને આલતો હતો.

એક ટોળી પસાર થતી હતી. આશરે એક ડઝન હથેલીઓ ભારે ખોજ લઇને આલતા હતા અને યાકૃષ્ટી કે ખીમરીથી તેઓ સહેજ અટકતા તો તેમની સાથવાળા ખીજ હથેલિયારખંધ હથેલીઓ તેમને લાકડી ત્રડે મારીને ખોજને ઉઠાવવાની અને આલવાની શરૂ પાડતા હતા. તે ટોળીને મુખડે એ રાક્ષસી કલના ગોરી આમડીવાળા માણસો હતા જેમની મોટી ભરાવદાર દાઢી અને મોટી મુછને સજાએ તેમના વીકાળ ઘાતકી ચહેરાને ઝોરખી વધારે ખીલામણું રૂપ મળતું હતું.

જેક આ ગોરી આમડીવાળા દૃષ્ટોને જોઈને મગન થયો અને તેના જંગલમાં ખુશાલીની લાગણી પેદા થઈ પણ ખીજી પળે તે ખુશાલીની લાગણીની જગાએ કેહર અને ધીકકારની લાગણી ઉત્પન્ન થવા પામી, કારણ કે તે ગોરા માણસો પોતાના હાથ માહેલા આમડાના આણુકથી પેલા ગરીબ માન્યરદારી હાથશીઓની નાગી પીકપર જાપરા ફટકા લગાવતા હતા.

આકુટને ધીમેથી જેકે કહ્યું. “આએ માણસોના રૂપમાં શયતાનો છે. એવા માણસો સાથે મુસાફરી કરવાનું હું કદી પણ પસંદ કરું નહીં. અગર જો એમની સાથે હું રહું તો એ માણસો મધેનો જે પહેલો માણસ ગરીબ હાથશીને ફટકા લગાવે તેનો ટોટા ભયડી, ગરદન કચડી જીવથી મારી નાંખું.”

તે એપ કશું જોઈયો નહીં અને જેક આ ઉપરથી કુદીને નીચે ઉતર્યો અને સપાટામાં તે ટોળી તરફ ચાલ્યો. તે થોડેક ચાલ્યો તેટલાં તો એક ગોરા પુરૂષે જેકને દીઠો; જાણે તેને એકાએક ધાસ્તી ઉપજી હોય તેમ તેણે પોકાર કર્યો અને પોતાના હાથ માહેલી બંદુક જેક તરફ ટાંકીને ગોળા છોડી. તે સારે નસીબે નેમ ચુક્યો અને તે પછી તે ટોળી માહેલા હથવારબંધ હાથશીઓ અને ખીજી ગોરા માણસ ગોળા પાર કરવા લાગ્યા. જેક તરતજ, સહેજખી ઇજા પામ્યા વના એક આડની પાછળ છુપાઈ ગયો. આ ગોરા માણસો કેમજ નહીં પણ જોનસન અને માલવીન હતા અને મેરીયમને ઉઘાવી જવાની કોશેશમાં નીશફળ નીવડીને તેઓ તરતજ ઉઘાંગરી કરીને નાસતા હતા. રખેને મેરીયમનો કબજો ધરાવનારો હાથશી સરદાર પુકે આવી લાગે એવી તેમને ચીંતા હતી માટે જેકને એતાંજ તેઓ લડકયા હતા અને જેકને મારી નાંખવાને તેઓએ દમખદમ ગોળાઓ છોડવા માંડી.

જેક છુપાઈ ગયો અને તે ક્યાં હતો તે પેલાં માણસો જાણી શક્યાં નહોં. જેકને તેઓએ આછરતો દીડો હતો. માટે તેઓ તેને માટે હવે જરા નરમ પડીને, અટકળો બાંધવા લાગ્યા. કાંઈ કહે કે તે એક દબરો લડવઈઓ હતો; ત્યારે કાંઈ કહેવા લાગ્યો કે ગોરો દબીયારખંધ જંગલી માણસ હતો, અને વળી એક જણે તો એવું પણ કહ્યું કે અગીઆર શીટની ઉંચાઈનો અને હાથીના જેવી મુંઠ આથના માથાનો તે કાંઈ પ્રાણી હતો.

તેઓ ધીમે ધીમે આગળ વધી બંદૂક અને રીવોલ્વર હાથમાં તક્યાર સખી તપાસ કરવા લાગ્યા પણ જેક અને આકુટ દુર નીકળી ગયા હતા અને ઝાડોની ગીચ ડાહીઓ વચ્ચે ખેસીને છુપેથી ચીમાઈને સઘળો તમાશો જેતા હતા.

જેક નાઉમેદ નાસીપાસ થઈ ગયો તે ક્યાસથી બોલ્યો. "નાના જનવરો ધાસ્તી ખાઈને મારાથી નાસી જાય છે; મોટાં કાઠી ખાનારા જનવરો અને મારીને શીકાર કરવા માંગે છે; કાળા દબરોઓ બાલાથી અને બેજન કરવાની ધારણા રાખે છે, અને હવે ખુદ ગોરા માણસો પોતાની બંદૂકો અને રીવોલ્વરથી મારું ખુન કરવાની કોશિશ કરે છે. આખી દુન્યામાં સઘળાઓ મારા દુશ્મન બન્યા છે, શું તારજનના બેટાનો કોઈની દેસ્ત દુન્યામાં છેજ નહોં?"

આકુટ આ સાંભળીને જેકની લગોલગ આવ્યો અને બહુ પ્રીત અને દીલસોજીથી પોતાનો પંજે તેનાં ખભાંપર મુક્યો. વાંદરાઓની લાપા ઘણી ભાંગી તુટી અને અધુરી હોય છે. તેઓ થોડાક શબ્દો ગળાંમાંથી અને જાતીના જ્વેરથી કહાડે છે અને બાકીનું જે કહેવું હોય તે ધશારાથી સમજાવે છે,

માટે આકુટે જે જવાબ દીધો તેનો તરતુઓ જે કર્યે તેનીએ મુજબતો થાય.

“તારા દોસ્ત છે અને તે મોટા એપ છે. આકુટના તેઓ દોસ્ત છે અને આકુટના દોસ્તના પણ તેઓ દોસ્ત બનશે. ફક્ત મોટા એપ જરૂર તારકનના એટાને આવકાર દેશે. આ માણુઓ તારી સાથે કામ પાડવા માંગતા નથી તે તુંબી તેમનાથી દુર રહેશે. આપણે જઈશું અને આપણી પોતાની કામ જે એપ છે તેની શોધ ચલાવીશું.”

“હીક છે, ચાલો, આપણી કામ જે મોટા એપ વાંદરા-ઓની છે તેને શોધવા જઈએ.” જેક ગમખાર થઈને બોલ્યો પણ આકુટ તો જેકનો આવો ધરાદો જાણીને ખુશાલ બની નાચવા કુદવા લાગ્યો.

તેઓ થોડેક વધ્યા તેટલાં એક નાનાં હરણને ઝાડ હેઠળથી પસાર થતું તેઓએ દીકું. એક સપાટામાં આ બે મીઠના પંજમાં તે દાર થઈ ગયું અને તેઓએ જંગલના ફળ અને આ હરણના કાચાં માંસનો સ્વાદ લઈ લઈને નાસ્તો કરીધો.

એક વરસ પસાર થઈ ગયું—એક વરસ ।

એ વરસ દરમ્યાન ખીચારી નાનકડી મેરીયમ દુખ અને સંકટ ખમતી. ફક્ત ગીકા આગળ પોતાના દુખની વાતો કહેતી, ગીકાના બેહેરા દાનમાં પોતાના તેની તરફના ખ્યારતી લાગણી જાહેર કરતી અને ગીકાની જીવન વનાની છાતીમાં દીલસોઈની લાગણી ઉત્પન્ન કરવાની આશા ધાંધતી. દુખથી ગામડાંમાં દીવસ ગુજારતી રહી, પણ વળી ખીજ તરફ જેક પણ શીકાર કરવામાં અને જંગલની જાંદગી ગુજારવામાં મોજ મેળવતો રહ્યો, આકુટને “જેક” નામ ગમ્યું નહીં માટે પોતાની મરજીથી જ વાંદરાઈ ભાષામાં તેતું નામ “કારેક”

યાને “મારી નાંખનાર” પાડ્યું. એક વરસ પસાર થઈ ગયું હતું પણ લોક લોક એકરોજ દતો પણ તે એકરો દેવો ! અન્નયથી ઉપમવનારું જોર તે ધરાવતો હતો, ઝાડે ઝાડે દુદવાની અંચલાઈ અને ચપલતા એક વાંદરાને વીસરાવે તેવી દેખાડતો હતો અને જળવાન આકૃષ્ટ સાથે તે રમત કરવામાં દુરાની ખેલતો ત્યારે આકૃષ્ટ આજોજ થતો હતો. વાંદરાએ અને તેમાં ખાસ કરીને એપ વાંદરા કેવી રીતે લડે છે તેની તાલીમ આકૃષ્ટે એવી તો અચુક રીતે જોઈને આપી કે તેની લગાઈ આકૃષ્ટ સાથે ચલાવતાં જોકે દમ્બેશાં કૃતેદમંદ ઉતરતો અને પોતાના ચેત્તાની આવી દુશીયારી જોઈને આકૃષ્ટ દરખાઈ જતો.

એક દીવસે તેઓ શીઘ્ર કરી ખાઈ પીને લેટેલા દત્તા તેટલાં જાડુ દુરથી તેમને કાંઈ અચાજ સંભળાયો. આકૃષ્ટ એકદમ ચોંટાને ઉભો થયો. તે ઘોષ્યો. “એપ; મારી ક્રોમવાલા એપ; તેમના નાથ અને કોઈકાકતો આ અચાજ છે. આખરે તેમનો પ-તો લાગ્યો. આજ આવ ક્રેરંક આપણે તેમને જઈને મથ્યે અને તેમની સાથે જોગાઈયે.”

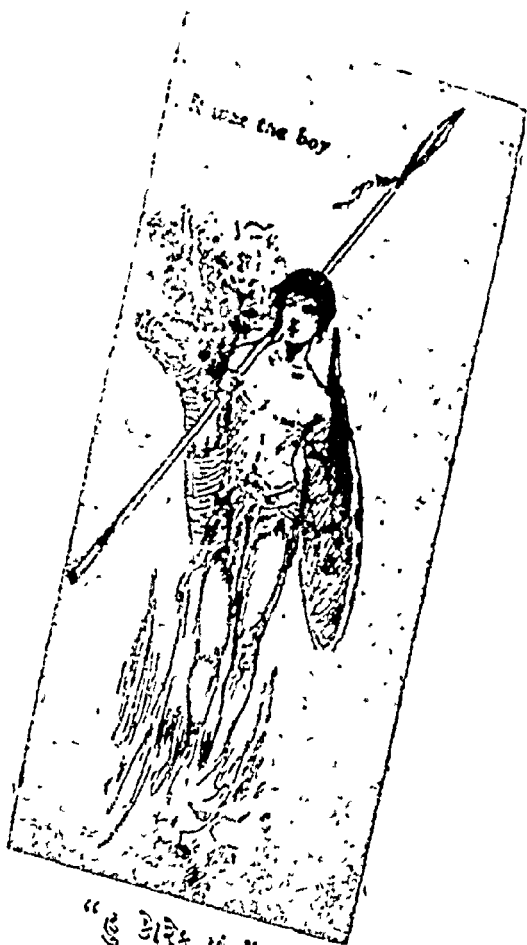
જોકે ખુશીથી તેની સાથે આજ્યો. પોતાના પીતાની એક વારની વક્ષદાર માનીતી પ્રજ્વને જોવાની તેના જંગલમાં ખુશાલી લરી ઉમેદ ઉત્પન થઈ. આકૃષ્ટે યતયર જોઈને સમજ આપી આ જંગલી જનવરો વચ્ચે એકાએક જવાનું હતું નહીં પણ તેઓ નાચતાં યાદી જન્ય અને પેટ લરીને ખાઈ પીને આરામ લેવા માંડે ત્યારે તેમની આગળ જવાનું બંધ થયું થઈ પડે એમ આકૃષ્ટે સમજાવ્યું. એપનું મોટું ટોણું એક મોટા કુંદાળામાં જગરા જોર સહીત નાચતું કુંદુનું હતું. આકૃષ્ટે સમજાવ્યું કે “આ ટોળાંએ આજે પોતાના નવા રામની

નીમણુક ઠરી છે. અને તેની ખુશાલીમાં આ નાચ સાથે છે. હમણા એપની આગળ જવામાં સલામતી નથી.”

તેઓ અને એક ઝાડ ઉપર છુપાઈને એસી રહ્યા અને સંવળો દેખાવ ગુસ્સુપ બેવા લાગ્યા. નવો રાજા અતી મોટાં જાશરોં ઠંદનો અને મંગલવર બળનો એપ વાંદરો હતો, જે આગલા રાજાને મારી નાંખીને બાદશાહી મેળવવા પામ્યો હતો. જ્યારે સંવળા વાંદરા નાચતા તદ્દનજ યાકી ગયા અને ભેંઈએ તે કરતાં અનીશય વધારે ખાઈપીને ધરાઈ રહ્યા ત્યારે તેઓ ધીમે ધીમે ઉંઘાવા લાગ્યા આ પ્રસંગે આકુટે કહ્યું; “કોરેક હુશીયાર થા; મારી પુઠે આવ, જેમ હું કરું તેમજ તું કરજો.”

વાંદરાઓ સુતેલા હતા તે જગ્યાથી થોડેક દુર એક ઝાડ પર જઈને તેઓ અને ઉમા અને આકુટે બહુજ ધીમે જીણો અવાજ પોતાના ગળાંમાંથી કહાડ્યો. તેજ ઘડીએ દશ પંદર વાંદરાઓ કુટીને ઉભા થયા. રાજાએ આ બેડીને ઝાડ ઉપર ભેંઈ અને ખીજવાટ અને ગુસ્સામાં તેણે ધુરકવાનો પોકાર કહાડ્યો. તેના બદનના જાલ કાંટા મીસાલ ઉમા થયલા હતા, અને ખીજવાટ તથા જતુનમાં તેના કાંત કચકચતા હતા. તેની પાછળ ખીજા કુટલાક જવાન નર વાંદરા હતા.

“હું આકુટ છું.” આકુટે રાજાને કહ્યું; મારી સાથવાનો આએ કોરેક છે તારજનનો બેટો છે, જે તારજન એપ વાંદરાઓનો બળવાન અને ઈનસારી રાજા હતો. હું પણ એપનો એકવાર રાજા હતો. તમારી સાથે રેહવા, વસવા, તમારી સાથે રહીને શીકાર કરવા અને તમારી બાલુમાં રહીને તમારા દુશ્મનો સામે લડવા અમે આવવા છીએ. અમે મોટા શીકારી છીએ. અમે ખરા લડાયક છીએ. અમારી સાથે સુલેક સંપજથી મીઠા ચારી બાંધો એવી અમારી માંગણી છે.

“હું કોરેક છું”
(ભુગ્ગો પાનું ૫૭)

રાજની આંખ લાલ લોહીવારી બની ગઇ અને તેને ઝનૂન ચડ્યું હોય અને તે વધુ અને વધુ જોરદાર બનતું હોય એવો તેનો દેખાવ થયો. તેણે તરતનીજ બાદશાહી મેળવી હતી અને તેટલા માટે આજે બહારના પારકાઓને જોઈને તેને અદેખાઈ ઉપજી. પોતાની પદવી ઉપર કદાચ તરાપ પડશે એવી ચીંતા પણ તેને હિતપત્ર થઈ તેમાં માણસ બનત તરફ તેણે ધીકકાર દતો માટે એક માણસને જોઈ તેને વધારે ખીજવાટ ઉપજ્યો.

“જન-અદોષી ચાલી જન-જન-નદો તો તમોને બંનેને મારી નાંખશ.” તેણે ધુરંધતા અવાજે કહ્યું.

જેક તો આ ટોળીમાં સામેલ થઈ મોજ મોગવવાની હિમેશમાં હતો અને રાજનો આ પોકાર સાંભળી તે અજબ અને નાસીપાસ થયો. રાજ બરાબર તેમની નીચે જમીન પર ઉભો હતો અને તેના ખીજ મદદનીશો તેનાથી થોડેક છેટે અરંધ કુંદાળા રૂપે ઉભા હતા. રાજ પર કાંઈ હુમલો થાય તો તરતજ તેને મદદ આપવાને તેઓ તઈયાર હતા, તો જો કે રાજ એવો બળવાન હતો કે તેને આ બેની જોડી સામે લડતાં કોઈની મદદની જરૂર પડે એવું હતું નહીં. જેકની ધારણાની કશી અટકળ આકૃત બાંધે તે અગાઉ તો જેક ઝાડપરથી કુદીને જમીનપર આવ્યો અને રાજની બરાબર સામે ઉભો રહ્યો.

“હું કોરેક છું” જેક પોકાર કરીને બોલ્યો. “હું ‘મારી નાંખનાર’ છું. તમો વચ્ચે તમારા એક મીત્ર તરીકે રહેવા વસવાને હું આવ્યો છું. તમો મને હાંકી કહાડવા માંગો છો તો બસે હું ચાલી જાવું છું. પણ જવા અગાઉ હું તુને દેખાડવા માંગું છું કે તારઝનનો બેટો તારા કરતાં વધારે

ચહડયાતો છે—તારઝન જે અગાઉ તમારો રાજા અને સરદાર હતો તેનો બેટો તારાથી—કોષ્ટખી રાજાથી—કે કોષ્ટખી વાંદરાઓના ટોળાથી ડરી જવાનો નથી.”

આકુટ આ બનાવ જોઈને અજબ થયો અને પોકાર કરીને જોઈને કહેવા લાગ્યો કે તેણે પાછું ફરવું. રાજા પોતે પણ ધડીભર દીગમુઠ થયો. આવી હીંમત અને બહાદુરી જોવાની વધી તેણે રાખી હતી નહીં. પણ ખીજ પળે રાગનતું જનુન પુર જોશ સાથે ઉભરાઇ આવ્યું અને તે એકદમ જોકે તરફ ધસ્યો અને તેઓની બધાંયમાં જોકેને પકડી તેને કચડીને મારી નાંખવાને સારું તેણે પોતાના બંને હાથ લાંબા કીધા. પણ એપ વાંદરા સાંમે કેમ લડવું તે જોકે શીખી રહેલો હતો અને વળી બેક્ષીંગ રમતમાં તે ઉસ્તાદ હતો. જેવા પોતાના હાથ જોકેના બદનની આસપાસ ઘેરીને જોકેને ખેંચવાની રાજાએ કાશેશ કીધી તેવીજ જોકે બેઠક મારી અને તેની બધાંયમાંથી તે છટક્યો અને પોતાના બળવાન બંનેલા હાથની સુગંભથી અને બાબુના ગંઠાયલાં ગોટલાંની મદદથી એવી તો કકડાંને એક સુકકી રાજાને પેટમાં લગાવી કે રાજા તો ચીસ પાડતો ગોલાંટ ખાઈને ઉડલાઈજ ગયો.

આ વેળા જોકેને મદદ કરવીજ જોઈયે એવું આકુટે જોયું. જોકેની પાડોશમાં જઈને ઉસું રહેવું તે મોતને આમંત્રણ કરવા બરાબર હતું એમ આકુટ જાણતો હતો. છતાં એક ધડીભરખી તેણે આનાકાની કીધી નહીં; છલાંગ મારીને તે જમીન પર ઉતર્યો અને ખીજ સઘળા વાંદરાઓ આ ઝટકાથી આચંબો પામી ધડીભર રચીર થઇ ગયા હતા તેનો લાભ લઇ જોકેને કમરમાંથી પકડી ઉંચકી લઇ આકુટ માલોમ દોડ્યો—તાડો.

અનેલા યનાવથી આશ્ચર્ય પામીને સ્થીર થઈ ગયલા વાંદરાઓ હવે જે બન્યું હતું તેનો ખયાલ કરીને અને પોતાના રાગને અપમાન થયલું જોઈને વીઠાળ બન્યા અને આક્રુટની પુઠે દોડ્યા. આક્રુટ ધરડો હતો પણ ક્રિવતદાર હતો તે દોડ્યો; સપાટામાં દોડ્યો અને ખીજ વાંદરાઓ જોઈ નાચવાથી અતીશય ધાકી ગયા હતા અને જોઈએ તે કરતાં અતીશય વધારે જોલરીને તદન અથાલ બની રહેલા હતા તેઓ ઝાઝી જડપથી દોડી શક્યા નહીં અને વળી લાંબે છેટે દોડવાની શક્તિ ટકાવી શક્યા નહીં. આમ હોવાથી આક્રુટને નાસવાનું અને દુરના ઝાડ ઉપર ચડી જઈ જેક સાથે છુપાઈ બેસવાનું ફાવ્યું. એપ વાંદરાઓ તેમને શોધવા એમ તેમ કર્યા, પોદારો માર્યા, ચીશે: પાડી અને પંજી ધાકીને ધીમે ધીમે સઘળા રવાના થઈ ગયા.

અતીશય દુર નીકળી જવા પંજી આક્રુટે પોતાની બગલમાંથી જેકને છુટો કીધો. જેક તો આક્રુટ ઉપર ખીજવાઈ ગયો અને ગુરસાથી બોલ્યો.

“શું કરવા તું મને ધસડી લાવ્યો? હું તેમને પાઠ શીખવતે. સઘળાઓને હું ચક્રુમન આપને. હવે તો તે લોક એમ ધારશે કે હું હીચકારો હતો અને ખીજકણ બનીને તેમનાથી નાસી ગયો.”

“તેઓ જે કાંઈ ધારશે તેથી તુને કરી ઇજા થવાની નથી પણ તેઓ જે કાંઈ કરતે તેથી તુંને ઇજા થને, બલકે તારું મોત નીવડતે.” આક્રુટે જવાબ દીધો. “તું જીવતો છે.—એટલે બધું છે. જે તુંને ધસડી નહીં લાવતે તો અત્યારનો તું માર્યો ગયો હતો અને તુંને બચાવવાની કોશિશમાં હું પણ માર્યો જતે. તું શું જાણતો નથી કે મોટા એપ વાંદરા એથી વધું

સંખ્યાના હોય છે. ત્યારે નામુ (સીંક) પણ તેમને છેડવાનું અંખાડા કરે છે! તે શા કાન્ને? શું નામુ ખીદકણ અને નાહીમત છે તેથી કે? તે સમજે છે કે તેમની સામે યનામં બહાદુરી નથી પણ નાદાની અને હુલકાષ્ટ શીખી લે. બહાદુરી અને હુલકાષ્ટ વચ્ચે ફરક છે.

પ્રકરણ ૯ મું.

જીલમી હબસીનાં થોભડાંને ખુરદો.

એપ વાંદરાઓએ જેકને હાંકી કાઢાડ્યો તે પછી ખીજે દીવસે નાસીપાસ નીરાસ થયલો જેક ગમખાર બનીને પોતાના એક પુરા માનીતા અને વક્રાદાર ગોઠયા આકુટ સાથે ખોરાકની શોધમાં નીકળ્યો અને એપના રાગની મુલાકાત ફરીને કરવાનો અને તેને પોતાના ભાણની અણીનો સ્વાદ અખાડવાનો જેકનો ધરાદો હતો, પણ આકુટ તે સમજી જઈ તેને વધુ અને વધુ દુર ચલાવતો ગયો. તેઓએ ખોરાક મેળવ્યો, પાણી પીધું અને આસાયશ લીધી અને તે પછી જાડ પર ચઢી આસપાસના દેખાવ તરફ નજર દીધી. તે પછી તેઓ પાછા જમીન પર ઉતરયા અને ધીમે ધીમે આગળ ચાલ્યા, તેટલાં બને જણા એકદમ એકી વખતે એકાએક ઉભા રહી ગયા. અનેના ડોઢાં એક તરફ વાંદા વલ્યાં. જાણે પથરાના કાતરેલાં પુતળાં હોય તેમ તેઓ થોડીક પળ સ્થીર ઉભા રહ્યા જે પછી જેક થોડાંક પગલાં આગળ ચાલ્યો અને સફાઈથી એક જાડ પર કુદી ગયો. આકુટ તેની પુડેજ હતો. તેઓએ એવો સહેજથી અવાજ દીધો નહીં કે જે કોઈ માણસ જાત ગમે તેવો નબદીક હોય તેખી સાંભળી શકે.

થોડે થોડેવાર તેઓ યોજાતા અને પછી એક ઝાડથી ખીન્ન ઝાડપર કુદી તેઓ આગળ વધતા. દેખાઈ રીને તેઓ મનમાં બહુ ગુચવાતા હતા અને પોતાનો ગુચવાટો બહુ દુર કરવાને તેઓ એક ખીન્ન તરફ જતા હતા. આખરે જેક જોઈ શક્યો. થોડેક છેટે એક નાનું ગામડું હોય એવું તેને લાગ્યું. કેટલાંક ધાસનાં અને યાંચુનાં છુપડાં દનાં અને કેટલાંક બકરાંના આમડાંના બનાવેલાં વંચું દતા. વંગલી કાઠી ખાનારા જનવરે માફક જેકના હાંત કચકચયા. કાલા દબશીઓના વસવાટનું તે ગામડું હતું એમ તેણે જાણ્યું અને દબશીઓએ તેની તરફ જે વરતણુક ચલાવી હતી તેનું ચેર લેવાનો તેને ખ્યાલ આવ્યો. તેણે આકુરને ધસાગે કરીને કહ્યું “તું અહીં જ યોજાજો-હું જઈને તપાસ કરી આવું”

વંગલના હથેલ જેવાં મોટાં રાક્ષસી કદના ઝડા એક ખીન્નની સગોલગ ઉજેલાં હતાં. જેમની ડાળીઓ ઉપર કૂદતો, હાંખલીઓથી લટકતો અને લાંબી દુડી બ્રહ્માંડ મારતો જેક આગળ વધ્યો. ગામડાંની છેડે નજદીક જેક જઈ લાગ્યો ત્યારે તેણે કોઈની અવાજ સાંભળ્યો. અવાજ જે દીશાએથી આવતો હતો તે દીશાએ તે આગળ વધ્યો. પીક કરીને એક માણસને એટલું તેણે દીધું અને પોતાનો લાલો ઉઠાવ્યો-ખીજીને પગે તે લાલો તે માણસની પીડમાં આરપાર ખસાર થઈ જતે પાણુ જેક જેણું કે માણસ સગમગ બાળક જેવું હતું અને એક બાળકને આ પ્રમાણે મારી નાંખવું તે દીવ્યદારપણુ અને ઝંચુન પાપ જેવું હતું. ઝાડની ડાળી ઉપરથી ટીંગાઈને તેણે જેણું તે એક નાની છોકરી-દબશી જેવી ડાળી નહીં પચ્ચ સહેજ સાંવલાં રંગની ચામડીની-ખેડેલી હતી. તે પોતાના હાથમાં એક ઢીંચડીને લઈને રમતી હતી. આ છોકરી મેરીયમ

દત્તી-તે ઢીંગલી એટલે સુરતની "ગીકા" હતી. મેરેચમનો ચહેરો જેક જોઈ શક્યો નહીં પણ ગીકા તેણે જોઈ અને આવી રમુજી બેટાણ દેખાવની પુતળાને જોઈને તેને હસવું આવ્યું. મેરીયમ પોતાની ગીકાને જાણે પોઢાડતી હોય તેમ બોળામાં લઈને એમ તેમ ડોલાવીને આરમ્ભ ભાષામાં હાલેકું ગાતી હતી. કોરેક જે 'મારી નાંખનાર' કહેવાતો હતો તેની નાબુક લાગણી પર અસર થઈ અને આ છોકરીને પોતાની ઢીંગલી સાથે રમતી જોવાની મોજમાં તે એવો તો ખુશાલી ચક્રચુર અને રદ્યો કે એક ક્ષણ પસાર થઈ ગયો તેનું તેને ભાન રદ્યું નહીં. તે છોકરીનો પુરેપુરો ચહેરો તે જોઈ શક્યો હતો નહીં, પણ ક્ષણ ભરાવદાર લાંબા કાળા બાલનો જથ્થો અને સાંવસાં નાબુક ઘટમદાર હાથ તે જોઈ શકતો હતો.

લોહી રેડવાનો - કાર મારવાનો - સધળો ખ્યાલ કોરેકના બેજનમાંથી નાબુક થઈ ગયો અને તેના નાબુક અમીર ખવાસ ના હગરમાં પ્રીતી અને દીલસોઝીની લાગણી ઉભરી આવી. ગુપચુપ તેણીની આગળ જઈને ઉભું રહેવાનો તેણે વીચાર કીધો. પણ તેમ કરતાં તેણી લડકીને નાસી જાય, ધભરાઈને ચીસ પાડે અને પાછો પોતે દગથી હુમલાની જાનજામમાં આવી પડે એવી ચીંતા પણ તેને ઉપજી.

આવો વીચાર કોરેક-જેક-કરતો હતો તેટલાં તે ગામડાંની પાદરે કાંઈક ગડગડ થતી તેણે સાંભળી. ઝાડને મથાળેથી તેણે જોયું કે એક વનજાર ગામડાંમાં દાખલ થતી દત્તી અને તેને આવકાર દેવાને ગામડાંના રહેવાસીઓ તેની તરફ ખુશાલીના પેકારે કરતા દોડતા હતા. એક જળચરો મોટાં ક્ષેત્રો દબાવી ઘોડેસ્વાર થઈને પહેલાં ચાલતો હતો અને તેની પાછળ મોટો રસાલો હતો. તેઓ ઉંદર ઉપર અને ગધેડાં

“मेरेयम”
(गुण्यो पातुं इर.)

ઉપર મોટા માલ અસખ્યાલ લાધીને આવતા હતા અને કોઇ લાંબી મંજલ ઠાપી આવેલા હોય તેવા થાકેલા લાગતા હતા. પણ સરસ સફળ અને કૃતેલમંદ ઉતરી હોય તેવો દેખાવ રજુ કરનારી ખુશાલીની નીશાની તેમના ચહેરાઓ ઉપર જણાતી હતી. મેરીયમ તો આ સધળા બનાવોથી ખેખળી રહેલી, એકલીજ એકાંતમાં સધળાઓથી અતીશય દુર રહેલી અને તંબુની પાછળ બેઠેલી પોતાની ડાંગલીને રમાડવા અને તેણીની સાથે પોતે રમવામાં એવી તો મશગુલ થયતી હતી કે આ ગડગડ તરફ તેણીનું ધ્યાન ખેંચ્યું નહીં.

પેલી વનજર ગામડાંમાં ઘણા ઘણ અને સધળા ગામ વાસીઓ માલ અસખ્યાલ ઉતારવામાં અને તે જંગલગ જોડવવામાં રોકાઈ ગયા અને તે કામમાં ગામના પુરોહી સ્ત્રીઓ અને બાળકો પણ જોડાયાં. જ્યારે વનજર સાથે આવેલાં માણસો થાક ઉતારવાને જમીન ઉપર બેઠા અને પોતાની સફરની દુકીદત ખીજાઓને કહેવા લાગ્યા તથા તેમને પાણી વગેરે આપવામાં કેટલીક સ્ત્રીઓ રોકાઈ ગઈ.

જે જયરાં કદનો હવેલી વનજરને મોખડે ચાલતો હતો. તેને ગામનાં સધળાં માણસો નમન કરતાં હતાં જે ઉપરથી જેકે ધારકું કે તે આખાં ગામડાંના સરદાર અને મુખત્યાર હોવો જોઈએ. તે કરડા ચહેરાનો છુણી ઝનુની આંખનો માણસ હતો અને પોતાને નમતાં ગામવાસીઓ તરફ તેણે મહેજળી નજર કીધી નહિ. પણ પોતાનો ઘોડો ચલાવીને એક તંબુ આગળ તે જઈ લાગ્યો અને ઘોડા પરથી તે ઉતર્યો ત્યારે ખીજા માણસો દોડતાં આવ્યાં અને ઘોડાને તેઓએ સ્વાધીનમાં લીધે. જે તંબુની પાછળ મેરીયમ બેઠી હતી તેજ તંબુના આગલા દરવાજા આગળ તે હવેલી ઘોડા પરથી ઉતર્યો અને

તંબુનો પરદો ઉઠાવી તેણે માહે જોયું જે પછી તે ધીમે કદમે ચાલતો તંબુની પાછળ મેરીયમ વાળી જગ્યાએ આવ્યો.

કોરેકે ધાતું કે આ હજારી આ છોકરીનો પીતા દસ પીતા અને બેટી વચ્ચે પ્રીતભરી મુલાકાત થશે એવો ખ્યાલ તેને આવ્યો અને મનમાં વમાસવા લાગ્યો કે—

“જે હું પાછો મારી માતાને અને પીતાને મળું તે તેઓ કેવા હરખથી મને છાતીએ દાખે અને પ્રીત દેખાડે ? એજ પ્રમાણે લાંબે વખતે પાછો ફરેલો પીતા આજે પોતાની દીકરીને ગળે લગાડશે અને આજે છોકરી વદાલ કરીને પીતાની ગરદનની આસપાસ હાથ નાંખશે. મારા નસીબમાં મારા માત પીતાની એવી પ્રીતભરો મુલાકાત લેવાનું હાલ તરત જણાવું નથી—પણ ખચ આજે આપ દીકરીને મળતાં જોવાની મજલ હું બોગવી લેવશ.”

આવે વીચાર કરીને કોરેકે ઝાડની ડાંખળીઓ વચ્ચે છુપાઇને બેસી રહ્યો.

હજારી સરદાર ધીમે કદમે મેરીયમની પીઠ પાછળ આવીને ઉભો. હજારી તે છોકરી તે હજારીની હાજરીથી બેખબર હતી. થોડીક પળ તે ઉભો અને પછી તેણે સેદજ ખખ્ખાર માર્યો. તે છોકરી એકાએક જાગી ચોકી અને તેણીએ માથું ફેરવીને તે હજારી તરફ જોયું. તેણીએ માથું ફેરવ્યું તેથી જેક હવે તેણીને આખો અહેસાસ જોઇ શક્યો તે મધુરો, અતી ખુબસુરત, નીરદોષ બાળક સમાનનો એવરો હતો. તેણીની કાળી મોટી આંખ ભડકેલાં જાનવર માફક તણાવેલી હતી. તે છોકરી આ હજારીને જોઇ ખુશાલીથી કુદીને ઉભી થશે અને તે હજારીની મરદને વળગી પડશે એવી આશા જેકે રાખી હતી. પણ તેને અદસે તો તે છોકરી ધમરવલી, ખીલવેલી અને ધારતી ખાઇ ગયલી દોષ તેવી

લાગી તે છોટરી પોતાની જગાએથી ખસવા લાગી પણ પેલા હાથીએ તેણીને એક જોરમાં લાત મારી અને જમીન પર ગળડાવી દીધી અને પછી તેનું પાંખડું પકડી તેણીને પટ્ટી નાખી.

તે હાથીના બરાબર માર્યા ઉપર એક પણ અગાઉ જે દીવસોછ પ્રીતી અને ખુશાલીથી જતાજતા થતાં જીવતાં જીવાનયો બેઠો હતો ત્યાં હવે એક વીકાળ ફાડી ખાનારા સીંદનો અવતાર ધારણ થયો. સીંદ રૂપે જેક તે જાડપર વીકાળ બની ગયો અને ગુરસા તથા ધીકારથી તેનું બદન ધુજવા લાગ્યું તે છોટરીને પટ્ટી નાંખી ફરીને તેણીનું પાંખડું પકડવા તે હાથી વાંકો વળયો પણ તેટલાં તો તે હાથી અને મેરીયમની વચ્ચે જેક કુદી પડ્યો.

હાથીને ઝોચંબો ઉપજ્યો અને જેક તરફ તેણે જોયું. જેકના દાગા દાથમાં લાલો હતો પણ તેનો ઉપયોગ કરવાનો ખ્યાલ જેકને આવ્યો નહીં. તેણે પોતાના જમણા દાથની લોખંડી પંજની અને પેલાદી ગોટલાંથી બળવાન થયલી મુકકી એવી તો સજડ હાથીના ડાચામાં લગાવી કે હાથીના થોમડાંનો ખુરદો યદ્ય ગયો અને તે બેહોશ થઈ ચટાપાટ છખાયો અને તેનાં નાંખ અને મોહડાંમાંથી લોહી વહેવા લાગ્યું.

મેરીયમ આ વેળા ઉભી થઈ તેણીને દારેક પકડીને પોતાના પાસાંમાં દાખી. આવી રીતે રક્ષણ આપી છાતીસે દાગનારૂં માણસ આજે મેરીયમે પેહલીવાર જોયું અને તેણે જેકના પાસાંમાં વધું દગાઈ તેણીએ ધુજતાં ધસારે કરીને જેકને સમન્તવધું કે આ હાથી જે પાછો હુશીયાર થશે તો તેણીને અને જેકને બંનેને મારી નાંખશે અથવા પોતાના માણસો પાસે મારી નખાવશે.

મગરૂરીથી જેકે પેદલાં તો છાતી કઢાડી માથું ઉંચું કીધું અને હાથરી કે તેના સો માણસોની પણ પોતે દરકાર કરવાનો નથી અને સો માણસો સામે એકલે હાથે લડવાને તક્યાર થશે એવો તેણે દેખાવ કર્યો પણ તેજ ધડી ધરડા અનુભવી આકુટની શીખામણ તેને યાદ આવી કે ‘અહાહુરોં અને હુલડાઇ વચ્ચે ફરક છે.’

જેકે તેમજ મેરીયમ, અને, એક ખીજની ભાષા સમજી શકતાં હતાં નહીં માટે જેકે મશારાથી તેણીને પુછ્યું કે ‘તું મારી સાથે આવશે?’

મેરીયમે ખુશીથી માથું ધુનાવી હા કહ્યું અને તરતજ જેકે તેણીને ઉપાડીને પોતાના ખભાં પર લીધી અને છત્રાંગ મારી ઝાડની ઝાંખળીને વળગી પડી તે ઝાડને મથાળે બધ પુગ્યો અને આ બોલ સાથે તે ઝાડે ઝાડે કુદતો આગળ વધ્યો. નાના હરણ અને જવાન એમરાનો શીકાર કરી તેમના બદન ખાંધે બાંધીને ઝાડો પર કુદતાં માઈસો સુધીની મંજલ દરવાની તાલીમ તે લઇ ચુક્યો હતો અને તેના કસાવલાં બદન અને અડાગ જોરને સખખે આ નાનકડી છોકરીનો બોલો તેને મનસે તો ખીસાત વતાનો, માત્ર કુલ સમાન લાગ્યો. મેરીયમ પણ તેને ગરદને વળગીજ રહી, તેણીએ જેમ જેકની ગરદને પકડી રાખી તેમ વળા પોતાની નાની કદરૂપી ઢોંગલીને પણ તેણીએ એક હાથે પોતાની છાતીસે દાખી રાખી.

પોતાના નવા દેસ્ત અને પોતાને જુલમી ગલીમથી બચાવનારા દીલસોઝ મીત્ર ઉપર કોઈ ખુદરતી બસારતથી મેરીયમને વીશવાસ એકો અને મેરીયમ આ પ્રમાણે આ જંગલ ખીયાબાનમાં જેકની જોડીદાર થઇ. વીધાવાએ સરજેડું તેજ

મધુ' વાને જેક અને મેરીયમની જોડી આ જંગલમાં લાંબી વખત મંગળ દરવાને એકઠની જોડમાં આવા યનાવથી આવી પડ્યાં.

પ્રકારણુ ૧૦ મું.

“ મારો કૌરેક. ”

પોતાના ખમાં પર નાઝુક નાની મેરીયમને લાઇને જેક સપાટામાં દુર નીકળી ગયો અને તે પછી જ્યાં તે આકુટને યોમવાને કહી ગયો હતો તે જગ્યાએ તે આવી પુગયો. ગંભીર કદના જગ્ગરા વીકાળ આકુટને જોઇને મેરીયમ ગભરાટમાં પડી અને તેણીએ ધાસ્તીની એક ચીસ પાડી અને જેકને ગજો વધું જોશથી તેણી વળગી પડી. આકુટ સમજ્યો કે કૌરેક એક શીકારને પકડી લાવ્યો છે અને એમ ધારીને તે ધુરકતો જેકની આગળ આવ્યો. તેને મનસે એક નાની નાળુક છોકરી અને એક વાઘનું અનુની અચ્ચું એક સરખાં દતાં તે છોકરી અજાણી હતી માટે તેણીને મારી નાંખવીજ જોઇયે એવો આ જંગલી જનનરનો ખ્યાલ હતો. આકુટે પોતાના હોઠ ચઢાવી પોતાના દરવત જેવા તીક્ષણ મોઠા દાંત ખુલ્લા કરવા પણ તેજ વખતે કૌરેકના દાંત તંબીજ રીતે અનુનમાં ખુલ્લા થયા. આકુટે જોયું કે જેક તે છોકરીની હીમાયતમાં ખુદ આકુટની સામે યવાને તકવાર હતો.

આકુટે વીચાર્યું કે “કૌરેક પોતાને માટે એક જોડીદારને લઇ આવ્યો છે.” અને એમ ધારીને પોતાના કામી કાવદાને માન આપીને તે સહેજ દુર ગયો અને કાંઈ ઉંડા વીચારમાં મરાગુલ થયો હોય તેમ ગુપચુપ બેઠો.

જેકે એક જાડી સલામતી લરી ડાંખળી ઉપર મેરીયમને બેસાડી અને પછી તે આકુટની નજદીક ગયો અને બોલ્યો “આએ છોકરી મારી સાથેજ રહેશે અને આપણે બંને જણા એનું રક્ષણ કરીશું.”

આકુટે પોતાના ખલાં ચહડાવયાં. નાનાં બાળક જેવી એક છોકરીની જંગલ માથે રાખી સુકવાની ઝોદવણુ તેને ગમી નહીં. વળી આવી બાલ વનાની સુંવાળી ચામડીવાળી અને એપ માદા જેવા ચહેરા સાથે સરખાવતાં તદ્દનજ વીચીત્ર અને આકુટને મનસે બેડોળ બદ્ધુરત ચહેરા વાળી છોકરી જેકને કેમ પસંદ પડી હશે તે બાપડો આકુટ સમજી શક્યો નહીં. તેણે તો એવીજ ઉમેદ બાંધી હતી કે જ્યારે હશે ત્યારે કોઇ મજાની જવાન અને ખુબસુરત વાંદરીનેજ જેક પોતાની માશુક બનાવશે.

કોરેકના ખોળામાં સુષ્ટને મેરીયમે રાત ગુઝરી પણ તેણીને દષ્ટત જેવાં મોટાં તનબદ્ધના આકુટથી ધાસ્તી ઉપજવાનું તો ચાલુજ રહ્યું. એક નાના હરણુનો જ્યારે જેક અને આકુટે શીકાર ક્યો ત્યારે કાંઇ નવુંજ જોવાનું મેરીયમને મળ્યું કે જે નવું—શીકાર પકડવાની રીત—તે ત્યાર પછી રાજ્યરોજ જોતીજ રહી. તરતના મારેલાં હરણુનું તાણું કાચું માંસ ખાવાની મેરીયમે આનાકાની છીધી જે જોધને જેક તરતજ જંગલમાં દોડ્યો અને કેટલાંક તાળાં ફળ લાવીને મેરીયમ આગળ મુકયાં જેથી મેરીયમ ઘણી રાજી થઇ.

જેક હવે મેરીયમ સાથે એપ વાંદરાની બાબામાં વાત કરવા લાગ્યો જે મેરીયમ સમજી શકી નહી. અને મેરીયમે અત્ની બાબામાં વાત કરવા માંડી જે જેક સમજી શક્યો નહીં આમ અરસપરસ અજાણી બાબાઓમાં ગોળા ગગડતા હતા તે

દેખાવ જોતો આકુટ મનમાં કાંઈ રમુજ લેતો ચુપચુપ એસી રહ્યો. આકુટને સઘળી જોકની ઓલીની તો સમજ પડી પણ મેરીયમ કાંઈ અજાણ પ્રકારનું દર્શી કદાચા જોગ યાડયા કરતી હતી એવું તેને લાગ્યું. દવે તેણે જોયું કે મેરીયમ તેનાથી ખીદતી હતી, મેરીયમને રમુજને ખાતર ખીદવાડવા અને નેમ કરીને મોજ મેળવવા આકુટ મેરીયમની આગળ આવ્યો. મેરીયમ તેનાથી કરીને જોકના પાસામાં વધારે દબાઈ. જાણે પોતાની ચુંગાલમાં મેરીયમને પકડવાની ધારણા રાખતો હોય તેવો દેખાવ કરીને આકુટે પોતાનો હાથ લાંબો કીધો. મેરીયમે ખીદને ચીસ પાડી. જોકની જોરાવર મુકટી આગાદ આકુટની હડપચીની નીચે પડી અને આકુટ ઝાડ ઉપરથી ઉચલાઈને જમીન ઉપર સખત છપાયો.

જોક ઝાડ ઉપરથી એપને પડેલો જોક દરખો પણ ખીજજ પજો તેના ચેહરા ઉપર ધાસ્તીના ચીનહો કરી વહ્યાં. જ્યાં આકુટ પડ્યો હતો ત્યાં નગદીકનીજ ઝાડીમાં સહેજ ખડખડાટ થયેલો જોકે સાંભળ્યો અને ખીજજ પજો શીત્લ (ચીતો વાઘ) ઝાડીમાંથી નીકળી ઉભા થતા આકુટની પીઠ લપ્પી કુંદ્યો.

મેરીયમ તો આ જોકને કાટીજ ગમ, પણ કોરેક એક ધડીભર પણ ચોમ્યો નહોં. ચીતાનો પંજ આકુટની પીઠને લાગે તે અગાઉ તો ચીતાની ગરદન પર જોક આવી પડ્યો અને પોતાના સંગીન બનેલાં ડાંચાંથી પોતાના દાંત તેની ગરદનમાં ખેસાડયા અને કમચેથી હરી કહાડી તેની છાતીમાં મોંકી. ચીતાએ આવો દુમલો થવાની વધી રાખી હતી નહોં. તે ઉચલાઈ ગયો અને પોતાની પીઠે વળગેલી જલાને ખંખેરી નાંખવાને તેણે અછાડપછાડ કીધી. આકુટ જલાંગ મારીને ઝાડ

પર ચઢી ગયો પણ ખીજી પળે તેની નજર નીચે પડી અને જે બનતું હતું તે તેણે જોયું. જોયો સપાટામાં તે ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો હતો તેમાં બેંચડી ઝડપથી તે પાછો નીચે આવ્યો અને હવે ચીતાને જે દુશમનો સામે લડવું પડ્યું. મેરીયમને ધસ્તી ખવાડવાની આકુટની વસ્ત્રાકુંડે જેક લુલી ગયો અને જેકે લગાવેલી મુકકીની વાત આકુટ લુલી ગયો અને તેઓ એક ખીજા તરફની વક્ષાદારી ભરી દોસ્તી અને અખંડ મોહ્યતને ખાતર એક ખીજાને મદદ આપવા લાગ્યા અને આખરે જેકની છરી વાધના છગરમાં પેહી અને છેવટ આવી ગયું.

જેક પાછો ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો અને મેરીયમની પાસે જઈ બેઠો જ્યારે આકુટે તે મુએલા ચીતાના પાદન ઉપર ઉભો રહી એ પાંદરાઓના રીવાજ મુજબ મળેલી ફતેહનો તેણે ભયંકર પ્રોકાર કર્યો.

આ ચાલેલી ખુંખાર લડાઈ જોતાં મેરીયમને ધસ્તી અને અજાયબી ઉપજી તેમ વળી જેકની બહાદુરી અને આકુટનું જોર જોઈને તે કાંઈ થોડી અજબ ચઈ નહી. આવીજ રીતે હળવે હળવે દીવસો અડવાડીયાં અને મહીના પસાર થવા લાગ્યા. એ અરસામાં કાંઈ જાણવાજોગ બનાવ બન્યો નહીં અને જેક અને આકુટને માટે ફરી બનાવ નવો કે અગતનો દનો નહીં. પણ મેરીયમને માટે તો સમજી નવુંજ હતું. જેક અને આકુટ સાથે વાતચીત ચલાવવામાં શરૂઆતમાં તો અતી ધણી મુશકેલીઓ નહી પણ ધીમે ધીમે તેણી એ પાપા શીખવા લાગી અને થોડાજ વખતમાં જેક અને એ પ સાથે તે ભાષામાં તેણી વાતચીત ચલાવવા લાગી. વળી પહેલાં તો શીકાર દરમ્યાન તેણી ખીંદતી હતી, પછી નેણી તેના

*The victory
cry of the
bull ape*

આકૃષ્ટે રીવાજ મુજબ કૃતોહનો ભયંકર પોકાર કર્યો.

(જુઓ પાનું ૭૦.)

અનાવમાં મોજ લેવા લાગી અને ત્યારબાદ તેણીએ શીકારના કામમાં મદદ આપવા માડી. કાચું માંસ ખાવાની તેણીને ધીમે ધીમે આદત પડી. શીકારની મદદ વેળા કે ચોટી પાદરો રાખવાની આગળમાં આકુટ કુટન મેરીયમના સમાગમમાં આવતો આકી હમેશાં મેરીયમથી દુર રહેવાનુંજ તે પસંદ કરતો. કારણ કે તેણે એકજ દાખલામાં બેઠા લીધું હતું કે કુટન રસુગ ખાતર મેરીયમને ખીલધરાવવાથી જેક સાથની મોહાવત અને દોસ્તીમાં ખલલ પુગવા જેવો સમો હિમો થયો હતો. જેક તે તેણીની અતીશય વ્રતન લેતો. મેરીયમને રાત ગુજરવામાં મુશકેલી પડતી હતી અને હંડીથી તેણી દેરાન થતી હતી તે બોધને જેકે એક પુત્રાંદ ઉંચા ઝાડને મથાળે એક મળો બાંધ્યો અને તે કામ બજાવવામાં મેરીયમને અને આકુટે મદદ આપી. આ માળામાં મેરીયમ રાત ગુજરતી અને ત્યાં તેણીને ઉઠ મળતી. તે મળો અતીશય ઉંચાણમાં હોવાથી ચીતો વાલ ત્યાં સુધી આવે એવી ધારની હતી નહીં. પણ વંગલના સાંપ અને અજદાદ કોઇ વાર નજરે પડતા અને તેમને ચારી નાંખવાને માટે જેક અને આકુટને હમેશાં તકવારજ રહેવું પડતું. વળી મોટાં કુદના બચુન વાંદરા નજદીકમાં વસતા હતા જેઓ કોઇવાર અચાનક નજદીક આવતા તે આ વીચીત્ર દેખાવાની ત્રણની ત્રગડી બોધને તે બચુન હકત દાંત કચકચાવી નસકોઈ ચલકાવી દુરથીજ પસાર થઈ જતા. જ્યાં તેઓએ માલો બાંધ્યો હતો ત્યાં નજદીકમાંથી એક નદી વહેતી હતી અને તેની આસપાસ ફળનાં પુરવાં ઝાડો હતાં, અને પક્ષીઓ પણ ભરપૂર હોવાથી તેમનાં ઇંડા મોટી સંખ્યામાં મેળવી શકતાં અને નાના દરણુ, એચરા, સસલાં વગેરેનો શીકાર કરવાતું તેમને શકવું હતું.

સૂકરેલી દુનયામાં પાછું ફરવાની આશા હવે જેકે છોડી ને માટે તેણે કુરેલી બધી કોશેશ નીકાકુળ ગણ હતી માટે હવે તે નાસીપાસ થઇ ગયો હતો; પણ જે સંગત અને સોહજતને માટે તે તવલતો હતો તે હવે મેરયમની હાજરીથી તેને મળી ગઇ હતી અને મેરીયમની સંગતમાં તે સંતોષ માનીને ઘેડો. ખીજી તરફ મેરીયમ આ છંદગીથી ધણીજ ખુશ થતી હતી અને હજારોના ગામડાંમાં ગુજરેલી જુલમાત અને હાડમારીની છંદગી સાથે સરખાવતાં હાલની છંદગી તો તેણીને બેહશતખાના જેવી લાગતી હતી. અને એક ખીજને સ્વચ્છ સાચા પ્યારથી-લાઇ બહેન એક ખીજને ચાહે તેવા પ્યાર અને શીદાગીરી સાથે ચાહતાં હતાં અને મેરીયમે કોઇખીવાર પ્યારનો કે મોહજત દીલસોઝીનો એક બોલખી સાંભળેલો નહીં માટે જેકની પ્રીતીભરી લાગણીથી તેણીના નાજુક છગરપર મીઠી અસર થઇ. કોરેક શીકારે જતો ત્યારે મેરીયમ તેની સાથે જોડાતી. ચુપકીકી કેમ જળવવી અને સહેજખી અવાજ કર્યા વના કેમ ચાલવું હાલવું તે હવે તેણી પુરતી રીતે શીખી રહી હતી, જાડા પર કુદવાની અને છેક મથાળે જઇ ત્યાંથી ડાંખડીએ લટકી ખીજ જાડ હપર છલાંગ મારવાની તાલીમ મેરીયમે એવી તો સાપ્ત મેળવી કે આકુટ, જે પહેલાં મેરીયમની નજાબ અને ખીદકણુપણને જોઇને ધીકકાર દેખાડતો હતો તે પણ હવે શાઆશી આપવા લાગ્યો.

થોડાક માઇલને છેટે હજારોઓનું એક નાનું ગામડું આવેલું હતું. તે ગામડું આગળ જઇને પાછું આવવાનું તો આ ત્રણ જણાને માટે ગોમા ખીસાત વનાનું હતું. આમ દસ માઇલ જવું અને તેખી દોડીને અને જાડા પર સાંખી છલાંગ

મારીને જલુ' અને તેમજ પાણું ફરવું એ તો આગ્રે ત્રણ જણાની કસરત હતી અને સંગીત સખત ખોરાકને જોરવવા તથા જરપત કરવાને માટેનું આ એક અગતનું સાધન હતું. જેક તે ગામડાં ગધેથી કાંઈ કાંઈ ચીજ ગુપચુપ ઉઠાવી લાવતો. ઝળકતા દાણાના નેક-લેસ, ખાંગડી વગેરે ધરણા મેરીયમને માટે તે લઈ આવ્યો, એટલુંજ નહીં પણ તેણીને માટે વાધના અને દરણુના આમડાંના કપડાં લુગડા, એક નાનો લાલો, એક મોટી છરી વગેરે હથીયારો પણ તે મેરીયમને માટે લઈ આવ્યો જેથી મેરીયમ જ્યાંવ કરવાના અને હુમલો ચલાવવાના હયયારો વાપરવા લાગી. તેણી ધીમે ધીમે અંગ બદલમાં ખીલતી ગઈ. ખુદલી દવા, સખત કસરત, અને ખુશીકારક ખોરાક તથા પુરેપુરું આરામ લરવું સુખ તેણીને જોરદાર અને જોળનવંતી બનાવવામાં મદદગાર થયું. કોઈવાર જેક અને આકુટ દુર જતા અને કોઈ નાનો શીકાર મેરીયમની નજરે પડતો તો તેણી પોતાના એકલા હાથે તે શીકારને મારવામાં કોતેલ મેળવતી અને તે જોઈને જેકને મગરૂરી અને આકુટને ખુશાલી ઉપજતી. નાના દરણુ ઉપર હાથ અજમાવતાં તેણીએ વધુ આગળ વધીને હાથી જેવા બહાર નીકળેલા ઘાંતનાં ભુંડનો તેણીએ શીકાર કર્યો જેથી આકુટ તો એટલો તો ખુશી થઈ ગયો કે તે ભુંડના બંને ઘાંત સંહાઈથી છુટા કરી સાફસુફ બનાવી, એક વાદગારી તરીકે જાળવી રાખવા મેરીયમના ગળાંમાં દાંસરી મુજબ પહેરાવ્યાં.

વળી આ અરસામાં તેમની નવા દોરતો બનયા. નાની જાતના બહુ નાના કદના વાંદરા તેમની આગળ આવતા અને તેમની સાથે વાતચીત કરીને મજાલ મેળવતા. આકુટ હાજર હોતો ત્યારે આ નાનકડા વાંદરાઓ દુરજ રહેતા પણ આકુટની ગેરહાજરીમાં તેઓ જેક અને મેરીયમ આગળ આવતા

ખાસ કરીને મેરીયમ સાથે “નાસોગોસો” જેવી દોડવામ અને અછાડ પછાડની રમત રમતા અને તેઓ પણ પેલી લાડકી ઢોંગલી ગીકા તરફ પોતાની પ્રીતી દેખાડતા.

આ નાના વાંદરાઓ વળી તદનજ નીર ઉપયોગી હતા નહીં. કોઈ હરણ કે ઝેંધા કે ઝીરાફ નજર પડતું તો તેઓ ગુપ્તગુપ્ત આવીને જોઈના કાનમાં તેની ખચર પુગાડી જતા અને તેમજ વળી સીંહ કે વાઘ ભગતો જણાતો તો તેની બાતમી પણ આ અંચળ નાના પ્રાણીઓ વખતસર આપી જતાં. તે નાના વાંદરાઓની ભાષા એવ વાંદરાઓની ભાષાને મળતી આવતી હોવાથી તેમની સાથે વાતચીત કરવામાં મેરીયમને ઝાઝી મુશકેલી પડતી નહીં. આ નાના કદના અને એપથી જુદાજ અને ઉતરતી કોમના વાંદરાઓ “માનુ” ને નામથી ઓળખાતા હતા—માનુ સાથે વાંદરાઈ ભાષામાં મેરીયમ વાત કરતી અને તે વાતચીતનો તરજુમો અરખી ભાષામાં તેણી ગીકાને સમજાવતી. કારણ કે ગીકાને તો તેણી હજી પોતાની સઘળી ખાનગી વાતો કહેતીજ રહી હતી. ગીકાને દેખાવ પણ હવે ફેરવાઈ ગયો હતો. હવેથી ગામડાંમાં તે ઢોંગલી ધાસની વણતનો પોશાક પહેરતી હતી પણ નંગલમાં તો મેરીયમે તેણીને માટે વાઘના ચામડાંનો પોશાક બનાવ્યો હતો અને તે પોશાકથી આ બદ્ધુરત ઢોંગલી કાંઈક વધારે ખુબસુરત તો નહીં પણ વધારે અગલી દેખાતી હતી.

એક દિવસે આકુટ અને લોક દુરના ભાગમાં શીખર માટે ગયા જેમને રવાના થવાને લાંબો વખત વહી ગયો. ક્વેવે બનાવ કાંઈ આજે પહેલો બન્યો હતો નહીં માટે મેરીયમને કાંઈ ઝાઝી ચીંતા ઉપજી નહીં. એક જાડા થડ આગળ મેરીયમ બેસી હતી અને જાડા થડને અડેલી ગીકાને તેણીએ

જેસાડી હતી. મેરીયમ પોને ધાસ ઉપર લેટી. હતી અને તેણી પોતાની ઢીંગલીને પોતાના હાગરની ખરી લાગણી કહી સંભળાવતી હતી:—

“ મારી નાની ગીઠ, આપણો કારેક ગયો તેને લાંબો વખત થઈ ગયો. એના વના આપુને એન નથી પડતું—ખરૂંની? આપણો કારેક દૂર જાય છે ત્યારે આજે મોટાં જંગલમાં આપુને જરાખી સોદવાતું નથી. કારેક આજે આપણે માટે શું લાવશે? મેરીયમને માટે નેકસેસ ક્ષાવશે કે? કે કાંઈ દબરાનનો નરમ ચામડાંનો પેટી—કાંઈ લાવશે કે? કારેક મને કહે છે કે દબરાનીઓ પાસેથી કાંઈખી લઈ આવવાતું જેટલું સહેલું હોય છે તેટલું જ દબરાણો પાસેથી લઈ આવવાતું મુશ્કેલ હોય છે. કારણ કે દબરાની જો નહીં આવે તો તેને કારેક મારી નાંખે. પણ દબરાણુને તો ઉપાડીને કારેક છેક ઝાડના મથાળાં પર લઈ જાય અને મારા જોશું જે જોઈતું હોય તે તેણીની પાસેથી કહાડી લઈ તેણીને પાછી છોડી દઈ નાસી આવે. જ્યારેખી ગામડાં તરફ કારેક જાય છે ત્યારે પોતાને માટે તીર અને કામડાં લઈ આવે છે અને મારે વાસ્તે રમકડાં ને ધરેણાં લઈ આવે છે. જંગલ વચ્ચે કારેક મહાન જળવાન છે—એવો આપણો કારેક છે—ગીકા—નહીં, નહીં, એવો મારો કારેક છે.”

પ્રકરણ ૧૧ સુ.

ગારેલીનો ગઝબ.

મેરીયમ આ પ્રમાણે કારેક—જેક—ની બહાદુરી અને ગુણના વખાણ કરતી પોતાના હાગરની લાગણી પોતાની નીરહોયતા વચ્ચે પોતાની અવાચક ઢીંગલી આગળ જાહેર કરતી ચક્રચુર લેદરમાં હતી, તેટલાં તેણીના તે ખુશ ખ્યાલોમાં એકાએક

ખલલ પડી. પડોશના એક ઝાડની ડાંખળીથી લટકીને એક નાનકડો માનુ વાંદરા તેણીની આગળ બહુ ઉતાવળે કુદી આવ્યો. તે વાંદરા ઉશકેરાયલા અવાજે બોલ્યો:

“નાશી જા, ઉતાવળે નાશીજા, દુશમનો આવે છે.”

પોતાની મુલેહસાંતીમાં અને પુશનુમા ખવાખમાં ખલલ નાંખનારા તે નાનકડા વાંદરા તરફ મેરીયમે સહેજ નજર કીધી અને પછી તેણીએ જવાબ દીધો “નાસવું હોય તો નાસી જા.”

“નહીં, નહીં” તું નાશ ઝાડપર ચઢી જા.” તે વાંદરા વધારે ઉશકેરાઇને ઇંતેજારીયા બોલ્યો.

“નાના માનુ તું નાહક ગભરાય છે. આ જંગલમાં જે મોટા કદાવર પ્રાણીઓ છે. તે ફક્ત કોરેક અને આકુટ છે. ખીજા કોઇજ નહીં. શીકાર કરીને તેઓ પાછા ફરતા હશે અને તેમને જોઇને તું ખીહધો હશે અને તેમને તેજુ દુશમનો ધાર્યા હશે. નાના માનુ, કોઇ દસડે તું તારો પોતાનો ઝોળો જોશે અને ખીહને નાસી જશે.”

“દુશમન છે-મોટા એપ છે,” એમ બોલતો અને ચેતવણીની ચીશો પાડતો માનુ ઝાડ ઉપર ચઢી ગયો.

માનુએ જે દીશાએ પંબ્દે કરીને દેખાડ્યું હતું તે તરફ મેરીયમે નજર કીધી. ઝાડો વચ્ચેથી જે કદાવર બદનેને પસાર થતાં મેરીયમે દીક્ષાં તે જે હતા અને મેરીયમે ધાર્યું કે તેઓ કોરેક અને આકુટ હતા.

ફરથી તેમને મેરીયમે દીક્ષા અને એક રમુજ કરવાનું મેરીયમને મન થયું. તેણીએ ધાર્યું કે પોતે ઉંધાઇ ગઇ છે એવો દેખાવ કરવો અને જોઇને ઠગવો. એવો વીચાર કરીને પોતાની આંખો બંધ કરીને મેરીયમ જમીન ઉપર પડી રહી. તેઓ નજદીક આવતા ગયા અને તેઓના પગડાંનો અવાજ

સાંભળીને મેરીયમ સહેજ દર્શી. પણ તેટલાં તેમના પગલાંને અચાજ બંધ પડી ગયો. કોરેક જપારેળી લાંબે છેટથી લાંબે વખતે આવતો ત્યારે ખુશાલીને પોકાર કરી મેરીયમને તેડતો—નેમ આ વખતે થયું નહીં. તેનું કારણ શું? તે પછી એનો ધીમે અચાજ તેણીને સંભળાયો કે કોઈ ધણાજ ધીમાં પગલાંથી તેની આગળ આવતું હતું. કદાચ કોરેક પોતેળી કાંઈ રમત કરીને રમુજ મેળવવા માંગતો હતો તેણીએ પોતાની આંખ સહેજ ડુંધાડી અને જોઈ ધીમેથી કેમ આવે છે. તે જોવાની તેણીએ કોશેશ કરી પછુ તે જોતાંજ તેણીની છતી બંધાઈ ગઈ. તેણીની તરફ ધીમે પગલે કોરેક આવતો હતો નહીં પણ જાણે ગંભીર કદને એપ વાંદરો હતો અને તેની પાછળ તેવોજ ખીન્ને વાંદરો હતો.

એક ખીસકોલીના જેવી ઝડપથી મેરીયમ ઉછળી અને પોતાના માથા ઉપર લટકતી ડાળી પકડીને ઝાડ ઉપર ચડી ગઈ અને ડાંખળીઓ ઉપર કુદતી નાસવા લાગી. તેણીની પુઠે એક એપ દોડ્યા. ઝાડોના છેક મથાળાંઓ ઉપર, કે જ્યાં મોટા વજનના ભારે એપ વાંદરા જઈ શકતા હતા નહીં ત્યાં નાના વાંદરાઓ ટોળાંબંધ બેગા થવા હતા અને નાસ્તી મેરીયમ તથા તેણીની પુઠે લાગેલા એપની સાથે સાથે તેમના માથા ઉપર બમતા આગળ વધતા હતા તથા તેઓ ચોશો પાડીને જાણે છીલીયાણુ કરી મુકતા હતા. વળી તે નાના વાંદરાઓ મોટા એપને તરેહવાર અપશબ્દ કહેતા તથા હાંમત રાખી નાશવાતું ઉતેજન મેરીયમને આપતા.

ઝાડ પછી ઝાડે કુદતી મેરીયમ આગળ વધતી મઠ અને બનતાં સુધી ઝાડના એવા ઉપલા ભાગ પરથી પસાર થવા લાગી કે ત્યાંની નાજુક પતલી ડાંખળીઓ એપ જેવા ભારી

વજનના અદનને ટકાવી શકે નહીં. તે વાંદરાઓ જ્યારે લગભગ નજદીક આવતા ત્યારે મેરીયમ હવપર આવીને, લાંબી છલાંગ મારીને હવામાંથી પસાર થતી. આ પ્રમાણે એક લાંબી છલાંગ મારતાં તેણીએ એક ડાંખળીને પકડી; તે ડાંખળી નીચે જુલાઈ પણ પાછી ઉંચકાઈ નહીં; તે ડાંખળી તેના સાંધામાંથી નખળી થયલી હતી માટે મેરીયમનું વજન તેને લટકતાંજ તે સાંધામાંથી છુટી થઈ ગઈ અને મેરીયમ તથા ડાંખળી નીચે પડ્યાં. તે ડાળ છોડીને મેરીયમે ખીજી પકડી અને તેને લટકીને તેણીએ આગળ વધવાની કોશિશ કરીધી પણ તે બે ત્રણ પળ આગે તુટેલી ડાંખળીની મોલકાનમાં પસાર થઈ ગઈ હતી તે મેરીયમને માટે નુકસાન કરનારી થઈ પડી. આ નાની નહીવી ઢીલે ખુશ પરીણામ દેખાડ્યું. કારણ કે પેલા વાંદરાઓને મેરીયમની લગોલગ આવવાનું બની આવ્યું. અને જે મોટાં કદનો એવ આગળ ધસતો હતો તેણે પોતાનો લાંબો અને ટાળા બાલથી ભરેલો હાથ મેરીયમની કમરની આસપાસ નાંખ્યો.

લગભગ તેજ ઘડીએ ખીજે એવ ત્યાં આવી પુગ્યેલ તેણે મેરીયમને મેળવવાને પોતાનો પંજો લાંબો કર્યો પણ પહેલાંએ મેરીયમને એક હાથે પકડી રાખી ખીજે હાથે પોતાના ગોઠ્યા માંમે લગાઈ ચલાવી.

ઝાડના માહેલાં બીતરમાં ડાંખળીઓની શુચ વચ્ચે આ કડાઈ ચાલતી હતી. મેરીયમે પોતાની બલાંધમાં પકડી રાખનારા વાંદરાને ખેવડું કામ બમ્બવવાનું હતું. એક તો પેલા ગોઠ્યા વાંદરા સામે લડવાનું હતું અને વળી મેરીયમને છટકી જતી અટકાવવાનું હતું. મેરીયમે તે વાંદરાની છાતી અને ગાલ ઉપર મુકકીઓ લગાવી પણ લાકડાં જેવા મુદન મારી મથલા

તે ચામડાં ઉપર તેની નાજુક હાથની રૂના ગોરા જેવી નરમ મુદ્રકીની દરી અસર થવા પામી નહીં. મેરીયમે પોતાના દાંતથી તે વાંદરાના ખભાંમાં ડાપું ખરચું પણ વાંદરાના બાલ બાલ અને બાડી ચામડી ઉપર મેરીયમના છુણા મોતી જેવા દાંત કાંઈપણ અસર પુગાડી શક્યા નહીં.

હાલતી અને લચતી ડાંખળીઓ ઉપર રહીને લડવાનું તથા મેરીયમને સંભાળી રાખવાનું તે વાંદરા માટે મુશ્કેલ થઈ પડ્યું જેથી તે વાંદરા કુદીને જમીન પર ઉતર્યો અને તેની પડોશમાંજ તેનો દરીક તેજ ઘડીએ આવી ઉભો. બંનેએ ત્રાસદાયક લડાઈ ચલાવી જે દરમ્યાન અનેકવાર મેરીયમ તેમના હાથમાંથી છટકી ગઈ, પણ જેટલી વાર મેરીયમ છટકી તેટલી વખત તેઓ લડવાને બદલે મેરીયમની પુઠે દોડી તેણીને પકડવા પર પહેલું ધ્યાન આપતા. એકવાર એકના હાથમાં તે પીછવાર પીગળના હાથમાં મેરીયમ સપડાતી અને તેઓ એક પીગળને ફટકા લગાવતા તેમાં કાંઈ કાંઈ ફટકા ગરીબ પીચારી મેરીયમના બદન પર પણ પડતા. એક ફટકો મેરીયમને એવો પડ્યો કે તે જમીન દોસ્ત થઈ અને બેહોશ થઈ. મેરીયમ આ પ્રમાણે બેહોશ થઈ પડી તેથી તે બંને વાંદરાઓને વધારે સવળતાથી લડવાનું બની આવ્યું. એકપીગળને તેઓ મારતા, એકપીગળને દાપાં ભરતા, અને બંને પંજથી નખરયાં દેતા, બંને લોહી લુહાન થઈ ગયા હતા. આસપાસના ઝાડો પર નાની જાતના સેંકડો વાંદરાઓ ઉભાઈ જતા હતા અને તેઓ જયજય ચીસ પાડતા હતા. તે લડનારાઓના માથાંઓ ઉપર સેંકડો પક્ષીઓ પોતાના ખુબસુરત દમામદાર પીજાં પોહળાં કરીને ઉડી રહ્યાં હતાં. દુરના છેડાં પર એક સીંહનો ગગડાટ થતો સંભળાતો હતો.

ખંને વાંદરાઓ અકેકને વળગયા, એકેકના ચામઠાં ચીરી નાંખ્યા અને દાંત વડે ઘોટાં ઉખેડી કહાડયાં ખંને જમીન પર પડતા. પટકાતા, અકેકને વળગેલા ગોલાંત ખાતા અને પાછા ઉભા થઈ એકેકનાં મોહડાં માથાં ઉપર પંજાઓ મારતા. છેવટે એક વાંદરાએ ખીજની ગજાની નળી પોતાના દાંતમાં આશ્રુત પકડી અને ક્યડી. ખીજએ ગમે તેટલા અઝાડ પહાડ મારયા પણ તેણે તે ગજાનો કાકરો છોડ્યોજ નહીં. થોડી વળમાં લડાઈ ખતમ થઈ અને ગજાંની ઉખેડી ગયલી નસ મધેથી ધમધુકાર વહેતાં લોહી સાથે એક વાંદરા મુએલો પડ્યો. જ્યારે ખીજે બહુ જખમી થયશે પણ સલામત છવતો રહેશે વાંદરા ઉભો થયો. મારયા ગયલા પોતાના હરીફની છાતી પર તેણે ઉભો રહીને કૂતેદનો પોકાર કહાડ્યો જે વેળા નાના વાંદરાઓએ ચીરોથી એવું ઠલ્યાણ કરી મુક્યું કે ગોલા આખું જંગલ તેથી ગાછ વાછ રહ્યું.

તે વાંદરાએ તે પછી મેરીયમને તપાસી. તેણીના અહેરા ઉપર નાંખ મુક્યું અને પછી તેણી છવતી દતી એવી ખાતરી કરીને તેણે મેરીયમને ઉપાડીને પોતાની ખાંધ ઉપર લીધી અને જંગલ તરફ તેણે ચાલવા માંડ્યું અને નાના વાંદરાઓ તેની પુકેજ દોડતા રહ્યા.

*

*

*

પેલી તરફ કોરેક શીકાર કરીને પાછો ફર્યો અને નાના વાંદરાઓની ગબરાટ જાહેર કરનારી ચીશ તેણે સાંભળી તે સમજ્યો કે કોઈ ગંબીર અનાવ બનેલો હોવો વ્નેછયે. તે જાણુનો દતો કે નાના વાંદરાઓ-માનુઓ-મેરીયમના મીન દના. કોઈખી માનુ જે બની શકે તો મેરીયમને મદદ આપવાને ચુકે નહીં એવી તેની ખાતરી દતી. જે તરફથી માનુ

ઝોની ચીશનો અવાજ આવતો હતો તે તરફ જઈ ઉતાવળે આગળ ધસ્યો. આકૃષ્ટ પછવાડે આવે છે કે નહીં તે જોવાની કે જાણવાની પણ જોકે દરકાર કીધી નહીં. મેરીયમની માનીતી ઢીંગલી તેની નજરે પડી. આવી રીતે પોતાની ઢીંગલીને કદીખી એકઠી વીલી મુકીને મેરીયમ કુચેખી જતી હતી નહીં. તેણે તે ઢીંગલી ઉપાડીને પોતાના કમરનાં ધમાં મુકી અને મેરીયમને ઓલાવવાનો તેણે પોદાર કીધો. ફરી અને ફરી પોદાર તેણે કર્યા અને જવાજ નહીંજ મળ્યો ત્યારે તેની ચીંતાનો પાર રહ્યો નહીં. માતુઝોની ચીશનો અવાજ દહખી સંભળાતો હતો, માટે તે અવાજને આધારે હવે તે યાહોમ દોડવા લાગ્યો. કદાચ મેરીયમ સંકટમાં આવી પડી હશે અને તેથી તેણીના ગીત્રો માતુઝો ચીશો પાડી પોતાની દલગીરી જાહેર કરતા હશે અથવા તો મદદ માંગતા હશે. ક્રકત આટલોજ ખ્યાલ જોકને માટે પુરતો હતો અને તે પવન વેગે દોડ્યો.

થોડીજ પળ જતાં નાના માતુઝો મધેનો સર્વથી પછાત પડેલો એક માતુ તેને મળ્યો. અને તેણે ચીશ પાડી જ્યે ખીજ ખે ચાર માતુઝો જોકની આસપાસ આવી ઉભા. તેઓએ જોકને ખુમો પાડીને તથા પંજ વડે ઇશારો કરીને જમીન ઉપરનો દેખાવ દેખાડ્યો.

મુરદુ હોય તેવું મેરીયમનું બદન જળરાં કદના મોટા એપ વાંદરાના ખભાં ઉપર જોધને જોકનું હકું ધપકતું અટકી ગયું. મેરીયમ મરણ પામી છે એવું ધારી તેણે પોતાની છાતી જોશભેર દાખી અને તેજ ધડીએ તેના જીગરમાં દોધ એવી લાગણી ઉભાવા લાગી કે જે લાગણીનું પજરણુ સરઆતથીજ ચાહું થયું હતું, તેનો ખ્યાલ તેને હમણા મુધીમાં આવ્યો.

હતોજ નહીં. તે હેવાનનાં ખભાં ઉપર પડેલાં યદનમાં પોતાની આખી દુન્યા, ખુદ પોતાનો જીવનન, સમાયશે હતો એવું તેને લાગ્યું અને જીવતી મેરીયમને ખોદવા કાળે તેણીને મારનાર ઉપર વેર લેવાને તેનું લોહી ઉકળી આવ્યું. જેમ સીંદ્ર ધુરકે તેમ કોરેક ધુરકયો અને તેનો અવાજ સાંભળતાં પેલો એપ વાંદરા ચોભી ગયો અને તેણે માથું ઉઠાવીને કોરેક બણી જોયું. તે વાંદરાને જોતાંજ કોરેકનાં બેજાંમાં વધુ અનુન ચહડ્યું અને ધીકકારની લાગણી વધુ જ્ઞેશ પકડવા લાગી, કારણ કે તે વાંદરાને જેકે ઝોળખ્યો. મોટા એપ વાંદરાની સંક્રમાં જઈ વસવાની જેકે ઉમેદ બાંધી હતી અને તે ઉમેદ પાર પાડવા કાળે જેક અને આકુટ એપ વાંદરાઓ મધે જઈ પુગ્યા હતા ત્યારે, તે વાંદરાઓના નવા-તરતનાજ તખતનશીન થયલા-જે રાજાએ કોરેકને અને આકુટને દાંડી કહાડવા હતા તે તે રાજા હમણા મેરીયમનો કબજો ધરાવીને ઉભો હતો. જેકે તે જોયું અને તેથીજ તે વાંદરા સાંમેનું તેનું અનુન વધારે ઉશકેરાયું અને આગલું તયા હમણાનું વેર લેવાને તે ધુરપર ચહડ્યો.

જેક જાડ ઉપર હતો પણ એક તડકામાં તે નીચે આવ્યો અને સેંકડો માનુઓએ આસપાસના ઝાડોપરથી પોકારો કરીને તેને હાંમત અને ઉત્તેજન આપ્યું. જેક છલાંગ મારીને જમીન ઉપર આવી પુગ્યો તે અગાઉ પોતાના નવા દરીકની સાંમે લડવાને સારું રાજા-એપ તક્યાર થઈ ઉભો અને મેરીયમના યદનને તેણે જમીનપર મુકી દીધું. જેકને સેંકડો જ્ઞેતાં તે એપ વાંદરાઓના રાજાએ પણ તેને ઝોળખ્યો અને તે પણ પોતાને થયલાં અપમાન અને પેટમાં પડેલી સખત મુકકીની યાદ તણ કરીને વેર લેવાને અનુનપર ચહડ્યો.

દેખાવ વીચીવ હતો. લગભગ સાત કુટની ઉંચાઈનો અને ગેંઝ જેવાં જાડાં બદનનો બળવાન સંગીત વાંદરો, લાલ લોહીયાર આંખ અને સીસોળ્યાં માફક ઉંચા યવલા ખાલ સાથે, મોઢાંપર ચદ્દોલાં શીનથી વીકળા અને ત્રાસદાયક બનેલા દેખાવનો લડવાને તૈયાર હતો, અને તેની સામે સુવાળી પટલી ગોરી આમડીનો ધટમદાર તનબદનનો જવાબો તે ધસારાની ટકકર હલવાને ખડો હતો.

જેમ બે અનુની જખરા ઝોધા એકેકની સામે ધસીને માથાની કકડાવીને ટકકર લગાવે તેમ આ બંને દરીદ્રો એક તરફ દોડ્યા અને એકેકને વળગી પડ્યા. જેમ જેક લાંબી સુસાફરી કરીને અને શીકારમાં આમ તેમ અદ્વડાવા છખાવાથી તથા મેરીયમની શોષ માટે પવન વેગે દોડવાથી થાકી ગયેલા હતા, તેમ વળી એપ રાજા પણ પોતાના ગોઠયા સાથની છેલ્લી ખુંખાર લડાઈમાં સખત મહેનત કરીને થાક્યો હતો તથા અતીશય લોહી જવાથી અને જખમી થવાથી તે નબલો પડ્યો હતો.

એપ રાજાને પોતાનો કબજો જાળવી રાખવાનો લોભ હતો અને તેમજ વેર લેવાની ઝેણ હતી; તેમ કોરેકને જેવડું વેર લેવાનું હતું અને પોતાની જાતવાળી, પોતાના છગરની પ્યારી, અને પોતાની હાથપાતીની સોહજતણને મેળવવાની કોશેશ કરવાની હતી. આવી રીતે બે એકેકથી ઉલટા ખ્યાલના, ઉલટા ખવાસના અને ઉલટી ખાસીહતના દરીદ્રો, છંદગીનો પુરેપુરો છેડો આવે ત્યાં સુધી છબલેણ લડાઈ ચલાવવા અને એકબીજાને ઠાર કરવાની ધારણા રાખીને એકેકને વળગી પડ્યા.

અકરણ ૧૨ મું.

તકદીરનો તોર શું છે ?

કોરેક અને એપ રાગ એક ખીજાસે વળગી પડ્યા. કોરેક -જેક-કકત વેર લેવાનીજ ધારણાથી લડવા ઉતર્યો હતો નહીં પણ મેરીયમને મેળવવાની તેની ખરી આરજી હતી. કારણ કે હવેજ તેને લાગતું હતું કે પોતાની જીંદગી કરતાં પણ મેરીયમ તેને વધુ ખ્યારી હતી. પહેલાજ સપાટામાં કોરેક પોતાના સંગીન ડાચામાં એપતું ગળું પકડયું-જે રીતે એપ રાગએ પોતાના ગોઠ્યા વાંદરાના ગળાંને કાંકરો કરડીને ઉખેડી નાંખ્યો હતો તેજ રીતે હવે તેના પોતાનાં ગળાંને નજો જોડના ડાચામાં સપડાયો. જાને પછડાયા અફડાયા પણ જોક તેને એવો તો જોવાની માફક વળગી રહ્યો કે તેને છુટો પાડવાની રાગની સઘળી કોશિશ ફેલત ગઈ.

આ આગડ પછાડની જીવલેણ લલાઈ આલતી હતી તે દરમ્યાન મેરીયમ સાવધ થઈ. તેણી ધીમેથી હોંઠમાં આવી અને થોડીજ પળમાં સઘળી વાત તેના મગજમાં તાજ થઈ તથા જાને હમનખરદોને જીવ સટોસટની લગાઈમાં વળગેલા તેણીએ ઘીલા.

“કોરેક !” તેણી બોલી; “કોરેક ! મારા કોરેક ! હું જાણતી હતીજ કે તું મારી મદદે આવશે; મારી નાંખ, કોરેક; એને જીવથી મારી નાંખ; છોડતો ના. એ મરી જાય ત્યાં સુધી છોડતો ના” તેણી ઉછળાને ઉભી થઈ અને જોડની નજદીક આવીને તેને હીંગત અને ઉ-નેજન આપવા લાગી.

મેરીયમને જ્યુ કે નજદીકમાંજ કોરેકનો લાલો પડેલો હતો. રાગ એપને વળગી પડતાં જોકે પોતાના હાથ માંહેલો ભાલો

કેંદ્રી દીધો હતો જેની ઉપર મેરીયમની નજર પડી. તરતજ મેરીયમે તે લાલો ઉપાડ્યો અને જરાખી અચકચા વના, જરાખી કમકમચા વના, આ લગાઈમાં લેકની હીમાયતમાં, પોતાના કોરેક્ટની મદદમાં લડવાને તેણી તૈયાર થઈ. અને જાણી જાણી પર ગયડતા દતા અને પાછા ઉભા થતા દતા. મેરીયમે લાગ જોઈને ભાસાની ટાંચ એપના પાંસળાંની વચ્ચે મુકીને પોતાના અને દાથથી જોર કરીને બાયો તેની છેક છાતીની અંદર ચસાવી દીધો. મેરીયમની આ મદદની જરૂર કોરેક્ટને ઝાઝી હતી નહીં, કારણ કે એપ તદનજ ખલાસ થઈ ગયસો હતો.

વાંદરો એમ મુરદું થઈ પડ્યો અને જોકે, બદન પર સહેજ નખર્યાંના ધસાડા રીવાય તદનજ સલામત લાલતમાં હરતો ઉભો થયો. અને મેરીયમને તેણે હરખમેર ખુશાલીથી શાઆર્યા આપી.

અને જોકે ખીજા તરફ જુદાજ પ્રકારની અને તદનજ નવી લાગણીથી જોવા લાગ્યાં, મેરીયમને લેક ખરો પહેલવાન, ઉંચો કદાવર અને બેદદ ખુબમુરત નજર પડ્યો. લેકને દીવસો કેટલા પસાર થયા હતા તેનો ખ્યાલ હતો નહીં, પણ એટલું તો તે જોઈ શક્યો કે હજારી સરદારના ગામડાંમાં જે નાની બાળક છોકરી ઝાડ હેડળ એસીને બદમુરત ઢીંગલી ગીકા સાથે રમતી હતી તે હવે રહી હતી નહીં. પણ તેણીને બદલે જોકે જવાન જોખનવંતી સ્ત્રી તેણી સામે ઉભી હતી.

જોકે બોલખી બોલ્યા વના તેઓ અને જોકે ખીજાને ગણે વળગ્યાં અને અનેના હોડ પેહેલા મહોળતી બોસામાં જોકે ખીજાને ગણ્યા પણ આ વખતે આકુટ આવી પુગ્યો, શું બન્યું હતું તે તેણે જોયું અને તે બનેલો બનાવ કેમ બન્યો

હતો તે મેરીયમે અને કોરેકે તેને કહી સંભળાવ્યો, પણ તે સધળું સાંભળવા પછી અને એપ રાજ્ય માર્યો ગયો છે તે જોવા પછી આકુટને પણ પોતાની કોમ તરફની લાગણીનું જોર થયું અને એપ વાંદરાઓ વચ્ચે વસવાની આશા ઉમેદ પુર જોર સાથે જોશ પર ચડી. આ પ્રમાણે કોરેક અને મેરીયમના જીવનની લાગણીમાં એમ મોટો ફેરફાર થયો હતો તેમ આકુટને પણ નવી લાગણી ઉત્પન્ન થઈ.

આવી રીતે આ બે માનવ અને એક હેવાન જીવનની નવી લાગણીના જોશમાં અકચુર હતાં તેટલાં તેમના ખ્યાલો અને વીચારો વચ્ચે ખલલ થવા પામી.

આકુટે ધીમેથી અવાજ કર્યો જે અવાજને કોરેક અને મેરીયમ ઓળખી રહ્યાં હતાં. તેઓને અરપાર અગાઉનો અતુ ભવ મળ્યો હતો કે આકુટ કાંઈ ચેતવણી આપવાનો હોય ત્યારે આવો ધીમે, એકદમ દબને અવાજ કહાડતો હતો. પોતાની પાડોશમાં ઉમેલી મહોબતવંતી મુરતીના અહોરા ઉપરથી કોરેકે પોતાની નજર ફેરવી અને આંખ કાન અને નાંખની મદદથી તેણે આસપાસ ધ્યાન દોડાવ્યું, આકુટ જરાજર જોકની પડોશમાં આવીને ઉભો અને મેરીયમ જોકની પાછળ સંક્રાયાઈને ઉભી. તે ત્રણે કોટરી કહાડેલાં પથ્થરના પુટલાં હોય તેમ સ્થીર ઉભાં અને થોડેક છેટે આવેલી એક ગીચ જાડી તરફ તેઓ ટીકીને જોવા લાગ્યાં. જે જે સજીવસારથી તેમનું ધ્યાન ખેંચાયું હતું તેનો અવાજ વધતો ગયો અને થોડાજ વખતમાં તે જાડી મધેથી એક મોટા કદનો એપ જલાર નીકળ્યો. આ ત્રણેને જોઈને તે વાંદરા અચકીને ઉભો અને પોતાની પાછળ ડાકું ફેરવીને તે એપ વાંદરાએ ચેતવણીનો અવાજ કહાડ્યો. તેની પાછળજ એક ખીજે તેવોજ મોટા કદનો એપ આવી

ઉભો અને વળી તરતજ તેમની પાછળ ખીજા એપ વાંદરા વાંદરીઓ અને તેમનાં બાળકો આવી લાગ્યાં. સમગ્ર ૫૦ વાંદરાઓનું મોટું ટોળું મેઘુ યમુ અને રાક્ષસી ટોળું આ ત્રણ તરફ ડાળા ફકડારીને જેવા લાગ્યું. મારયા મયલા રાગની આ આખી રૂઢવત હતી. આકુટ તેમને જેતાં કાષ્ઠી રીતે અચકાયા કે અટકાયા વીના પોકાર કરીને બોલ્યો.

“જુઓ-મેટા એપ-જુઓ. કારેક, મદાન લડવકીયા કારેક આ ઉભો છે. જેણે તમારા રાગને મારી નાખ્યો છે. કારેક, તારાંજનો બેટા એવો બળવાન છે કે આખાં જંગલમાં એના કરતાં બળવાન કાષ્ઠી નથી-એની બરોબરીનું કાષ્ઠી નથી. દરે કારેક તમારો રાગ છે-કારેક સામે ક્યો એપ વધુ બળવાન હોવાનો ફાંકો દેખાડે છે!”

આ એક એલેન્જ હતી અને રાગ તરીકેની ઉમેદવારી જેક કરતો હતો, જેની સામે કાષ્ઠ ખીજો ઉમેદવારી કરવા નીકળે છે કે નહીં એવો આકુટ સવાલ પુછતો હતો. પેલાં ટોળાં માંદેલા વાંદરાઓ એક ખીજા વચ્ચે ધીમેથી વાત કરવા લાગ્યા અને આખરે તેઓ વચ્ચેથી એક જવાન જોરેમંદ અને પીસતન જેવાં કદનો વાંદરો બહાર આવ્યો. તેનું તનબદન ગંજવર હાથ અને ઉછળતી જવાનીમાં તે મસ્ત બની રહેતો હતો અને રાગ તરીકેની પહવી મેળવવાની ઉમેદમાં તથા રાગ નાં થયલાં ખુનનું વેર લેવાના ઝનુનમાં વાકાળ બન્યો હતો.

કારેક તેની સામે ગયો. તેણે લડાઈ કેમ ચલાવવી તેની રચના પોતાના મનમાં રચી મુકી હતી. તે પોતે ચાકેતો હતો; લાંબી મંજલ કરવાથી અને રાગ સામે લડવાથી તેને ચાક ચઢડી હતી, માટે આ દર્હત સામે જેર અજમાવીને લડવાના કરતાં કુનેહ કળથી લડવાનો અને ખાસ કરીને બોક્ષીંગની મદદ

લેવાનો તેનો ઠરાવ હતો. પેલો વાંદરો ધસી આવ્યો પણ કોરેક તો સ્થીર ઉભોજ રહ્યો. ડાબુ ભરવાને સારું ડાબું ઉંધાડીને તથા બલાંચમાં પકડી, કચડી નાંખવા સારું પોતાના લાખાં દાખ પહોળા ફરીને તે દોડ્યો આવ્યો. કોરેક સહેજ બાબુએ યઇ ગયો અને તે એપની બલાંચમાંથી છટક્યો અને ખીજીજ પખે વાંદરાની દાખી આંખની બાબુમાં એવી તો કચડાવીને મુકકી લગાવી કે તે વાંદરો પોતાની જમણી બાબુએ પટકાઇ પડ્યો. તે વાંદરાને હવે અતી ઘણું ઝનુન ચહડ્યું અને તે પાછો ઉભો થવા લાગ્યો, પણ તેનું બદન જમીન પરથી અરધું ઉંચકાયું નહીં તે અગાઉ તો કોરેક ખીજી મુકકી,—એક ગોધાને તેવી મુકકી પડે તો તેખી જમીનદોસ્ત યાપ તેવી—સાચુત લગાવી અને પાછો એપ જમીનપર છખાયો. કોરેક તો તેના બદનની ઉપરજ વાંકો વળીને ઉભો રહ્યો અને ફરીને તે ઉભો થવા ગયો ત્યારે ફરીને તેવીજ રીતે તેને પટક્યો. ફરી અને ફરી તે વાંદરો ઉભો થતો ગયો અને ફરી અને ફરી જોકની સાચુત મુકકીએથી તે વધુ અને વધુ જોરથી પટકાતો ગયો. વાંદરાની કોશેશ વધારે અને વધારે નખળી થતી ગઇ અને તેના નાક કાન અને મોઢાંમાંથી લોહી વહેવા લાગ્યું. સામે ઉભેલું વાંદરાનું ડાબું જોએ શરૂઆતમાં સીશો પાડીને પોતાની તરફના ઉમેદવારને ઉતોજન આપતું હતું તે હવે તેજ ઉમેદવારની ઠેકડી અને હુરયો કરવા લાગ્યું અને તેમાં વાંદરીએએ તો જખરી મસકરી કરવા માંડી.

સાતમીવાર એપ જમીન દોસ્ત થયો તે પછી તેને ઉભું થતાં વાર લાગ્યો, જે વેળા કોરેક સવાલ કર્યો “કાગોડા ?”

એપ વાંદરાએ વચ્ચે એવો રીવાજ છે કે જે લડતા

હાય અને જે એક આજ્ઞા થાય તો તે જોશે કે “કાગોડા”
વાને “મને પુરતી સજ્જ થઈ છે હું તારે તાળે છું.”

પણ આવી નામોશીલરી રીતે દારનો એકરાર કરવાનું તે
જવાન વાંદરાને ગમ્યું નહીં, માટે તે પાછો મુશકેલીથી ઉભો
થયો પણ તેની તે છેલ્લીજ કોશિશ હતી. ઠારણ કે જેકે છેલ્લો
હેવરનો ફટકો એવો તો લગાવ્યો કે તેની આંખે ચક્રકર આવી
ગયાં અને જે ગોલાંત ખાઇને પડ્યો અને ધીમા પણ સહ
સાંભળે તેવા અવાજે તે જોલ્યો “કાગોડા-કાગોડા.”

“હુક અને તારી જાતવાળાઓ વચ્ચે પાછો જા.” કોરકે
તેને કહ્યું; “જે રક્ષયતે મને એકવાર પોતાની વચ્ચેથી ઢાંકી
કદાડ્યો હતો તેમનો રાજા થવાની મારી ધ્રુષ્ટા નથી. તમે
તમારે મારગે ગહેજો; અમોને અમારે મારગે રહેવા દેજો.
આપણે બ્યારેખી મળ્યાં ત્યારે મારો તરીકે મહીશું પણ
આપણે એક ખીજ સાથે રહી શકીશું નહીં-ઉડ-જા-તમારી સાથે
મારે રહે કશું લાગતું વળગતું નથી-તમારી સાથે મારો
સંબંધ નથી.”

સઘળા વાંદરાઓ કોરકનું જોર કુતેલ અને ઘડાદુરી
જોધને ખુશ થયા હતા અને તેની ઉપર પ્રીતિ બન્યા હતા.
કોરકના છેલ્લા સખુન સાંભળી તેઓ સઘળા વીચારમાં પડ્યા
અને તેઓએ પોતપોતા વચ્ચે મસજલત ચલાવવા માંડી.

આખરે એક ધરડો વાંદરો કોરકની નજદીક આવ્યો.

“તે અમારા રાજાને મારી નાંખ્યો છે,” તેણે કહ્યું;
“રાજા થવાને જે સરવથી લાયક છે તેને તે પુરેપુરો હરાવ્યો
છે. જે તું ચાહતે તો તારા એ દરીદ્રને મારી નાખી શકતે.
રહે અમે શું કરીએ? રાજા બનાવ્યો શું કરીએ?”

“આએ તમારો રાજ છે.” આકુટ તરફ આંગલી કરીને ડોરેકે જવાબ દીધો. “એને તમારો રાજ બનાવો.”

આકુટે પોતાનો પંજો પીટી અને મોહમતથી જોક્તા ખભાંપર મુક્યો અને કહ્યું “ઓ ડોરેક, મારી કોમ વચ્ચે જવાને અને ત્યાંજ મારી છંદગીના દહામ પુરા કરવાને હું ધણો રાજ છું. મારી કોમનો રાજ બનવાનો લોભ પણ હું યોભાવી શકતો નથી પણ તારાથી હું જુદો કેમ પડું? તુંને હું વળગી રહેવરા અને તારી આગળજ રહેવાતું હું પસંદ કરીશ.”

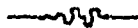
ડોરેકને પોતાની પડોશમાં સંકોચાઈને દબાઈને ઉભેલી મેરીયમનો વીચાર આવ્યો. મેરીયમને વધારે ફાયદો થાય એવો માર્ગ અખતયાર કરવો જોઈએ. જે આકુટ તેમનાથી જુદો પડી રવાના થાય તો ફક્ત તેને પોતાનેજ મેરીયમનું નક્ષત્ર કરવું પડે યાને નક્ષત્ર કરનારા એને બદલે એકજ રહે. પણ તેમ વળી ખીજ દાય ઉપર જે તે વાંદરાઓની સાથે રહેવાતું કમ્બલ કરે તો વાંદરાઓ વચ્ચે મેરીયમને જળવવાતું વધારે મુશકેલ થઈ પડે. વાંદરાઓ તેણીને કદાચ હેરાન કરે અને અદેખી વાંદરીઓ તેણીને મારી નાંખવાને સુકે નહી.

ડોરેક બોલ્યો “તારી નજદીકમાંજ અમો રહીશું. આકુટને અચાર નવાર મળતાં બેટતાં રહીશું. તમો તમારા વસવાટની જગા બદલી કોઈ ખીજે ડેકાણે જશો ત્યારે અમો પણ જગા બદલીને તમારી પુઠે આવીશું. હું અને મેરીયમ તારાથી ઝાઝા દુર જઈશું નહીં. પણ અમારાથી તમારી કોમ વચ્ચે રહી શકશો નહીં.”

ધણીજ આનાકાનીથી અને રડમસ થયલાં છગરથી આકુટ કમ્બલ થયો. પોતાની અજ્ઞાન જંગલી રીતી મુજબ એવી તો

અસરકારક રીતે આકુટે છેલ્લી સલામ ડીધી કે તે સાદી અને દયા પાત્ર અકુદરતી કે ઢોંગી ઢેખાવ વનાતી ખરાં છગરની સાગણીથી મેરીયમ પર અને જેક ઉપર સાચુત અસર થવા પાગી; મેરીયમની આંખમાં આમું ભરાઈ આવવાં અને આકુ ઠને જતાં જોઈ જેકે છગરમાંથી એક હાય ખેંચી, વરસો સુધી જેની સાથે તે વસેલો, જેણે જંગલની અને જંગલી જતાવરો સંબંધી શીકણ તેને આપેલું અને એક માણસ જાત પીજા માણસ જાતને કદીબી નહીં આદે તેવા ધ્યારથી જેણે આદેલો તેને આ પ્રમાણે છુટો પડતાં જોઈ જેકને અતીશય લાગી આવ્યું.

જેક મેરીયમ અને આકુટ સગળ્યાં કે આ તેમની ખરેખરી છેલ્લીજ સલામ હતી અને હવે તેઓ એકપીજાથી સદાને માટે છુટાં પડતાં હતાં પણ-પણ-વીધાતાએ કાંઈ જુદુંજ દરાવ્યું હતું. તેમને માટે સરજતમાં કાંઈ જુદુંજ લખાયતું હતું; તેમનું તકદીર કાંઈ જુદીજ રીતે વંચાવાનું હતું. ધનસાન હો કે હેવાન હો-તે ભરમમાં રહેલા તકદીરના તોરની માહીતી કેમ મેળવે ?

પ્રકરણ ૧૩ સું.

જુદાઈનો જખમ.

જેકના હાય ઉપર માર્યો ગયલો એપ રાજા જ્યારે મેરીયમને ઉઠાવી ગયો હતો, ત્યારે જેક પોતે અને આકુટ શીકારે ગયા હતા એવું આપણે વાંચી આવયા છીએ. જેક આ પોતાની શીકારગાહ વેળા હજારીના ગામડાં ભણી જઈ પુગયો

હતો અને તે ગામમાંના વડા સરદારની વડી ધણીઆણીનું સંવથી કીમતી ધરેણું ઉપાડી લાવ્યો હતો. જેક આવી રીતે અવારનવાર લુંટ ચલાવી આવતો હતો અને તીર કામદાં, બાલા, વીગેરે ઉઠાવી લાવતો હતો, માટે તે ગામના રહેવાશીઓ ખેઝર થયા હતા અને આ હેલ્લા અનાવથી તેઓ ખીન્નવાયા હતા. આ ચોર કોણ છે અને ક્યાં છુપાઈ ખેસે છે તે જાણવાની તેઓએ કોશેશ કીધી. જંગલમાં નાની નાની ટોળી અને તેઓ ધુંડવા અને તપાસ કરવા લાગ્યા. તેઓ માંહેલી એક ટોળી એક નદી કીનારે આશાવશ લેતી હતી. તેટલામાં વાંદરાઓની ચીશ અને પોકાર તેમને સંભળાયો. તેઓ ઉઠ્યા અને તે પોકાર જે દીશથી આવતો હતો તે દીશ તરફ તેઓએ જાહુજ સંભાળથી અને સાવચેતી રાખીને ચાલવા માંડ્યું.

આ ટોળીનું વડપણ તે ગામના વડા સરદારે લીધું હતું. એ સરદારનું નામ કોલુડુ હતું અને તેનીજ સરવેથી માનીતી વડી ધણીઆણીનું ધણુંજ પ્યારું માનીતું ધરેણું લુટાયું હતું, માટે તે લુંટ ચલાવનારા ચોરને પકડી કડાડવાને તે ધણોજ આતુર અન્યો હતો. આ દુઝશી કોલુડુ કાવો હતુક અને ત્રીકાળ ચહેરાનો દનો. અતીશય હીમતવાન જવાહુર હતો. હુમ્મ્યાઇ, દગાઇ ચલાવવામાં પણ પ્રવીણ હતો અને તનઅદનમાં ખેરાવર હતો. તેની ઉમર આશરે ૫૦ વરસની હતી. તે અને તેની સાથવાળા માણસો સંપુરણ રીતે હથીઆરખંધ ચલતા હતા. બાલા, અરકી, તીર કામદાં અને ઢાલ કટારીથી તેઓ સજ થયલા હતા.

તેઓ સૂઘળા ધીમે ધીમે આગળ વધ્યા અને જે જગાથી અવાજ આવતો હતો તે જગા આગલ તેઓ આવી પુચ્યા, આ તેજ જગા હતી કે જ્યાં રાજા એપ કુનેદવંત ઇડવધ્યા જેકના હાથ પર માર્યો ગયો હતો અને જ્યાં રાજાની જગા

માટે હિમેશ્વરી કરનાર શક્તિની ક્રમના વાંદરાને જોકે જોર કર્યો હતો. જ્યારે કોવુકુવાળી ટાળી આ જગાએ આવી પુગી ત્યારે ત્યાં થતો પોકાર અને ગડગડ સમાઈ ગઈ હતી. કારણ કે આકુટને રાજ્ય કરાવીને સઘળા એક રવાના થયા હતા તથા જોકે અને મેરીયમ તે જગ્યાએ એકલાંજ ઉભાં હતાં.

પેલી ટાળી વાળાએ જોકે અને મેરીયમ તરફ એક ઝાડીમાંથી ચીમાઈને બેવા લાગ્યા. મેરીયમને પોતાની બગલ ગીરીમાં પકડીને જોકે પોતાના કમરમાં મધેથી એક ધરણું કઢાડીને આપ્યું જે ધરણું કોવુકુની આયડીનું હતું. ધરણું ચોરનાર અને અવાર નવાર લુટ ચલાવનાર આગેજ માણસ હતો. એવી આખી ટાળીના સઘળા માણસોની ખાતરી એક પલકારામાં થઈ ગઈ અને તેટલા માટે તે ચોરને પકડવાનો અને તેને પુરેપુરી સખત સજા કરવાનો તેઓએ મક્કમ ઠરાવ કર્યો.

પણ તે ચોરની પડોશમાં ખુબસુરત પરી જેવી છોડરીને હિમેલી જોઈને કોવુકુ અજબ થયો. આમાં જંગલમાં આવી છોડરી આવા દેખાવ સાથે કેમ આવી હશે તે તે સમજી શક્યો નહીં.

જોકે પેલું ધરણું જે ઝળકતા પથ્થર અને મોતીની માળા જેવું હતું તે મેરીયમના હાથમાં આપ્યું નહીં, પણ પોતાને હાથે તેણીના ગળામાં પેહેરાવ્યું અને તે પહેરાવી તેણીના સુવાળાં ગોરાં કપાળ ઉપર જોસો લઈને કહ્યું; મેરીયમ મેં તને આજ લગનમાં ઘણી ચીજો ભેટ આપી છે, પણ આજે આજે નેકલેસ આપતાં મને કાંઈ અજબ લાગણી પેદા થાય છે કે જે લાગણીનો ખ્યાલ મને આજ લગણું ઉપજ્યો હતો નહીં.”

“ખરી વાત છે કોરેક,” મેરીયમે જવાબ દીધો; “મને પણ આજે કાંઈ નવીજ લાગણી પેદા થઈ છે. તું મને ત્યારે ભેટ આપતો હતો ત્યારે હું તે લઈને મગન થતી હતી. પણ આજે તો મને કાંઈ એવું થાય છે—કાંઈ એવું થાય છે—ખુદ માણુમ શું થાય છે ?—મને તેની સમજ પડતી નથી.”

આ આશક માણુક પોતાની પેદા થયેલી નવી મધુરી લાગણી બાબે વાત કરવામાં ચક્રચુર બનેલાં હતાં. ત્યારે કાવુકુ આગળ તેનો એક માણુસ ધીમે અવાજે મેરીયમ બાબેની ખબર આપતો હતો. તેણે કહ્યું: “જે—આજે છોકરીને જે. હું ત્યારે હબશી શેખના ગામડામાં તેના ગુલામ તરીકે રહેલો હતો ત્યારે મારો એક બાઈ પણ મારી સાથે હતો. તે લલો, દીવસોઝ અને દયાળુ હતો. આજે છોકરી તે વેળા શેખના ગામડામાં શેખની ખેટી તરીકે રહેલી હતી અને મારા બાઈએ આજે છોકરીને એક ઢીંગલી બનાવી આપી હતી. જે ઢીંગલીનું નામ એ છોકરી એ ગીકા પાડ્યું હતું. જે—જે—તે ઢીંગલી આજે છોકરીની કમરે લટકી લટકતી છે. મારો બાઈ શેખના જુલમાટથી દુખી થઈને મરણ પામ્યો. તે પછી કેટલોક વખત વહી જવા બાદ આજે છોકરી એકાએક ગુમ થઈ. શેખને કોઈ વાંદરા રૂપના માણસે માર્યો હતો અને તે આજે છોકરીને ઉપાડી ગયો હતો. શેખે એ છોકરીને શોધી કહાડવાની ઘણી કાશેશ કીધી અને આ છોકરીને શોધી લાવનારને મોટું ઇનામ આપવાનું પણ જાહેર કર્યું. તે પછી કંટાળીને શેખના ગામડાંમાંથી હું નાસી ગયો અને તારાં ગામડાંમાં તારી નોકરીમાં આવી વસ્યો.”

“ત્યારે તો આજે જવાનયા ઉપર વેર લેવા સાથે આજે છોકરીને પણ છવતી પકડવી જોઈએ.” કાવુકુ બોલ્યો.

The
capture
of Meriem

જેક જખમી થઈ જમીન પર પટકાયો.

(જુઓ પાનું ૯૫.)

તેને લાક્ષ્યથી વીંધીને મારી નાંખવા કસ્યા. પણ તેઓ પોતાની તે ધારણ્યામાં પાર પડ્યા નહીં, કારણ કે તેજ ધડીએ આકૃષ્ટ અને તેની નવી રહ્યતના સંખ્યાબંધ વાંદરા ઝાડોપરથી કુદીને હાજર થયા.

જેકને જખમી થઈ જમીન પર પડેલો જોઈ સવળા એપ વાંદરા શયતાન જેવા વીકાળ ઝવુની ખન્ધા. એપ વાંદરાઓ કેવા બળવાન હોય છે અને તેઓ કેવું સખત વેર લઈ રાકે છે તે કાવુડુ જાણુતો હતો માટે આ વીકાળ હેવાનના ટોળાંથી છટકીને નાસવા સાઈ' તેણે તરતજ પોતાના માણુઓને દુકમ આપ્યો અને તેણે પોતે મેરીયમને પોતાનાં હાથોમાં ઉચકી લઈને સપાટામાં નાસવા માંડ્યું. નાસતા હજારીઓની પુઠે વાંદરાઓ દોડયા, ધણુઓની ચામડી તેઓએ ચીડી નાંખી ધણુઓના બોટાં તેઓએ ઉખેડી કહાડયાં અને એ ત્રણ હજારીઓને તો તેઓએ હાર મારી નાંખ્યા. જે આકૃષ્ટે આ વેળા જેકના છગરની લાગણીનો ખ્યાલ કીધો હતો, પોતાના જની દોરતની જતન લેવા ઉપર પહેલું ધ્યાન આપવું જોઈએ અને હજારીના કચ્છમાં ગયલી મેરીયમને છોડવી લાવવાની કોશિશ કરવાના કરતાં જેકની સંલાળ લેવાની કોશિશ કરવાનું વધારે અગત્યું છે એમ જે આકૃષ્ટે નહીં ધાર્યું હતું તે કદાચ તે નાસતા હજારીઓના હાથમાંથી આ વાંદરાઓ મેરીયમને પાછી છોડવી શકે. પણ નાની સમજનો અને ઝોડી અકકલનો તથા માણુસાહ આશક માણુકની મહોજત જાણે એખખર રહેલો આ દીલસોઝ દોરન મેરીયમની ઝાઝી હરહાર કરવાને જલ્દે કોરેકને ખ્યાલવા પર ધ્યાન આપવા બેઠો અને તેજ ક્રમમાં રોકાવાને તેણે પોતાની નવી રહ્યતના સવળાઓને પોદાર કરીને દુરમાવ્યું.

આકૃષ્ટ જ્યારે જોકની નજીક આવ્યો ત્યારે જોક ખેંચાણ થયો હતો અને કોણી જવાથી નાતવાન ગળ્યો હતો. તેના બદલ મધેથી આકૃષ્ટે તીર ખેંચી દેવાડયા; તેણે અને એક વાંદરાએ જોકના જખમ ચાટીને કોણી જવું અટકાવવાની કોશિશ કરી અને તે પછી ખીજન વાંદરાઓની મદદથી જોકને તે હાંચા ઝાડના મથાળાંપર, જ્યાં મેરીયમને માટે માથો ઘાંધ્યો હતો ત્યાં તે લઇ ગયો. ત્યાં તેણે જોકને આરામથી સુવાડ્યો ઝાડની છાલમાં પાણી લાવીને તેને પીવાડ્યું; તેના જખમ યોગ્ય; ફળનો ખોરાક આપ્યો. આકૃષ્ટજ ખીચારો આકૃષ્ટ કરી શક્યો તે જંગલી અખાણ અજ્ઞાન જનવર વધું શું કરી શકે? જે કાંઈથી વધુ કાંઈથી કરી શકે તો તે કુદરતે કરવાનું હતું અને કુદરત જે કાંઈ નહી કરે તો કોરેકને મરવાનું હતું. પણ કોરેક મરણ પામ્યો નહીં. આકૃષ્ટ છેલ્લી સલામ કરી ગયો હતો પણ તે સલામ છેલ્લી હતીજ નહીં. જોક અને આકૃષ્ટ દહામી ઘણા દુઃખ સુખ વચ્ચે સાથેજ રહે એવું કુદરતે સરખ્યું હતું અને તે સરજતને કારણેજ જોકની માવ જત લેવાઇ હતી અને કુદરતે મદદ આપી તેને સાગ્ને કરવા માંડ્યો ત્યારે આકૃષ્ટે તેમાં પોતાનો પણ મદદનો ફાળો આપ્યો હતો.

દીવસો સુધી તે સખત તાવથી હેરાન થતો અર્ધી ખેંચાણ હાલતમાં પડી રહ્યો અને આકૃષ્ટ તથા ખીજન મોટા વાંદરાઓ તેની આસપાસ તેની જતન લેવાને અને કાંઈ મોટાં પક્ષી, કે કાંઈ ખાનારા જનવર કે સાપ અઝડા તેને હેરાન કરે નહી એવી ધારણાથી તેની આસપાસ લમતાર રહ્યા. સરવથી વક્રાદાર દોસ્ત કે ખેસી, સરવથી તાબેદાર નોકર કે નરશ જે કાળજી ઉઘટ અને દીલની ખરી સામણીથી સેવા ગળવી જતન નહીં

લે તે આગે જંગલી પણ સાચા ઇમાનદાર એવ મીત્રોએ દીવસો સુધી યાક્યા કે કંટાળયા વના લેવાનું ચાલુ અને ચાલુજ રખાયું.

અત્યાર નવાર આકુટ અને ખીમ વાંદરાઓ તેને માટે રસદાર કૂળો લાવીને ખવાડતા અને વાંદરીઓ જેકને પોતાની છાતીનું દુધ પાતી, આવા ખોરાકથી અને અમલથી સંગીન જોરદાર કાઠીને લાભ ભોગવવાની ખુશ નશીળી જેક ધરાવતો હતો, માટે ધીમે ધીમે તાવ તદ્દનજ નાપુદ થઇ અને ઉછડતાં જવાન લોહીના જ્વેશની મદદથી જેક સાગે થવા લાગ્યો. જખમો રૂઝ આવયા અને જોર પાછું વધવા લાગ્યું. આગે ખીમારી દરમીયાન અને તે સાગે થવા લાગ્યો તે મુદત દરમીયાન જેકને પોતાને માટે જેટલો ખયાલ નહીં ઉપજ્યો તેટલો મેરીયમને માટે ઉપજ્યો અને મેરીયમનું શું થયું હશે તેની ચીંતાથી તે અતીશય દુખી થનો રહ્યો. જખમની વેદના કરતાં આ ચીંતાનું દુખ તેને વધારે ઉપજતું હતું—પથ કરે શું? લાચાર ! જેકને એવું લાગ્યું કે મેરીયમને શોધી કલાડી પાછી મેળવવાને માટેજ હવવું યા તો તે કોશેશમાં હાંદગીનો ભોગ વરીક આપવો. હજારી કામની હજારી ખારીડતને ખયાલ જ્યારે જેકને આવતો ત્યારે તે અતીશય ઊંચેન યનતો અને હાંદગી પણ તેને અકારી ઘઈ પડતી.

આખરે જેક પુરો સાગે થયો અને તે પોતાના ઝાડના મથાળાં પરના માળા ઉપરથી જમીન પર ઉતરીને સારી રીતે હીલચાલ કરવા લાગ્યો. મુખ્ય કરીને તેણે કાચાં માંસ ઉપર પોતાને ગુજારો ચલાવ્યો અને તે ખોરાકની પરકતથી જેકને વધુ ઉતાવળે શક્તી આપી અને છેવટે તેણે ફરાવ કર્યો કે હજારી ગામમાં આગળ જઈને મેરીયમને શોધી કલાડવાની કોશેશ કરવી અને મેરીયમનું શું થયું હતું તે જાણવાને તલાશ ચલાવવી.

લોકના યદન ઉપરના કામ તે રાજા દ્વારા પણ હાજરમાં પડેલો જુદાઈનો કામ પણ તાજેતર હતો અને તેનો ઉપાય કરવાને આ પહાલુર જવાનયાએ કમર કરી.

પ્રકરણ ૧૪ મું.

બધુન રાજા.

લોક-દોરેક જ્યારે મેરીયમને શોધી કાઢાડવાનાં અને તેણીને પાંચી જગ્યાની લેવાના જોખમ ભારેલાં કામ ઉપર નીકળવાની તકવારીમાં હતો ત્યારે ખીલ તરફ પેલા જે બદમાશો-કેરલ જેનસન અને એવન માલખીન-કરીને આ નંગલમાં દેખાવ દઈ પોતાનાં નવાં કામમાં રોકાયા હતા. તેઓ દર વરસે આ નંગલમાં હજારો સાથે વેપારી લેવડ દેવડ કરવાને અને ખાસ કરીને હજારોને લુટવાને આવતા હતા, અને શીકાર માટેનાં છટકાં માંડતા હતા; અને ભુલા ખોલા ખીજા યુરોપીય નોને મોટી લાલચ દેખાડી આ તરફ દોરવી લાવી ઠાર મારી નાંખતા અને તેમનું સરવસ્વ લુટી લેતા. જે હજારો સરદાર શેખના કુળમાંથી મેરીયમને ઉઠાવી જવાની કાશેશ તેઓ એ એકવાર કરી હતી તે હજારોના ગામડાંથી બનતાં મુઠી આ જે બદમાશો દૂર રહેવાની સંભાળ રાખતા હતા, પણ આ વેળા તેઓ હજારોના ગામડાંની કાંઈક વધારે નજદીક આવ્યા હતા તો પણ તે હજારો તરફથી હુમલો આવે તો સહેલાઈથી છટકી જવાનું બને એવી ગોઠવણ તેઓએ અગાઉથી રચી મુકી હતી.

આ વરસે તેઓ જંગલ મધેના છવતાં જનવરો પકડવાની ધારણાથી આવ્યા હતા. જે જનવરો યુરોપના કોઇ મોટાં શહેરનાં જનવરખાના માટે મોકલવાનો તેમનો ઇનદો હતો અને તેનાં જનવરો પુરાં પાડવાનું કંત્રાકટ તેઓએ કીતારા ઉપરના કોઇ વેપારી સાથે કરવું હતું. જે જગએ તેઓએ આ વેળા ધામો નાંખ્યો હતો ત્યાં મોટી જાતના અશુભ વાંદરા ઝઝા જણાતા હતા અને તેના વાંદરા એને પકડવાને માટે તેઓએ એક પીંજરું ગોઠવ્યું હતું. તે પીંજરાં રૂપી છટકાંની વખાળ કરવાને તેઓ તે પીંજરા વાળી જગએ ગહુ સાવચેતીથી ધામો ધીમે આગળ વધતા હતા જ્યારે તેઓએ અશુભ વાંદરાઓની સ્ત્રીશાસ્ત્રીશ અને કીલીચાણુ સાંભળ્યું અને તેથી એવું સમજી તેઓ ઉચ્ચભેર ખુશી થયા કે તેમની કોરીશ કુતેદમંદ ઉતરી હતી. સેક્ટો અશુભ વાંદરાઓના ધુરકવનો અને સ્ત્રીશનો યોગ સંભળાનો હતો જે ઉપરથી માલમ પડતું હતું કે તેઓએ ગાંડેલાં છટકાંમાં એક અથવા વધુ વાંદરા સપડાયલા હોવા નોંધ્યે. અશુભ જેવા ઝનુતી અને જેરાવર વાંદરાઓના આખમાં કામ લેવાનું હતું અને તે જનના વાંદરાં કેવા હવ પર આવીને લડનારા હોય છે તે તેઓ જાણતા હતા. માટે બેદર સાવચેતીથી તેઓ આગળ વધતા હતા. તેઓએ પોતાની રીવોલવર દાખમાં તક્યાર રાખી હતી અને ભરેલી અંદુક પીઠે લાધી મુકી હતી. ઘણીવાર પીંજરામાં સપડાયલા વાંદરાઓ છટકી જતા હતા કરણુ કે અદારના તેમનાં મીત્ર વાંદરાઓ પોતાના હાંત અને પંજરથી પીંજરાંનું લાકડ કામ કોતરીને બાંધ નાંખતા હતા અને સપડાયલા વાંદરાઓને છોડવાના હતા. તેટલા માટે આ વેળા આ એ સુચીકોએ ખાસ નરી જનાવરતું લોખડતું પાંજરું બનાવ્યું હતું. આ વેળા સપડાયેલા વાંદરા અથવા વાંદરા કીલી

છટકવાના નથીજ અને કૃષ્ણ આસપાસ બેગા થતા બદારના વાંદરાઓને પીસનોલ અને બંદુકના ધણકાઓથી દાંકી કદાકી પીંજરાને ગાણં પર ચડાવી દાંકી જવાનુંજ તેમને માટે પાકી રહ્યું હતું, એવું તેઓએ ધારીને મોટી આશા ધાંધી હતી.

તેઓ પીંજરાંથી થેડેક દુર આવી પુગ્યા ત્યારે તેઓ અને ખુશાલીથી દસવા લાગ્યા. કન્યુ કે તેઓએ રાખેલી વધી મુજબ તે પીંજરામાં એક જ અણ મોટા કદનો અણુન સખાપણે હતો, જે પીંજરાંના કોખંડના અંત સખાપણે હતું વડે કરવાની અને પંજાઓ વડે મગડી નાંખવાની ફાકટમાં હવનોડ કોશેશ કરતો હતો અને પીંજરાંમાં તે અજાણ પછાકાજ વળેલો હતો તથા ચીંશો પાડતો હતો.

૩૧, ૨૭

પીંજરાની બદાર પીંજન સે કો અણુન કિમાઈ જતા હતા અને પોતાના કેદ પડેલા સાથીને છોડવાવાની તેઓ કોશેશ કરીને ચાકી જતા હતા. આખું જંગલ તેમના અરાજ અને છુમેથી ગાજી રહેલું હતું અને આમપ સતા ઝાડો મોળા આ વાંદરાઓની કુદાકુદીથી હવદાર ગળ્યાં હતાં.

પણ આ બે બદમાસ સર્વીઃ કૃષ્ણ અણુનોને જોવામાં અને તેમની ફાકટ હવનોડ કોશેશ જોઈ ગમન મેળવવામાં જ્યારે અકચુર હતા અને અણુનો પોતાના જોડયાને છોડવાવાની કોશેશમાં નાહક જોર ખપાવી નાંખતા હતા ત્યારે એક પીંજને હવદાર આ અધજો બતાવ એક ઝડીમાં છુપાઈને જોતો હતો હતો જેની કિપર તે સ્વીટોની કે વાંદરાઓની નજર પડી નહીં.

અર્થ નમન બદલતો કદાવર જવાનથી ઝાડીઓ વચ્ચેના ઝાડની ઝાંચળી પર કિમેલો હતો:—

તે બખવાન બહાદુર ફોરેક !

જોતસન અને માલખીન જે વખતે આ જંગલો. આવી પુગ્યા હતા તેજ વખતે ફોરેક પણ ત્યાં આવી પુગ્યો હતો

આ વરસે તેઓ જંગલ મધેના છવતાં જનવરો પકડવાની ધારણાથી આવ્યા હતા. જે જનવરો યુરોપના દ્રમ મોટાં શહેરનાં જનવરખાના માટે મોકલવાનો તેમનો ઇનદો હતો અને તેવાં જનવરો પુરાં પાડવાનું કંત્રાકટ તેઓએ કીતારા ઉપરના દોષ વેપારી સાથે કર્યું હતું. જે જગએ તેઓએ આ વેળા ધામે નાંખ્યો હતો ત્યાં મોટી જાતના યજ્ઞન વાંદરા ઝાઝા જણાવા હતા અને તેના વાંદરા ખોતે પકડવાને માટે તેઓએ એક પીંજરું ગોઠવ્યું હતું. તે પીંજરાં રૂપી છટકાંતી તથા પકડવાને તેઓ તે પીંજરા વાળી જગએ બહુ સાવચેતીથી ધામે ધામે આગળ વધતા હતા જ્યારે તેઓએ યજ્ઞન વાંદરાઓની ચીશાચીશ અને કીચીચાણુ સાંભળ્યું અને તેથી એવું સમજી તેઓ ઉલટભેર ખુશી થયા કે તેમની કોરીશ કૃતેદમંદ ઉતરી હતી. સેંકરો યજ્ઞન વાંદરાઓના ધુરકવાનો અને ચીશનો પોધર સંભળાને હતો જે ઉપરથી માલમ પડતું હતું કે તેઓએ માંડેલાં છટકાંમાં એક અથવા વધુ વાંદરા સપડાયલા હોવા જોઈએ. યજ્ઞન જેવા ઝતુની અને જેરાવર વાંદરાઓના આગમાં કામ લેવાનું હતું અને તે જાતના વાંદરાં કેવા છવ પર આવીને લડનારા હોય છે તે તેઓ જાણતા હતા, માટે એદદ સાવચેતીથી તેઓ આગળ વધતા હતા. તેઓએ પોતાની રીવોલવર દાયમાં તક્યાર રાખી હતી અને ભરેલી બંદુક પીઠે લાધી મુકી હતી. ઘણીવાર પીંજરામાં સપડાયલા વાંદરાઓ છટકી જતા હતા કારણ કે બદારના તેમનાં મીત્ર વાંદરાઓ પોતાના હાંત અને પંજાની પીંજરાંનું લાકડ કામ કોતરીને બાંધ નાંખતા હતા અને સપડાયલા વાંદરાઓને છોડવાના હતા. તેટલા માટે આ વેળા આ બે સપીડોએ ખાસ નરી બનાવટનું લોખણનું પાંજરું બનાવ્યું હતું. આ વેળા સપડાયલો વાંદરો અથવા વાંદરા કદીથી

છટકવાના નથીજ અને કુદન આસપાસ લેગા થતા ખદારના વાંદરાઓને પીસતોલ અને અંદુકના ધડાકાઓથી દાંડી ક્ષાડી પીંજરાને ગાણાં પર ચડાવી દાંડી જરાનુંજ તેમને માટે આકાં રદયું હતું, એવું તેઓએ ક્ષારીને મોટી આશા આંધી હતી.

તેઓ પીંજરાંથી થેડેક દુર આવી પુચ્યા ત્યારે તેઓ અને ખુશાલીથી દસવા લાગ્યા. કચ્છ કે તેઓએ રાખેલી વધી મુજબ તે પીંજરામાં એક જ અરા મોટા કરતો અશુભ સપડાવસો હતો, જે પીંજરાંના કોખંડના અંત રાખવાને ફાંત વડે કરડવાની અને પંખળો વડે મરડી નાંખવાની ફાંકટમાં હવનોડ ક્રોશ કરતો હતો અને પીંજરાંમાં તે અલગથી પછાડી વળી હતો તથા ચીશો પાડતો હતો.

૩૧, ૧૨૭

પીંજરાની અદાર પીંજર સેંકડો અશુભ કિમાઈ જતા હતા અને પોતાના કેદ પરેલા સાધને છોડવાવાની તેઓ ક્રોશ કરીને થાકી જતા હતા. આખું જંગલ તેમના અરાજ અને છુમેથી ગાછ રહેલું હતું અને આસપસના ઝાડો ગોળા આ વાંદરાઓની કુદાકુદીથી હવદાર અન્યાં હતાં.

પશુ આ બે અદમાસ સ્વીડ કુદન અશુભને જોવામાં અને તેમની ફાંકટ હવનોડ ક્રોશ જોઈ ગમત મેળવવામાં ત્યારે ચકચુર હતા અને અશુભ પોતાના ગોડવાને છોડવાવાની ક્રોશમાં નાદક જોર ખપાવી નાંખતા હતા ત્યારે એક પીંજરે હવદાર આ સધળો અનાવ એક ઝડીમાં ધ્રુપાઈને જોતો હોતો હતો જેની કિપર તે સ્વીડોની કે વાંદરાઓની નજર પડી નહી.

અર્ધ નગન અદવતો કલાવર જવાનયો ઝાડીઓ વચ્ચેના ઝાડની ઝાંખળી પર હોસો હતો:—

તે ખુશવાન ઠાહાહુર કોરેક !

જેનસન અને ગાલપીન જે વખતે આ જંગલો. આવી પુચ્યા હતા તેજ વખતે કોરેક પશુ ત્યાં આવી પુચ્યો હતો

અને બચ્ચુન વાંદરાઓની ધરકૂડી તે બહુજ ઉલટમેર બેતો હતો. બચ્ચુન વાંદરાઓ સાથે કોરેકને ઝઝી મીનાચારી હતી નહીં. જ્યારે તે વાંદરાઓ અને કોરેક સામસામા મળતા ત્યારે એક ખીખતે છેડવા વના પસાર થઇ જવામાંજ તેઓ રાજામતી અને ડાહપણ વીચારતા. કોરેકે બેચું કે પોંજરામાં બચ્ચુન વાંદરાઓનો રાજ સપડાયશે હતો. પણ જ્યારે તેણે પેલા બે સ્વીડને બેચા ત્યારે આ ખટપટમાં ભાગ લેવાતું તેને મન થઇ આવ્યું તે અંતેને કોરેકે પીછાનયા. વરસોની વાત ઉપર જેઓએ મીનાચારીની માંગણી તુછકારી કહાડી કોરેકને મારી નાંખવાની કોશેશ કરી હતી, તેઓજ તે હના એવી પળકારામાં તેની ખાત્રી થઇ ગઇ અને તેથીજ કોરેકે મનમાં ઠરાવ કર્યો કે તે બનાવતું વેર આજે લેવું અને તેમના શીકારને છટકાવી દેવો. છલાંગ મારવાને તઇયાર થઇ રહેલા વાઘની માફક તે ઓસ્તવાર રહી સધળી હીલચાલ બેવા લાગ્યો.

અંતેસ્વીડ તે પોંજરા તરફ ચાલ્યા અને તેઓએ આસપાસ ભમતા અને કુદતા બચ્ચુનોને ઢાંકી કહાડવા પોકારો કર્યા અને એક સ્વીડે પોતાની બંદુક તે બચ્ચુનોના ટાળાં તરફ ટાંકીને છોડી. કોરેકે ધારણું કે બચ્ચુનો હવે ખીજવાઇતે અને ઝંતુન પર ચઢકીતે આજે બે સીનમગર દહતો ઉપર ધુમકો લઇ જશે, પણ તે સ્વીડીને તરફથી બે ત્રણ વધુ આર થતાં તે વાંદરાઓ ગભરાઇતે નાસી ગયા અને ઝાડો પર ચઢકી ગયા.

કોરેકે બેચું કે તે બે સ્વીડ હવે પોંજરાં તરફ જતા હતા અને તેણે ધારણું કે પોંજરાંમાં કેદ પડાયલા રાખને તેઓ મારી નાંખવાની ધારણા ધરાવતા હશે. તે રાખએ કોરેકને કોઇ દંડાડોખી કશું નુકસાન કર્યું હતું નહીં. પણ આજે બે અદમાશોએ તો તેને મારી નાંખવાની કોશેશ એકવાર કરી

હતી. કોરેક્ટના પોતાના પ્યાર જંગલનો આ રાજ્ય રહેવરની અને હકદાર વનની હતો. જ્યારે પેલા જે પારકા પરદેશી જુલમીયાત ગુમરવાને આગ્યા હતા તેટલા માટે અણુનોની સેવા અન્નવધી જોઈએ એવું કોરેક્ટે ધાર્યું. એપ વાંદરાઓ અને અણુન વાંદરાઓની ભાષા એક સરખીજ હતી. તેજે અણુનો માટે જોરમાં પોદાર કર્યો. પેલા જે સ્ત્રીડોએ આજે નવા પોદારથી અન્નવધીમાં નજર આમ તેમ ફેરવી પણ ગીચ ઝાંટો વચ્ચે ઉભેલો કોરેક્ટ તેમની નજરે પડ્યો નહીં, પણ અણુન વાંદરાઓએ કોરેક્ટને જોયો અને પીછાનયો. કારણ કે કેમ જોઈએ અને કયાં જોઈએ તેની પ્રેરણા સમજ જંગલમાં છંદગી ભર વસેલા આ જનવરો અરુચર રીતે મેળવી ચુકેલા હતા.

કોરેક્ટે તેમને પોદાર કરીને કહ્યું “હું કોરેક્ટ છું—હું ‘મારી નાખનાર’ છું. આજે માનવીઓ મારા દુશ્મન છે અને તમારા દુશ્મન છે. તમારા રાજ્યને છોડવાને હું તમોને મદદ આપીશ. આ પારકા પરદેશીઓ સામે જ્યારે હું ધરી જવું ત્યારે તમો પણ સામટો જોશોર ધસારો ચલાવજો અને આપણે સાથે મળીને તેમને નસાડીશું અને તમારા રાજ્યને સહીસલામત છુટો કરીશું.”

અણુનોએ મોટા પોદારમાં એકદમ સામટો અગ્રહ કર્યો. કે—“ઓ કોરેક્ટ—અમે! તમયાર છીએ—તું કહે તેમ કરવાને અમે તમયાર છીએ.”

ઝાડ ઉપરથી એકદમ છલાંગ મારીને કોરેક્ટ ઉતર્યો અને પેલા અને સ્ત્રીડ તરફ ધસ્યો અને તેજ ધડી ૩૦૦ ઝતુની જગરા અણુન પણ સામટા જોશોર ધસી ગયા. અર્ધ નમન કાલતનો ગોરી આમડીનો પાદાડ જોવો પીત્તવન પહેલવાન ધસી આવતો જોઈને અને ગંજવર ટેળાંને મોટા દરીઆઈ મોજ

મીસાલ ઉછળતું જોઈને તે જાને સ્વીડ ગભરાયા; તેઓએ અંદુક ટાંકીને છોડી પણ ગભરાટ અને ધારતીને સળગે તેમની નેમ સાથુન રહી શકી નહીં અને ખીજી ઘડીએ તો વાંદરાઓ તેમની ઉપર તુંડી પડ્યા જેથી તેમના હાથમાંથી છટકવાને તેઓએ નાસી જવામાંજ પોતાની સલામતી જોઈ. તેઓ નાસતા સામ્યા અને વાંદરાઓ તેમને વળગી પડ્યા અને તેમના કપડાંના તેઓએ છીણુ છીણુ ચીકડાં કરી નાંખ્યાં. તો પણ તેઓ દુર નાહા અને મોટા વાંદરાઓ તેમને વળગતાજ રહ્યા. પણ આખરે તે જાને સ્વીડના રસાલાના માણુસો તેમની મદદે દોડી આવવા ત્યારેજ જાણુને તેમને છોડીને પાછા ફર્યા. અગર તે ટાકર ચાકર અને ગુલામો મદદે આવતે નહીં તો ફક્ત નખર્યાંના ધા અને દાપાનાં ઝખમ લઈનેજ તેઓ છટકવા પામતે નહીં, પણ તેમનાં મુરદાં આ જંગલમાં પડતે અને કોલસાં વરનો અને ગીદનો તે જોરાક થતે.

એક તરફથી તે સ્વીડો પીક ફેરવીને નાહા કે ખીજી તરફથી કોરેક પેલાં પીંજરાં આગળ દોડી ગયો અને તે પીંજરાંનું આરણું જે કલ અને ચાંપથી બંધ થયું હતું તે ઉઘાડવાની સમજ શક્તી ને કે જાપડા અજ્ઞાન વાંદરાઓ ધરાવતા હતા નહીં, પણ કોરેક જેવા ચંચળ માણુસ જાતને મનસે તે નાનું નજીયું કામ હતું. જેથી એક ઘડીમરમાં તો આરણું ઉઘડ્યું અને કેદ પડેલો રાજા છલાંગ મારીને બહાર નીકળ્યો. રાજાએ ઘડીભર કોરેક તરફ જોયું પણ ઉપકાર માનવાને માટે એક હરફખી કહ્યો નહીં અને તેની તરફથી ઉપકારના જોલ સાંભળવાની જોડે દરકાર કીધી નહીં અને તેમજ વધી પણ રાખી નહીં. તો પણ તે ખાતરીથી સમજ્યો કે આ રાજા અને તેની પ્રજામાં સઘળા જાણુનો મહિલો દોષ્ટખી એક જાણુન તેની સેવા

*The baboons
rout the
blacks*

વાંદરાઓ તેમને વળગી પડયા અને હુમ્મતીઓ
જીવ ખચાવવા નાહા.

(જુઓ પાનુ ૧૦૪)

કદીથી લુલ્લશે નહીં અને તેમની મદદની જરૂર પડશે ત્યારે તે આપવાને તેઓ અચ્છાશે નહીં.

ગોરા સ્ત્રીડની પુઠે દોડેલા વાંદરાઓની મદદે વાંદરા-રાગ અને તેની પ્રજા દોડી અને કોરેકે દબે પોતાની આસન્ન ધારણા મુજબ ઠોવુકુનાં ગામડાં તરફ ચાલવા માંડ્યું.

પ્રકરણ ૧૫ મું.

નવે દોસ્ત-દેનદોર.

એક-કોરેક- આગળ વધતો હતો તેટલાં નદી કીનારે દાંથીનું એક ટોળું તેણે દીઠું. રાહસી કદના અને જગરા લાંબા દાંતના ગંજવર જોર ધરાવનારા તે વંગલી દાંથીઓ પાણીમાં પડીને ગેલ કરના હતા અને અરસપરસ રમત ચલાવતા હતા.

કોરેકને ઝાંડા ઉપરથી કુદી કુદીને અને લાંબી ટુંકી છલાંગો મારીને આગળ વધવામાં મજાદ મળતી હતી, એક ડાળી ઉપરથી કુદીને ધીછ દુરની ડાંખણીને વળગી પકવાની પોતાની દીંમત બહાદુરી ચંચળાઈ અને જોર ઉપર તે મુસતાફ હતો અને તેથી તેને પોતાને મગરૂરી ઉપગતી હતી તથા તેવી કસરત ચાલુ રાખવાની એક ફરજ તે સમજતો હતો. તેમ તેવી કસરત કરવામાં તે ખરેખરી મગત અને મજાદ પશુ લેતો હતો.

આ વેળા તેને પુસ્તી ખાલી જગીન ઉપરથી પસાર થવાનું હતું અને તેમ કરતાં આ ગંજવર દાંથીના ટોળાં વચ્ચે તેને જવું પડ્યું. દાંથીઓની નામદીક તે જઈ જાયો ત્યારે ડુંગર જેવા તનખદનના દાંથીઓ આગળ તે એક નાનકડાં વેંહનયાં

જેવો લાગતો હતો. જંગલમાં વાંદરાઓ અને ખીખાં જનવરો દાંથીને “ટેનટોર” ને નામે ઝાળખતા હતા. કોરેકને નજદીક આવતો જોઈ તે ટોળાં માંહેલો સરવથી મોટાં હતો દાંથી પોતાની છણી આંખો ફેરવવા લાગ્યો અને તે પછી પોતાની સરદારી હેઠળના ટોળાંને તેણે ચેતવણી આપી કે કોઈ અજાણી હાજરી જણાય છે. પહેલાં તે દાંથી પોતાની છણી નાખી આંખથી કોરેકને જોઈ શક્યો નહીં, પણ તેની મુંઘવાની અને સાંભળવાની તીક્ષ્ણ શક્તિએ તેને ચેતવણી આપી. આખું ટોળું ભુંગળું વાગતું હોય તેવા મોટા અવાજો કરીને ચક્ષુસમાં પડ્યું અને કોઈ અજાણો પારકો આવતો હોય તો તેની સામે લડવાને સમજા દાંથી તદ્દપાર થયા.

દાંથીઓના સરદારે પોતાના મોટા મુપરાં જેવા કાન હીલવી, મુંઠ ઉંચી કરી જેક તરફ ચાર પગે દોડવા માંડ્યું. પણ જેકે તરતજ પોકાર કરીને કહ્યું: “સખર-સખર-ટેનટોર-એ તો હું છું, હું કોરેક-એપનો ગોઠ્યો છું.”

આટલા અવાજથી પળકારામાં સમાધાની થઈ ગઈ. ટાનટોરે પોતાની મુંઠ નીચી કીધી અને ખીખા સમજા, દાંથીઓ ખાવા પીવા અને ગમત કરવામાં પાછા રોકાઈ ગયા. જેક ટેનટોરની નજદીક ગયો અને તેની મુંઠ પર પોતાનો હાથ ફેરવ્યો અને ટેનટોરે પોતાની મુંઠ તેની છાતી અને પીઠ ઉપર ફેરવી. ટેનટોર સાથે અસહ્ય તેને દોસ્તી હતી અને ટેનટોરની સામવાળાઓ પણ કોરેકને ચાહતા હતા. માટે જેક તેની સંક્રમાં આવ્યો તેથી કોઈપણ દાંથી કે હાથથીને ગુસ્સો કે ખીખાટ ઉપજ્યો નહીં. પણ ગોંયા એક પ્યારા પરીણાને આવકાર દેતા હોય તેમ જોખી દાંથી કે હાથથી આગળથી તે પસાર થતો તે તેના પાદ પર પોતાની મુંઠ હાથથી હસકાં વચ્ચેથી ફેરવતાં.

આ દાથીઓ અને દાથણુ દમ્બેશાં સંપ અને શાંતીમાં રહેતાં
 હતાં-પણ તેઓ જેમ સઘળાં જનવરોમાં સરવથી વધારે શાંત
 અને સુનેહ ભર્યાં હતાં તેમ ત્યારે તેઓ ઝલુનપર ચડતાં ત્યારે
 સઘળાં જનવરોમાં તેઓ સરવથી વીકાળ જનતાં. નરમ દરણુ
 આ ટાળાંથી ધારતી ખાતું નહીં, પણ જંગલનો જાદુશાદ સીંદ
 તેમનાથી દુર રહેવાનું પસંદ કરતો હતો.

કારેક ત્યારે દાથીઓ વચ્ચેથી પસાર થયો ત્યારે એક
 નાનકડા મકલા દાથીએ રમુદ્દ કરવાને કારેકના પગ વચ્ચે સુંઠ
 મુદી જેથી કારેક આંટી લાગવાથી જમીન પર પડી ગયો. આ
 જનાવથી તે નાના દાથી ઉપર ખીજઓ ગુસ્સે થયા અને એક
 દાથણે તો તે નાનકડા દાથીને પોતાની સુંઠ વડે ઝપેટી કહડયો.

આ દાથીઓ સાથે થોડાક વખત ગુજરવા પછી કારેક
 પાછો પોતાની મુસાફરીએ નીકળ્યો અને લગભગ સાંજ પડવા
 આવી ત્યારે તે કાલુકુચાળાં ગામડાંની નજદીકમાં આવી પુગયો.
 ધણાક દળશીઓ આમતેમ કરતા હતા અને ગાંમડાંની વચ્ચે
 ઉગેલાં કેટલાંક મોટાં ગંજવર ઝાડોની દેકળ કેટલાક દળશીઓ
 જેસીને વાતચીત કરતા હતા અથવા ખાણું પકવતા હતા. દરેક
 ઠેકણે લગલક દળશીઓ જોવામાં આવતા હતા અને તેટલા માટે
 તેવા વખતે ગામડાંમાં તપાસ ચલાવવાનું કારેકને માટે સહેલું
 અને સલામતી જતું હતું નહીં. હજી ઘોળા દીવસ જેવું
 અજવાળું હતું માટે અંધારૂં થાય ત્યાં સુધી શ્રેભવાનો ધરાદો
 કારેકે ઠર્યો. તે જાણતો હતો કે પાંચ સાત દળશીઓ તેની
 સામે થાય તો તેમને તે બરાબર રીતે પુગે પડી શકે, પણ જે
 આખાં ગામડાંના સઘળા દળશીઓ બાલા અને તીર કાંમઠાં
 લઇને ધશી આવે તો તે તેમની સામે ભાચાર થઇ પડે.

પણ અંધારૂં થાય ત્યાં સુધીમાં શરૂઆતની તપાસ કરવાનું
 બની શકે એવું હતું. એક ઝાડ પરથી ખીજ ઝાડ ઉપર

તે ધીમે ધીમે પસાર થયો અને દરેક ઝુપડાંને મથાળે આવતાં પોતાની સુધવાની તીક્ષ્ણ શક્તીથી તેણે શ્વાસ ખેંચ્યો. એ વાર આ પ્રમાણે તે આખા ગામડાં ઉપરથી ચક્રર મારી આવ્યો અને દરેક ઝુપડાંને મથાળે રહીને માંહેથી આવતા વાસતું તેણે અવસોકન કર્યું. આખરે તેની મહેનતનું ફળ તેને મળ્યું. ખે ત્રણ ઝુપડાંના એક જુમખાને મથાળે આવતાં તેને તેના નાકની શક્તીથી માસમ પડ્યું કે તે ઝુપડાંઓ માંહેલા એકમાં મેરીયમ હોવી જોઈએ. આ ખે ત્રણ ઝુપડાં મધેથી ક્યાં ઝુપડાંમાં મેરીયમ હશે તે ક્ષે શોધી કહાડવાનું હતું. માટે તે ઝુપડાંએને મથાળે ઝાડની ગીચ ખટામાં તે ઝુપડાંની સ્ત્રીમાઠને ખેરી રહ્યો અને અંધારું થવાની રાહ જોવા લાગ્યો.

ધીમે ધીમે અંધારું છવાયું અને ગામડાંના ઝુપડાંની વચ્ચેની ગતીઓમાં હાથથીઓ આતશ સળગાવીને તેની આસપાસ નાની ટોળીઓમાં ચક્રરડાં રૂપે ખેસીને આશાપશ લેવા લાગ્યા અને તાહેલાં કરવા માંડ્યાં. તદનજ અંધારું થયું અને દરેક ધીમેથી સહેજથી અવાજ કરવા વના ઝાડ ઉપરથી હુણ ઉતર્યો અને નાના ઝુપડાંઓના જુમખા આગળ તે વચ્ચે લાગ્યો.

તે ત્રણે ઝુપડાંની તેણે પોતાના નાકની અળવાન શક્તીથી જડતી કીધી અને પોતાનું કામ તેણે અહુજ ધીમેથી ચકાવવાની તેને ફરજ પડી, કારણ કે ગામડાંમાં ભરકતાં કુતરના તીક્ષ્ણ કાન પણ તેના અવાજથી સાવધ નહીં થાય તેની સંભાવના તેને લેવાની હતી. એક મોટાં ઝુપડાંની સગોલગ દરેક આંખો ત્યારે તેને ખુલ્લો મેરીયમનો વાસ માસમ પડ્યો તે ઝુપડાંની ખાંખુથી ખનાવેલી નાકી દીવાન સાથે તેણે પોતાનું નાક લગાડ્યું અને એક શીકારી હાડકું કુરો જેમ નાકેલા શીકારના

પગલાંતો સોદરમ લે તેમ તેણે જ્વેરમાં દમ જોયો. તેની પુરેપૂરી ખાતરી થઈ કે આજેજ ઝુપડાંમાં તેની પ્યારી મેરીયમ કેદ પડેલી હતી. જમીન પર સંકોચાઈને તે ઝુપડાંના આગલા દરવાજા તરફ ગયો પણ થોડેકજ જતાં તે યોખીને જમીન પર પડી રહ્યો. તે ઝુપડાંના દરવાજા પર એક મોટાં જળરાં કદને દબાવી ચોપીદાર તરીકે બેઠો હતો અને તેના હાથમાં એક બાલો હતો. તે દબાવીની પીઠ કોરેક તરફ હતી અને આતશ સળગાવે તે કિપર બોજન પકવનારા દબાવીઓની નાની ટોચી કોરેકને લાલ ધાવ તેટલાં દુરના છેડાં પર હતી. તે દબાવી ચોપીદાર એખસોજ હતો. આ ઝુપડાં મધે દાખલ થવા અગાઉ તે દબાવી ચોપીદારને સૂઝને માટે ચુપ કરી નાખતો જોઈએ અથવા તે તે નહીં જણે તેવી રીતે દરસે ઝુપડાંમાં દાખલ થવું જોઈએ. જો દબાવીને ચુપ કરવાની કોશિશ કરતાં સહેજથી ગડબડ ધાવ તો એક પળધરામાં આખું ગામડું કોરેક સામે ઉભરી પડે અને તેમ વળી દબાવીની નજર ચુકાવીને ઝુપડાંમાં દાખલ થવાનું પણ નહીં થતી શકે તેવું હતું.

દુરના આતશનું અગ્નિવાણું આ જગા મુઠ્ઠી આવતું હતું પણ તેના કીરણ બહુ ઝાંખાં હતાં, તો પણ તે આતશની આસપાસ બેઠેલા દબાવીઓ જો પોતાની તીક્ષ્ણ આંખ ફેરવીને જરા ધ્યાન રાખીને જોય તો કોરેકની દાજરી તેમને માલમ પડી આવે તેવો મામલો હતો. પણ તે દબાવીઓ સંધવામાં અને તાણેલાં દરવામાં એવા તો મશગૂલ થયા હતા કે આ ઝુપડાં તરફ ધારી ધારીને ટીકવાની કનવાર તેઓએ કાઢી નહોતી.

પેટે ચાલતો કોરેક અસંખ્યર પેલા શીધીની પીઠ પાછળ આવી પુગો અને જરાથી સાચુસારો થયા વના તે ઉભો થયો તે એટલા તો દબાવીની લગોલગ તે ઉભો હતો કે દબાવીના નાગાં

બદનતી ગરમી તેના ખુદ્લાં સુંવાળી ચામડીના પગને માલમ પડતી હતી.

આ વેળા પેલા હબશીએ પોતાનો બાલો જમીન પર મુકી દીધો અને ઉંધનો ઝોકો ખાઇ તેણે જુપડાંના બારણા પર પોતાનું માથું ટેકાવવાને તે વરફ માથું નમાવ્યું. પણ તે બારણાં ઉપર માથું લાગવાને બદલે એ પગને લાગ્યું—કોરેકના એ પગ સાથે તેનું માથું અડડ્યું. આ નરમ માંસના પગને માથું લાગતાં તે હબશી ચોંક્યો પણ ચોંક્યા પછી તે મોઢડેથી સહેજથી અવાજ કઢાડે કે જરાથી ઉમો યત્ર પામે તે અગાઉ તે લોખંડી પકક હોય તે મુજબ જોરાવર સંગીન યુગાલના પોલાડી આંગળાં તેનાં ગળાંની આસપાસ ફરી વળ્યાં અને ગળાંની દમ ખેંચવાની નળી તે આંગળાંનો વચ્ચે એવી તો કચડાઇ ભચડાઇ ગઇ કે એક નાની સહેજથી ખેંચતાજુ કરવા તો પણ વખત તે હબશીને મળ્યો નહીં. જરાથી તે દાલી શક્યો નહીં ગળાંમાંથી કે મોઢડેથી સહેજથી સાદ તે કઢાડી શક્યો નહીં. તેનાં ગળાંની આસપાસનાં આંગળાં વધુઅને વધુ જોસ સાથે દખાયાં; તેની આંખો બહાર નીકળી આવી અને બેજાંની નસ ફાટી મઇ, જેથી નાક વાટે ધમધુકાર લોહી વહેવા લાગ્યું. અરબી મીનીટ વધુ પસાર થઇ કે તે હબશી એવી નીંદામાં સદાને માટે પડ્યો કે જેમાંથી જાગરતી હતીજ નહીં. કારેકે તેના બદનને જમીન પરથી ઉઠાવ્યું અને એવી રીતે માથું જુપડાંની દીવાલ સાથે ટેકવીને તેને બેઠેલી દાસતમાં ગોઠવ્યો કે દૂરથી કોઇ માણસ જોય તો એમજ સમજે કે પાદરા પર બેઠેલો ચોક્કીદાર માથું ટેકવીને જરા રતી આસાપરા લે છે.

આટલું કામ કરીને કોરેક જુપડાં મધે દાખલ થયો જ્યાં તદનજ અંધાર કીલીયાજુ હતું.

અકરણુ ૧૬ સું.

જંગલી ભોંસતું કૃતરું.

“મેરીયમ ?” હુપડાંમાં રાખસ થતાંજ. કારેક બોલ્યો.

“કારેક!-મારા કારેક” ધીમે મેરીયમને બતાવવા આવ્યો. જે અવાજમાં ખુશાલી સાથેનાં કંઈકનો સમાવેશ હતો.

તે અવાજ તરફ કારેક દોડી ગયો અને તે બે ત્રણ વળામાં તે કારેક મેરીયમના હાથે પગે યાંધેલાં દોરડાં કાપી નાખ્યાં અને તેણીને છુટી છાંધી. મેરીયમ તેને ગળે વળગી પડી અને તેઓ તરતજ હુપડાંની અદાર નીકળવા લાગ્યાં. હુપડાંની અદાર દરવાજા પર મોતનાં સ્વાધીનમાં જઈ સુરક્ષે પાલુરેગીર હજી બેઠેલોજ હતો, પણ તેના પગ સુંઘતા એક જંગલી કુતરાએ આ બે માણસોને જોયાં અને તે ધુરકયો. ખીજજ પગે તેણે એક અગ્નાણા ગોરી આમડીના માણસને દોડા અને તે જ્ઞેશભેર ભોંસવા લાગ્યો.

આતરની આસપાસ બેઠેલા માણસોએ પોતાનાં ડાકાં દેરવીને આ હુપડાં તરફ નજર છાંધી અને બે ગોરી આમડીના માણસોને હુપડાંના ખારણામાં ઉભેલાં તેઓએ જોયાં. કારેક તરતજ મેરીયમને બેંચીને હુપડાંની યાંત્રુમાં ઝોલા દેખાઈ છુપાઈ ગયો પણ તે અગાઉ તે પેલા દખશીઓ કારેકને જ્ઞેષ સુકયા હતા, અને આશરે આર દખશીઓ હવે તે હુપડાં તરફ દોડવા લાગ્યા. જેકે તે ભોંસતાં કુતરાને પોતાના હાથ માંડેલા ખાલાથી બે ત્રણ ફટકા લગાવવા પણ તે કુતરું આવા ફટકા ખમવાની આદત પડેલી હોવાથી તેવા ફટકાની દરકાર કરવા વના વધુ અને વધુ જ્ઞેશથી ભોંસવા લાગ્યું અને આ બે વાણા

ક્યાં છુપાયાં હતાં, તેની ખાતંગી ગોચા તે કુતરાંએ દોડી આવ નારા હજશીએને આપી. દોડી આવતા હજશીએની ખુમ અને ચીશોથી ખીજાએનું ધ્યાન પણ ત્યાં ખેંચાયું અને એક પળકવારમાં તે આખું ગામડું ભલડી નીકળ્યું.

પહેલાં તે મારયા ગપલા પહારેગીરનું મુરદું તેજોએ જોયું અને તે પછી ઝુપડામાંથી મેરીયય ગુમ થઇ હતી એવું તેમને માલમ પડ્યું. કુતરાના જોસવાના અવાજને આધારે તેઓ આગળ ધસ્યા અને થોડાજ વખતમાં તેજોએ જોયું કે ફક્ત એકજ દુશ્મનની સામે તેમને યવાનું હતું અને વળી તે દુશ્મનને પણ તેઓએ ઝાળખ્યો કે જોણે અનેકવાર ગામડાંમાં આતીને હુન્દ ચકારી હતી. તે એકલોજ હતો માટે તેને ઉનાવળે આજેજ કરી શકાશે એવું ધારીને તેઓ સરખા તેની તરફ ધસ્યા. સારાં નસીબે તેઓ પોતાની સાથે માલા કે તીરકામદાં લાગ્યા હતા નહીં, પણ કેટલાકોના હાથમાં લાકડીઓ હતી.

પોતાની ઉપર ધસારો આવતો જોઈને ઠારેક મેરીયમને પોતાના હાથેમા ઉપાડી લીધી અને નજદીકના ઝાડ તરફ તેણે પુર જોર અને ઝપડાંમાં દોડવા માંડ્યું પણ એક વધુ કમનસીબી નહી. તે ઠોકર ખાઈને પડ્યો અને પાછો તે ઉભો થાય તે અગાઉ તે પંદર-સત્તર હજશીઓ તેની આગળ આવી પુગ્યા. ઝાડની ડાંખળીઓ તેના માથા ઉપર ઉંચાઈએ વુલની હતી અને જો તે ઠોકર ખાઈને પડતે નહીં તો તે ડાંખળીઓને આધારે સલામત ખચી જવાની તેને માટે જોગવાઈ હતી.

પોતાની આસપાસનાં માણસો સામે એક રાક્ષસની માફક ઠારેક લડ્યો. એક હજશીના હાથમાંથી માંડવાળી સંગીન લાકડી તેણે ઘુટાવી લીધી અને તે પછી તેણે એવા તો હુમલા ચલા

વ્યઃ કે પાંચ છના ગાથાં ફાડી નાખ્યાં પણ આસપાસનો ઢુમસો વધનો ગયો અને કેટલાક દયશીઓ બાલા અને તીર કાગલાં લઈ આવવા હેડવા.

કોરેકને પોતાના માનીતા કિરતાદ આકૃષ્ટની શીખામણ યાદ આવી—“પાદાદુરી અને દુલકાઈ વચ્ચે ફરક છે તેણે જોયું કે વધુ વાર ત્યાં ઘોળવાથી કશો લાભ થવાનો હતો નહીં પણ કેકટી પોતાની અને મેરીયમની છંદગી જોખમમાં નાખવા જોવું હતું. લાકડી ફેરવી આસપાસ સાણત ફટકા લગાવવાનું આજું રાખીને તેણે મેરીયમને ગ્રંથ ખાયા કે જોનાથી પેલા દયશીઓ અગત્ય હતા તેનો ઉપયોગ કરીને કદયું; “હું હમણા જાણું છું મેરીયમ, પગ્યુ મોટી મદદ મેળવીને પાછો આવીશ અને આ બદકારોના હાયમાંથી તુને છોડવીસ-સલામ મારી મેરીયમ દાલ તરત સલામ”

“સલામ, પ્યારા કોરેક સલામ તું પાછો આવશેજ અને મને છોડવશેજ એવી ખાતરી રાખવા સાથે હું તારી રાહ જોતી રહેવશ” મેરીયમ ગમખાર અવાજથી જોતી.

ખીજીજ પહે કોરેક છલાંગ મારીને અતીશય ઉંચાઈએ આવેલી ઝાડની ડાંખળીને વળગી પડ્યો અને ઝાડના પાત્રાં અને ડાંખળાંઓ વચ્ચે તે ગુમ થઈ ગયો. આવી રીતે કોરેક છટક શે એ ॥ વધી દીઘી પેલા દયશીઓએ રાખી હતી નહીં જોઈ આવે પનાવ જોતાં તેઓ જોયંઓ પામ્યા અને તે જોયંબાનો આંચકો પસાર થઈ જાય તે અગાઉ તો અચરાક અંચળ પંખેરા મુજબ કુદકા અને છલાંગ મારતો કોરેક અતી દૂર નીકળી ગયો.

મેરીયમને પાછી કેદ કરીને બાંધવામાં આવી અને તેજીની ઉપર ચોકી રાખવાને વધુ પાહરાગીરોને મુકવામાં આવ્યા. કોરેક

આવશેજ, મદદ લાવશેજ અને છુટકારો કરશેજ એવું ખરું અખંડ યકીન મેરીયમ ધરાવતી હતી, માટે આખી રાત તેણી એ તે આશામાં અને બીજા દહાડો પણ તેવી ઉમેદો બાંધવામાં તેણીએ પસાર કર્યો પણ આ અરસામાં કોઈ બીજાનું અનાવ બનતો હતો. તેની ખચર મેરીયમને કે મેરીયમને કેદ કરી ગમના કોવુડુને પડીજ નહીં.

જ્યારે મેરીયમને આવી રીતે છુટી કરવાની કોશિશ કરેકે કીધી અને કેરેકના દાઘમાં મેરીયમને જતી અતી મુશકેલીથી અટકાવી ત્યારે કોવુડુ ચીચારમાં પડ્યો કે આ જંગલમાં વસતો ગેરો દર્દીત પાછી કોશિશ કર્યા વના રહેશેજ નહીં અને કોઈ ચુકતીથી અને કોઈ અજબ પ્રકારની મદદથી મેરીયમને છોડવી જવાને ચુકશે નહીં. આવો ખ્યાલ કોવુડુને આવવાથી કોવુડુએ એક ખેપવાને બોલાવ્યો અને તેને ધરમાવ્યું કે મેરીયમના પીના તરીકે ઓળખાયલા શેખ હબશીના ગામડાંમાં જવું કે જે ગામડું કોવુડુ ત્રણાં ગામડાંથી ચાર દીવસના ઝેટાં પર આવેલું હતું. કોવુડુએ તે પેગામચીને ધરમાવ્યું કે 'શેખને ખચર આપજે કે મેરીયમને મેં પકડીને કેદ ગળી જે અને તેણીને તારા સ્વામીના માં આપવાને હું તહયાર છું માટે તારે આવીને તેણીને લઈ જવી અને તેણીને છવતી પકડી આપનારને જે ઇલામ આપવાનું તેં જાહેર કર્યું છે તે મારે માટે લઈ આવવું.' આ પેગામ લખને રાતો રાતજ, જે રાતે મેરીયમને પોડવી લઈ જવાની કોશિશ કરેકે કરી હતી તેજ રાતે ખેપીઓ સવાના થયો.

આ ખેપીઓ પેહુલી મંગલ કાપતાંજ એક ઊવણીમાં જઈ પુગ્યો જે ઊવણી પેલા એ મદમાશ સ્વીડ જે ઇસન અને માલ ખીન વાળી હતી. તે ઊવણી મધેના માણસોએ તે ખેપીઆને આવકાર દીધો અને તેની ગેદમાદારી કીધી. પોતાની મેદમાની

દરનારા માણસો સાથે ખાઈ પીને વાતચીત કરવા સારું જોખીએ. બેઠો અને તે વાતચીત દરમ્યાન પોતે કેવો પેગામ લઈ જતો હતો તે તેણે પોતાના મેદમાનદારો આગળ કહ્યું. આ વાત પેલા બંને મુજબ સ્વંડોએ પણ સાંભળી અને આ વાતમાં કેવી રીતે કામ લેવું તેની ગોઠવણ તેઓએ તરતજ રચી.

પેલો કાસદ ખાઈ પી આરામ લઈ પાછો પોતાની મુશાફરીએ નીકળ્યો પણ અરધા માઈલને છેટે ગયો તેટલાં એક બંદુકનો ધડાકો થયો અને ખુલ્લે તે કાસદની પાંદખાં થઈ છાતીમાં પેડી અને તે જમીન પર ગચડી મુરદું થઈ પડ્યો. ખીજે અરધો કલાક નહીં ગયો તે અગાઉ તો તે મુરદાને ગીદ અને તેવાંજ ખીજાં પક્ષીઓએ અને તરસ વરું જેવાં જાનવરોએ સજા કરી નાખ્યું.

તે કાસદ માર્યો ગયો તે પછી અરધો કલાક વહી જતાં માલખીન જંગલ તરફથી પાછો ફરીયો અને તેણે પોતાની સાથવાળાઓને હરતે ચહેરે જણાવ્યું કે એક નર હરણ મેં જોયું અને તેને મારવા બંદુક છોડી પણ તેમ છટકી ગઈ અને તે નાસી ગયું. માલખીને કોણ તરફ બંદુક તાંટી હતી અને શું કર્યું હતું તે તેને મોઢયો જેનસન સમજી ગયો અને તે બંને એક ખીજાને આંખનો ઇસારો કરીને મનમાં મલકાયા-એક કરખીણુ ખુન હીચકારાપણથી કરીને તેઓ પોતાની ગોઠવણ પાર પાડવાની ઉમેદમાં ખુશાલ ગયા. તે બંને સ્ત્રીઝ જાણતા હતા કે તેમના હાથ હેઠળના સઘળાં માણસો તેમને ધીકારતા હતા અને જો કોણુકના કોઈ કાસદ કે ગુલામ તે તેઓ મારી નાખે તો તે વાત થોડાજ વખતમાં કોણુકને પુગાડવાની દરેક ગોઠવણ તે માણસો રચી દે. વળી કોણુક જાણવાન હતો અને મોટો તાયફાં ધરાવતો હતો માટે જો કોણુક

દુશમન તરીકે ચહાણ કાવે તો પોતાની બંદુકો અને પીસનોસો છતાં તેની સામે તેઓ ટકી શકે નહીં એવું પણ તેઓ ભણી રહેલાં હતાં.

જેનસન અને માલખીન ખીજવાયલા કૂકડેલા બધી જાણી રહેલા હતા. કારણ કે કારેકે તેમના હાથમાંથી બહુન રાખતે નસાડ્યો હતો અને વળી તેઓ નાયોશીમાં હાર ખાઈને નાસી આવ્યા હતા તેમાં આજે નવો બનાવ બનવાથી તેમને પાછી હોંસ ઉઠત આવી અને તેમનો કુબરો સ્વભાવ પાછો કાંઈ ખુશ મીઝવ બન્યો.

પ્રકરણ ૧૭ મું.

બદકારથી છુટકારો—બદમાશનો કબજો.

બહુન રાજ હાથમાંથી કેમ છટકી ગયો અને કાણે તેને છટકાવ્યો તે વીધે જેનસન અને માલખીન પોતપોતા વચ્ચે વાત ચલાવતા હતા અને અટકલ આંધતા હતા.

માલખીન બોલ્યો “ચોડા વરસની વાત ઉપર જે માણસ ઉપર આપણે ગોળીબાર કર્યા હતા તેજ આજે હોવો જોઈએ તે વેળા તેની સાથે એક ગોરીલા વાંદરો હતો. આ વેળા બહુ નો હતો. જેનસન, તેં તેને બરાબર જોયલો કે?”

“હા, મેં જ્યારે બંદુક છોડી ત્યારે તે મારી નજદીકમાં જ હતો. તે એક ચંચળ ચતુર યુરોપીયન જેવો લાગે છે અને કાંઈ નાના છોકરા જેવો લાગતો નથી. કેટલાક દીવાના માણસો જંગલમાં નાસી જાય છે અને જનવરો વચ્ચે વસે છે પણ તેવો દીવાનો હોય એમ આ માણસ લાગતો નથી. એ તે:

નદનજ છુદાં ખમીરનો જખ્યાય છે. અને એનાથી એનીને માલવું જોઈએ એવું માલમ પડે છે. ગોળીયાં એને દાર મારી નાખવાને હું ધણે પ્રુશી થાઉં પણ એ એવી ધારતી ઉપખવ નરો માણસ છે જે કે એ દુરનો દુરજ રહે તો મારું. જે એ કામ વનવરોનાં ટોળાં સાથે આપણી ઉપર ધમકો લાવે અને પરોક્ષેજ સપાટે જે એને ખાપણે દાર મારી નાંખી નહી શક્યે તો આપણા હાસદવાલ યજ વનય અને નાસવું પડે અથવા તે મરવું પડે." જનમને જવાબ દીધો.

"ખરેખર એ એક સફેદ સંદેશ છે—એનાથી દુર રહેવામાં સલામતી છે." માલખીને ટેકા આપ્યો.

જોજે દીવસે અને રવીડ છાવણીમાંથી ખદાર નીકળી કોવુકુના ગામમાં તરફ નીસરી પડ્યા અને કોવુકુના ગામડા મધ્યથી ગોરી છોકરીને મેળવી લાવવાની ખાશ તેઓએ રચી. તેઓ હજીથી કોવુકુ સાથે કેવી રીતે કામ લેવું તેનો હસવ કરવામાં કમાડેજ હતા જખરેહત્તી કરવી કે જોર વાપરવું એવો વીચાર તેઓ કરી શક્યાજ નહી. તે જો કે તેમ કરવાથી તે ગોરી છોકરી તેમના હાથમાં આવશે એવું જે તેઓ માનતા હતા તે તેમ કરવાને તેઓ ચુકને નહી. વળી કોવુકુ ખળવાન હતો. જે ભાગમાં તે વસતો હતો તે ભાગના ગામડાઓ તેવું વડપણ રચીકારતાં હતાં. તેની સામે જોર વાપરવાની હુલકાઇ જે આ બે કાકરો કરે તો તેમની કમખખતી વનગે, તેટલા માટે મીનાચારીની મીડી વાતો હાઠ પર રાખીને અને કમાષ કમા-ખાશથી કામ કદાડી લેવાની કાળી મતલબ છગરમાં સમાવીને આ બે જદમાસો કોવુકુનાળા ગામડાંમાં જઈ પુગ્યા. તેઓએ સારી રીતે તાગડો રચી મુક્યો હતો. કેદ પડેલી ગોરી છોકરી માટે એક હરફથી તેઓએ બોલવાનો હતો નહી, પણ કે

કાંઈ ગોરી છોકરી કાવુકુના કબજામાં કેદ પડેલી છે એવું પોતે કશું જાણતાજ નથી તેવો દેખાવ કરવાનો હતો.

કાવુકુને તેઓ મળ્યા અને ભેટ સોગાતો અરસારસ આપી તથા ખરીદી, વેચાણ માટે દેશી ઢાપથી અને રીવાજથી રીકઝીક ડીધી અને તે પછી તેઓ આશાયશ લેવા બેઠા તથા આસપાસના મુલકના આગપાટા ચત્રાવ્યા. કાવુકુએ મેરીયમ આંખે કશો પણ ઈશારો કર્યોજ નહીં અને તેની રીતલાલ ઉપરથી તો એવુંજ માલમ પડતું હતું કે આ બે પરાણા જલદી રવાના થાય એવું તે ઇચ્છતો હતો.

જાણે વાતપરથી વાત નીકળી હોય તેમ માલખીને જણાવ્યું કે શેખ (મેરીયમના પીતા તરીકે જણાયેલો હુમશી) મરણ પામ્યો હતો.

આ સાંભળી કાવુકુ અજબ થયો.

“તે તે નથી માંબવ્યું?” માલખીને પુછ્યું. “ધણ અજબ જેવું, મઠ આંદરાતે તે બનાવ જાન્યો. તેના ઘોડાએ કોઈર ખાવાથી તે ઘોડાપરથી પડી ગયો અને ઘોડો તેની ઉપર પડ્યો. મઠદે માણસો દોડી આવે તે અગાઉ તો ખીચારો શેખ મરણ પામ્યો હતો.”

કાવુકુએ પોતાનું માથું ધવડ્યું તે નારીપાસં થઈ ગયો. જે શેખ નહી હોય તો ગોરી છોકરીને છોડવી લેવા માટે કાંઈ નાણાંની રકમ આપેખી નહીં. હવે તો એ છોકરી કશી કામની હતી નહી સીવાય કે તેણીના માંસનો બક્ષ કરવો અથવા તો કાંઈને વેચી નાંખવી. વેચવાથી નાણાં મળશે એવો તેને ખ્યાલ આવ્યો.

“એક ઠેકાણે એક ગોરી છોકરી છે.” કાવુકુ ઘોડોક વખત રહીને બોલ્યો “જે તમારે તે છોકરીને વેચાતી લેવી હોય તો સસતી કીમતે તેણીને હું મેળવી આપશ.”

*Merion
was brought
forth into the
sunlight*

એ શુભાચો મેરીયમને બાહર લઈ આગ્યા.

(બુચો પાનું ૧૧૬.)

‘કાવુડુ અમોને ખોતાને વધી વંજનગો વેલી પડે છે.’ માલખીને જવાબ દીધો, ‘તેવી વંજનગા વળી થરડી જોખી સ્ત્રીઓને લખને ક્યાં દોડતા કર્યે? અને વળી તેવી કામ વંજનગા માયે લેવા ઉપરાંત પેસાળી આપવા પડે તે જુદા.’

‘ને જવાન છોડરી છે અને ખુઅસુરત છોડરી છે.’ કાવુડુએ સીકવશ કીધી.

અને સ્વીડ દરયા, જેનસન બોલ્યો; ‘કાવુડુ આ વંગલમાં કામળી જવાન ખુઅસુરત ગોરી છોડરી હોમ શકેજ નહીં. તું અમારા જેવા પુરાણા દોરનોની મશકેરી કરે છે કે?’

‘હું મશકેરી નથી કરતો.’ કાવુડુ કહ્યો થઈને જોય્યો. ‘આવો; હું તમોને દેખાડું; તમો જોઈને ખાતરી કરો.’

તેઓ અને કાવુડુની પુઠે ગયા અને અનેએ એક પીત્તને આંખનો ઇશારો કર્યો. કાવુડુ ખોતાના જુવડાં આગળ જઈ લાગ્યો અને તેઓએ જોયું કે જુવડાંના છેક અંદરના આગમાં એક છોડરી અટામ ઉપર પડેલી હતી અને તેણીના દાય પગ આંધેલા હતા.

માલખીને દરૂતિ જોલ્યો; ‘આજે અઠરી જોઝામાં એકી એક હમર વરસની ખુદી હોવી જોઈએ.’

‘એ તો અંધારામાં તમો જરાખન જોઈ શકતા નથી.’ કાવુડુ બોલ્યો ‘એતો જવાન છે. એ અદાર આવે ત્યારે જોવો.’ એમ કહી કાવુડુએ હુકમ કર્યો તેથી એ શુભામો જોઈ તે છોડરીની ચોટી કરવા પાદર ઉપર શહેલા હતા તેઓ તેણીને અદાર લઈ આવ્યા.

અને સ્વીડેએ જરાખી આવુરતા દેખાડી નહીં તે જોઈ તેણીને મેળવવાને તેઓ અતીશય ઇતેન્નર અનયા હતા. વ્યારે મેરીયમ અદાર આવી ત્યારે તેણીની પરીપેકર મનમોહન ખુઅસુરતી

અને ડોલકલ જોઈ અને છક થઈ ગયા અને તેઓએ તેણીને તરતજ ઝોળખી કે દૂરેથી અમલદારની ચોરાઈ ગયત્રી છોકરી આઝેજ હતી અને ઝેજ છોકરીને મેળાની આપવા માટે મેટ્રી રકમતું ધનામ તે અમલદારે જાહેર ક્યું હતું. પણ તે અને ઠગારા અને ડાવાદવામાં પ્રવીણ થયલા બદમાશોએ પોતાની લાગણી ઉપર કામ્યુ રાખ્યો અને પોતાની આતુરતા કે ધતેખરીના જગખી ચીનહો તેઓએ જાહેર યવા દીધા નહીં.

“કેમ હવે શું ધાયું?” કોવુકુએ પુછ્યું, “શું એ જવાબ નથી? શું એ ખુબસુરત નથી? શું એ ગોરી નથી.”

“એ ધરડી તો નથીજ.” માલખીન બોલ્યો; “પણ સ્ત્રીએને ખરીદવાને અમો આવ્યા નથી.”

તેઓ આરખી લાપામાં વા ૧ કરતા હતા જે બાપાથી મેરીયમ માહીતગાર હતી કામ્યુ કે શેખના કુપડામાં અને ત્યાંના આરખી બોલનારા રહીશો સાથે તેણીએ ધણાં વરસ ગુમરપાં હતાં. તેણીએ પેલા બે બદમાશો તરફ જોયું. દગશી કોવુકુને જોઈશો પોતાના દુશ્મન તરીકે મેરીયમે ગણ્યો હતો તેટલાજ આ એ પીંડરાએને પણ તેણીએ પોતાના દુશ્મનો તરીકેજ ગણ્યા.

માલખીને આરખી લાપામાં મેરીયમને કહ્યું, “અમો તાજ દોસ્ત છીએ તું અમારી સાથે આવવાને રાજ થશે?”

“હું છુટ્ટી ધવા માંગું છું અને મારા કારેક પાસે હું પાછી જવા માગું છું.” મેરીયમે જવાબ દીધો.

“અમારી સાથે નહીં આવશે?” “નહીં.”

માલખીને કોવુકુને કહ્યું. “જોયું? એ તો અમારી સાથે આવવા ના કહે છે. એની ગરજ નથી ત્યારે શું કરીએ?”

“તમો મરદ બચ્યા હો. સ્ત્રી ના કહે તો શું ધયું? તેણીને જામરદસ્તીથી લઈ જવી જોઈએ.”

“પણુ એ અમારે માથે નથી જંગલ ઉમેરાશે તોખી અમે તારા શુના મીત્રો છીએ કોવુકુ અને તું એને આપીજ દેવા માગે છે તો તારા સખુનને ખાતર અમે કયુલ યમ્શુ’ યાદી અમેને એની જરૂર નથી.”

આ પછી ખરીદીની કીમતની હેઠળનોશુ ચાલી અને આખરે સાટું ઠોકાયું અને બન્ને પક્ષવાળા લેવડદેવડથી રાશુ થયા પછુ મેરીયમ વધુ ગમખાર બની.

કોવુકુએ તે પછી એ શરત કીધી કે આ છોકરીને લખને સ્વીટીએ તરતજ વાને ખીશુ સવારે પરોઢયામાં તુરતા તુરત રવાના થવું. કારણુ કે તેણીને જંગલી ઝમુની ગોઠયો તેણીની શોધમાં પાછો આવે એ બનવા બેગ હતું. જે ગોરા દધતે બખુન રાખને નસાડયો હતો તેજ આ છોકરીને ગોઠયો. હશે એવી અટકલ બાંધીને તે સ્વીટી પછુ તુરતા તુરત રવાના થવાને તર્કયાર થઇ ગયા. માલખીને મેરીયમને સમજવી અને તેમની સાથે જવાને કહયું. મેરીયમથી બ્યારે તેણે બખુ’ કે શેખના ગામડાંમાં જવાને બદલે મરી જવાનું તેણી વધારે પસંદ કરતી હતી ત્યારે તેણીને માલખીને ખાતરી આપી કે એવો શહેજળી ધરાદો તે રાખનો હતો નહી તેણીની ખુબ સુરતી અને દેખાવ બેહને માલખીને અંબધ ગયો હતો તેણીને મેળવીને મોટું ધનામ હાય કરવાની આશા પહેલાં તેણે બાંધી હતી પણુ હવે મેરીયમની અથાગ ખુબસુરતી અને ઉંચું મહોરદાર બદન એતાં તે ખવીસ ખસલહતના ખુતીના શુગરમાં નવો બેસ્સો પેદા થયો.

રાત પડવા આવી હતી માટે કોવુકુના મામડાંમાં રાત શુજરીને પરોઢયું થતાં તરતજ કોવુકુના ગામડાંમાંથી રવાના થવાની સઘળી ગોઠવણુ કરીને સઘળાઓ છુટા પડયા. મેરીયમને

ચાકી કેદી તરીકે બાંધીને લઈ જવામાં આવી. પણ આ વેળા તેણીને કોલુકુના ઝુપડામાં નહીં પણ સ્વીડોના તંબુમાં લઈ જવામાં આવી. બંને સ્વીડ બહાર લટાર મારવા અને ખીલ હપ્પશીઓ સાથે વાત કરવા રોકાયા હતા અને મેરીયમ એટલી તંબુમાં પડેલી હતી.

કોરેક હજી આવ્યો નહીં તેથી તેણી નારીપાસ થતી હતી પણ કોરેક આવશે જ એવું તેણીનું યકીન જરાળી નથણું પડ્યું નહીં. મેરીયમ પોતાના કોરેકની વાટ જોતી હતી અને વરસોના અનુભવથી ચંચળ બનેલા કાનથી કોરેકના આવી પુગવાનો સનસારો સાંભળવાને આતુર બની હતી તેટલાં તંબુમાં માલખીન એકલો દાખલ થયો.

પ્રકરણ ૧૮ સું.

હવસ સાંમે હીમત.

માલખીન તંબુમાં દાખલ થયો અને ધીમે ધીમે મેરીયમ ની નજદીક આવ્યો જ્યારે તે ઘણો નજદીક આવ્યો ત્યારે મેરીયમ હડીને એડી, વધારે નજદીક આવી તેને મેરીયમના ખભાં પર પોતાનો હાથ મુક્યો પણ તેણીએ તરતજ તે હાથ ખંખેરી કહાડીયો. તે મેરીયમની લગોલગ ગયો, તેણીને દમર માંથી પકડી અને તેણીને કીલ થવાની તેણે કોશિશ કરી પણ મેરીયમને તેને એક જામરું લપડાક ખેંચી કહાડી અને તેજ ધડીએ જનસન તંબુમાં દાખલ થયો "માલખીન!" જનસન બોલ્યો "એવકુક"

મેરીયમને છોડી દઈ માલખીને પોતાના ગોઠવા તરફ મોઢું કીધું, લપ ઇ પડવાથી તેને ખેલસત લાગી હતી અને અહું

વરસોની સંગીન કસરત કરનારા-નાચુક પણ ભારવદાર દાયની લપડાકપી તેની ખખર આવી ગઇ હતી.

“ઓ શયતાન ! તું હમણા શું કરતો હતો!” જેનસને ખીજવાટમાં પુછ્યું: “ઇનામની રકમ મેળવવાની સઘળી આશા તું નાચુક કરવા માંગે છે, જે આપણે આજે છોકરી સાથે નહીં ચાલ ચલાવીશું તો ઇનામ દેવે આપણને એક દોકડોળી મસશે નહીં પણ તેને ગદલે આપણને તુરંગમાં ચલુ પડશે. માલખીન, તારામાં વધું અકલ્લ દશે એમ મેં ધારેલું.”

“હું કાંઈ લાકડાનો ઘડોયો માણસ નથી” માલખીને ધાંત ક્યક્યાનીને ધીકકાર સાથે કહ્યું.

“નથી તો તેવો ખની જવાની કોશીશ કર ” જેનસને ટકોરમાં સલાહ આપી “કાંઈ નહીં તો આજે છોકરીને તેના ખાપના સવાધીનમાં આપણે સોંપી દઈએ અને જે મળવાનું છે તે મેળવી લઈએ ત્યાં સુધી તો તું લાકડાનો કે પથરનો ખની રહે.”

“સઘળું જહાનમમાં જાઓ” માલખીન ફરીને ચીચવાઇને ખોલ્યો: “આજે છોકરીને પાછી મેળવવી એવીજ એના ખાપની ઇચ્છા છે અને હું એની સાથે જ્યો કરશ તે છુપું રાખવાની અને તે ખાખતમાં ચુપ રહેવામાંજ એ છોકરી પોતાની આખરું સચવાયલી સમજશે તો પછી શા માટે હું મરણ મુજબ નહીં કરું?”

“એજ કારણે કે મારી મરણ નથી.” જેનસને દેવે પોતાનો ખીજવાટ દેખાડ્યો “તું એ છોકરીને કોઇની રીતે હેરાન નહીં કરે એવી મારી મરણ છે, માલખીન તેં આજ લગણુ મારી ઉપર શેકાઇ ચલાવી છે, તેં હુકમ કીધા છે અને હું તેને તાણે ધયો છું પણ જેમ દરેક ચીજની હદ

અને છેડો હોય છે. તેમ આવી રીતનો પણ છેડો આવવો જોઈએ. આજે બાબતમાં હું મારી મરણ મુજબ અમલ કરાવવા માગું છું કારણ કે હું વાજબી છું અને તું ગેરવાજબી છે. તારી રીત ખોટી છે અને મારી ખરી છે. એમ તુંબી સમજે છે.”

“તું કાંઈ એકાએક પાક પરીત્ર અને નીતીવાન થઈ નીકળ્યો” માલખીને જવાબ દીધો. “તેંબી કાંઈ કાંઈ સ્ત્રીઓ સાથે આવીજ ચાલ ચલાવી હશે અને તેના દાખલા તુને યાદ હશે તે દાખલાની તુને યાદ નહીં હોય તો તેની યાદ તુને આપવાને હું તકવાર છું યાદ છે કે ?—એકવાર દોઢ વરસની વાત પર—

“ચુપ-ચપી જ” જેનસને તેને વધુ જોલનો અટકાવ્યો. “આજે હાલની બાબતમાં પરીત્રાઈ અને નીતીનો સવાલ સંડોવાયેલો નથી તે જેમ હું સમજીશ તેમ તુંબી સમજેશ તારી સાથે કામ્યો કરવા હું માંગતો નથી પણ હું દસમ લક્ષને કહું છું કે તારાથી આ છોકરીને હેવાન થતી બચાવવા ને સારું તારી સાથે કામ્યો કરવો પડશે, તો હું તેમ કરવાની મારી ફરજ વીચારશ. તુને મારી નાખવાની જરૂર જણાશે તો તેમ કરવાનેબી હું અચકાવશ નહીં,” જેનસન પુરેપુરે અનુની બનીને જોલ્યો. “જે ઇનામ મેળવવાની પુરી આશા આપણી આગળ સજીવન થઈ છે તેને કાજે ગયા નવ દસ વરસ દરમિયાન મેં તારાથી ઘણું ખર્ચું છે અને ગોયા તારી મેં શુલાગીરી કીધી છે. અને દરે જ્યારે તે ઇનામ સાંગે આવીને ઉભું છે ત્યારે કહત તું એક માણસના રૂપમાંથી બદલાઈને હેવાન બનવા માંગે છે. તેજ કારણસર તે ઇનામ હું જતું મેલીશ નહીં ફરીથી હું તુને ચેતવણી આપું છું સંભાળજે ચેતીને ચાલજે.”

છેલ્લા બોલો બોલતાં જેનસન અતીશય પીકાળ બન્યો અને તેણે પોતાના ક'ગર્યાંધમાં જોસેલી રીવોલવર ઉપર હાથ મુક્યો.

માલગીને પોતાના ગોડ્યા તરફ ડોળા કુકડાનીને ધડીબર બ્લેકુ' તે પછી તેણે પોતાના ખમાં ચડકાવયાં અને તાંબુની બદાર તે ખર્યાડતો ફૂકડતો ચાલતો થયો. તેના જવા પછી જેનસન મેરીયમની નગદીક આવ્યો.

આરથી બાપામાં તેણે મેરીયમને કહ્યું "જો તુને ફરીને હેરાન કરે તો પોકાર ફરીને અને બોલાવજો હું તારી મદદે આવશ તુને હેરાન થવા હું દેવશ નહીં."

તે સ્વીડો વચ્ચે તેમની પોતાની સ્વદેશી બાપામાં ઉપલી સઘળી તકરાર થઈ હતી જેનો એક દરક પાચુ મેરીયમ સમજી શકી હતી નહીં, પણ જેનસને તેણીને છેલ્લાં જે કાંઈ આરથી બાપામાં કહ્યું હતું તે ઉપરથી તથા જેનસને પોતાની તકરાર દરમયાન છેવટે પોતાની રીવોલવર પર હાથ મુક્યો હતો તે બનાવ ઉપરથી તેણી થોડું ધણું સમજી શકી. જેનસન તરફ તેણીએ બ્લેકુ' અને તે તેણીનો એક મીત્ર બનશે. એમ તેણીએ ધાર્યું. તેની દયા મેળવવાની તેણીએ કાશેશ કાંધી અને તેણીએ બહુજ ઝાજરખાલીથી કરગરીને કહ્યું. "અને તમો છુટી કરો; હું પાછી ગારા કારેક આગળ બનવું. પાછી મારી જંગલની છાંદગી બોગવું."

પણ આ અજબ કરવામાં નારીપારી મેળવવાનું તેણીની સરખતમાં હતું કારણ કે તે વાત સાંભળતાં જેનસન ફક્ત હસ્યો અને તેણે કહ્યું, "જે તું નારી જવાની કાશેશ કરશે તો જે હેરાનગતીયા મેં તુંને હમણા બચારી છે તેજ હેરાનગતીને તુને આંધીન બનાવીને સબ્બ કરશ."

રાત પસાર થઇ ગઇ, કારેક આવશે એવી ઉમેદમાં ગરીબ ખીચારી મેરીયમ સહી ગઇ અને તે ઉમેદ પાર પડી નહીં. સવાર પડી અને કારેક તો આવ્યોજ નહીં ત્યારે તેની ઉપરના વીસવાસ અને આધારના તેણીના યકીનમાં સહજપી ફેરફાર કે ઘટાડો થયો નહીં પણ તેણીને ઉઘટી કારેકની સન્ના-ગતી માટે ચીંતા ઉપજવા લાગી.

પરોઢયું ચતાંજ પેલા અને સપીડ પાછા સફરે નીકળયા અને કોવુકુને છેલ્લી સન્નામ કરી પોતાની છાવણી તરફ આપ્યા. અલગતાં મેરીયમને તેઓએ પોતાની સાથે લીધી. માલખીન આખો વખત ખીજવાયલો અને કુંજરા સ્વભાવતોજ બની રહ્યો અને જ્વેનસન સાથે તેણે ઝાઝી વાતચીત કીધી નહીં અને મેરીયમ સાથે તો તે એક હરફથી બોલ્યો નહીં.

પેલા અને સપીડોએ દ્વે પોતાની છાવણીમાં જઈ પુગવા પછી કીનારા તરફની સફર ચાલું કીધી. દીવસ પછી દીવસ પમાર થયા અને કારેકને પાછો જોવાની આશા મેરીયમ છોડવા લાગી. પોતે મરી જાય તે અગાઉ ફક્ત એકજ વાર કારેકને જોવાતું મળે એવી દુવા તેણી ગુજારવા લાગી—આવી તેણીની આશા ફળશે કે ?

મુસાફરીને ચોથે દીવસે એક નદી કીનારે આવતાં અને સપીડોએ એક દીવસનો વીસામો લેવાતું દરાવયું કારણ કે તેઓએ ઉતાવળમાં અતીશય જડપથી મુસાફરી કીધી હતી અને તેથી તેઓ પોતે અને તેમના માણસો યાકી ગમત્રા લના. તેઓએ નાના તંબુઓ ઉભા કીધા અને તે પછી શીકારની શોધમાં માલખીન અને જ્વેનસન રવાના થયા—અને દમણ્યા અકેકથી દુર રહેવાતું વધારે પસંદ કરતા લના માટે શીકારની શોધમાં અને ન્યે પથી ઉઘટી દીશા તરફ આપ્યા.

તેઓના રવાના થવાને એક દલાદ વડી ગયો હશે તેટલાં માલખીન પાછો આવ્યો. મેરીયમ જે તંયુમાં કેદ પડેલી હતી તે તંયુમાં તે દાખલ થયો. મેરીયમને જોઈ કે તેના અંદર ઉપર દેખાનવત હવરા અને ખનીસની ખારીકતના ગ્રીનહો પ્રગટી નીકર્યાં હતાં.

મેરીયમના હાથ પગ છુટા હતા પણ જમીનમાં ઊંડા ઉતારેલા એક અતી વ્હા કોખંડના સર્યા સાથે તેણીને સાંકળ વડે બાંધેલી હતી અને તે સાંકળને એક તાણું લગાડેલું હતું તે તાણાંની આવી જોનસન પાસ હતી.

છટકાંરથી પીજરમાં મપડામલું એક નાનું બકરડું જેમ એક મોટા રાક્ષસી અઝસદને પોતાની તરફ આવતો જોઈને આંખો ફાડીને હલતાઈ જાય તેમ મેરીયમ આ નાચ ફરતકીને પોતાની તરફ આવતો જોઈ ખારતીયા ધુન્નમ લાગી. તેણીના હાથ પગ છુટા હતા ખરા પણ તેણીના મુંવાલા પ્રમલ ગલાંમાં કોખંડનો કોલર પેદરાવીને તેને સાંકળ સાથે તાણાંથી બાંધેલો હતો માટે આ સીનમગરના સપાટામાંથી છટકીને નામવાનું તેણીને માટે નહીં ખની શકે તેવું હતું. મેરીયમ હલતી ગઈ અને માલખીન તેમની પાછળ કદમ ભરતેજ ગયો. સાંકળ જોટલી લાંબી પૂગી તેટલાં છેટાં સુધી મેરીયમ હટી અને પછી અટકી.

જોનસને આપેલી કપુલાત તેણીને યાદ આવી અને જોનસન આવીને બંચાવશે એવી આશામાં તેણીએ જોનસનને જોલાવવાના પોદાર કર્યા. તેણી પોદાર કરતી ગઈ તેમ માલખીન દસવા લાગ્યો કારણ કે જોનસન શીકારની શોધમાં ગયો હતો અને તે તાંકળાનો લાભ લેવાને આ બદકાર પાછો આવી લાગ્યો હતો.

મેરયમને જ્યારે માલખીને પોતાના હાથમાં પકડી ત્યારે એક ચીનો વાદ્ય જેમ પોતાના હરીફ સામે દાંત અને પંજવડે લહે તેમ મેરીયમ પોતાના દાંત અને હાથનો ઉપયોગ કરીને છવપર આવીને તે સ્વીડ શયતાન સામે લડવા લાગી. માલખીને ધારયું હતું કે મેરયમને હાથમાં પકડી સપાટમાં તે આજેજ કરી શકશે પણ જંગલમાં વસેલી અને જંગલી જનવરો સામે અનેકવાર લડેલી આ કસરતયાજ છોકરીએ દેખાડી આપયું કે માલખીનને માટે અતીશય મુશકેલ કામ ખગતવવાનું હતું. તેમ વળી માલખીન જેરાવર હતો અને તે હવસથી જનુનપર ચઢ્યો હતો. તે કદાવર તનખદનનો અને વીકાલ હતો. માલખીનને જ્યારે મેરીયમના દાંતથી જે ચાર જખમ પડ્યા અને મેરીયમની મુકીથી તેના નાંખની અને આંખની ખચ્ચર આવી ગઈ ત્યારે તેણે મેરીયમનું ગળું પોતાના પંજમાં પકડયું અને મેરીયમને ગુંગણાવવા માંડી.

જેનસન ઝાઝો દુર ગયો હતો નહીં. થોડેક જતાંજ તેને શીકાર મળી ગયો હતો જે લાઇને તે ઉતાવળે પાછો ફરતો હતો કારણકે માલખીન સામે તેને શક હતો અને માલખીનની ખાશી હતી અને ખવાસથી તે એવો તો પુરેપુરો માહીતગાર ચઇ રહ્યો હતો કે તે ખાતરીથી માનતો હતો કે તેની ગેરલાજરીમાં મેરીયમને હેરાન કરવાની તક સાંધ્યા વના માલખીન રહેવાનો નથી. વળી જે દીશાએ તે પોતે ગયો હતો તેથી ઉલટીજ દીશાએ માલખીને જવાનું પસંદ કર્યું હતું તેથી પણ જેનસન શંકાશીલ બન્યો હતો. તે ઉતાવળે પાછો ફરવા લાગ્યો તેટલાં તેને એક ચીશનો અવાજ સંભળાયો ચીખીને તે થોભ્યો કે ખીજી ચીશ સંભલાઇ-ત્રીજી ચીશ સંભળાઇ અને પછી સુપકીદી રહી. માલખીનને માટે ગાજો છાંડતો જેનસન એકદમ દોડ્યો.

જેમ જેનશને ચીશને અવાજ સાંભળ્યો હતો તેમ વળી એક પીન્ન નવા અન્નણા માણસે પણ સાંભળ્યો. તે નવો માણસ આ તરફ પોતાના થોડકે દબ્બી નોકરો સાથે આવ્યો હતો જે નોકરો લગપક અને બદાદુર હતા. તે ગોરી આમડીવાળો યુરોપીયન હતો અને તેણે એવું ધારેલુંજ નહીં કે આ જગ્યાએ તેના સીવાય કોઈ પીન્ન ગોરી આમડીવાળા માણસો હશે. જેનશન માફક તેણે પણ ચીશ સાંભળતાં ઘડીભર થોળીને આસપાસ જોયું અને શક વના ખાતરીથી તેણે માન્યું કે તે ચીશ એક સ્ત્રીની હતી અને દુખ સંકટમાં આવી પડેલી સ્ત્રી ચીશ પાડીને મદદ માંગતી હતી. જેનશન જેમ દોડ્યો તેમ તદ્દનજ ઉલટી દીશથી પેલો નવો અન્નણુયો માણસ પણ ચીશ સંભળાઈ તે દીશ તરફ જોઈતર દોડ્યો. પણ જાવણીથી જેનસન થોડકે છંટેજ હતો વ્યારે પેલો અન્નણુયો વધારે દુરને છેટે હતો માટે મેરીયમવાળા તંજુમાં જેનસન પેલો જઈ પુગો.

જેનસને ત્યાં જે દેખાવ જોયો તે તેને ખરેખર એક વીકરાળ પક્ષીદત્તું રૂપ આપવાને પુરતો હતો. મેરીયમ દબ્બી લગતી હતી અને માલખીન આ વેલા મેરીયમને માથાપર બુટી લગાવતો હતો. ગાળો ભાંડનો અને શ્રાપો દેતો જેનસન તંજુમાં દાખલ થયો ત્યારે માલખીન મેરીયમને પોતાના હાથમાંથી છોડીને જેનસનની સામે થયો અને વીજળીકે જડપે તેણે પોતાના હમરખંધ મધેથી પોતાની રીવોલ્વર કઢાડી, પણ જેનસન તઈપારજ હતો તંજુમાં દાખલ થયા અગાઉ તેણે પોતાના હાથમાં પોતાની રીવોલ્વર તઈપાર રાખી હતી અને અકેકની સામે થતાંજ જાનેએ અકેક સામે પોતાની રીવોલ્વર એટી વેળા છોડી.

જેનસનના હાથમાંથી રીવોલ્વર પડી ગઈ. ધડીબર તેણે એક છાકટાં માણસની માફક લપેરા ખાધા. આ તકનો લાલ લઈ માલખીને ફરીને બે ગોળી છોડી અને જેનસન જમીન પર ઉંઘે મસતક મુરદુ' થઈ ઝીખાયો અને દોળખના જે દબનો તેની રાહ જોતા બેઠા હતા તેમના હસતકમાં તે જઈ પડ્યો.

જેનસનના મુરદાં આગળ માલખીન ગયો અને મુરદાંને જોશમાં લાત મારીને કહ્યું. “ જા-જહાનમમાં જઈને પડ ”

તે હવે પાછો મેરીયમ તંકુ ફર્યો અને ફરીને તેણે મેરીઅમને પકડી પણ તેજ વખતે તંબુના દરવાખનો પરદો ઉંચકાયો અને ઉચાં બદનનો એક કદાવર ગોરા મરદ ધીમેથી દાખલ થયો. તે મરદને મેરીયમે કે માલખીને દીઠો નહીં. માલખીનની પીઠ તેની તરફ ફરેલી હતી અને તે ગોરા મરદ માલખીન પાછળ હોવાથી મેરીયમની નજરે પડ્યો નહીં.

તે ગોરા પુરુષ ઉતાવળે આગળ વધ્યો અને માલખીનના ખભાં ઉપર પોતાનો ભારી જોરદાર હાથ મુક્યો માલખીને એકદમ પીઠ ફેરવી અને પોતાની સામે પોતાના કરનાં વધુ મોટી ઉચાંબના ગોરા કદાવર પુરુષને ઉભેલો દીઠો તેણે ખાકી પોશાક અને તડકાંયા રક્ષણ મેજવવા માટેની હેમલેટ પહેરેલી હતી તેને જોતાંજ માલખીને પોતાના કમરખંધ મધેથી પોતાની રીવોલ્વર પાછી ખેંચી કહાડવાની કોશિશ કરી પશુ તે રીવોલ્વર ખેંચી કહાડે તે અગાઉ તો તે અન્નણુ પુરુષે તે રીવોલ્વર તેના હાથમાંથી છુટાવી લીધી અને તંબુની બદાર ફેંકી દીધી. માલખીને ગાળો ભાંડી અને ત્રાપ દીધા અને તે નવા આવનારને મુકી મારવા પોતાનો હાથ ઉંચો કરી પશુ તે મુકીવાળા હાથની કાંદી પોતાના પંજામાં પકડીને તે અન્ન-ણુએ એવી તો ભયડી કે માલખીનના ડોલા તણાઈ આવવા.

આવી રીતે પોતાની દ્વાર થયેલી જોઈને માલખીને પોતાના નોકરોને પોકાર કરીને જોલાવયા પાશુ તેમને બદલે કોઈ જુદાજ અન્નજા લડવધયા હાથથીએ તંબુમાં દાખલ થયા જેઓ તે સવીડના નોકરો જેવા શ્રાપ અને અપરાધના છાપ સાથેના ચહેરાવાળા દતા નથી.

“ પછાડા મારવાની મુરખાઈ છોડી દે ” તે અન્નજો બોલ્યો; “ તું મોતની સમને લાયક કરી ચુકેલો છે પણ હું પોને કાયદો દાયમાં લેવા માંગતો નથી અને તારા જેવા નીચ ખરીસના લોહીમાં મારા હાથ ખરડવા મને ગમતું નથી. તારા જેવાને ફાંસીએ લટકાવવાતું ખુની કામ કોઈ ખીજને માટે છોડું છું. હું તુંને જોળખું છું. તુંને અને તારા આજે દોજ ખમાં જઈ ચુકેલા દોસતને સહિ કોઈ જરાયર પીછાણી રહેલા છે. આજે મુલકમાં તારી હાજરી જોઈતી નથી. આ વેળા હું તુંને જતો મુકું છું પણ આ મુલકમાં તું ફરીને આવશે તો કાયદો મારા દાયમાં હું લઈશ અને સરવથી નજદીકના ઝાડે તુંને લટકાવી દઈશ.”

“ તું પાપી પીંડરો મુંજી ધારકી માણસ કોણ છે ! ” માલખીને ખીજવાઇને પુછ્યું. જેના જવાબમાં તે અન્નજાએ તેના બંને બાજા પકડીને તેને હીલાવીને એવો તો દોદરો કરી મુક્યો કે તેના દાંત પણ કચકચી રહ્યા. આવી રીતે તનખદન હંદોલાઇ જવાથી માલખીનની આંખે ચક્રકર આવી ગયાં અને આવી સખત સભ પોતાને આજે પહેલીજવાર થયેલી હોવાથી તે હંડોગાર થઇ ગયા.

“ ચાલ હવે બહાર જ, તંબુની બહાર ચાલતો યા. હું મારી જોળખ તુંને આપુ છું-હું કોણ છું તે જુલ તો ના-માઈ નામ યાદ રાખજો ” એટલું જોલીને તે અન્નજાએ માલખીનના કાનમાં પોતાનું નામ કહ્યું.

દંડોલાઈ જગથી માલખીન થડે! પડી ગયો દતો પશુ તે અજણાતું નામ જણતાંજ તે અવાચક થઈ ગયો. તે ધાનરો પડી લાન ખુશી તે અજણાતું મોહકું ડાચું ફાડીને જ્નેનો ઉભોજ રહી ગયો જોથી તે અજણાએ તેને ફેરવી, તંજુના દરવાજા તરફ તેનું મોહકું કરીને સ્વેદો તો સખત ધકકો! તેની પીડપર લગાવયો કે તે ખેચાર કદમ જોરમાં દોડીને તે તંજુની બહાર જઈ જમીનપર પછડાઈ ગયો.

આ વખતે અજણા માથુસે મેરીયમને પુછ્યું. " તારી ગરદને આંધેસા દોલરનાં નાળાંની ચાવી મેથુ પાસે છે!"

તે અજણાની બાપા મેરીયમ સમજી શકી નહીં મઠે તેણીએ આરળી બાપામાં કહ્યું. " હું માત્ર આરળી અને એપ બાપા જાણું છું. તમે કહ્યો છો તે હું સમજી શકતી નથી "

તે પુરૂષે તરતજ આરળી બાપામાં ખેતાનો સમઘ કર્યો. જ્નેનસનના મુઠાં તરફ આંગળી કરીને મેરીયમ ખેલી " જોની પાસે તે કુચી છે."

તે અજણાએ ખેતાના માથુસોને દુકમ કીધો જ્નેનોએ જ્નેનસનના ચુરદાં ઉપરના કપડાં તપાસ્યાં અને તેના ખીસામાંથી ચાવી કહાડી. તે ચાવી વડે તાણુ ખોલીને તે અજણાએ મેરીયમને છુટી કીધી.

પ્રકરણ ૧૯ સું.

મેરીયમની નવી છાંદગી.

મેરીયમ છુટી થઈ.

પુરા બદમાશ જલ્લીમથી મેરીયમને છુટકરો મેગવપો અને લોખંડની સાંકળથી છુટી કરનાર ગોરો પુરૂષ તેણીને જ્નેનો ગુપચુપ ઉભોજ રહ્યો.

“ દલે મને મારા દારેક પાસે જવા દેજો !” તેણીએ તે અન્નણાને સવાલ કર્યો.

તે અન્નણાએ મેરીયમને જરા નર દીક્રી દીક્રાને તપાસી. તેણી આરખ ઝોલાદની હોય એવું તેણીની ઝગાની ઉપરથી જણાયું હતું પણ દેખાવ, ચામડીના રંગ અને પહેરવાસપરથી તેવું લાગતું હતું નહીં.

“ તે દારેક કાગ્ય છે ?” અન્નણાએ પુછ્યું.

“ દારેક ? તે તો એક એપ છે. મારી કાઠ ખીલ કામ કે જાત નથી આદત જ્યારથી એપ પ્રખતો રાજ્ય ખતયો ત્યારથી હું અને દારેક જાંગલમાં રહ્યાં રહતા.” મેરીયમ દમ્બેશાં આકુટને “ આદત ” ના નામથી ઝોળખતી અને ઘોડાવતી હતી અને તેજ નામ તેણીએ આ વેળા આ અન્નણાને કહ્યું.

“ એપનો રાજ્ય ?” પેલો અન્નણો કાંઈ શંકાકારીલ થઈને અને મેરીયમ તરફ વધુ દીક્રાને જોઈને ઘોડ્યો.

“ હા, દારેક એપનો રાજ્ય થઈ શકતો; પણ તેને રાજ્ય થવા ગમ્યું નહીં તેથી આદતને રાજ્ય ખનાવ્યો.”

“ જો દારેક એક એપ છે, તો છોડરી, તું કાગ્ય છે !”

“ હું મેરીયમ છું—હુંથી એક એપ છું.”

પેલા અન્નણાને શક ઉપજ્યો—આ છોડરી દોવાની તો નથી થઈ—ખીમરી તો નથી લાગ્ય પડી ? તાવનો ગલ્લો તો નથી થયો ?

પેલો અન્નણો મેરીયમની નજદીક ગયો અને તેણીની તપીયત તપામવા કાન્ને તેણીના કપાળ ઉપર પોતાનો હાથ મુકવાની તેણે કાશોશ કાધી. મેરીયમ ભડકી અને હઠી ગઈ.

તે અન્નણાએ કહ્યું. “ મારાથી તું ખીલ ના, હું તુને હેરાન કરીશ નહીં, તુંને હેરાન થવા હર્ષશ નહીં. હું તો તારી તપીયત તપાસવા માંચું છું. તારા જલનમાં તાવ તો નથી !

હું તે જોવા માંગું છું, જે તારી તખીયત ઠીક હશે તે આપણે કોરેકની શોધમાં નીકળીશું.”

મેરીયમે તે પુરૂષ તરફ ટીકીને જોયું અને દેખાઇતી રીતે તેના કહેવા ઉપર તેણીને વીશવાસ આવ્યો. તેની રીતભાત, બોલવું વ્યાજવું અને અવાજ એવા પ્રકારનો મેરીયમને લાગે કે તે પુરૂષ વીશવાસ મુકવાને લાયકનો હતો એવી તેણીને ખસારત યધ.

તે પુરૂષે મેરીયમના કપાળપર હાથ મુકી જોયો અને હાથની કાંઠી લઇને નાડી તપાસી. મેરીયમ તનદરેસ્ત હતી એવી તેની ખાતરી યધ.

“તું એપ છે! ક્યારથી એપ યધ?” તેણે પ્રુછ્યું.

“ધણા ધણા વરસ અગાઉ, હું નાની છોકરી હતી ત્યારથી. કોરેક મારાં ગામડાંમાં આવ્યો હતો. મારો પીતા ઘાટકી હતો અને તે મને દરરોજ વગર કારણે કે મારા કાંઈખી કસુર વના મને મારવા કરતો હતો જેના હાથમાંથી મને કોરેક છોડવી ગયો હતો. ત્યારથી હું અને કોરેક તથા આદટ ઝાડોમાં રહ્યાં હતાં.”

“જંગલના કયા ભાગમાં કોરેક રહે છે?”

“આજે તરફ.” મેરીયમે જંગલ ભણી હાથ લંગાવી એના મોઠા વીરતારનો ખ્યાલ પેલા અન્નણાને આપ્યો કે ગોયા અરધું આક્રીક્રા ને વીસ્તારમાં સમાઇ જાય.

“કોરેક જ્યાં રહે છે ત્યાં તું જઈ શકશે?”

“તે હું કેમ કહું! પણ મારી ખાતરી છે કે હું જ્યાં છું ત્યાં કોરેક જરૂરજ મને શોધતો આવી શકશે.”

“ત્યારે આપણે એક મોઠવણ કરવે અહીંથી યોડેક છેડે હું રહું છું. ત્યાં મેં ગાઈ નાવું મક્કાન ખાંધેલું છે. હું તુને

મારી ઘણીયાણી આગળ લઇ જવું અને ત્યાં તુંને અમારા આશરો દેખા રાખીશું. કારેકને તું શોધી કઢાડે કે કારેક તુંને શોધી કઢાડે ત્યાં મુખી તું અમારી સાથે રહેજો. જો કારેક તુંને શોધી કઢાડવાને આવશેજ તે જોમ અને આવી શકશે તેમ મારાં ગામડાંમાંથી આવી શકશે.”

“જો વાત ખરી પણ કારેકને શોધવાને સારૂ તરતજ નહીં નીકળવાનો વીચાર અને ગમતો નથી. હું તો કારેકની શોધમાં હમણા ને હમણાજ જવા માંડું છું.”

આવી જવાનું ખુશસુરત અને નીરદોષ અજ્ઞાન છોકરીને આવી રીતે એકસી જવા દેવાનું—અને તેથી કયે કેકાણે જવું તે નહીં જાણનારીને જવા દેવાનું પેલા મરદને ગમ્યું નહીં જંગલની બાબતોથી આ પુરૂષ માહીતગાર હતો અને તે જાણતો હતો કે કોઇવાર માણસ જાત જંગલમાં જઈને જાનવરો સાથે વસવાનો શોખ ધરાવે છે—પણ છોકરી, આવી જવાનું જોયનવંતી ખુશસુરત છોકરી જોમ જંગલમાં જઈને જોષ વાંદરાઓ સાથે વસે એ કદીથી નહીં બનવાજોગ તેને લાગ્યું.

તે પુરૂષ અને મેરીયમ તંજુ ગધેથી બદાર નીકળ્યાં. માલ ખીન પોતાના માણસો સાથે રવના યવાની તક્યારી કરતો હતો અને પેલા નવા પુરૂષના માણસો અને મેલખીતના માણસો વાતચીત ચલાવતા હતા. તે અજાણ્યા નવા પુરૂષે પોતાના રસા લાના વડને બોલાવ્યો અને તેને કહ્યું. “આજે બદમાશ મુછના માણસોને પુછી પરજીને ખચર મેળવ કે આજે છોકરીને એ બદમાશ ક્યાંથી લાવ્યો અને એ છોકરી કોણ છે.”

“જોવો હુકમ—જવાન” પેલા નોકરે જવાબ દીધો અને મેલખીતના માણસોથી ખચર મેળવવાને તે તેમની વચ્ચે ગયો.

[“બવાન”-હાશીએ પોતાના સરદારને અને માણસને બવાન નામથી ઓળખતા હતા પણ મેરીયમ તો એવુંજ સમજી કે આ નવા આવેલા પુરૂષનું પોતાનુંજ નામ બવાન હતું અને આપણી વારતાના બાકીના ભાગ દરમ્યાન આપણે પણ આ નવા પુરૂષને “બવાન” નામથીજ ઓળખતા રહીશું]

પેલો માણસ પુછપરછ કરીને ખચર લાવ્યો અને તણે બવાનને કહ્યું “ઘરડા કોવુકુ પાસેથી આવે છોકરીને એ લોકો વેચાતી લાવ્યા હતા એ શીવાય વધુ કાંઈ કોઈ જાણતું નથી. આવે માણસો કહે છે કે આવે માર્યા ગયેલો ગોરો અને હયાત રહેલો ગોરો ઘણાજ મુજી કપટી ખુતી અને બદમાશ છે. આવે છવતા રહેલા ગોરા પુરૂષનેથી મેં પુછી જોયું પણ એથી કહેછ કે એ છોકરી વીધે એ કશું જાણતો નથી. બવાન આવે ગોરા પુરૂષને છવતો જવા દેવો ના-એને મારી નાખવો જોઈએ છે- એ છવશે તો વધુ પાપ કરશે. એને છવવા દેશો તો તમે પોતે પાપ કરશો. એને મારી નાંખવામાં પાપ નહી પણ સવાબ છે.”

“એમ અને નહી, એનાં લોહીમાં મારા હાથ ખરડવાના નથી, એ એના પાપે મરશે.”

માલખીન અને તેના સહળાં માણસો પોતાનો સઘનો સરસામાન લઈને રવાના થયાં ત્યાં સુધી બવાન ચોખ્યો અને તે પછી મરનાર જનસનની લાશ તેણે બુખીલાક કરાવી.

કારેકતેજ શોધવા નીકળ્યાં છે એવો ખોટો દેખાવ કરીને મેરીયમને પોતાની સાથે લઈને બવાન નીકળ્યો અને તેણીને બનતાં અને બની શકતાં કપડાં પહેરાવ્યાં. મેરીયમ તરફ એવી તો પવિત્ર પ્રીતી અને દીલસોહની લાગણીથી બવાન વર્ત્યો

૬ આ નીર્દોષ છોકરી સંપુરણ પુરેપુરે વીસવાસ મુકીને જવાન સાથે પક્ષોટાસ ગમ.

તેઓએ મંગલ ચાકુ કાઢી અને પાંચ દીવસની મંગલ પછી મંગલ કાપતાં તેઓ આજરે જવાનવાળા ગામડાંમાં આવી પુઝ્યાં. ખુશનુમા નાનકડું ગામડું હતું અને જવાન તેનો ધણી હતો. સઘળે ફેકાળે સંતોષ અને શાંતી હતી અને એક નાનું રણીયામણું મદ્રાન આંધેરુ હતું જેનો ખુશનુમા જગીચો હતો. આ ગામડાં આગળ આવતાં મેરીયમ અજ્ઞાન થઈ અને તેણીએ જવાનને પુછ્યું.

“આપણે ક્યાં આવ્યાં—જવાન?”

“આપણે કોરેકને પાંચ દીવસ સુધી શોધ્યો પણ તે મળ્યો નથી અને તે શોધ ચલાવવાના માર્ગમાં આજે મારું ગામડું આવી પુગ્યું છે મારે આપણે અહીં થોડો વખત થોભીશું. આસાપસ લઈશું અને પછી આપણે પાછી શોધ ચલાવીશું તથા મારાં સઘળાં માણસોને શોધ ચલાવવા હું મોકલીશ. મારી ધણીયાણી તારી વતન લેશે. તું અહીં વધારે સુખી રહેશે—કાંઈથી ધાસ્તી તને પુગવાની નથી.”

“પણ જવાન મને ધાસ્તી લાગેજી. મારો પીતા શેખ દયશી મને જેમ માર્તો હતો અને હેરાન કરતો હતો તેમ તમારાં ગામડાંમાં કોઈ મને મારશે અને હેરાન કરશે. મને વંગલમાં જવાદો—હું ત્યાં એકઠી રહેવશ તોખી વધારે સુખી ને નર્ચીત રહેવશ. ત્યાં કોરેક મને શોધતો આવશેજી—મને મળશેજી. આજે ગોરાં માણસના ગામડાંમાં મને શોધતો એ આવે એવું લાગતું નથી પણ વંગલમાં તો એ મારી શોધખોળ ચલાવતો દર્શોજી.”

“મારી પ્યારી જાળકી, તુને અહીં કાંઈથી મારશે નહીં, તને હાયથી લગાડવાની કોઈ હીમત કરશે નહીં. હું

તારી સાથે કેવી રીતે વરતયે.હું ! તેજ રીતે અહીં સહ કાઠ તારી સાથે વરતશે.”

મેરીયમ ભોલી ભણી અને નીરહોષ છોકરી તામે ઘણ અને તેઓ ગામડાંમાં દાખલ થયાં. તેઓ આગળ વધ્યાં અને મકાન આગળ આ ઠી લાગ્યાં ત્યારે જગીયા મધેથી એક બાઇ દોડતી બહાર આવી અને બવાનને ગળે વળગી પડી અને બંનેએ એક બીજાને કીસ લીધી.

“મેરીયમ આએ મારી ધણીયાણી છે ” બવાને મેરીયમને કહ્યું. “ એ તારી જતન લેશે !”

“ એ છોકરી કોણ ?” બવાનની બાપડીએ પુછ્યું.

“ એનું નામ મેરીયમ છે ‘માઇડીયર’-તમે એની જતન લેજો.” બવાને જવાબ દીધો.

[‘ માઇડીયર’-ધણીધણીયાણી એક બીજાને ‘માઇડીયર’ નો એલકાબ આપે છે એ તો સાધારણ વાત છે પણ આયો બોલ પોતાની છદંગી દરમયાન પહેલીજ વાર મેરીયમને સાંભળ્યો અને તેણીએ એવુંજ ધારણ કરી આએ બાનુનું નામ ‘ માઇડીયર’ છે. એમ ધારીને તેણી તે બાનુને ‘માઇડીયર’ ના નામથીજ બોલાવવા લાગી અને જોળખવા લાગી અને આપણે પણ આપણી આ વારતાના બાકીના ભાગ દરમયાન તે બાનુને ‘ માઇડીયર’ના નામથીજ જોળખતા રહીશું.]

મેરીયમે જોયું કે માઇડીયર એક ખુશમુરત દમામદાર દેખાવની બાનુ હતી. તેણીના ચેદરાપર મધુરતા અને ભલા બવાસનો છાપ હતો. બવાને પોતાની ધણીયાણી આગળ મેરીયમની જેટલી કદાણી તે મન્યતા હતો તે કહી સંભળાવી અને તે

પાનુની દયા અને દીક્ષસોશ મેરીયમ તરફ ખંચાઈ. તેણીએ મેરીયમને પોતાના પાસામાં લીધી. મેરીયમના છગરમાં નીચ્છ લાગણી પેદા થઈ. માછડીયરની છતીમાં પોતાનું માથું મેરીયમે ઢાળ્યું અને માછડીયરે તે માથું પોતાના બંને હાથથી પોતાની છતી સાથે વળગાડી રાખ્યું. આવી પ્રીતી અને મોહનત કરનારું આત્મેજ મેરીયમને પહેલુંજ મળ્યું હતું માટે તેણીની લાગણી એટલી નો ઉશકેરાઈ કે તેણી ન્હી પડી—આખી છંદમાં મરમાં જે જ્ઞેશથી તેણી નહી રહેલી તેવી રીતે તેણી જે અખત્યાર રહી—ને આંસુ ખુશાલીના દનાં—ને આંસુ દુઃખ સંકટના ધખલાં નીવારણની યાદના દનાં—ને આંસુ મજેજા આનમ કરાર અને સલામતીની પીછાનનાં દનાં.

આ પ્રમાણે મેરીયમ—દખરનીના બારે જુલમાતમાં વસેલી, દાડ મારી અને ઘટકી વરતણુંકમાં દુઃખી થયેલી, એવ વાંદરાઓ વચ્ચે છંદગી ગુલરી આવેલી અને જે (કારેક) જેવા બળવાન દીક્ષસોજ આશરના સાદયા હેઠળ મોજ મન્નદ ભોગવી લંગલની છંદગીતી ગમત મેળવી આવેલી—મેરીયમ મુધરેલાં શીયાના અને નેકી નીતીવાન ધણીધણીયાણીના આશરા હેઠળ આવી લાગી.

બવાન અને માછડીયર ગોખા તેણીના માતપીતા મીશાલ વરતવા લાગયાં. તેણીની ધારતી તઃન દુર ધઈ ગઈ અને શક મુગાદ નાપુદ થયાં, પ્રીતી તેણીએ મેળવી અને પ્રીતી આપી. અરસપરસ મોહનત અને દીક્ષસોશ વધતી ગઈ અને મુખ-સંપન્ન તેણી ભોગવતી રહી. પણ તે સધળાં મુખ અને સગવડ વચ્ચે ઘડીબર પણ તેણી કારેકને જુલી નહી. કારેક મળશેજ એવું તેણીનું યકીન સહેજથી ડામાડોળ થયું નહી.

મેરીયમ નવી છંદગીમાં દાખલ થઈ તેણી પોતાને ખરેખરી સુખી થયેલી સમજી અને સઘળાં દુઃખનો અંત આવેલો તેણીએ ધાર્યો. મેરીયમના સઘળાં દુઃખનો અંત આવ્યો કે!

થોભા! મેરીયમ થોભા! છેવટનું સુખ મેળવવા અમાઉ તને દહ વધુ ખાવાનું છે.

અકરણ ૨૦ સું.

મિહનત ખરબાદ.

પણ જ્યારે મેરીયમ પોતાની નવી છંદગીના સુખસમયડ અને આરામ કરારમાં ઘેડી હતી અને કોરેકને દર ધડીએ દર પળે યાદ કરતી હતી ત્યારે તેણીના મનમાં વસેલો અને હમરમાં સમાયલો કોરેક પેતે શું કરતો હતો?

મેરીયમને છોડવવા માટેની હવતોડ કોશેશ કરવા પછી અને તે કોશેશમાં નીરાકુળ નીવડવા પછી હબરીઓ સાથે લડતાં બદનપર પડેલા અનેક નાના જખમો સાથે લોહીથી ખરડાયેલો કોરેક નાડો. પાછો આવવાની અને મેરીયમને છોડવી સહ જવાની કયુક્તિ મેરીયમને આપી તે ઝાડોપર કુદતો આગળ વધી ગયો. પોતાના હેલ્લા ગીત્રો બધુનોની મદદ લેવાની ધારણા તેણે રાખી હતી માટે તે તેમની શોધમાં ચાલ્યો અને બધુનોના પગલાંઓ નીશાની ભેતે તથા કાન અને નાકની મદદ મેળવતો તે આગળ વધ્યો અને આખરે બધુનોના ટોળાંમાં તે આવી લાગ્યો. પહેલાં તો આંખે નવાં પ્રાણીને આવતું જોઈ બધુનો બાડક્યા અને વાળેરાઈ ગયા

તથા તે પ્રાણી આગળ આવે તો ઢુમસો કરીને તેને મારી નાંખવાને તેઓ સાવધ બન્યા.

પણ કોરેકે પોકાર કરી પોતે કાચુ છે તે જ્યારે કદમું ત્યારે તે જળવાન મોટા વાંદરાઓ કાંઈક શાંત થયા અને તે ટેળાંનો રાત્ત ધીમે ધીમે કોરેકની આગળ આવ્યો. કોરેકથી થોડેક છેટે તે થોભ્યો અને પોતાનું નસકોઈ અડકાવી તેણે બેસમાં બેસ બેંચ્યો.

“હું કોરેક છું.” કોરેક બોલ્યો. “તુને રેદ કરનાર પીંજર મેં ઉઘાડ્યું હતું અને માથુસ જાનના હાથમાં સદને માટે કેદી તરીકે તુને જઈ પડનાં મેં તને જ આવ્યો હતો. હું કોરેક છું તારો અને તારી રક્ષકનો દેસ્ત છું.”

“હા.” રાત્ત બોલ્યો “તું કોરેક છે. મારા જાન તારો અવાજ ઓળખે છે. મારી આંખ તારા અંદરે પીંજરે છે. મારું નાક જે કદીયી લુલ દરતું નથી તે કહે છે કે તું કોરેક છે. આવ મારા મીઠા અમારી વચ્ચે આવ, ખલે આવ, અમે તારા દેસ્ત છીએ.”

“તમારી મુજાકાત લેવા હું આવ્યો છું.”

“હીક—આવ, આપણે સાથે શીકાર કરીશું અને સાથે રહીને મોજ મેળવીશું.”

“નહી, હમણા કોરેક તમારી સાથે રહીને શીકાર કરી શકવાનો નથી.” કોરેક બોલ્યો “મેરીવમને હજારોઓ ઉઠાવી ગયા છે. પોતાના આગડાંમાં તેઓએ તેણીને કેદ કરી રાખી છે. તેઓ તેણીને જવા દેતા નથી. કોરેક એકલો તેણીને છોડવી સાચી શકતો નથી. કોરેકે તને છુટો કર્યો હતો.

હવે તું તારી પ્રાણ સાથે આવ અને કારેકની મેરીયમને છુટી કર.”

“હજારીઓ લાંગા ભાલા ધરાવે છે.” રાજાએ જવાબ દીધો, “ તે ભાલા તેઓ ફેંકે છે અમારા બદનમાં તે દાખલ થવાથી અમે મારવા જઇએ છીએ. હજારીઓ નહારા છે. જે અમે તેમના ગામડાંમાં દાખલ થઇએ તો તેઓ અમેને સંઘળાઓને મારી નાંખે.”

“હજારીઓ ગાના ધરાવે છે પણ ગોરાં મણુસો બંદુક ધરાવે છે. ભાલા નજદીકથી ફેંકી શકાય અને બંદુક દુરથી છોડી શકાય. જ્યારે તુને કારેકે છુટો કીધો ત્યારે બંદુકવાળા ગોરા માણુસો સામે હતાં. જે કારેક તે બંદુક જોઇને નારી ગયો હતો તો આજે તું જીંદગીભરતું કેદખાતું ભોગવતો હતો.”

બચુન રાજાએ પોતાનું માથું ધવડયું. આસપાસ સંઘળા વાંદરા ભેગા થયા હતા અને તેઓ સંઘળા આ વાત સાંભળીને પીચારમાં પડેલા લાગતા હતા.

આખરે રાજા બોલ્યો. “તુને મદદ કરવાને અમે તઈપાર છીએ કારેક પણ હજારી ગામડાંમાં માણુસોની સંખ્યા ઘણી મોટી છે અને અમારી સંખ્યા ઘણી નાની છે. અમે નાની સંખ્યામાં શું કરી શક્યે !”

“ટેકરીઓ ઉપર આપણી જાતવાળાઓ મોટી સંખ્યામાં વસે છે.” જોકે ખીજે બચુન બોલ્યો કે જેને લગાઈ ચલાવવાની અને હજારીઓ સામે હુમલો લઈ જવાની ઉલટ યદ્ધ આવી હતી. તેણે કહ્યું! “જંગલના પાત્રાંની જે સંખ્યા છે તે કરતાં આપણી જાતવાળાઓની વધુ સંખ્યા છે. આપણીજ માફક તે આપણી કામવાળાઓ પણ હજારીઓને ધીકારે છે. તેમને

પણ લગાઈ ચલાવવાનો અને દુમલા લઈ જવાનો શોખ છે. તેઓ બહુ જનુની અને વીકાળ છે. તેમની મદદ આપણે માગ્યે અને તેમની મદદ મેળવીને આજે આપણાં નંગલ માહેલા સઘળા દબ્બરીઓને આપણે મારી નાખીશું.”

“જે બધી વાત ખરી છે.” કારેક જોલ્યો “પણ પહાડી બચ્ચોનેની કરી જરૂર નથી આપણી સંખ્યા પુરતી છે, તે પહાડી બચ્ચોનેને જોલાવી લાવતાં દણો વખત નીકળી જશે અને આપણે મેરીયમને છોડાવવા જઈશું તે અગાઉ તો કદાચ મેરીયમ મરણ પામશે અથવા તો તેણીને તેઓ ખાઈ જશે. આલો આપણે દમણાંજ દબ્બરીઓના ગાંગડાં તરફ કુચ કરી જઈએ. જે આપણે ઉતાવળે મુસાફરી કરીશું તો આપુને તે ગાંગડામાં જઈ પુગતાં ઝાઝો વખત લાગશે નહીં. આપણે સઘળાં ગાંગડાં પર દુટ્ટી પડશું અને દબ્બરીઓ ધલારાઈને નારી જશે અને આપણા હાથ પર માર્યા જશે, પછી આપણે મેરીયમને છોડીને લઈ આવીશું.”

બધાં વાંદરાંઓએ મસલહત ચલાવી અને દરેક વાંદરાં એવુંજ જોલાવા લાગ્યો કે આપણી સંખ્યા પુરતી નથી ટેકરીઓ ઉપરના બચ્ચોનેની મદદ મેળવીને જોઈએ.

આ દહીલા અને નાની અકલના આણસગણુ જનવરોને વધુ સમગ્નવવામાં કરી લાભ કારેકે દીકો નહીં માટે તેમની મરણ મુજબ અમલ કરવાની કારેકને દરજ પડી. થોડજ વખતમાં બચ્ચુન રાજ અને થોડક ખીજ વાંદરાઓ ટેકરીઓ ભણી રવાના થયા અને કારેકને તયાંજ થોભવું પડ્યું.

બચ્ચુન રાજવાળી ટોળીએ જે દીવસની મુસાફરી કીધી, તેઓ ટેકરીઓ પર જઈ પુગવા પછી એક દીવસ તયાં તેઓ થોલાયા અને પાછી વળતી મુસાફરી જે દીવસની તેમને કરવી

પડી. પાંચ છ દીવસે તેઓ પાછા ફર્યા, કારેકે જોયું કે સેંકડો વાંદરાઓનું ગંજવર જગરું ટેળુ ધમધુકાર ધરી આવતું હતું. લડાઈ ચલાવવાનું અને દગ્ગરીઓ ઉપર હુમલો લઈ જવાનું તે વાંદરાઓને શુર ચડડ્યું હતું.

બહુન રાજ અને ટેકરીઓ ઉપરના હજારો વાંદરાઓને રાજ, અને સાથે સાથ ચાલતા હતા. કારેકને જોઈ નવો રાજ અને તેની પ્રજા અટકીને ઉભા, એક ધડીલરમાં તે આખું ટોળું જો ઉશકેરાય તો કારેકના ટુકડે ટુકડા થઈ જાય. પણ કારેકનો અવાજ સાંભળીને તથા તેમની પોતાની બાપામાં તેને વાતચીત કરતો જોઈને તેઓ ખુશાલ બન્યા અને કારેકની આસપાસ ફરી વળ્યા.

કારેકે પોતાનો સઘજો હેરાલ તેમને ઠી સંભળાવ્યો અને એવી બાપામાં તેમને લડાઈ ચલાવવાની ઉત્તર તેણે આપી કે સઘજો વાંદરાઓ ઝવનમાં ઘાંત કચકચાવી લોહી રેડવાને તક્યાર થઈ ગયા.

નવાં ટોળાંનો રાજ જોલ્યો. “અમે ટેકરીના વાંદરાઓ જગરા લડાયક છીએ. હાથીઓ અમારાથી ખીલે છે, સીંદ અમારાથી દુર રહેવાનું પસંદ કરે છે, વાઘ અમેને જોઈને નારી જાય છે, અને દગ્ગરીઓ અમેને જોઈને અમેને નહીં છેડવાની સંભાળ લે છે. હું પોને તારી સાથે દગ્ગરીના ગાગડાંમાં આવવા તક્યાર છું. કરડીશું, મારીશું, ભચડીશું. હું રાજ છું, આમલા રાજનો વડો દીકરો છું. હું એકલોજ દશ પંદર દગ્ગરીને ઘર મારી નાખીશ.”

એક્યાર ઝવન ચડડ્યું કે પછી ખુલ્લુંજ શું પડે! લડાઈ ચલાવવાના શુરમાં તેઓ નાચવા કુદવા લાગ્યા અને એવું નો

તોફાન તેઓએ મચાવી મુક્યું કે દુરના છેડાંના ખનવરો અને પક્ષીઓ લાડકીને નારી થયાં.

“ તમે બહાદુર છો અને બહાદુરોતુંજ કામ છે.” કારેકે તેમને તાડપર ચડાવવા. “ તમારા જેવા હીમતવાન અને બળવાન આગળ હીચકારા નળાના હવ્વશીઓ શું કરી શકવાના છે? ”

સધળાઓએ ખુશાલીના પોકારો કર્યા અને કારેક તેમની વચ્ચે ધડીબર ઉભો રહ્યો અને તે પછી મુસાફરીની શરૂઆત કરવાને તે છલાંગ મારીને બહાર નીકળ્યો અને ખુલ્લું મોટા અવાજે બોલ્યો—‘ ચાલો !’

ચાલ્યા ! આખું ઝુંડતું ઝુંડ ધમધુકાર આગળ વધ્યું. અને રાજાઓની સાથે કારેક મોખરે હતો અને ગામડાં તરફનો મારગ તે દેખાડતો હતો. તેના જીગરમાં આશા સજીવન થયેલી હતી અને મેરીયમને છોડવાની ઉમેદ તેણે બાંધી હતી. તેને શું ખબર કે તેની આટલા દીવસની ગેરહાજરીમાં તે મેરીયમ એક હાથથી ખીજે હાથ અને ખીજે હાથથી ત્રીજે હાથ જઈ ચુકી હતી અને નવી જાંઘી શરૂ કરતી હતી.

કારેકવાળું વાંદરાઈ લશકર કેવુકુવાળાં ગામડાંની નજીક આવી પુગાયું અને બંને રાજાઓ તરફથી ફક્ત એકજ ધસારો થતાં આખાં લશકરમાં સંપુષ્ટ ચુપકીદી પંથરાઈ. જે ટોળાંએ જંગલ ગળવી મુકે તેવી ચીસ અને બરાડા પાડ્યા હતા તેજ ટોળું જરાખી સનસારો કે અવાજ કહાડ્યા વના આગળ ચાલવા લાગ્યું.

ગામડાંની આસપાસ હજારો વાંદરાઓ ફરી વળ્યા અને જે ઝુપડાંમાં મેરીયમને છેલ્લી કારેકે જોઈ હતી તે ઝુપડાના

મયાળાં ઉપરના ઝાડની ડાળીએ કારેક લટક્યો અને ચોતરફ તેણે નજર ફેરવી.

વખત આવી પુગયો—કારેક એક પોકાર કર્યો—દમ્બરો વાંદરા એ બુમો અને ચીસો પાડતા ચોતરફથી ગામડાંમાં ધરયા અને હાથશીઓ ધમરાઈને આમ તેમ નાસવા લાગ્યાં. મરદો પોતાના ભાલા લેવા દોડયા અને સ્ત્રીઓ પોતાના આળકોને લઈને ગામડાંના દરવાજામાંથી બહાર નાસી જવાને દોડી. કાવુકુ પોતાના લડાયક હાથશીઓને ભેગા કરવા લાગ્યો પણ તેને નેમ કરવાને પુરતો વખત મળ્યોજ નહીં. એક ભાલો ઉડે તે અગાઉ તે પાંચ હાથશીઓ પટકાઈને મરવા લાગ્યા. સરવમાં સરવથી ઝલુન સાથ અને સરવથી વધુ બહાદુરીથી લડનાર કારેક હતો. આખરે હાથશીઓ દારયા; ધણીઓ મારયા ગયા; ખરયા તેઓ નાસી ગયા; અને નાસતા હાથશીઓની પુકે લાગેલા બચુનોએ તેમને પકડીને ચીરી નાંખ્યા.

આખું ગામડું ખાલી થઈ ગયું અને નાસતા હાથશીઓને પકડવામાં અને સામે યનારાઓ સામે લડવામાં વાંદરાઓ રોકાયા હતા જેમને તે કામ ઉપર છોડી કારેક પોતે ઝુપડાંઓમાં શોધ કરવા દોડ્યો. દરેકે દરેક ઝુપડું તેણે તપાસ્યું; ખુણા ખાંચરામાં ફરી વળ્યો; પોકાર કર્યા; મેરીયમનું નામ યુક્ત જ અવાજે પોકાર્યું; પણ મેરીયમ ગળી નહીં.

કાવુકુ જીવતો નાહો અને તેના બાકી રહેલાં માણસોએ ગામડાંમાં જવાની હીમત કીધી નહીં. તેઓ દુર જંગલમાં વધતે ચોભયા અને સફેદ પીલતન જેવા દમ્બરો પોતાની માથુકની હેરાનગતીમાં કેવું વેર લીધું હતું તેનો તેઓ ખ્યાલ કરવા લાગ્યા.

ખીંછ તરફ બચ્ચુનો પોતાની મોટી દુતેદયા અતીશય ખુશાક બન્યા હતા અને ગામડાંમાં તેઓએ પોતાની મરછ મુજબની હુટ અક્ષતી હતી તથા મોજ મેળવવા માટે ભાંજકોડ અને વુકસાન કર્યું હતું.

પોતાની લગાઇ પુરી કરી. હુટ મેળવી, છવ ચાહે તેમ ભાંજકોડ કરી આ આખું ટોળું ગામડું છોડીને દુર નીકળી ગયું અને ખીંછ સવારે કારેક તેમનાથી છુટો પડવાને તક્યાર થયો. બચ્ચુનોએ તેને ધજો સમજાવ્યો કે તેણે તેઓની સાથે રહેવું પણ નારસીપાસ થઇ ગયલાં હગર સાથે આ બહાદુર મરદે મગખારીથી ના પાડી. તેની ઉત્તર દગાઇ મજ, ઉમેદ તારાજ થઇ, અને આશા છોડી તે નીરાશ બન્યો.

બચ્ચુનોને છોડી તે એકસો નંગલ વચ્ચે ચાલતો થયો. ક્ષત એકજ ખયાલ તેના મનમાં રમતો હતો કે “ઓ મેરીયમ, મેરીયમ, તારું શું થયું હશે ! તું ક્યાં હશે !”

છંદગીની સહેજખી દરકાર કરવા વના તે કરવા લાગ્યો; વાઘ અને સીંહના મારગમાં બેધડક જવા લાગ્યો, ગોયા મોતને તેણે આમંત્રણ કરવા માંડ્યું.

મેરીયમનો મધુરો અહેસા યાદ કરી તે તે એટલો તો ગમ કરવા લાગ્યો અને એટલો તો એકસો અતુલો રહેવા લાગ્યો કે આખરે તેને લાગ્યું કે એમનું એમ જો ચાલ્યું જશે તો તે દીવાનો થઇ જશે. આ ખયાલ આવવાથીજ તેણે જરા સ્તી ઉલ્લસ પકડીને પાછી આગલી છંદગી ભોગવવા માંડી. તે અચારનવાર વાંદરાઓ વચ્ચે જતો થોડાક દીવસ તેમની સાથે ગુમ્મરતો, તેમની સાથે શીકાર કરતો અને પાછો તેમનાથી છુટો પડતો, કોઇ વાર તે આકુટવાળી ટોળીમાં જઇ પુગતો

અને તેમની સાથે એક બે દીવસ રહેતો. મોટે ભાગે પોતાના માનીતા અને બળવાન હાથી મીત્ર ટેનટોર સાથે તે વખત શુભ રતો. હાથી અસાધારણ મોટાં જાસરં કદનો હતો; તેના આગસા મોટા દાંત, આખા જંગલના કોઈપણ હાથી કરતાં વધારે લાંબા અને બળવાન હતા. નાના બેપારી બારકસો વચ્ચે કોઈ મોટું રાક્ષસી કદવું ડરેડનોટ આવી પુગે તેમ તે કદાવર હાથી પીઝ હાથીઓ વચ્ચે પહાડ જેવો લાગતો હતો. ટેનટોરની ગરદન પર બેસી કોરેક મુસાફરી કરતો, ડાંબળીના પાત્રાંથી ટેનટોરના ઠાન અને આંખ ઉપરની માખ ઉરાડતો અને ટેનટોર તેની રાત દીવસ ચોકી કરતો. સીંહ સામે લડતાં કે વાઘની પુઠે લાગતાં ટેનટોર એક દંડતનું રૂપ ધારણ કરતો પણ કોરેક આગળ તો એક નાનાં પાળેલાં ઘેરાં મીશાલ રમતો અને ગેલ ગમત કરતો. કોરેક બોલાવતો તો તે કોઈપણ જગાથી તરતજ દોડી આવતો, કોરેકનો ઇશારો થતો તો તે જમીન પર બેસતો અને કોરેકના પીતાને તે અગાઉ પીછાણતો હતો અને કોરેકના પીતા સાથે તેને બેઠક મોહનત બાજેલી હતી તેની યાદમાં કોરેક સાથે તેણે બંધાઈ અને વદાઈતો ગાંઠ સાંધ્યો હતો.

એક વરસ આ પ્રમાણે પસાર થઈ ગયું. મેરીયમ મરણ પામી હશે અથવા હાથથીઓ તેણીને ખાઈ ગયા હશે એવા ગમખાર વીચાર સાથે અને નાસ્તીપારી વચ્ચે કોરેકે એક વરસ પસાર કીધું. પણ તે વરસ તેણે જે જંગલમાં પસાર કર્યું તેની કૃત સો માઈલનાં છેડાં પર તેની પપારી મેરીયમ નવી છંદગીના લાભ અને આ આશીર્વાદ મેળવતી હતી અને ખરેખર તો તેને તે તેનેજ યાદ કરતી હતી.

પ્રકરણ ૨૧ મું.

એક વરસ પસાર.

મેરીયમ એક બહાં અને નેક જોડાંની સંગતમાં અને સાદયા હેટળ રહી અને સુધરેલી છંદગીના આશીરવાદ મેળવવા લાગી. મેરીયમના આવી પુગયા પછી ચાર પાંચ દહાડા પહી જતાં જવાને પોતાના માણસોની એક ટોળી તમ્બાર કીધી અને કોલુકુવાહાં ગામડાં તરફ રવાના થવાને તેમને ફરમાવ્યું. તે ટોળીના વડાને જવાને ખાસ દુકમ આપ્યો કે કોલુકુને ગમે તેવી લાલચ રૂશવંત વટીક આપીને સમજવીને પુછવું કે મેરીયમ કોણ છે! ક્યાંથી આવી! અને આએ એ બદમાશ ગોરાઓના લાથમાં તે કેમ આવી શકી! વળી જે ગોરા પીલતન પુરૂશને માટે મેરીયમને કહ્યું હતું અને જેતું નામ “કોરેક” તરીકે તેણીએ જણાવ્યું હતું તેને માટે ખાસ પુછપરછ કરવા ને જવાને ફરમાવ્યું. તે એપ રૂપે વસતા પુરૂષની બની શકતી સઘળી વાત મેલવાને જવાને ખાસ દુકમ આપ્યો. મેરીયમના મગજ પર ઠાંઠ માડી અસર થઈ હશે અને દુખ સંકત ભોગવતાં તથા ચાલુ ઘાટપીપણું ખમતાં તે છોકરીને નાકક જોટા વખારા પેકા હશે એવો ખ્યાલ જવાનને ઉપજ્યો હતો. પણ જેમ વખત જતો ગયો, દહાડા પસાર થતા ગયા તેમ જવાનની અને માઇ-ડીયરની ખાતરી થતી ગઈ કે તે છોકરીની મગજ શક્તી તદનજ સાબુત સંગીન હતી અને તેણીના મગજમાં જે કોરેકનો ખ્યાલ લખતો હતો તે કોરેક કોઇ ખરેખરો પુરૂષ હોવોજ નેમયે.

તે ટોળીના રવાના થવા પછી માઇડીયરે પોતાની ખુદ બેટી હોય તેમ મેરીયમ ઉપર પ્રીતી દેખાડવા માંડી અને

મુખરેલી છંદગીની સમજ આપવા માંડી. વળી ઇંગ્રેજ હાપા તેણીને શીખવવાનું તેણીએ ચાલુ કર્યું અને જેટલી ઉલટથી આ બાનુ શીક્ષક પોતાની ચેલીને શીખવતી હતી તેથી એવડી ઉલટથી તે ચેલી શીખવાનો શોક દેખાડતી હતી. આખો દહાડો માછડીયર અને મેરીયમ પુરસને પડતાં હતાં માટે શીખવવાનું અને સીવવા ગુંઠવા વગેરેની તાલીમ મેરીયમને આપવાનું માછડીયરથી ઘણી આસાનીથી બની આવ્યું. શીખવું, ભણવું, રમવું, સ્વારી કરવી અને શીકારે જવું એજ તેમનું કામ હતું અને તે કામમાં મેરીયમ એટલી તો હિનાવળે આગળ વધવા લાગી કે માછડીયરને એહકે ખુશાલી ઉપજી અને બવાન-હરખાવા લાગ્યો. વળી મેરીયમ પહેરવાશમાં પણ નવોજ દેખાવ રચ્ચુ કરવા લાગી. આગલો વાઘ અને હરણનાં ચાંમડાંનો પોશાક હવે તે સજતી હતી નહીં પણ ઇંગ્રેજ બાનુએને લાયકનો પોશાક પહેરવા લાગી અને ઉંચા મરોડદાર બદનની બરકતે તે આ નવા પોશાકમાં અને સાજ સનગારમાં દીપી રહી. બવાન અને માછડીયર બનતાં સુધી આરખી હાપામાં નહીં પણ ઇંગ્રેજમાં વાત કરીને મેરીયમને તેજ હાપાનો માદરો પાડતાં હતાં જેથી તેણી ધીમે ધીમે ઇંગ્રેજમાં તેમની સાથે વાત કરવાની કોરોશ કરતી હતી.

કોવુકુવાળાં ગામડાં તરફ રવાના થયલી ટોળી એક મહી-નાની મુદત પછી પાછી ફરી. તે ટોળી તરફની ખગર સાંભળીને સકે કોઇ દહગીર અને નારીનાસ થયાં. તે ટોળીના વડાએ જણાવ્યું કે કોવુકુવાળું ગામડું ઉજડ અને તારાજ થયલું હતું. એક માણસખી ત્યાં હતું નહીં બલકે અવરાફ કેટલાક માછવાના વીસતારમાં તપાસ કરતાં ત્યાં પણ કોઇ માણસ હાશી કે કોઇ ખીજે જણાયાજ નહીં. વળી તે ટોળીએ તે

ગામડાંની આગળ લાંબો વખત છાવણી નાખીને કોરેક માટે પણ તપાસ ચલાવી હતી પણ તે તપાસ પણ નીશફળ નીવડી હતી.

આ સઘળું સાંભળીને મેરીયમ પોતે પોતાના કોરેકને શોધવા જવા તક્યાર થઈ પણ જાતને સમજવી તેણીને ખાતરી આપી કે “ હું” પોતે તારા કોરેકની શોધમાં જવશ અને તેને શોધી લાવીશ.” મેરીયમ સમજી અને તેણીને ખાતરી થી લાગ્યું કે કોરેક એક વાર તેણીને આવીને મળશેજ અને તેણીની ઉમેદ પાર પડશે. પરવરદેગારની પ્રાર્થના કરવાની તાલીમ માછડીયરે મેરીયમને આપી હતી અને પોતાના ઓરડા માં રાતના સુવા જતી વેળા મેરીયમ ખુદની બંદગી કરનાં ખરાં નીરદોષ અને આતુર છગરથી ખુદા પાસે એટલીજ દુવા ચાહતી કે કોરેક તેણીને મહે-કોરેકને તેણી મહે.

નીરદોશ સાચા છગરની ખુદા આગળ ધએલી અન્ન કદીખી નામંતુર થાય કે ।

કોરેકને માટે મેરીયમ ગમખાર જનતી તે જોઈને બેટી મીશાલ ગણીને માનાતી પ્રીતથી ચાહતી માછડીયર પોતે ગમખાર જનતી અને બની શકેના દીલાસો તેણીને હતી, તે અભયાસ કરવામાં, તાલીમ લેવામાં, રમત ગમત ભોગવવામાં, ઘોડેસ્વારી અને શીકારની મોજમાં લીન થવામાં વખત ચુજરતો ગયો અને એક વરસ પસાર થઈ ગયું, એક વરસના અરસામાં મેરીયમનો દેખાવ તથા રીત ભાતમાં અને તેમજ અખાનીમાં કેવો ફેરફાર થઈ ગયો. કોઈ નવો માણસ તેણીને જોય તો કદાચજ એવું ધારી શકે કે દબશીઓ અને વાંદરાઓ વચ્ચે વરસો સુધી તેણી વસી આવેલી છે.

મેરીયમની ઉંમર ૧૬ વરસની થઇ હતી પણ તેણી લગભગ ૧૯ કે ૨૦ વરસની હોય તેવી ઉંધરી આવી હતી. મેરીયમ અંગ્રેજી સારી રીતે બોલતાં તથા લખતાં વાંચતા શીખી. પણ એક દહાડે માઇડીયરને માટે એક અજ્ઞયખી ઉપજાવનારો બનાવ બન્યો. માઇડીયર કાંઈ ફરેંચ શબ્દ બોલી અને મેરીયમે તરતજ તેજ ફરેંચ બાપાનો એક ખીન્ને શબ્દ કહ્યો, માઇડીયર વતારે અજ્ઞય એ કારણે થઇ કે બાગું વુડું યોડું વણું ફરેંચ મેરીયમ બોલી અને પોતે આવી ભાષા બોલે છે તે જાણીને મેરીયમ પોતે પણ અજ્ઞય થઇ હસવા લાગી. માઇડીયર ફરેંચ ભાષા શીખેલી હતી માટે મેરીયમને આવી રીતે બોલતાં વ્દેહ તેણીની અજ્ઞયખીનો પાર રહ્યો નહીં.

પોતે એ ભાષા ક્યાં શીખી હતી અને ક્યારે શીખી હતી તે મેરીયમ કહી શકી નહીં, તેણીને તે યાદ આપ્યું નહીં.

“ તારા હબ્બશી શેખ પીતાના ગામડાંમાં ફરેંચ ભાષા બોલાતી તેં સાંભળી હશે.” માઇડીયરે અટકલ બાંધી.

“ મેં કોઇને ફરેંચ બોલતાં ત્યાં સાંભળ્યો હોય એવી મને યાદ નથી.” મેરીયમે કહ્યું ! ‘એક ફરેંચમેનને મેં મારા પીતાના ગામડાંમાં જોયો હોય એવી પણ મને યાદ નથી. ખરેખર તો મારો પીતા ફરેંચમેનનું નામ સાંભળતાં ગાળ દેતો હતો અને તેમને ધીકારતા હતો. જે ફરેંચ બોલ હું બોડું છું તે મેં આગળ કદીખી સાંભળેલાં નહીં’ પણ તે છતાં તે બોલથી હું માહીતગાર છું એવું મને લાગે છે. એ ભાષા હું કેમ શીખી-ક્યાં શીખી-તે હું સમજી શકતી નથી.”

“ અને તેમજ હુંખી સમજી શકતી નથી.” માઇડીયરે કહ્યું.

આવી રીતે તેઓ ખતે વાત કરતાં હતાં તેટલાં એક ખેતરો આવ્યો અને તેણે એક કાગળ માછડીયરને પુગાડ્યો. માછડીયર તે વાંચીને ખુશી થઈ અને જ્યારે તેણીએ મેરીયમને કહ્યું કે યુરોપથી કેટલાક પરોણાઓ તેમને ઘરે થોડાક દીવસ ગુજરવાને આવી પુગનાર છે ત્યારે મેરીયમ પોતે પણ ઘણી ખુશી થઈ અને ઉલટમાં આવી.

નવા પરોણાઓ આવી લાગ્યા, તે પરોણાઓમાં જે જાનુઓ અને ત્રણ પુરો હતા. મેરીયમ તેમની સાથે થોડા વખતમાં પગોતાઈ મઠ અને જે દલાડા રહ્યા પછી તે પરોણાઓ પોતાની સફરે પાછા રવાના થયા પણ તે ટેળી માંહેલો એક પુરુષ ત્યાંજ-ખવાનના મકાનમાં ખવાનના પરોણા તરીકે થોડ્યો. આવીને રવાના થયલા ખીન્ન પરોણાઓ સાથે નહીં પણ આઓ થોભેલા પરોણા સાથેજ આપણને કામ છે. તે પરોણાનું નામ જોનરેબલ મોરીસન ખયનઝ હતું. તે તવંગર હતો અને આખાં યુરોપ અને અમેરીકામાં મુસાફરી કરી આવ્યો હતો. ત્રીશ કે બત્રીશ વરસની ઉમરનો હતો. સુધરેલી દુન્યાના શહેરોમાં મોજ બોગવી આવવા પછી જંગલોમાં જઈ શીકાર કરવા અને તેવીજ ખીજી નવી ગમત મેળવવાની આશામાં તે આફ્રીકા મધે આવ્યો હતો. અજબતાં તેને ખવાને તથા માછ-ડીયરે ઘણો સારો આવકાર દીધો અને તે ખવાન આગળ વધારે લાંબો વખત રહેનાર હતો માટે તેના વપડાશને સાર એક ઓરડો આપવામાં આવ્યો.

શરૂઆતથીજ મેરીયમ તરફ મોરીસનનું ધ્યાન ખેંચાયું. થોડાજ દીવસમાં મેરીયમ અને મોરીસન વચ્ચે દોસ્તી બાજી અને મોરીસન ખનતાં સુધી મેરીયમની જોડમાંને જોડમાંજ રહેતો અને તેણીની સાથે વાતચીત કરવામાં મોજ મેળવતો. સુધરેલી દુન્યામાં

ફરી આવેલા અને જુદાં જુદાં શહેરોની તરેહવાર સત્યાવનારી અને દીલપશુર વાતો કહેનારા મેરીસનની સંગતમાં રહી તેથી વાતો સાંભળવામાં મેરીયમ મોજ લેવા લાગી. વળી મેરીસને પોતાની હકીકતમાં એવી તો સરઘાત ડીધી કે મેરીયમે તો એવુંજ ધારી લીધું કે જેથી દેશમાં કે શહેરમાં મેરીસન ગયો હશે ત્યાં તે સહિમાં વધારે ચંચળ ખુબસુરત અને અકકલમંદ માણસ તરીકે ગણાયો હશે અને સહ કોઈ તેની ઉપર શીદા થઈ ગયાં હશે.

સુધરેલી છાંદગીના આશીરવાદ મેરીયમ મેળવતી હતી—પણ તે સાથે સુધરેલી છાંદગીના શરાપ કેશ હોય છે તેનો અનુભવ મેળવવાનો વખત હવે મેરીયમને માટે આવી પુગયો હતો.

અકરણુ ૨૨ સુ.

છગરનો જવાબ શું !

જવાન ઇંગ્રેજની હાજરીમાં ગેરહાજર કોરેક્ટની યાદ નરમ પડતી ગઈ. કોરેક્ટ ફક્ત યાદદાસ્તમાં હતો. મેરીસન નજર આગળ ઉભેલો હતો. આખો વખત લગભગ મેરીસન આગળ રહેવાથી તથા તેની અપહાસી અને સરઘાન ભરી વાતો પર અંતઃજીવ જવાથી મેરીસન તરફ મેરીયમ ટળવા લાગી. તેઓ સાથે ફરતાં અને સ્વારીએ સાથે નીકળતાં તથા શીકારે સાથે જતાં. ફક્ત મારી નાંખવાનેજ ખાતર જનવરને મારવાનું મેરીયમને ગમતું હતું નહીં. કોરેક્ટ સાથે રહેતાં તેણીને એવીજ તાલીમ મળી હતી કે પોતાને અર્થવા કોઈને અચાવવા એક

જનવરને મારવું. અથવા ખોરાક મેળવવાને માટે મારવું. તેટલાં માટે શીકારની ગમત પર તેણીને ઝાઝું જેવું આણુ થયું નહીં.

એક દીવસે બવાન, માધ-ડીવર, મેરીસન, અને મેરીયમ તથા ખીન્નંજો શીકારે નીકળ્યાં. મેરીયમ હમેશાં શીકારી ટાળી સાથે નીકળતી હતી ખરી, પણ શીકાર કરવાને બદલે પોતાની આગલી જંગલની છંદગી જેવી છંદગી થોડોક વખત ભોગવી લેવાની મોજ મેળવવાની વધુ ધારણા તેણી રાખતી હતી. તેણી હમેશાં શીકારી ટાળીથી અલગ થઈ જતી અને જંગલમાં ઘોડો દોડાવી ઝાડોની નીચે સહેલ કરી પડીઝો અને જનવરને ભેટી અને તેમ કરીને ખુબ ગમત મેળવતી.

આ વેળા મેરીસન અને મેરીયમ સાથે સાથે ઘોડા ચલાવતા હતા. મેરીસનને સુધરલી ઢપના ખોરાકમાં ઘોડેસ્વાર થયેલો બેદ મેરીયમને કાંઈ નહુંજ લાગતું હતું, અને તેણી ખુશી થતી હતી અને મેરીસનને તેવી રીતે ભેટાં મેરીયમ ઘડીબર પોતાના કોરેકને ભુલી જતી હતી. ગેરફાળર આશકની જંગાએ ફાળર રહેલા મેરીસનનો ખયાલ તેણીના મગજમાં દાખલ થતો હતો.

મેરીસન સહેજ આગળ ગયો અને તે તકનો લાભ લઈ મેરીયમે પોતાનો ઘોડો ખીજી આબુએ ફેરવ્યો અને ઘેડાને દખટાવી મુક્યો. નાના ગીચ જંગલમાં આ છોકરી બેધડક દાખલ થઈ અને ઝાડોની ડાળી પર કુદતાં અગાઉ કેવી ઝડપ પોતે દેખાડતી હતી તેની યાદ કરતી તેણી આગલા વીચારમાં ચક્રચુર બની, પણ તેટલાં બકરીના બરાડનો અવાજ મેરીયમને સંભળાયો. તે અવાજ બહુ દુરથી આવતો હતો. મેરીયમને બદલે કોઈ ખીજું માણસ હતે તો તે અવાજ તે સાંભળી શકતે નહીં. મેરીયમના કાન, વરસોની જંગલની છંદગીથી એવા

તીક્ષણુ યદ્ રહ્યા હતા કે લાંબે છેટેનો અવાજ તે સાંભળી શકતી હતી. સીંહના સપાટામાં સપડાતાં ઘોષ શીકારને નસાડવામાં અને તે નાઠેલા શીકારને જોઈને સીંહને ખીજવાતાં અને ઘરાડો પાડનાં સાંભળવામાં મેરીયમ અને કોરેક અમલ ભારે મોજ મેળવતાં અને તેવી મોજ અને ગમત મેળવવાના ભારે જોખમના તથા જીંદગી સાથે રમત કરવા જેવા કામમાં કોરેક સાથે મેરીયમ પણ જોડાતી હતી. અકસ્મિતે અવાજ સાંભળીને મેરીયમને તે અસલી રમત ગમતની યાદ આવી. એક ધડીમાં તેણી ઉઘટમાં આવી મદ અને આગલી તે રમત ફરીને એક વાર રમી લેવાને આ જવાન છોકરી તદ્દવાર યદ્.

મોરીસન થોડક છેટે હતો અને મેરીયમ શું કરતી હતી તે મોરીસન જોઈ શક્યો નહીં. મેરીયમ ઘોડા પરથી છલાંગ મારીને ઉતરી અને એક ઝાડ હેઠલ જઈને તેણીએ પોતાના ઉપરના કપડાં કહાડી નાંખ્યાં અને પોતાના પગ માંહેલાં યુટ અને મોજાં પણ પોતાના સ્કરટની આગળ નાંખ્યાં. ઝાડ ઉપર કુદવાનું અને છલાંગ મારવાનું યુટ મોજાં સાથે જની શકે નહીં. તે ધાગનો કંધાડા પગથીજ જમ્બવી શકાય. ચોક્કસ કપડાં વના કદીથી દૂરવું નહીં એવું માઇડીયરે મેરીયમને શીક્ષણ આપ્યું હતું ગાટે અંગ અદન ઢંકાય તેટલાંજ ફક્ત કપડાં દીલ પર રાખી મેરીયમ ઝાડ ઉપર ચઢી ગઈ અને જે દીશાથી અકસ્મિતે અવાજ આવતો હતો તે દીશા તરફ તેણી જોશ ભેર આગળ વધી. તેણીની કમરે શીકારી છુરી લટકતી હતી પણ રીવોલવર અને અંદુક તેણી પોતાના કપડાં આગળ મુકી આવી હતી.

લાંબે છેટે આગળ વધી જવા પછી તેણી ઝાડોની ઝાંખલીઓ વચ્ચે છુપાઈને આસપાસ ખલુ સંભાળથી નજર ફેંકી. તેણીએ જોયું કે એક ઝાડ સાથે એક અકસ્મિતે અધિકું હતું. પણ શીકારી

ક્યાં હતો । જવાન અને તેના માણસો દામળી વાર આવી
 રીતે શીકાર કરતા હતા નહીં માટે આજે બકરાંને બાંધનાર
 અને તે બકરાંને ખાવા આવનારા જનવરોનો શીકાર કરવાની
 ધારણા રાખનાર કાંઈ બીજોજ શીકારી હોવો જોઈએ. મેરીયમે
 ધારણું કે કાંઈ બટકતા નંગલી માણસોએ શીકાર કરવાની
 ધારણાં રાખી દશે. એમ મેરીયમે ધારણું પણ તેવાં કાંઈ માણસ
 મેરીયમની નજરે પડ્યાં નહીં. પણ શીકારીઓને શોધી દેવાડ-
 વાને પોતાની આંખ એંચવાથી મેરીયમને અટકવું પડ્યું કારણ
 કે પેલાં બકરાં પાડતાં બકરાંથી થોડેક છેટે ઉભેલા એક મોટા
 સીંદ ઉપર મેરીયમની નજર પડી. સીંદ ધીમથી જમીન પર
 સંકોચાઈને બેઠો અને બકરાં તરફ વેવા લાગ્યો.

મેરીયમ ઝાડ ઉપરથી કુદતી તે બકરાંને મથાલેની ડાંખળી
 પર જઈ પુગી અને એક ઘડીમાં વીજળી ઝડપે તેણી જમીન
 પર કુદીને ઉતરી, છરીના એકજ શટકાથી બકરાંને બાંધેલું
 દોરડું તેણીએ કાપી નાખ્યું અને બીજી પળે પાછી છલાંગ
 મારી ડાંખળીને વળગી ઝાડ ઉપર ઉંચે ચડી બેઠી. બકરું
 નંગલ ભાણી નાહું અને સીંદે મેરીયમ તરફ જખરદસ્ત
 તરાપ મારી પણ મેરીયમ એવી અંચળ અને અચરાક હતી
 કે સીંદની તરાપ છટકી અને મેરીયમે ઝાડ ઉપરથી નાની
 ડાંખળીએ સીંદ તરફ ફેંકી તેને વધુ ખીજવ્યો અને તેની
 ઠેકડી કાપી.

આ સમયે દેખાવ બે માણસો જોતાં હતાં આ બકરાંને
 બાંધી તયાં સીંદનો શીકાર કરવાની ધારણાથી બે માણસો
 આડીમાં છુપાઈ બેઠાં હતાં તેઓએ આ સમયે જનાવ જોયો.
 તેઓ માહેસો એક માણસ ગેરી આમલીવાળો હતો અને

ખીન્ને તેનો હાથી નોકર દુનો. મેરીયમની આવી હીમત અને દુલગાઈ જોઈને તે અને અજ્ઞય થયા.

પેલો ગોરો માણસ મેરીયમનો એકરો જોઈને ચોંક્યો અને પછી તેણે પોતાની ભરાવદાર દાઢી પંસારી. અકરાંના નામી જવાથી તેના હાથ માટેલો શોકર છટકી ગયો હતો જેથી તે ગોરો માણસ ખીન્નવાયો કે ચીરડાયો નહીં પણ મેરીયમને જોઈને ઉંડા વીચારમાં પડ્યો અને પછી તે પોતાના નોકર સાથે ધીમે ધીમે પોતાની દુર આવેલી છવણી તરફ ચલ્યો. ત્યાં જતાં મારગમાં પણ તે એક દરફ જોઈયો નહીં. કાંઈ ઉંડા વીચારમાં પડ્યો હોય અને કાંઈ ગોઠવણ રચવામાં તેનું મગજ શેકાયું હોય તેમ તે વચાસ્વંત દેખાવ સાથેજ ચાલ્યા કીધો.

શી'હ મેરીયમવાળા ઝાડની હેઠળ થોડો વખત ચેબ્યા પછી ઝાડીઓ વચ્ચે દોડી ગયો અને પોતાની રમત ગમત મેળવતે અને ઘણી ખુશી ચાલતે મેરીયમ પાછી ફરી અને જે ઝાડ આગળ તેણી પોતાના કપડાં અને છુટ મોખાં મુકી ગઈ હતી ત્યાં તેણી આવી લાગી. તેણી ખુશાલ છગરથી ગીત ગાતી આવી ખુગી. પણ ઝાડ આગળ આવતાંજ તેણી સુપ થઈ ગઈ, કારણ કે ફેટલાક અપ્પુન વાંદરાઓ તેણીના કપડાં અને છુટ મોખાંનો કબજો લઈને ખેઠેલા હતા. મેરીયમ તેમની નજદીક ગઈ ત્યારે તેઓએ દાંન કચકચારી અનુન દેખાડી નસકોરાં ચહડાવ્યાં પણ મેરીયમ તેમનાથી ખીલીધી નહીં.

પેલી તરફ દરણુ અને જોડાનો શીકાર કરીને શીકારી ટોળી પાછી ફરતી હતી અને મેરીયમ કંઈ નજદીકમાંજ હશે એમ ધારીને તે ટોળીથી મોરીસન અલગ થઈ મેરીયમની શોધમાં નીકળ્યો. પણ તેની અજ્ઞયખીનો પાર રહ્યો નહીં. તેણે જોયું કે એક ઉંચા ઝાડની ડાંખણી ઉપર મેરીયમ બેઠી

Slowly and
one by one (they
approached the girl)

મેરીયમ તે વાંદરાઓની નેડમાં બેઠેલી હતી.

(બુચો પાતુ ૧૫૬.)

હતી અને તેની આસપાસ મોટા ગંજવર કદના પાંચ સાત
જનુની વાંદરા બેઠેલા હતા. વળી મેરીયમ જાણે તે વાંદરાઓ
સાથે વાતચીત કરતી હોય એવું મેરીસનને લાગ્યું. મેરીયમ
તે વાંદરાઓની જોડાઓમાં બેઠેલી હતી અને પોતાના પડોશના
વાંદરાના માથાપર તેણી ધીમે ધીમે ટપલા મારતી હતી જ્યારે
તે વાંદરા જાણે નાનું આળક રમતું અને ગેલ કરતું હોય તેમ
ડળીને, હીચકાની માફક હીલવતો હતો તથા મેરીયમની
પીઠપર પંજે ફેરવતો હતો.

મેરીસને દુરથી જોઈ કે જે વાંદરા કુદીને જમીનપર આવ્યા
અને મેરીયમના કપડાં, જે તેઓએ નીચે જમીનપર ફેંટી દીધાં
હતાં તે તેઓએ ઉપડી લઈ મેરીયમને સ્વામીન કીધાં. મેરીયમ
પોતાનાં કપડાં અને શુદ્ધ મોજાં પહેરી લીધાં અને તે પછી
ખુબ વાંદરાઓ ઝાડો પર કુદતા સપાટામાં રવાના થઈ ગયા.

મેરીયમ જ્યારે પાછી જમીનપર આવી ત્યારે મેરીસનને
જોઈને તેણી અજબ થઈ. મેરીસન આ સંજો દેખાવ જોઈને
ધામરો આકરો થઈ ગયો હતો અને એવો તો અફલાટમાં
પડ્યો હતો કે પરસેવામાં ગરકાવ થયો હતો. મેરીયમે અવાજ
કરી પોતાના ઘોડાને બોલાવ્યો અને તે શીયાડું જનવર
પોતાની શેઠાણીના હુકમને તાબે થઈ દુરથી દોડતું આવ્યું. મેરીયમ
ઘોડેસ્વાર થઈ અને મેરીસનની સાથે તેણી ઘર તરફ ચાલવા લાગી.

મેરીસનને તેણીએ કહ્યું. "તમોને ગરમી ધણી પડે છે કે !
હમણા તો સુરજ અસ્ત પામવા લાગ્યો છે અને સારી ઠંડક નીકળે છે
તે છતાં તમે તો અધા પરસેવાએ ગરકાવ થઈ ગયલા લાગો છો."

"મને ધક્કરાત ઉપજ્યો અને તેથી મને પરસેવો પડ્યો."
મેરીસને જવાબ દીધો. "તમોને એકાએક મળીને તમોને
ચોકાવવાની મારી ધારણા હતી પણ ખરેખર તો હું ચોક્યો

અને મને ધલરાત ઉત્તર્યો. મેં તમેને ઝાડ ઉપર બેઠેલાં જોયાં અને તમારા આસપાસ કદરૂપા બળવાન ઝતુની વાંદરાઓ બેઠેલા હતા.”

“હા. તે મોટા બચુન વાંદરા હતા.”

“ધણે બચકર દેખાવ હતો.” મેરીસને કહ્યું. “ધારતી ઉપજાવે તેવો તે દેખાવ ખરે ખર હતો.”

“બચકર ને ધારતી ઉપજાવનારો દેખાવ તે વળી કેમ ! આ વાંદરાઓ મારા દોસ્ત છે. મારા દોસ્ત સાથે હું વાતચીત કરું અને મુશકાત લેવું તે શું બચકર અને ધારતી ભરેડું ગણાય કે?”

“ત્યારે શું મેરીયમ તમે તેમની સાથે ખરેખર વાતચીત કરતાં હતાં કે ?” મેરીસને અજ્ઞય થમ પુછ્યું; “તમે શું એમ કહેવા માંગો છો કે તમે જે બોલ્યાં તે તેઓ સમજ્યા અને તેઓ બોલ્યા તે તમે સમજ્યાં ?”

“એશક તેમજ થયું.”

“પણ પેલાં કદરૂપાં કંગાળ જનવરો માણસ જાતથી ઉતરતાં હલકાં પ્રાણીઓ—તેમની ભાષા તમે કેમ જોલી શકો ! હું અજ્ઞય થાવું છું.”

“એ જનવરો કદરૂપાં કંગાળ છેજ નહીં.” મેરીયમે જવાબ દીધો, “ માણસ જાતથી ઉતરતાં હલકાંજી નથી. એઓ મારા મીત્ર છે. જવાન મને અહીં લઈ આવ્યા તે અગાઉ એ જનવરો સાથે વરસો સુધી મેં છાંદગી ગુમરેલી. એમની ભાષા ઉપરાંત ખીચ ભાષા હું તે વેળા ધણીજ થોડી જાણતી, હતી. હાલ તરત હું તમે લોક સાથે આવીને વસી છું તે કારણે મારે શું આજે મારા આગલા મીત્રોને ભુલી જવા જોઈયે !”

“હાલ તરત ! એટલે શું ? તમે પાછાં એ જનવરો વચ્ચે જવા માંગો છો અને તેમની વચ્ચે વસવા માંગો છો. એવું

તો તમે કહેવા માંગતા નહીં હશે. તમારા કેવા વીચીર વીચારો છે. તમે મારી ટેકડી કરો છ મીસ મેરીયમ, તમે બચુન તરફ માયા દેખાડો છો અને તેઓ તમોને ઓળખે છે માટે તમોને તેઓ ઇજ્જ કરતાં નથી એમ હું સમજું છું પણ તમે એ બચુનોની વચ્ચે વચ્ચાં હતાં અને તેઓએ એ જનવરોની સંગમાં વચ્ચે ગુજરવાં હતાં એવું તો કાંઈપી માની શકાતું નથી.”

“તમે ગમે તો માનો તે ગમે તો ના માનો આતો વાત ખરીજ છે કે એ વાંદરાઓ અને મોટા એપ વાંદરા સાથે મેં વચ્ચે ગુજરવાં છે. ઝાડોમાં મેં વસવાટ કર્યો છે; મેં મારા હાથે નાના હરણુ મારવાં હતાં અને તેમનું માંસ કાચું ખાધું હતું. કોરેક અને આકુત સાથે અમે ખુશાક શીકાર કરતાં હતા સીંદને અમે ખીજવતા હતા અને વાઘની મજાક કરતા હતાં. કોરેકે મારે માટે ઝાડને મથાળે માળો બાંધ્યો હતો અને તેમાં હું બેઠર નચીત હિંદાતી અને કોરેક મારી સંભાળ લેવા ચોટી રાખતો.”

“એ આકુત અને કોરેક કોણુ હતા ?”

“આકુત મોટો એપ હતો અને કોરેક તો ગોરો મરદ છે.” મેરીયમે પોતાની સમજ મુજબ ખુલાસો કર્યો.

“ત્યારે કોરેક ગોરો આદમ જાત હતો.”

“હા.”

“ત્યારે તેની અને તમારી વચ્ચે સંબંધ શું હતો ? તે-તે એમ પુછું કે-તે તમારો—”

“બોલોની, શું પુછો છો ? એમ ગુંગળાયા શું કરો છો ?”

“ તમારો તે ભાઈ હતો ?”

“ નહીં; કોરેક મારો ભાઈ નહીં હતો.”

“ ત્યારે તમારો ખાવંદ હતો ?”

મેરીમમ હસી પડી. આવા સવાલથી એકેજીબી અપમાન માની લેવાનો ખ્યાલ તેણીને આવ્યોજ નહીં પણ આ સવાલ રમુછ અને અણધર તેણીને લાગ્યો.

“ મારો ખાવંદ? મારી ઉમર તમે શું સમજો છો! મારી આવી નાની ઉમરમાં ખાવંદ હોયખી કે? એવો કોઈ ખ્યાલ મને કે કોરેકને કદી આવ્યો હતોજ નહીં. કોરેક તો મારો કોરેક હતો—ખીલ્લું શું હોય?”

આ વખતે તેઓ ધરે આવી પુગ્યાં અને આ વાત અહીંજ અટકી. પણ તે પછી દીવસો દરમયાન મોરીસનના મગગમાં ફક્ત મેરીમમનોજ વીચાર ઉત્પન્ન થયા કીધો. મેરીમમને કેવી રીતે હાથ કરવી અને કેવી રીતે લલચાવવી તેનીજ ગોઠવણ રચનામાં તે રોકાઈ રહ્યો.

એક દીવસ વરંડાપર મેરીમમ અને મોરીસન એકલાં બેઠાં હતાં. મોરીસને લંડન અને પેરીસની વાતો ચલાવી તેમાંની મોજ મગ્નહ અને રમત ગમતના રંગીન હેવાલ આપવા માંડ્યા. તેમાં ખાસ કરીને ત્યાંની રૂપસુંદરીઓની અને તેમનાં ભપકા ભરેલા પોપાકો અને ઝવેરાતની વાતો એવી તો સગા ધાતથી મોરીસને કરવા માંડી કે મેરીમમ તો રસ લઈ લઈને સાંભળવા લાગી. વળી પોને ધણો તવંગર છે, દોષતમાં વર-પુરં છે અને જે સ્ત્રી તેની સાથે રહેશે તેણીને એક શાહખાદી જેવા પોપાક અને ધરેણાં માંડા પુરં પાડી ચકશે એવી જની વાત કહેવામાં મોરીસને ક્યું પાકી રાખ્યુંજ નહીં.

આવી રીતની વાતો કરી મેરીયમની લગભગ પડોસમાં મોરીસન જોડો અને ધીમેથી તેણીના કાનમાં તેણે પુછ્યું. “મેરીયમ, મારી નાનકડી મેરીયમ, બોલતી હું તુંને ‘મારી નાનકડી મેરીયમ’ના નામે બોલાવું તો તુંને વાંધો તો નથી ?”

મેરીયમે પોતાની આંખ મોરીસન તરફ ફેરવી અને મનમાં ગુંચવાઇને બેવા લાગી. આવાબોલનો અર્થ શો? તેણી નીરદોષ બોળી અને સુધરેલાં દેશોના રાદ રીવાજથી અજાણ્ય તથા કાવાદવા અને દાવપેચથી બેખચર છોકરી, આ બોલનો ભરમ સમજી નહી.

તેણીને ચુપ રહેલી જોઈ મોરીસન બોલ્યો: “મેરીયમ, હું તને આહું છું.”

મેરીયમ દહળી ચુપજ રહી. કાંઈ માણસ તેણીને આહે એ તેણીને મનસે એક આશીરવાદ હતા. આદ અને પ્રીતીનો તેણીનો ખયાલ વીચીત્ર હતો પણ તેમ પચીત્ર હતો માટે મોરીસનના બોલોનો ખરો બેદ તેણી પામી શકી નહી અને વધુ ગુંચવણમાં પડી.

“મને કહે મેરીયમ, કે તું મનેથી આહે છે.” મોરીસને ફરીને સવાલ કર્યો.

તેણીને કોરેક વાદ આવ્યો. કોરકની પહેલી ચુમી અને તે વેળા તેણીના જીગરમાં જગેંલી પ્રીતીની લાગણી તેણીને વાદ આવી. તેણી મોરીસનથી સહેજ દડી ગઇ અને બોલી.

“હું કાંઈ સમજી શકતી નથી કે મારો કાંઈથી જવાબ ખરો નીવડશે. મારી ખાતરી ચતી નથી કે હું તમોને આહું છું અથવા આહી શકરા. થોભી જવો-થોડો વખત થોભી-જવો, વખત કાંઈ ઘણો વહી ગયો નથી અને વહી જવાનોથી નથી.

મને ગાઇ-ડીયરે સમજ આપી છે તે મુજબ તો હું લગન કરવાને માટે ઘણી નાની છું વળી મારી એવી ખાતરી થતી નથી કે લંડનમાં કે પેરીસમાં જવાથી હું સુખી થવશ. મને તો તેનો ખ્યાલ આવે છે ત્યારે ઉલટી મને ધ્રાસ્તી ઉપજે છે, તમો થોભી જાઓ-થોડો વખત થોભી જાઓ."

ખરી વાત તો એ હતી કે પોતાનાં જીવનનો જવાબ શું હશે તે મેરીયમ સમજી શકી નહીં.

પ્રકરણ ૨૩ મું.

નવો પરોણો-હૈનસન.

જે દીવસે મેરીસને મેરીયમ આગળ પોતાનો પયાર જાહેર કર્યો તેને ખીજે દીવસે સવારે મેરીયમ અને બવાન ઝોટલા પર બેસીને વાતચીત ચલાવતાં હતાં તેટલાં દુરથી એક અજાણ્યો ઘોડેચાર આવી લાગ્યો બવાન જેમ જોરમાં બળવાન હતો તેમ લાગવગ અને સત્તામાં પણ બળવાન હતો અને તેની ગોવા હકુમત ચાલતી હતી. તે બંને દયાળુ અને ગાયાળુ હતા અને ૧૦ માઇલના ચક્રવામાં આવેલાં સઘળાં ગામડાંવાળાઓ અને રહેવાશીઓ તેને બેહદ ચાહતા હતા કારણ કે તે સઘળાં ઓનું રક્ષણ બવાન કરતો હતો અને કોઇપણ ગોરો પુરુષ કોઇપણ હબશી સાથે સહેજપણી ધાટકી વરતણુક દેખાડતો તો બવાનના હુકમથી તેને તરતજ કોરતા તરફ દાંડી દલાડવામાં આવતો હતો. સઘળા દેશીઓ તેને ચાહતા હોવાથી તેની સેવા બજનવવાને સઘળાઓ તકપાર રહેતા અને તેનો પરચો બોલ

ઉપાડી લેતા દતા આસપાસ દોણુ આવતું અને દોણુ જતું તેની સઘળી ખાતમી જવાનને મલતી હતી માટે આ દોષ નવા માણસને આવતો જોઈ જવાન અજ્ઞ થયો. તે અજ્ઞો માણસ આશરે ૪૦ વરસની ઉમરનો અને ઉંચા બદનનો હતો અને દાઢી મુઠ્ઠા ઓડેલી હતી. તે ગોરી ચામડીવાળો હતો. તેને દુરથી આવતાં જોઈ જવાન પોતાની ખુરશી પરથી ઉઠ્યો અને મેરીયમને મકાનમાં જવાતું કહી પોતે ઓટલાપરથી ઉતરીને જગીચામાં ધબને સામે ગયો. પંક્તો ઘોડેચાર નમદીક આવ્યો અને ઘોડા પરથી ઉતરીને તેણે ટોપી ઉતારી ખાદુજ નગીને જવાનને સલામ કીધી જવાને વક્તી સલામ કીધી અને પંક્તો નવે માણસ પોતાના ઘોડાની રેન એક ઝડ સાથે ખાંધીને જવાન આગળ ચાલી આવ્યો.

જવાને તેને જગીચામાં જોડાવ્યો અને પછી કહ્યું, “તમે કોણ છો? ક્યાંથી આવ્યા?”

“મારે તમારી મહેરબાની અને પરોણાગત માંગવી છે,” પેલા માણસે જવાબ દીધો.

“ખેશક તે આંપવા તઇયાર છું” જવાને જવાબ દીધો અને તે અજ્ઞાણનો ચહેરો જવાને અતીશય ખારીકથી ટીકી ટીકીને જોવા માંડ્યો. તે અજ્ઞો અંગ્રીજ હતો નહી પણ યુરોપના કોઈ ખીજ દેશનો રહેવાશી હતો એવું તેની જખાની ઉપરથી માલમ પડતું હતું. હજોઈ ભાંશા તે સદ્ગતથી જોલતો હતો ખરો પણ તેમાં તે એવી વલાણુ દેખાડતો કે તે ફોરેનર હતો એવું માલમ પડી આવતું હતું. વળી જવાનને તે ચહેરો ખારીકીયા જેતાં એવું પણ લાગ્યું કે આ અજ્ઞ માણસને અમાઉ દોષવાર કેટ્ટે જોયો હશે પણ ક્યાં અને ક્યારે જોયો તે જવાનને યાદ આવ્યું નહીં. આવાં એકાંત જંગલમાં

કોઈથી યુરોપીયન આવી પુગે તો તેની પરોણાગત કરવામાં ખવ ન ચુકતો નહીં અને તેવા કોઈ યુરોપીયનની દાજરીથી ખુશી થતો. તેટલા માટે આ નવા આવેલા યુરોપીયનને ખવાને આવકાર દીધો.

ખવાન બોલ્યો. "તમે બલે આવ્યા. પણ કોઈથી નવો યુરોપીયન આવ્યે તરફ આવી પુગે છે ત્યારે મારાં માણસો અને તેમજ ખીજા આસપાસના રહેવાદીઓ મને તરતજ ખબર પુગાડે છે માટે હું અજબ થાવું છું કે તમારા આવી પુગવાની ખબર મને અગાઉથી કેમ મળી નહીં હશે."

"હું દક્ષીણ તરફથી સીધો આવ્યો છું અને કોઈથી ગામડાંમાં મેં ઉતારો દીધો હતો નહીં. તેથી કોઈને કશય મારી દાજરીની ખબર પડી હશે નહીં." નવા પરોણાએ જવાબ દીધો.

"ખરી વાત છે. દક્ષીણ બણી ઉજડ છે. કોવુકુ નામના એક હબશીનું ગામડું હતું પણ તે તારાજ થયું છે અને ત્યાર પછી તે તરફ જસાં ગામડાના વીસતારમાં કોઈથી નવું ગામડું વસાયું નથી. પણ તમે એકલા દક્ષીણ તરફથી કેમ આવી લાગ્યા ? તે બણી હું અજબ થાવું છું."

"હું ખરેખર તો ઉત્તર તરફથી કાંઈક વેપાર કરવાની અને શીકાર કરવાની ધારણાથી નીકળ્યો હતો પણ અમે ભુલા પડ્યા અને દક્ષીણ બણી નીકળી ગયા અને ત્યાંથી હેગન મયલા રખડતા રઝલતા હમણા આવી પુગયા. મારી ટોળાનો વડો હબશી જે સમજા મુલકથી માહિતગાર હતો તે ખીમાર પડી મરણ પામ્યો. ગયા આખા મહીના દરમિયાન ફક્ત જંગલી જાનવરોના શીકાર ઉપર અમે એ મુજબ અસાધ્ય

છે. એક યુરોપીયનની મુલાકાત આ જગાએ થઇ જશે એવી આશા મેં રાખી હતી નહીં. આજે સવારેજ મેં જાણ્યું કે એક ભવો ઇંગ્લેન્ડ આ તરફ વસે છે જેથી તમારી મદદ અને આશરો મેળવવા હું આવ્યો છું. મને મારી છાવણી નાંખવાની જગા અને રજા આપશો. તે બહુ મહેરબાની થશે.”

“ખેશક તેવી જગા અને રજા આપવા હું તઇયાર છું. આજે મોટી જાગીર મારી પોતાની છે. પેલી તન્દ્ર નદી કીનારે તમારી છાવણી ઉભી કરો અને જોઈતું કરવું માંગી લેજો.”

આ વેળા માઇડીયર અને મેરીયમ મદાન મધેથી બહાર આવ્યાં અને તેમની સાથે પેલા નવા પરોણાની ઓળખાણ બવાને કરારી. તે નવા પરોણાહું નામ શી૦ હેનસન હતું.

મેરીયમ અને માઇડીયરે તેને આવકાર દેવા ડાહું નમા વ્યું અને તે અજાણો પુરૂપ તેમને જોઈને કાંઈ અકર વકરમાં પડ્યો હોય તેમ લાગ્યો. તેને આવી દ્વાલતમાં જોઈને બવાને ધારણું કે જંગલોમાં મુસાફરી કરનારા એકલા પુરૂપો સ્ત્રીઓની દાજરીમાં કાંઈક નરવસ અને છે તેમ આ પુરૂપ પણ અકર વકરમાં પડ્યો હશે. બવાન તેને નચીંત કરવા સાર પોતાના મદાનની અંદર લઇ ગયો અને બાંડી પાણી તેની અગળ મુક્યાં અને તેની મહેબાનદારી કરવા માંડી.

બવાન અને હેનસન જંગલોની અંદર ગયા તે પછી મેરીયમ માઇડીયરને કહ્યું: “આજે હેનસનને મેં કહે જોયો હોય એવો ખ્યાલ મને ઉપજે છે. અજાણ જેવું છે કારણ કે મેં કાંઈ ખીલને આજ લગણ જોયો હોય એ બનવા જોગ નથી તેથી આ માણસની સુરત મારા ધ્યાનમાં આવે છે.”

હેનસને તે પછી પોતાના માણસોને દુકમ આપ્યો અને માણસોએ છાવણી નાંખી અને તેઓ ધણા પુશાક બન્યા કારણકે બવાન જેવો લાસો હતો તેવાજ ભક્ષા થવાની તાલીમ બવાનના માણસોને મળી હતી અને તેથી હેનસનના માણસો તે ભરપુર સુખ સમવડ મદ્યાં.

ત્રણ અઠવાડયાં હેનસને આ પરોણાગતમાં ગુજારીયાં અને તે અરસામાં તેના માણસોએ તેના જણાવવા મુજબ આસા પશ કીધી. પણ એ ત્રણ અઠવાડયાં દરમયાન હેનસન પોતે કાંઈ આજસુ બેઠો હતો નહી. તેણે પોતાની નાની ટોળીને એ ભાગમાં રહેંચી નાંખી અને તે બંને ટોળી એક વડા દુબ શાંની સરદારી હેઠળ તેણે મુકી. તે બંને વડા આગળ પોતે રચેલી ગોઠવણની સમજ હેનસને આપી અને વળી જણાવ્યું કે તેણે જે ગોઠવણ રચી હતી તે બે ફનેદમંદી સાથે પાર પડશે અને તે પાર પાડવામાં તેઓ બેઠતી મદદ આપશે નો અતીશય મોટાં ધનામો આપીને તેમને તે નવાજીને નેહાસ કરી નાંખશે.

એક ટોળીને તેણે ફરમાવ્યું કે તે ટોળીએ હિતર બણી જવું અને ત્યાં પડાવ નાંખવો અને બીજી ટોળીને ફરમાવ્યું કે તેણે પશચીમ બણી જવું અને નદી કાનારે પડાવ નાંખવો. હેનસને વળી આ ટોળીઓને રવાના કરવા પછી બવાનને એવુંજ કહ્યું કે તેણે પોતાના માણસોને હિતર બણી રવાના કરવાં હતાં. પશચીમ બણી ટોળી રવાના થઈ હતી તે જાએ એક દરકૂખી તેણે બવાન આગળ કહ્યો નહી.

આવી રીતે હેનસન પોતાની ગોઠવણ રચીને કાંઈ લાભ જોતો બેઠો હતો તેટલાં તેને ખરેખર લાભ થાય તેવાજ બનાવ અયાનક બનવા પામ્યો.

એક રાતે ગરમી ધણી હતી. ઉઠ્યાટ ઝાઝો હોવાથી મેર-
યમને ઉંધ આવી નહીં તેણી ખીંચાનું છોડીને ઝોરદામાંથી
બદાર નીકળી અને બગીચામાં દલવે દલવે ફરવા લાગી.
તેજ દીસસે સાંજે મોરીસને ફરીને મેરીઅમ આગળ પોતાના
ધારતી વાત જણાવી હતી અને ફરીને મેરીઅમે જવાબ
આપવાનું મુલતવી રાખ્યું હતું માટે તે સાંજના બનાવનો
ખયાલ તેણીના કુમળાં નીરદોષ મગજમાં ભમતો હતો જેથી
પણ તેણીની નીંદ નારી ગઈ હતી.

પણ કોરેક ! તેની યાદ નરમ પડી ગઈ. હવે મેરીઅમ
માનવા લાગી કે કોરેક મરણ પામ્યો હશે અથવા માર્યો
ગયો હશે કારણ કે જે તે જીવતોજ હતો તો અત્યાર અગા-
ઉનો તેણીની શોધમાં આ જગાએ આવી પુગ્યો હતો એવી
તેણીએ અટકલ ખાંધી.

મેરીઅમ આ પ્રભાણે ફરતી એક ક્યારા આગળ આવી
અને ત્યાં બાજટ ઉપર બેઠી. હેનસન પણ આ વખતે તેજ
જગાએ હતો. તે લગભગ દરરોજ રાતે આ બગીચામાં આવીને
પોતાની કોઈ મદસદસર તપાસ રાખતો હતો અને તેમ આ
રાતે પણ તે તપાસ રાખવા આવ્યો હતો અને તેણે મેરીઅમને
એકલી બગીચામાં બેઠેલી દીડી. હેનસન ધીમે ધીમે કસો પણ
અવાજ કરવા વના મેરીઅમના બાજટની પાછલ આવીને
જમીનપર સંકોચાઇને બેઠો પણ ત્યાંજ તેને આવી રીતે
ગુપ્ત્યુપ સંકોચાઇને બેસી રહેવાની ફરજ પડી. કારણ કે તેણે
કોઈ માણસના પગલાં સાંભળ્યાં અને ખીજીજ પગે ત્યાં મોરીસન
આવી લાગ્યો અને મેરીઅમ તથા મોરીસન વચ્ચે થયેલી સઘલી
વાતચીત હેનસને પરગરી સાંભલી લીધી.

મેરીસન જોલ્યો, “ગરમી ઘણી સખત પડવાથી મને ઉંઘ આવી નહી. અને તેથી હું અહીં આવ્યો છું અને તમોને જોઈને હું ઘણોજ ખુશી થયો છું.”

“મનેખી આજે ઉંઘ નથી આવતી,” મેરીસન જોલ્યો.
“બેશક આજે ગરમી ઘણી છે.”

“મને ઉંઘ નહીં આવવાતું મુખ્ય કારણ તો તમો છો. મેરીઅમ—મારી પ્યારી મેરીઅમ—તું કાંચ આનાકાની કરે છે ! મને જવાબ કાંચ નહીં દેતી ! મારી સાથે તું કાંચ નહીં આવતી ?”

“બવાન આગળ સઘળી વાત કહીને—”

“નહીં નહીં, બવાનને તો કહેતીજ ના, બવાન કાંઈ તારો ખરેખરો પીતા નથી અને તેનો કરોખી દક તારી ઉપર આવતો નથી. તું તારી મરજી મુજબ કરો શકે. તું મારી સાથે ચાલે તો હું તુંને એક અમીરઝાદી જેવા લાપકાથી અને સાજ સનગારથી ફરવું અને એવા મોજમજાહ આપું કે જાંદગીને તું ખરેખરા આશીરવાદ દે.”

“પણ તમો મારી સાથે લગન ક્યારે કરો ?”

“યુરોપ જવા પછી હલુ ફલુ લગન કરીશું તું જે મોટા જોખ વાંદરાને માટેની વાતો કરે છે અને જેમની સાથે તું વસી આવેલી કહે છે તેજો લગન કરતા હતા કે ? એ તો પ્રીતી અરસપરસ હોય એટલે તે લગન ચપલાં કહેવાય, પણ તું કયુલ થા—મને સુખી કર તું પોતે સુખી થા.”

“હું સવારે જવાબ દેવશ. જરૂર જવાબ દેવશ. વીચાર મને એ આવે છે કે હરસે નારી જવાતું ખની શકશે કે ?”

“તે બધી જોઈવણ હું કરી લેવશ—તું કાંચ ચીંતા કરે છે, પણ તું મને જવાબ દે.”

“સવારે જંગલ દેવશ—આવો આપણે જંગલમાં ફરી આવ્યે—દુશ્મ તો પહેલી રાત છે એ ત્રણ કલાક ઘોડેસ્વાર થઈને ફરી આવીશું તો હંડકમાં મળવડ પડશે.” મેરીયમે કહ્યું અને તેણીને રાજી કરવા તથા તેણીની મરજી મુજબ અમલ કરી તેણીને વધારે લોભાવવાની ધારણાથી મેરીસન કમ્બલ થયો અને તે તબ્બેલામાં ગયો અને એ ટુકડા જીવ નાંખી તખ્તાર કરીને લઈ આવ્યો. અને જલ્દી જોડ જોડમાં સ્વારી કરતાં નીકળ્યાં અને હેનસન આ સમયે સાંકળી પોતાની ગોઠવાણું મનમાં રચી પોતાની છાવણી તરફ સવાના થયો.

આ વેળા પુનમનો ચંદ્ર પુર બહારમાં ખીલેલો હતો અને ઘોળા દોવસ જોડું અજવાળું પડતું. મેરીયમ અને મેરીસન વીચારમાં એવાં તો ચક્રચુર થઈ રહ્યાં હતાં કે બંનેના ઘોડા ચારે પગે સપાટામાં આગળ વધી ગયા અને ત્રણ માઇલ ઠાપી કદાડયા તેવું જાન તેમને રહ્યું નહિં.

ધણે લાંબે છેટે જવા પછી મેરીયમે પોતાનો ઘોડો રોક્યો અને તેણી હસીને બોલી “હું વીચારમાં એટલી તો ગુંથાઈ ગઈ હતી કે આપણે આટલાં દુર નીકળી આવ્યાં તેનો ખ્યાલ મને રહ્યો નહીં. હું ધારું છું કે હવે આપણે પાછું ફરવું જોઈશે. ટુકડા થાઈ ગયાં હશે.”

“હા, હવે આપણે પાછાં ફરવે.” મેરીસને કહ્યું “ત્રણ માઇલથીંખી વધારે લાંબે છેટે આપણે નીકળી આવ્યાં છીએ અને આપણી પાસે કશાં હથ્થારખી નથી. કદાચ કાંઈ હોનારત અને કે કોઈ જંગલી જાનવર નીકળી આવે તો આપણાં ચંદ્ર પડે. ચાલો આપણે પાછાં ફરવે.”

પણ ખરેખર તેઓ પાછાં ફરે તે અગાઉ તો હોનારત બની અને જંગલી જાનવર નીકળી આવ્યું.

પ્રકરણ ૨૪ મું.

સીંહનો સપાટો.

તેઓ પાછાં ફરવાની તક્યારીમાં હતાં તે વેળા એક મોટા સીંહ જાડીમાં છુપાઇને બેઠેલો તેમની હીલચાલ તપાસતો હતો. તે પુખ્ત ઉમરે પુગેલો યજવાન જવાન સીંહ ભુખો હતો. મેરીયમ અને મોરીસન જે દીશાએ હતાં તેથી ઉલટી દીશાએ પવનની લેહેકી ડુંકતી હતી જેથી તેની હાજરીનો વાસ મેરીયમને આવી શક્યો નહી. વળી હમેશની ચતુર અને સંભાળથી કામ લેનારી મેરીયમ પોતાના નવા સાથીની વાતચીતમાં એવી લીન થઇ હતી કે હંમેશ મુજબ પોતાની આંખ આસપાસ સત્રજા જાડ જાંખડાંમાં દોડાવવાને આ વેળા ભુક્ષી ગઇ હતી.

મેરીયમને સીંહની હાજરીનો વાસ આવ્યો નહી અને તેની ઉપર મેરીયમની નજર પણ પડી નહી. પણ એક ખીજબા માણસને તેનો વાસ આવ્યો. તે માણસ જાડની ઉંચી બે જાંખલી વચ્ચે પડીને ખુશાલ ઉઠતો હતો પણ સીંહની હાજરીનો વાસ આવવાથી તે જમકી ઉઠ્યો અને તેણે તરતજ આંખ ચોલી આસપાસ જોયું તો સીંહને જાડીમાં બેઠેલો તેણે દીઠો. વળી સીંહ ક્યાં નજર ફેંકીને ચોટી કરતો હતો તે પણ તેણે જોયું. આ જાડ ઉપર બેઠેલો રાક્ષસી જેવો કદાવર બહાદુર માણસ આપણી ક્યાનો નાવક કારેક હતો.

કારેકે જોઇ લીધું કે બે ઘોડેસ્વાર જોડા જોડમાં ઉભાં હતાં જે ભયાનક ધાસ્તી તેમને માટે મોઝુદ હતી. તેથી તેઓ તદ્દનજ બેખબર હતા. જે જાડ ઉપર કારેક બેઠો હતો. તે જાડના થડ આગળ કારેકનો માનીનો પ્યારો વધાદાર મીત્ર

ટેનટોર દાથી આસાપશ લેતો હતો. ફેરેક ઝાડ ઉપર સહેજથી અવાજ કર્યા વના કુદીતે ટેનટોરની ગરદનપર આવી ખેડા અને ટેનટોરના કાનમાં સાગીને એક દરક તેણે દહયો તે શીયાનું જનવર ફેરેકની મનસખ સમગ્ર ગયું અને તેણે પોતાની કુંડ આમ તેમ ફેરની સીંદની ઢાજરીવાળી જગા તેણે પણ જોઈ લીધી.

મેરીસન અને મેરીયમના ઘેડા કદમ કદમ ચાલતા હતા તેટલાં મેરીસને પોતાનો ઘેડો અટકાવયો અને મેરીયમના ઘેડાની લગામ પકડી તેને પણ અટકાવયો અને એકાએક બોલયો. “મારી સાથે આવ મેરીયમ, આપણે લંડન જઈશું અને મોજ કરીશું. હું અત્રેથી આપણા રવાના થવાની સૂચના ગોઠવણ કરી દેવશ અને આપણે રવાના થઈ જઈશું પંજી એક આખો દહાડો વહી જવા પંજીજળ જવાનને ખચર પડશે જેથી તે કાંઈથી ઠરી શકવાનો નથી.”

“પણ કાંઈ એમ કરવું જોઈએ? કાંય નહી આપણા અહીંજ લગન થાય જવાન અને માછડીયર આપણા લગન સમિ વાંધો લેવાનાં નથી અને ગને માછડીયરે જે તાલીમ આપી છે તે ઉપરથી હું ધારું છું કે લગન કીધા વના જે જોડું સાથે રહે તે ખુદાની નજરમાં અને માણસ જાતની નજરમાં પાપી ગણાય.”

“મારાથી હમણાંને હમણાંજ એકદમ લગન કરી નહીં શકાય, ધણીક અગતની ખાતત પરોલાં મને ગોઠવવીજ જોઈએ, તું તે સમગ્ર શકે નહીં. હવે મારાથી અહીં થેભી શકાયવું નથી. મારે અહીંથી જવુંજ જોઈશે તું આવશે તો શકે, ને નહીં તો તારા વના મને જવું પડશે. જે તું ગને આદતી હોય તો મારી સાથે તું આવશે. જગારે જનવરો અને મોટા

એપ વાંદરા લગન જેવી ખટપટ કરતા નથી ત્યારે આપણે શા માટે કરવી જોઈએ? આપણે ખુદનાં બનાવેલાં છીએ તેમ તેઓ પણ ખુદના બનાવેલાં છે, તેમના લગન વનાનાં જોડાં ખુદની નજરમાં જો પાપી નહીં ઠરતાં હોય તો આપણાં પણ તેવાં જોડાં પાપી નહીં ઠરવાં જોઈએ, જો તું તેમની સાથે લાંબો વખત રહી હતો તો તું જોને કોરેક કહો છો તેની સાથે તું પણ જોડાં વરીકે રહેતો. હું તો મારી છાંદગી પણ તારે કાજે આપવા તથ્યાર છું.—તુ મારે કાજે કાંઈથી નહીં આપશે?”

“બસ મને એવીજ કબુલાત મળી જોઈએ કે લનડન જવા પછી તમો મારી સાથે લગન કરશો. જો એટલી કબુલાત મળે તો હું આવવાને તથ્યાર થાવું.” આખરે બોળી મેરીયમ લોભાઇ.

“હું સોગંદ ખાધને કહું છું કે તારી સાથે જરૂરજ લગન કરશ.” મેરીસને કાલ આપ્યો, તો જો કે તે કાલ તેડવાનોજ તેનો ધરાદો દનો.

મેરીસને મેરીયમની કમર પર હાથ નાંખ્યો અને તેણીના હોઠ ઉપર પોતાના હોઠ દાખવાનો કસદ કીધો પણ તે અગાઉતો સીંદની જખરી ગરજના સંજળાઇ. સીંહે આ બનેના ઘોડા ઉભેલા જોવા હતા અને તે ધીમે પગલે તેમની તરફ આવતો હતો તેટલાં તેની નગર ગંજવર પહાડ જેવાં બદનના ટેનટોર ઉપર અને તેની ગરદન ઉપર હાથમાં લાલો લખને ઝોરતવાર ઉભેલા કોરેક ઉપર પડી. કોરેકે અનેકવાર આ સીંદના સપાટામાં આવેલા શીકારોને છટકાવ્યા હતા માટે આ વખતે પણ આ શીકારને તેઓ છટકાવી દેશે એવું ધારીને સીંહે છત્તાંગ મારી અને સાથે ગરજના કીધી.

શ્રી હે તરાપ મારી..... મેરીયમ થોડાની પોંપરથી
અલોપ થઇ ગઇ.
(ગુઓ પાનુ' ૧૭૫.)

મેરીયમ ખાતર પોતાની છાંંગીનો પણ જોગ આપવાના દુઝાદા મારનારો મેરીસન આ ગરજના સાંભળીને ઉઠ્યો પુત્રી જેવો યજ્ઞ ગયો અને મોટા સીંદને જોઈને તે એવો તો ગભ રાયો કે તેણે પોતાના અન્ને પગની એડ પોતાના ઘોડાના અન્ને પાસલામાં લગાવી અને ઘોડો એકદમ ચારે પગે ઉછાળો મારી તેને લઈને મેદાન તરફ નાસી ગયો. મેરીયમનો ઘોડો ભાડક્યો અને નાસવાને બદલે જો પગે ઉભો થયો અને તે અરસામાં જો એક પળ પસાર થઈ ગઈ તે દરમયાનતો સીંદ આવી લાગ્યો.

કારેક જાણ્યુંતો હતો કે સવળાં માણસ જાત તેના દુઝમન થયાં હતાં માટે જો સીંદ ટોચ માણસ જાતને શીકાર કરે તો સીંદના તેજા હકદાર હીસ્સામાં ખત્રા નાંખવી નહીં એવો તેનો ધરાદો હતો—પણ આ વેળા કારેકને એકદમ મન થયું કે જો માણસ જાત ઉપર સીંદ દુઝાદો કરતો હતો તેને કામગીરી રીતે અચ્ચાવયું, તે માણસ જાત ટોચજ નહીં પણ તેની પોતાની મેરીયમ હતી અને જેની જીવણમાં તે ગમખાર બની ગયા વેરાગ પકડી બેઠો હતો એવું તો તે જાણ્યું હતોજ નહીં. મેરીયમનો અહેરો તે જોઈ શક્યો હતોજ નહીં અને પીઠેથી તેણીને પીછાણી શક્યો હતો નહીં.

સીંદે તરાપ મારી અને એકજ દુઝામાં તે ઘોડાની પીઠપર જઈ પુગ્યો પણ તેટલાં તો મેરીયમ ઘોડાપરથી અલોપ થઈ ગઈ. તેણીને માથે ઉપર ઉંચે જાડની ડાંખલી લટકતી હતી અને હવ સટોસટને વખતે છાંંગીનો અચ્ચાવ કરવાની ઉત્તમ તાલીમ પામેલી મેરીયમ એક સપાટામાં ઉછલી અને ઝડપી ઠાળીને વળગી પડી. સીંદ આગાદ આવીને ટટુના ખાલી હાથ ઉપર પડ્યો પણ ત્યાંથી તે એક જખરી ધરાડ મારી પાછો જમીનપર છખાયો કારણ કે કારેકનો ભાસો

કોરેકના હાથમાંથી છુટ્યો અને સીંદનાં ઇગરમાં તે આરપાર પસાર થઈ ગયો. સીંદનાં પંજમાંથી છટકતાં ઘોડો પણ ચારે પગે નાડો અને મેરીયમ ઝાડોની ડાંખળીઓને વળગી કુદકા મારતી એકદમ આગળ નીકળી ગઈ કમનસીબી એ થઈ કે નહીં મેરીયમે કોરેકને જોયો કે નહીં મેરીયમનો ચહેરો કોરેકના જોવામાં આવ્યો. ઘોડાનું શું થયું અને સીંદે શું કર્યું. તે જોવાને મેરીયમ થોભીજ નહીં, સાક્ષાત્તી સીંદને મરતો જોવાની તક તેણીને મળી નહીં જે તેણી તે દેખાવ જોતે તો આવું પ્રાકરમ કરનારા પોતાના કોરેકને પીછાણતે અને દવે પછી તેણીની ઉપર ગુજરનારી આકૃતથી તેણી બચવા પામતે. પણ તેણીના નસીબના લેખ જુદાજ લખાયા હતા માટે આ બંને આશકમાથુક એક ખીજને જોવા કે પીછાણવા પામ્યાંજ નહીં.

લાંબે છેટે જવા પછી મેરીયમ થોભી અને સીપટી વગાડી પોતાના ઘોડાને તેણીએ ઘોડાવ્યો. બે મીનીટ જતાં તેણીનો ઘોડો તેણીની નજદીક આવ્યો અને મેરીયમ તેની ઉપર સ્વાર થઈ બંગલા લાણી ચાલી થોડેક છેટે જતાં મોરીસન મળ્યો. મોરીસનને જોતાં મેરીયમે પુછ્યું.

“તમે ક્યાં હતા?”

“મારો ઘોડો ભડક્યો. પણ તું છટકીને સલામત આવી તેથી ખુદના હું દગરો દગર શુકર ધરું છું, તું કેમ છટકી પ્યારી મેરીયમ?”

“મારી આગલી આદત અને કસરતને પરીણામે. પણ તમે હીચકારા બનીને નાસી તો નહીં ગયલા કે? મને એવું લાગ્યું કે તમો નાહીમત થઈ ગયા હશે અને ઘોડો દોગાની ગયા હશે.”

“અરે અરે વળી એમ કાંઈ અને ? તું ધાસ્તીમાં હોય ત્યારે હું નારી નવુંબી કે ? મારી છાંદગીના લેખમે હું તુંને મદદ કરતે પણ મારો આગે કમળખત ઘોડો બડક્યો. એણે દગો દીધો જ્યાં તારી સેવા બજાવવાની તક મને મોઢવી પડી.” મોરીસને ઢોંગ કર્યા.

બોલી મેરીયમે સઘળી વાત ખરીજ માની અને કોળપણુમાં બોલી “ કીક થયું કે તમારો ઘોડો બડકીને નાહો. હું તો મારો કસરતને પરીણામે છટકી ગઈ પણ તમે સીંહના સપાટામાં આવતે અને અત્યારે તો તમારી લાશ પડતે. એ તો તમારાં સારાં નસીબ કે તમારો ઘોડો બડક્યો.”

આવી રીતે સહેલાઈથી પોતાનું બદાનું કૃતેહમંદ ઉતરથું તે જોઈને મોરીસન મગન થયો. તેઓ ઘરે પાછાં ફર્યા ત્યારે મધરાત પસાર થઈ ગઈ હતી અને તેટલા માટે તેઓ પોત પોતાના ઓરડામાં રવાના થયાં.

પેલી તરફ કોરેક સઘળો તમારો જોતો દુર દાથીની ગરદન ઉપર ઉભેજોજ હતો. પોતાની કળાથી એક માણસ જાતને નહીં તો તે માણસના ઘોડાને પોતે બચાવી શક્યો હતો માટે તે ખુશાલ બન્યો હતો અને આગે ગમત મળવાથી ઘણો લાંબે વખતે તે મલકાઈને દરયો—લગભગ વરસ વહી ગયા પછી તેના ચહેરાપર હસવાનાં ચીન્હો પ્રગટ થયાં. તેપણુ આવી રીતે ઘોડાની પીઠ ઉપરથી છલાંગ મારીને ડાંખળીને વળગી પડવાની યુક્તિ એક માણસજાત તરફથી ચતી જોઈને કોરેક કાંઈ ઘોડો અજામ થયો નહીં.

ઘોડાની પીઠ ઉપરથી સીંહ જમીનપર ગળ્યડી પડ્યો અને બોંબપર પછડાવા પછી તે લગભગ પાંચ મીનીટ મુઠ્ઠી તરફડ્યો અને પછી મરણુ પામ્યો હતો. સીંહ મરણુ પામ્યો હતો એવી

ખાતરી કરવા પછી કોરેક ક્ષાથીની ગરદનપરથી ઉતર્યો અને સીંહના છગર મધેથી પોતાનો લાઝો પાડો ખેંચી લઈ પોતાના આરામ લેવાના મયક તરફ પાડો ફર્યો.

કેવો સંજોગ ! મેરીયમ જે મકાનમાં પલંગ અને તરાઇ ઉપર આરામથી પોષેલી હતી તેનાથી ફક્ત ત્રણ માહલને છેટે કોરેક ખુલ્યો ઝાડ ઉપર રાત્રી ગુળરતો હતો અને ઝોક ખીખની આટલી નજદીકની કાજરીથી બંને તદનજ ખેખખર હતાં.

ખીજ સહવાર પડી.

બવાન હમેશાં સકાળેથી જાગતો હતો તે મુજબ જગીને ખગીચામાં લટાર મારવા નીકળ્યો હતો, મેરીયમ અને માહડીયર નાશતાની તઇયારીમાં રોકાયલાં હતાં અને મેરીયમને નસાડી જવા માટેની ગોઠવણ રચવામાં મેરીસન ગુંધાયસો હતો, આ પ્રમાણે સઘળાં ખેતપોતાના કામમાં વળગેલાં હતાં તેટલાં હેનસન આવી લાગ્યો અને બવાન આગળ આવીને ઘોલ્યો “ સાહેબ તમારી મહેરબાનીનો પુરેપુરો લાભ મેં લીધો છે પણ તેનો હવે ગેરલાભ લેવાની મારી ધારણા નથી. હું જોઈએ તે કરતાં લાંબો વખત આ જગાએ રહ્યો છું એમ મારે કપ્પુલ કરવું જોઈએ.”

“ તેની કાંઈ ચીંતા નહીં મીં હેનસન હજી વધુ વખત અત્રે ગુજરશે તો મને વાંધો નથી.” બવાને હસીને જવાબ દીધો.

“ થેંકયુ. પણ મને હવે વધુ વખત યોજવાની જરૂર નથી. હું આજે સાંજે અત્રેથી રવાના થનાર છું અને મારી છાવણી આજે સાંજે ઉપાડીને હું મારી મંગલે નીકળવા. રાતના ખુશનુમા ચાંદરણું પડે છે જેથી આખી રાત મારી રીને સફર કરી શકાશે. પણ અત્રેથી જવા અગાઉ મારે ઝોક

વાત તમોને કહેવાની છે. મેં આખી રાત એ ખાગત પર વીચાર કીધો અને આખરે મને એવુંજ લાગ્યું છે કે જે મારાં ગનમાં રમી રહેલી વાત હું તમોને નહીં કહું તો મારી ફરજ બાબતમાં હું નીશકૂળ નીવડેલો ગણાવું. અને તમારી મહેરબાની અને ઉપકારના બદલો થોડે ભાગેથી વાળી આપવાની તક મેં જોયેલી ગણાય.”

“ એટલે ! એવી તે શું વાત છે ?

“ ખાનગી વાત છે સાહેબ.”

“ આવો મારા ખાનગી ઝોરડામાં આપણે ત્યાં બેસીને વાત કર્યો.” બવાને કહ્યું.

બંને જણા બંધાનના ખાનગી ઝોરડામાં ગયા.

અકરણુ રખ સું.

હેનસનની બાજી શું છે ?

બવાન અને હેનસન બંગલાના ખાનગી ઝોરડામાં ગયા અને ત્યાં તેઓએ કેટલોક વખત વાતચીત ચલાવી, છેવટે હેનસન જોલ્યો:-

“ જે આખરદાર રીતે અને આપણા રીવાજ મુજબ લગનની માંગણી મોરીસન કરતે તો હું તેમાં કશો વાંધો જોતે નહીં અને આ વાત તમો આગળ આવીને કહેવાની અગત્ય પણ હું વીચારતે નહીં, પણ જ્યારે મોરીસને એવું મેરીયમને કહ્યું કે એવ વાંદરાઓ લગન જેવા ધખારા ધરાવતા નથી તો માણસ અને શા માટે ધરાવવા જોઈએ ? અને એવું પણ જ્યારે કહ્યું કે મેરીયમે તમારાથી અને તમારાં બાનુથી છુપેથી

નીસરી આવવું અને લંડન જવા પછી લગનનો વીચાર કરવો ત્યારે મને લાગ્યું કે મીં મોરીસનની ધારણા કાંઈ વાતખી હોય નહીં અને તેટલા માટે આ સંજ્ઞા વાત તમારી આગળ કહેવાની મેં ફરજ વીચારી છે.”

“આએ વાત સાંભળીને મને ધણોજ ખળાપો થયો છે મીં હેનસન. મેરીયમ ખીચારી લોળી અને અભાગ્ય છે અને આએ સુધરેલાં શહેરોમાં ફરેલો મોરીસન તેણીને માટે દગાખા-છથી જલ્દ ખીલાવે છે એવું ખુલ્લું માલમ પડી આવે છે. હવે મોરીસન અહીં રહી શકવાનો નથી.”

“મેં કહ્યું છે તેમ સાહેબ આજે હું અત્રેથી રવાના થનાર છું. જો મીં મોરીસન મારી સાથે આવશે તો હું કોસતા સુધી તેણીને સલામત પુગાડવાની જોખમદારી મારે માથે લેવાને હું તક્યાર છું.”

“ઠીક છે મીં હેનસન, હું તમારો આભાર માનું છું. મીં મોરીસન તમારી સાથેજ આવશે.” જવાન ગયખાર ખનીને બોલ્યો.

હેનસન પોતાની સફરની તક્યારી કરવાને રવાના થયો અને થોડે વખતે મેરીયમ અને મોરીસન વાત કરતાં આવી લાગ્યાં તેમને જોતાંજ બધાને મેરીયમને કહ્યું.

“ઠીકરી મેરીયમ, તું તારા ઝોરડામાં જ. ત્યાંજ રહેજો. હું ખોશાવુ ત્યારેજ આવજો.”

મેરીયમે પોતાની મોટી આંખો વધારે ઉંધાડી અને આવા હુકમવું કારણ થું તે જાણવાને તેણીની ઇચ્છા હોય એવો દેખાવ તેણીના ચહેરો ઉપર જણાયો. પણ જવાનનો ચેહેરો કાંઈક મક્કમ પ્રકારના દરાવના ચીનહો દેખાડતો હતો માટે મેરીયમ આ હુકમને તાબે થઈ અને પોતાના ઝોરડામાં તેણી રવાના થઈ.

તેણીના જવા પછી જવાને મોરીસનને કહ્યું; “ જોનરે-
પલ ગી૦ મોરીસન, મેસો મારે તમારી સાથે અગતની વાત
કરવી છે.”

દર્મિશાં જવાન કાંઈપી વાતચીત કરતી વેળા મોરીસનને
“ માઈ ડીપરફેસો ” ના પ્રીતભરવાં નામથી જોલાવનો હતો
પણ આ વેળા આવી રીતે—જોયા લોકાઈ હાય તેવી રીતે
પોતાને જોલાવતાં જોઈ મોરીસન વગાસનમાં પડ્યો અને તેમ
વળી કાંઈક શીકકો પડ્યો અને જવાનના હુકમને તાબે થઈને તે
જવાન સાંભે ખુરરીપર બેઠો.

“ આજે હેનસન અત્રેથી રવાના થનાર છે. ઉતર તરફ
કોરટા બણી તે જનાર છે. તમે અત્રે જોઈયે તે કરતાં ધણે
લાંબો વખત રહ્યા છો માટે હવે તમારેથી અત્રેથી—એકલાજ
રવાના થવું જોઈશે.” જવાને ખાસ કરીને “ એકલાજ ” જોડ
ઉપર અહુ ઘાર મુકીને કહ્યું; “ તમે તમારી સઘળી તપ્યારી
કરી નાંખો. તમારા જોરડામાં જાઓ અને અને તમે જાઓ
તે અગાઉ મેરીયમની મુજાકાત તમારે લેવી નહીં એવો તમોને
મારો ખાસ હુકમ છે.

“ તમારો ખાસ હુકમ ! ”

“ હા, મારો ખાસ હુકમ છે.” જવાને એવા તરારમાં
ડોળા કકડાવીને કહ્યું કે મોરીસન તાટ થઈ ગયો. “ લાંબી
વાત મારે કરવી નથી અને લાંબી વાત મારે આંભાળવી નથી.
જાઓ તમારા આરડામાં એકદમ.”

મોરીસન પોતાના જોરડામાં ગયો અને પોતાનો સરંજામ
તેણે તપ્યાર કીધો. મેરીયમને મળવાની અને તેણીની સાથે
છેલ્લી વાતચીત કરવાની અને અને તેા દુશ્મની તેણીને નસાડી
જવાની કાશોપ ચલાવવાની મોરીસનની ધણી ઇચ્છા હતી પણ

ખવાનના ધાકથી તે ઠઠડી ગયો હતો અને જ્યે તેવી કાદોશમાં તે પકડાય તો જરાખી રાખ રખાવત કે શરમ રાખયા વના ખવાન તેને ફટકાથી કઢાડે એવું તે મનમાં સમજતો હતો માટે મેરીયમની છુપી મુલાકાત લેવાની હીમત તે કરી શક્યો નહીં અને મુસાફરી માટે તે તૃષ્ણા થયો.

તેને હોલી સલામ કરવાને માઈ-ડીઅર પણ હાજર થઈ નહીં. ફક્ત ખવાન સાથે તેને અરસપરસ સાહેબ સલામ થઈ અને હેનસન સાથે તેને આ જંગલમાંથી અને જાગીર પરથી એકલેજ રવાના થવાની ફરજ પડી.

મેરીસનના રવાના થવા પછી ખવાન પોતાની ધણીઆણી સાથે વાતચીત કરતાં બોલ્યો: “ મેરીસન ખરેખર પાપી અને નીચ નીવડ્યો. એપ વાંદરાઓ લગન કરના નથી માટે માણસ જાતેથી લગન કરવાં નહીં જોઈએ. એવું ખીચારી ગરીબ બોલી અને નીરોપ મેરીયમને સમજાવવાની રીતી બેશક ધીકાર ઉપજાવનારી છે.”

“ અસખતાં એ મેરીસને આપણી મહેમાનદારીના બદલામાં આપણી તરફ ડગાઈ કીધી અને બોળી મેરીયમ સામે દગો રમવાની કોશિશ કીધી.” ખવાનની ધણીઆણી બોલી. “ મેરીસનનું કુટુંબ મગર અને ટેકવાળું છે અને મેરીસન કાઈ આરબની દીકરી સાથે પરણે તે એના કુટુંબીઓ કદીથી કબુલ રાખે નહીં એટલુંજ નહીં પણ મેરીસન પોતેથી મેરીયમ સાથે લગન કરવાની કદીથી ધારણા રાખેજ નહીં. ખીચારી મેરીયમનું રક્ષણ કરવાને આપણે અંધાતલાં છીએ અને તે ફરજ આપણે બજાવીશું.”

“ જરૂર બજાવીશું.” ખવાન બોલ્યો. “ મારે મનસે તો મેરીયમ મારી પોતાની બેટી મીસાલ છે. મને ધણી પ્યારી છે.”

“હા. મનેખી એ ધણીજ પ્યારી છે, એ જ્ને મારાથી છુટી પડે તો હું ખરેખર દુઃખાળ અને દુઃખી જાનું. મોરીસન સદાનો રવાના થયો છે એવી ખબર એને મેં પુગાડી છે પણ હજી હું એની આગળ ગમ્મ નથી. દગથા એને છેડવી જોઈતી નથી. કલ પરમ એને બધો ખુલાસો સમજાવીશું અને મોરીસને ખરેખર શું ધારણા રાખી હતી તેની સમજ આપીશું.”

પેલી તરફ મોરીસન અને હેનસન રવાના થયા અને હેનસનની છાત્રણીમાં તેઓ જઈ પુગ્યા જ્યાં સઘળાં માણસો રવાનગી માટેની તકવારી કરવામાં મશગુલ હતા.

મોરીસન સુખ હતો, તેનો મીલજ ખગડેલો હતો અને પોતાની ચુકતીમાં નીશકળ થયાથી તે બહુજ ખીજવાયો હતો, આજ લગનની છંદગીમાં તેણે જે આદ્યું હતું તે કશું હતું અને નાદાન જોણી છોટરીએને કલ્યાણી તારાજ કરવામાં તે હમેશાં ક્રતેક મેળવતો હતો. પણ આ વેળા તેને દારખમની પડી અને એવો સાચુત શીટકો તેની મગરૂરી અને આગરને લાગ્યો કે તેના ખીજવાટનો પાર રહ્યો હતો નહીં.

હેનસન પોતાની ચુકતીમાં રમી રહ્યો હતો. તેણે ક્ષીમેથી વાત છેડી.

“તમારો જજમાન અને તેની બાપડી કાંઈક વીચીત્ર ખ્યાલ ધરાવતા જણાય છે, આજે છોટરીને પોતાની પાસેજ જાણવી રાખવાનો એમનો વીચાર કાંઈક બેવકુશીબરયો મને તો લાગે છે. આજે છોટરી સાથે કોઈપણ માણસ પરજો નહીં અને તેમની પાસેથી તેણીને કોઈપણ માણસ લઈ જાય નહીં એવું તેઓ ધરજતાં હોય એવું માલમ પડે છે. પણ એ વીચાર જુલબરયો છે. એ છોટરીને કોઈ દહાડે પરજાવવી તો પડશેજ અને જ્ને તમારા જેવા ખાનદની તવંગર મરદ સાથે પરજાવવાની

તેઓ ના પાડતાં હોય તો તેઓનાં જેવાં કમબકલી ટાઇપી
ખીજા કરોજ નહીં એમ હું ધારું છું.”

મોરીસને પહેલાં તો હેનસનની આવી વાત સાંભળીને કશું
કાહું દીધુંજ નહીં પણ હેનસનનો છેલ્લો વાક્ય સાંભળતાં
તેને કાંઈક જવાગ દેવાની ફરજ પડી.

મોરીસન બોલ્યો “ એ અહીં આફ્રીકામાં પોતાની મરજ
મુજબ કરી શકતો હશે પણ લનડનમાં એનું મારી સાંભે કશું
ચાલવાનું નથી. એ લનડન પાછો આવશે. ત્યારે હું એને
દેખાડી આપશ કે હુંબી કાંઈ બોલે પડ્યો નથી. હુંબી એને
માથેનો છું.”

“ તમારી જગાએ હું હોતો તો જે છોકરીને હું ચાહું
તેને કાંઈ સુરતે હાથ કરતે અને મારા હરીફને દેખાડી
આપતે કે મારાંમાંથી કાંઈક પાણી છે. તમારી માફક હાર
ખાઈને ગુપચુપ બેસતે તો નહોંજ.”

“ તે વાત ખરી છે હેનસન, પણ આવી જગાએ, જ્યાં
એ આટલો બળવાન છે અને આવી રીતે પોતાની મરજ
મુજબ ગોયા રાજ ચલાવે છે ત્યાં હું એકલો શું કરી શકું !
મારાથી શું થઈ શકે !”

“ હું તમોને મદદ આપવા તૈયાર છું કારણ કે તમો
તે છોકરીને હાથકના છો અને તે છોકરી તમારે લાગતી છે
એવી મારી ખાતરી થઈ છે. જે તમારી ઇચ્છા થતી હોય તો
હું તે છોકરીને તમારે માટે મેળવી આપું. એ જે તમોને
ખરેખર ચાહતી હશે તો એ તમારી સાથે આવવાને
કદીથી ના પાડશે નહીં.”

“ પણ આસપાસ અતરાહમાં એનું રાજ ચાલે છે. જે
એ છોકરીને છુપેથી આપણે કંઈ નહીં તો જરૂર એ આપણને
પકડી પાડે.”

“ નહીં. મારા જ્વેવાને પકડવાનું જોનાથી અનેજ નહીં. આ મુઝકમાં આજે દસ વરસ થયાં હું વેપાર અને શીકારને માટે ફરતો રહ્યો છું અને આજે મુઝકના ખુશા ખાંચરા જેટલાં એ નથી જાણુતો તેટલાં હું જાણું છું. એને છુપા માંજોની ખાંચરખી નથી ને ઘેમાલુમ રહેલી જગા એ જાણુતોખી નથી ” હેનસન જોલ્યો; “ જો એ છોકરીને તમારી સાથે તમે કંઈ જવાની ધારણા રાખતા હોવો તો તેમાં તમેને મદદ આપવાને હું તક્ર્યાર છું. હું ખાતરી આપુ છું કે આપણે કીનારે જઈ પુમશું તે અગાઉ આપને કોઈખી માણસ પકડી શકવાનું નથી.”

“ પણ તમે કાંઈ ગોઠવણુ દેખાડો ? ”

“ તમે એ છોકરી જોગ એક ચીડી લખો. હું તે ચીડી તે છોકરીને પુગાડવાની ગોઠવણુ કરશ. તમે ચીડીમાં માત્ર ગોટલું જ લખજો કે છેલ્લી સલામ કરવાને સાઝ તમારી મુલાકાતે આવવું તે તમારી મુજાકાને જરૂરજ આવશે. તેણી મુલાકાતે આવે ત્યારે તેણીને તમારી સાથે નાસી જવાને સમજવજો અને તેણી કષ્ટુત્ર થાય તો તેણીને કહેજો કે રાતનાં આજે છાવણીવાળી જગાએ તેણી આવે અને પછી—”

“ પણ આપણે રાતના તો નીકળી જવાના છીએ.”

“ મારી ગોઠવણુ આ પ્રમાણેની છે. હમણા એક બે કલાકમાં મેરીયમ તમેને છુપેથી મળવા આવશે અને રાતના નાસી જવાની ગોઠવણુ તેણીની સાથે કરજો અને તેણીને પાછી જવા દેજો. પછી સાંજના આપણે છાવણી ઉઠાવી રવાના થઈશું તે સઘળાઓ જોશે અને સઘળાઓ એવુંજ સમજશે કે આપણે બધા રવાના થયા. પણ હું પોને છુપેથી બે ત્રણ માણસો સાથે અહીં પાછો આવશ અને મેરીયમ આવશે ત્યારે

તેણીને લઈને તમે તરફ ઉનાવળે, અંધારનો લાભ લઈને નીકળી આવશ.”

આએ ગોડવણ મેરીસનને પસંદ પડી અને તેણે તરતજ એક ચીડી મેરીયમ જોગ લખી આપી અને હેનસન પોતે તે ચીડી લઈને રવાના થયો. મેરીયમના જા આરડાની ખારી ઉંઘાડી હતી જેનો હેનસને લાભ લીધો. એક પથ્થર સાથે તેણે તે ચીડી ખાંધી અને ખારી ત્રણે આરડામાં તેણે તે ફેંકી અને પાછો દરયો.

હેનસન પોતાની બાજુમાં રમતો હતો અને હવે તેણે પોતાની ધારણા પાર પાડવાને સારૂ મેરીસનને હથીયાર બનાવવું હતું. મેરીસન તે એમજ મનમાં મજાકતો હતો કે મેરીયમને મેળવી આપવાની ભરી ધારણાથી હેનસન તેને મદદ આપતો હતો અને તે માટે તેનો તે અભય થયો હતો. હેનસનની મતલબ શું હતી તે જો મેરીસન જાણતે તો કદાચ બેઠે જણા એક ખીજનો છવ લેવાને તકવાર થતે.

પ્રકરણ ૨૬ સુ.

“હવે કૈાણ બચાવશે ?”

પણ આજે બધી ધધુખર વ્યારે ચાકતી હતી અને ઠગાઇના દાવપેચ રમાતા હતા ત્યારે આપણે માનીતો બળવાન પણ મમખાર બનેલો ફોરેક શું કરતો હતો ?

જે છોકરી ઘોડા ઉપરથી છલાંગ મારીને જાડની ડાંખલીને વળગી પડી હતી તે છેકનીતો બપાલ ફોરેકના મગજમાં ભમ્યા કાઠો. જે જગાએ તે બનાવ બન્યો હતો તે જગા પાછી જોવા તપાસવાનું ફોરેકને મન થયું અને ત્યાં તે પાછો લટાર મારવાને આવ્યો. મેરીયમને માટેની સઘળી આશા તેણે

છોડી હતી પણ જે માણસને તેણે જોયું હતું તેની ચાલ હાલ અને છલાંગ મારવાની રીતી તેને જોવી લાગી કે ગોળા મેરીયમની તે હોય. તે માણસ એક છોકરી દર્શોજ જોવી તેની પકડી ખાતરી થઈ અને તે માણસને-તે છોકરીને જોવા અને તેનો ચહેરો નીહાળવાને તે આતુર બન્યો માટે તે આ તરફ પાછો ઝાડો ઉપરથી પસાર થયો આવી પુગ્યો.

કારેક ધીમે ધીમે આગળ વધતો હતો તેટલાં તેના ચપળ શનને કાંઈક અવાજ સંભળાયો. તે એક તરફ ધ્રુપાઈ ગયો અને તેણે જોયું કે જે ઘોડેસ્વાર તે તરફ આવતા હતા જે જે માણસો માહેલા એકને તેણે તરતજ પીછાપ્યો. જે ઘોડેસ્વાર સીંદની ઉછાળો જોઈને એકદમ નાસી ગયો હતો તેજ તે જવાનયો હતો ચાને મેરીસનને તરતજ કારેક પીછાપ્યો. સીંદની છલાંગ થતાંજ મેરીસન ધભરાઈને નાસી ગયો હતો તે બનાવ વાદ કરીને તેની તે હીચકારી રીતી ઉપર કારેક સહેજ દરયો, પણ તેણે ધાર્યું કે જે છોકરી ડાંખલીને વળગી પડી હતી તેને પાછી જોવી હોય તો આ જવાન માણસનીજ પુકે લાગી રહેવું જોઈએ. કારણ કે તે જવાન ઇંગ્લેન્ડ સાથેજ તે છોકરી આગળી વખતે હતી અને કદાચ દમથા પથ તેની આગળ તે છોકરી આવી લાગશે.

પેલા ઘોડેસ્વારો એક ઝાડ હેઠળ ચોભયા અને કારેક તે ઝાડની ડાંખલીઓ વચ્ચે સહેજખી અવાજ કરવા વના ગુપચુપ બેસી રહ્યો. ઘોડા વખતમાં મેરીયમ ત્યાં આવી લાગી. કારેક સધળો રૂખાવ જોતો હતો, તે છોકરી અને મેરીસન વચ્ચે કાંઈક વાતચીત થઈ, એક ખીજાંજો ખગલગીરી કાઢી અને બન્ને એક ખીજાના હોઠ મેળવવા ગયા તેટલાં કાંઈક ખડખડાટ થયો અને તેમ કરતાં તેઓ અટકી ગયાં.

તે છોકરી અને મેરીસન અકેકથી અલગ થઈ ગયાં અને તે છોકરી ત્યાંથી પાછી રવાના થઈ અને એવું બોલતી ગઈ કે “ રાતે હું છુપેથી નીકળી આવશ—સાહેબજી.”

તે છોકરી આ પ્રમાણે બોલી અને તેણી રવાના થવાને પાછી ફરી ત્યારે કારેકે તેણીને અહોરો ખુલ્લો પરગને બેથો. કાગળ અરધી મીનીટ તે છોકરી ઉભી રહી અને પોતાની મેરીયમને કારેકે પીછાણી.

કારેકે મનસે બહુ ક્વકાશ અને નાસીપારી સાથે ગરબડ્યો “ મેરીયમ, મારી પોતાની મેરીયમ છવતી છે, મુખી છે, જવાન બેબનવતી બની છે પણ ખીજની તે થઈ છે. ખીજ મરદ સાથે તેણી જગલગીરી કરે છે.”

કારેકનો બાલો હાથમાં તમ્બાર હતો અને કમરખંધમાં શીકાની છુરી લટકતી હતી. તે જો આહતે તો એકજ દટકામાં તે જવાનયાને—મેરીસનને—દાર મારી નાંખી શકતે પણ અમીર દહકુ અને અમીરો ખુનયાદ તેને તેવો ખ્યાલ આવવા દેજ કેમ । જ્યારે મેરીયમને કારેકે હેલની બેઠ હતી ત્યારે તેણી અરધાં નમન બદન સાથ, નાનકડી ઉઘાડ પગનાં છોકરી હતી. હમણા તે સંડનની એક જવાન બાલું હોય અને ઘોડેસ્વારી કરવાનાં કપડાં પહેરી નીકળી હેય તેવી અને તેના પોશાક સાથની તેણીને કારેકે હીડી. આવી સુખી અને મુખરેલી દાસનમાં મેરીયમને બેઠને તે ઘણા રાગ થયો અને કાવુડુના તથા જંગલી હાથશીઓના હાથમાંથી છુટકારો મેળવી આવી હાસને તેણીને પુગેથી બેઠ તેને ઘમ સંનોય ઉપજ્યો. તેણે બેધું કે જે જવાન ઇંગ્રેજ સાથે તેણી વાનમીત ફરીને ગઈ હતી તેની સાથે તેણીને મહોળત બાજેલી હતી અને જે કે મેરીયમને તે ખરેખર આહતો હતો તોપણ તેણીની મહોળતમાં ખસલ

નદી નાંખવાનો તેણે મનમાં ઠગવ કર્યો. જે મરદને મેરીયમ ખરેખર આહતી હોય તેની સાથે પરણવાનો મેરીયમને હક હતો એમ કોરેક્ટ ધારણું અને એવું પણ વીચારણું કે બની શકે તો આ મરદ સાથે મેરીયમ પરણવા પામે એવી કોઈ મદદ વટીક આપવી.

મેરીયમ અને મોરીસન રાતના એકેક્રને મળનાર દનાં એમ કોરેક્ટ જાણી ચુક્યો હતો માટે તેઓની રાતના થનારી મૂલાકાત પાછી બેવાને અને કોઈ ધારતી તેમની ઉપર—ગલકે મેરીયમ ઉપર આવી પડે તો તેમનો—મેરીયમનો—ગયાવ કરવાને કોરેક્ટ તકવાર થયો, અને તેટલા માટે તેને મોરીસનની પુઠ પકડી રાખી. મોરીસન અને તેની સાથવાળો માગુસ આગળ આલ્યા. જે જગાએ હેનસને છાવાળી નાંખી હતી અને જ્યાંથી હમણું ઉઠાંગરી કરવામાં આવતી હતી તે જગા તરફ નદી પણ જંગલમાં ઉતર લઈને દુર તેણે ચાલવા માંડ્યું. ગોઠવણ એવી હતી કે મોરીસને દુર નીકળી જવું અને હેનસને પાછળથી મેરીયમને લઈને આવી પુગવું. આવી ગોઠવણ હોવાથી મોરીસન ચાલતો થયો અને તેની સાથે જે ત્રણ નોકર પણ બેઠાઈ રહ્યા અને તે બંનેની ઉપર દેખરેખ રાખતો કોરેક્ટ પણ તેમની પુઠે વગગી રહ્યો.

રાત પડી અને ઠંડાનેલી જગાએ મેરીયમ છુપેથી શુપચુપ આવી પુગી. તેણીએ બેધું કે મોરીસન હતો નહીં પણ હેનસન તરતજ તેણીની આગળ આઠ્યો અને બોલ્યો “મોરીસનનો પગ સહેજ ધજ પામ્યો છે અને તેથી તે તમોને મળવાને હાજર થયો નથી; તમો મારી સાથે ચાલો, હું તમોને તેની આગળ લઈ જાવું.”

“મોરીસન ક્યાં ગયા ?” મેરીયમે પુછ્યું.

“એ ચાર કલાકનાં છેટાંપર હશે ઝાઝા દુર નથી, પણ આપણને ચોભવું જોઈએ નહીં. તમારી ગેરહાજરીની ખબર જો જંગલમાં પડશે તો આપણને પકડવાની જગરી કોરોશ ચાલશે માટે જોમ અને તેમ ઉતાવળે આપણે નીકળી જવું જોઈશે.”

“પણ મેરીસનને ઘણી ઇજા થઈ છે કે ?”

“ઝાઝી નથી; પણ તેણે આશાયશ લેવાની જરૂર છે કારણકે કાલથી તે લાંબી ચાલુ સફર ઘોડા ઉપર બેસીને કરવી પડશે માટે પગને જરા રતી આશાયશ આપવાની જરૂર તેણે જોઈ છે.”

લોણા મેરીયમને આ સંધળી વાત ખરીજ માની તેઓ ઘોડેસવાર થઈને નીકળ્યાં, હેનસને ઉતર તરફનો મારગ એક માઇલ સુધી લીધો અને પશ્ચિમ ભણી વસાય એવી સંધળી લીધી કે મેરીયમને આ બદલાયલા મારગનો ખ્યાલ આવ્યો નહીં, મેરીસન ક્યાં ઘોભેલો હતો તે મેરીયમ જાણતી હતી નહીં માટે તેણીએ એવું જ ધારણું કે હેનસન તેણીને તેની આગળજ લઈ જતો હતો.

કલાકો સુધી તેઓએ મુસાફરી કરી અને મધરાત પસાર થઈ ગઈ તથા પાછલી રાત પડવા આવી તોથી મુસાફરીને છોડી આવ્યો નહીં તેથી મેરીયમને ચાંતા ઉપજવા માંડી.

“મેરીસનની ઇવણી આટલી દુર છે એમ મેં નહીં ધારેલું” મેરીયમ બોલી.

“મેરીસનને અને મારાં બીજાં માણસોને મેં કદવું છે કે આપણે આવ્યે તે અગાઉ તેઓએ ધીમે ધીમે આગળ વધવું મેરીસનનો પગ લચકાયો છે માટે તે ઘોડાપર બેસીને કદમ કદમ આગળ વધશે અને આપણે તેઓને સવાર સુધીમાં તો પકડી પાડીશું” હેનસને સંધરો આપ્યો, “વળી જોમ અને

તેમ દુર નીકળી જવું જોઈએ કે જ્યાં તમારો ખવાન જો
ચેતી જાય અને શોધવા નીકળે તો આપણે પકડાઈએ નહીં.
હાલ તરત આપણે અહીંજ થોડાક વખત આશાપરા લઈશું
અને ટટુઓને પણ ધાસ ચરવા દઈશું. પછી ઉતારણે પાછાં
આગળ વધીશું. તમે જરાખી ચીંતા કરતા ના હું તમેને
ખરાખર ઠેકાણે પાડશ એમ ખાતરીથી માનજો મારી મૂળ
નેમજ એવી છે કે તમેને ખરાખર પુરેપુરાં ઠેકાણે પડવાં અને
તમેને પુરતી રીતે સુખી કરવાં.”

મેરીયમ આપડી પાછી જોગાઇ અને હેનસનની સઘળી
વાત તેણીએ સાચીજ માની, તેઓ ત્યાં યોજ્યાં અને ત્યાંજ
રાતનાં સુનાં. સવાર પડી ત્યારે હેનસને પોતાના ઠેકા ગધેથી
ઠાંધક ખોરાક કઢાડ્યો અને તેઓએ સાદો સુતરો નાસનો કરી
હીધો અને પાછાં આગળ વધવા લાગ્યાં. ખપોર પડી અને પાછાં
થોભયાં. હવે મેરીયમને શક ઉપજવા માંડ્યો. તેણી જંગલની
છંદગીથી પુરતો અનુભવ મેળવી ચુકી હતી અને જમીનપર
પડેલાં પગલાંથી કોઇ ખીજ માણસ જોઇ નહીં શકે તેવી
લગભગ એમાલુમ નીશાનીઓ મેરીયમને જોવાની અને પાર
ખવાની ટેવ પડેલી હતી માટે તેણીએ ખારીકીથી જમીન
તપાસી. ત્યાંથી કેટલાંક માણસો કેટલાક દીવસની વાત ઉપર
ચાલી ગયાં હોય તેવી નીશાની મેરીયમને જણાઇ. તોપણ
મેરીયમને હેનસન સાંમે શક ઉપજ્યો.

તેણીએ કહ્યું “ધણે લાંબે છેટે આપણે નીકળી આવ્યા
છીએ તોખી મેરીસન જણાતો નથી. એનો અર્થ શું ?”

“આ રસ્તેથીજ તેઓ આગળ વધી ગયા છે માટે હવે
આપણે તેમને થોડાજ વખતમાં પકડી પાડીશું એવી મારી
ખાતરી છે.” હેનસને જવાબ દીધો.

“પણ આ જગાથી જે માણસો પસાર થયાં હતાં તેમના પગલાંની નીશાની જોતાં મને તો એવું માલમ પડે છે કે તે માણસો આજકાલ નહીં પણ ઘણા દીવસના પસાર થયલાં હોવાં જ્ઞાપ્યે.” મેરીયમે કહ્યું.

હેનસન હસી પડ્યો.

તે બોલ્યો ! “ ખરેખર ? તમે ઘણા ચચરાક છો. પણ જંગલમાંથી પસાર થતાં કાંઈ એક જ જગાથી અથવા પસાર થતા નથી. કાંઈ ક્યાંથી આવે તે કાંઈ ક્યાંથી આવે. એ જાણું એકનું એક.”

તેઓ પાછાં થોડોક વખત ચોલ્યાં અને થોડોક એરાક તેઓએ લીધો. મેરીયમને ક્વે પુરેપુરો શક ઉપજ્યો હતો અને તેણીએ મનમાં ઠરાવ કર્યો કે પહેલી તક મળતાં આ માણસને છોડીને નાસી જવું.

પોતે ઘેઠેસ્વારી કરવામાં, જાડોપરથી કુદી ડાંખળીઓને વળગી હિતાવજો આગળ વધવામાં અને હલેસાં મારીને હોડી ચલાવી જવામાં કુશળ બનેલી હતી માટે તે સધળી કસરતની મદદથી નાસી જવાનો તેણીએ ઠરાવ કર્યો. હેનસનનો ચહેરો મેરીયમે બહુ જ આરીકાથી ધરી ધારીને જોયો અને તેને ક્યાં જોયો હતો તેની યાદ કરવાની તેણીએ અતીશય કોરોશ લીધી. હેનસનની દાઢી મુજબ ઘેઠેલી હતી અને તેવા એહેરાના માણસને કાંઈવાર જોયલો કે નહીં તેની યાદ મનમાં તાજ કરવાને તેણીએ અતીશય યતન અનેકવાર કર્યો.

તેઓ થોડેવારે પાછાં આગળ વધ્યાં અને એક નદી આગળ આવી સાગ્યાં અને નદીની સામા ધીનાગ ઉપર એક નાની છાવણી પડેલી મેરીયમે દીડી અને મેરીયમ તે જ્ઞાપ્યે ખુશી થઈ.

હેનસન બોલ્યો : “ આખરે આપણે એ સોકને પકડી પાડ્યાં.”

હેનસને પોતાની રીવોલ્વર કદાહી અને હાથમાં બાર ડીંચો કે તરતજ તે સાંભી ડાવણી મથેના કેટલાંક માણુઓ ધીનારે દોડી આવ્યાં. હેનસને તેમને પોકાર કરીને દુકમ આપ્યો. કે તરતજ તેઓએ એક નાની દોડી પાછીમાં ઉતારી અને એક માણુસ દોડીનાં બેસી દલેચું મારો તેમની નમ્દીક આવ્યો. મોરીસને મળવાની હુમેદમાં મેરીયમ તરતજ દોડીમાં બેસી અને યોડીજ મનીટમાં તેઓ સામા ડીનારાપર જઈ પુગ્યાં. પણ ત્યાં મોરીસન જણ્યો નહીં માટે મેરીયમે પુછ્યું: “મોરીસન ક્યાં છે ?”

“પેસા તંશુમાં.”

મેરીયમ તે તંશુમાં દોડી પણ તે તંશુ તો તરત ખાલી હતો. તેણીએ પાછું ફરીને જોયું તો તંશુની અંદર દરવાજા આગળ હેનસન હતો હતો હતો.

“મોરીસન તો અહીં નથી”

“પણ હું છું.”

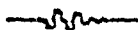
“તું ? તું કોણ ?”

“ઓળખતી નથી કે ? મારી દાદી મુજ મેં બોડી નાંખી છે તેથી કદાચ જુના દોરતને પીંછાણી ચકતી નહીં હશે.”

“હવે પીંછાણ્યો ? તું ? માલખીન.”

“હા-માલખીન-તારો આશક. હવે અહીં તારો બવાન તુને બચાવવા આવવાનો નથી-બવાન હવે મારા હાથમાંથી તુને છોડવાનો નથી-હવે તુને કોણ બચાવશે ?” કહેવતી ધુંસમાં હેનસન માલખીન બોલ્યો.

અકરણુ ૨૭ મું.

વેર લેવાનું હુમ્મશી છોકરાનું ઝંબુન.

હેનસન-માલખીન ખાસીહતે ધાતકી ખારીલો અને હવસી હતો તથા પોતાની નોકરીમાં રહેલાં દરેક માણસ સાથે તેણે જુલમાતભરી વરતણુક દેખાડી હતી અને તેથી લગભગ તેના સમજામાં માણસો તેને ધીકારતાં હતાં. પોતાની મતલબ હોય ત્યાં સુધી પોતાના નોકરને તે લઈ ચલાવતો અને ગરજ પુરી થતાંજ નોકરોને છોડી દેતો અને કોઈવાર તે તદનજ રખડાવી મારતો. જ્યારે તેણે મોરીસનને દગથો અને એક દીશાએ મોરીસનને રવાના કરી ખીલ દીશાએ મેરીયમને લઈને નીસરી પડ્યો ત્યારે તેણે પોતાની સાથરાળા એક હુમ્મશી નોકરને રસતામાં રખડતો મુકી દીધો હતો. તેણે તે વચ્ચે ઉકરવન હુમ્મશી નોકરને એક જાડ હેડળ ખેસાડ્યો અને કહ્યું કે "તું ખર્ડીજ ખેસી રહેજે. અગો યોડાક વખતમાં પછાં આવી તને લઈ જઈશું."

તે નોકર ઉપર માલખીનને વીરાવાસ હતો નહી અને તેટલાં માટે ખોરાક પાણી વીના, અને કસા પશુ ગચાવના સાધન કે હથોઆર વીના આ પ્રમાણે જંગલી જાનવરોમાં ચીકાર કરાયલાં જંગલમાં તે છોકરાને મુકીને અને તદનજ ખોટો વાયદો દઈને માલખીન ચાલતે થયો હતો. તે છોકરો જાડ હેડળ ખેસી રહ્યો. લાંબો વખત નીળી ગયો ત્યારે તે ચીંતામાં પડ્યો ત્યાંથી ઉડીને આગળ જવું કે ત્યાંજ ખેસી રહેવું તેના વીચારમાં તે પડ્યો. રાત પડવા આવી અને સપાટામાં અધારું હવાઈ ગયું. યોડેવારે ચંદ્ર ઉઠ્યો અને ખેસતાં કંટાળીને આગળ વધવાનો તે કર્ણદો કરતો હતો તેટલાં

તો એક સીંદનો પોદાર તેને અંબળાપો, તે છેડે એ ચોંટ્યો અને ઝડપર સપાટમાં ચડી ગયો.

તેણે જોયું કે એક મોટો સીંદ ઝાડીમાંથી બહાર આવ્યો અને એક દરચુના મુરદાં બણી તે સીંદ ગયો કે જે દરચુનું મુરદાં દમણા સુધીમાં તે છેડરાએ ઠીકું દગું નહી, તે દરચુને આગતી રાતે સીંદ પાડ્યું દગું અને તેનો બક્ષ કરવાને સીંદ આજે રાતે તે જગાએ પાછો આવ્યો હતો.

સીંદે દરચુનો બક્ષ કરવા માંડ્યો પરોઢ્યું થવા આવ્યું ત્યારે સીંદ જંગલમણી પાછો રવાના થયો. પેલો છેડરો ઝાડ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો. તે બુખો અને પયાસો થયો હતો. નજીકમાં એક નાનું નાનું દગું ત્યાં તે ગયો અને પાણી પીધું. ત્યાં નાળાંના ડીનારાપર ફળતાં જંગલી ઝાડ ઉગેલાં હતાં જે ઉપરથી ફળ ઉતારીને ખેટ કરતાં તેણે ખાઈ લીધાં અને જેટલાં ખનયાં તેટલાં તેણે પોતાની સાથે ખાંધી લીધાં.

માલખીન પોતાના નોકરોને જ્યારે ત્યારે રખડાવતો હતો અને જંગલ વચ્ચે નીરાધાર છેડી જતો હતો એવી વાત તેણે માલખીનના નોકરોથી સાંભળી હતી માટે તેની ખાતરી થઈ કે તેની જુસ્તી માલખીને તેની સાથે પણ આ વેલા ચલાવી હતી. જેની નોકરી ખંત મહેનતથી તેણે કરેલી અને જેના ઘાટડીપણાથી પોતે અનેકવાર હેરાન થયેલા તેની આવી વસ્તુક વેંધને તે દગથી બહુ જ ખીજવાયો અને મનમાં તેણે હરાવ કર્યો કે એવા ઘાટડી માણેક ઉપર ઘોષખી રીતે સખત વેર લેવું.

આ છેડરો માલખીન સાથે ધણાં વરસોનો રહેલો હતો અને તેથી માલખીનથી તે થોડું મહું ઇચ્છેલ બોલતાં રીખ્યો હતો તેણે વક્ષાદારોથી નોકરી બંધવી હતી છતાં આવી દગાયાઝી

માલખીને તેની સાથે ચલાવી હતી માટે કોનાતુ' ઝડુન બેશબેર ચહડ્યું.

મોરીસનવાળી ટોળી કંઈ બાગ્યુએ ગઈ હતી તે આ છોકરો બાણુતો હતો માટે તે દીશા તરફ તે છોકરો સપાટામાં આગળ વધ્યો પણ બે માહલ જતાં તે એક એક થોભ્યો. બે ઘોડાના પગલાં તેણે પડેલાં જોયાં જે ઘોડા મોરીસનવાળી ટોળીએ લીધેલા મારગ તરફ નહીં પણ તેથી ઉલટી દીશાએ લંબાયલાં હતાં. માલખીને પોતાના નોકરોને આપેલા હુકમો તેમની તેણે કરેલી બે ટોળીની વહેંચણી, અને અને ટોળીઓને જુદી જુદી તરફ જવાતું તેણે આપેલું ફરમાન આ ઈંગ્લેન્ડને સંબંધ યાદ આવ્યું અને તે તરતજ સમજી ગયો કે મેરીપમને લઈને મોરીસનવાળી ટોળી તરફ નહીં પણ જુદીજ દીશાએ માલખીન ગયો હતો અને મોરીસનને તેણે ઠગ્યો હતો.

વેર લેવાનો ઉપાય તે છોકરાને સૂઝ્યો. તે તરતજ મોરીસનવાળી ટોળી જે દીશા તરફ ગઈ હતી તે દીશાએ દોડવા લાગ્યો. દોડવામાં આ હથેલી છોકરાએ ધણા ચપળ ચંચળ અને જડપુ હોય છે અને તેમાં અગતના ઠામપર જતું હોય કે ખુદ પોતાની અંગત નેમ પાર પાડવાને નામ્જણવું હોય ત્યારે તે તેઓ પવન વેગે દોડે છે. જેમ અને તેમ ઉતાવળે મેરીસન પાસે જવું અને તેને ચેતાવવો અને તેમ કરીને મોરીસનને ખુદ માલખીન આગળ પુગાડવો એવી આ છોકરાને ધારણા હતી. તે મનમાં સમજતો હતો કે તે ઈંગ્લેન્ડ આ ઠગાઈથી ખરેખર ખીજવાશે, તે ઈંગ્લેન્ડ પોતાના ઠગવારને સમ્મ કન્શે અને જે છોકરીને હોલેબર માલખીન લઈ ગયો છે તેણીને મેળવીને માલખીનને નારીપાસ નિરાસ બનાવશે.

પેલી તરફ મોરીસન નાની છાવણી નાંખીને થે.બે.કે. હતો.

અને માલખીનની રાધ જોનો હતો. જ્ઞેષ્યે તે કરતાં અતીરાય
ગોઠું યદ્ય ગચ્ચું હતું. રાત પડે તે અગાઉ તો માલખીન અને
મેં પિયમે આવી પુગલું હતું પણ તેને ગદ્યે રાત પસાર થઈ
સવાર વીતી ગઈ અને ગપોર પડી તોખી માલખીન આવ્યો
નહીં માટે તે ઇંનેજર આતુર ગનયો અને ચીંતા કરવા લાગ્યો.

તેની સાથની ટોળીના વડાએ, માલખીને તેને અગાઉથી
શીખવી રાખ્યું હતું તે મુજબ તેને સગખવયો કે “ દવે
આપણે આગળ વધયે. કદાચ મેરીયમને આશરો આપનારો
મોટો-બવાન શોધી ગયાવતો આવી લાગશે તો આપણી
સઘળાઓની પુરેપુરી કમળખતી જાગશે.”

પોતાની ધણી નામરજી છતાં મોરીસને આ વાત સાંભળવા
પછી આગળ વધવાની ફરજ પડી અને તેણે દહીંથી આશા
રાખી કે કદાચ ખીજે મારગે ચલાવે લઈને માલખીન (જોને
દહીંથી તે હેનસનેના નામથીજ ઓળખતો હતો તે) આગળ
નીકળી ગયો હશે.

પણ તેઓ સફર કરવાની શરૂઆત કરે તેટલાં તો પેલો
દયથી ઓછરો દોડતો દાંકતો આવી લાગ્યો. તે સીધો મોરીસને
આગળ ગયો અને તેણે પોતાની ભાંગી ટુટી ઈંત્રેજી ભપામાં
સઘળો હેવાલ કહ્યો અને માલખીન કંઈ દીશાએ ગયો હતો તે
પણ તેણે જણાવ્યું.

મોરીસને સઘળું સાંભળવાથી જ્ઞેષ્ય લીધું કે મેરીયમને
પોતાના કમળમાં મેળવવાને શરૂ હેનસને તને એક દયથાર
ખનાવયો હતો અને તેની સાથે ઠગાઈ કાઢી હતી. ગુસ્સા અને
ખીજવાટથી તેનું સોડી ઉકળી આવ્યું અને મેરીયમની
સલામતી માટે તેને ચીંતા ઉપજી.

ખરેખર તો મોરીસને જે નીચ વરતણુંક મોરીયમ સાથે ચલાવવાની ધારણા રાખી હતી તેથી કોઈપણ રીતે જુદા પ્રદારની વરતણુંક ચલાવવાની ધારણા માલખીનની હતી નહીં મોરીસને ખ્યાલ આવ્યો નહીં કે તે ગરીબ હોકરીને જે રીતે માલખીનને હાથે તારાજ થવાની ચીંતા તેને ઉપજી હતી તેજ રીતે તેણીને તારાજ કરવાનો તેનો પોતાનો પશ્ચ ધરદો હરો, તેણે એવું કે જે ઠગાઈ તે કરવા માંગતો હતો તેજ ઠગાઈ તેની સાથે થઈ હતી; તેને માટેલી બાજી ઉલટાઈ ગઈ હતી અને કોઈ ખીલ્લે તે બાજીમાં જીવ મેળવવાને ખેલતો હતો.

મોરીસને તે હોકરાને પુછ્યું. “ તારો રોડ ક્યાં ગયો છે તે તું જાણે છે કે ! ”

“ હા, તે હું જાણું છું. આ બાજીએ નદી વહે છે તે તરફ તેણે છાવણી નાંખવા એક ટોળી અગાડ્યા મોકલી છે અને તે બાજીએ મેરીયમને લઈને તે ગયો છે.”

“ તે જગા પર તું મને લઈ જશે ? ”

“ હા, ધારૂં આસાનીથી.”

“ આપણે એ જણા એકલા ત્યાં જઈ શકીશું ! ”

“ હા.”

મોરીસને અને પેલા હોકરાએ મસલહત ચલાવી અને પછી મોરીસને તે ટોળીના વડાને કહ્યું. “ આ હોકરાની વાત ઉપરથી એવું જણાય છે કે મોટો-બવાન આપણી પુઠે આવે છે. હું આજે હોકરા સાથે જુદી દીશાએ નીકળી જાયું છું અને તમે જુદી દીશાએ નીકળી જાવો.”

મોટો બવાન પુઠે આવે છે એવું સાંભળતાંજ તે વડો ધુજવા લાગ્યો અને તેમજ તેની સાથવાળાં માણસો અતીશય ગભરાટમાં પડ્યાં. કશીપણી ખીજ વાત કરવાને તેઓ થોભ્યાં.

નદી ઉતાવળમાં તેઓએ અસખ્યા એકઠો કીધો અને ઘોડીક
મીનીટમાં તેઓ ગદુગ ઉતાવળે ઉતર તરફ નાસવા
લાગ્યા.

કારેક ક્યાં હતો ?

તે તો મેરીસન વાળી ટોળા ઉપર દેખરેખ રાખતો
ઝાડ ઉપર બેસીજ રહ્યો હતો. જ્યારે તેણે જોયું કે
ટોળા ઉતર બહુ નાસી ગઇ અને મેરીસન તથા પેસો હાકરો
પશ્ચીમ બહુ ચાલવા લાગ્યો ત્યારે તે સમજ્યો કે તે
ઇંગ્લેન્ડ-મેરીસન-મેરીયમને મળવા અને શોધવા ખોટીજ દીશાએ
જનો હતો અને એવું ધારીને કારેક ધીમે ધીમે પોતાની અસહ
જગા તરફ પાછો ફર્યો.

મેરીયમને હવતી અને તનદરોસ્તી ખુશનુરવ દાક્ષનમાં
જેમને તેને એટલો તો સંતોષ ઉપજ્યો હતો કે મેરીસન માટે
અદેખાઈ ફરવાનો ખયાલ વડીક તેને કિયજ્યો નહી, પણ
જ્યારે હમણા તે, મેરીયમને જે જગાએ તેણે છેલ્લી જોઈ
હતી તે જગા તરફ તે પાછો ફરતો હતો ત્યારે મેરીસને માટે
તેને અદેખાઈની સાગણી પદ્મી ઉપતત થવા લાગી
અને ત્યારેજ મેરીયમને તે કુટુંબ અને કેવો આદતો હતો તેનો
ખરેખરો ખયાલ તેને આવ્યો. મેરીયમને તે અગાઉ પણ
આદતો હતો પણ દવે તો તે મેરીયમની પુલ્ક કરવાને પણ
તક્યાર થયો. તેણે કસાવ કર્યો કે મેરીયમને જની શકે તો
ફરથી જોવી, જે તેણી આફતમાં હોય તો તેણીને ખચાવવી
પણ તેણીની નજરે ખેતે કદીખી પહુ નહી અને પોતે હજી
હવતો છે એમ તેણીને જાણવા દેવું નહી.

કારેક મનમાં પરખ્યો " જેમ હું મેરીયમને યાદ કરું છું
તેમ મેરીયમ મને યાદ કરતી હશે કે ? જે સુખી અને સંતોષ

સાથના રમત ગમત ભર્યાં વરસો સાથે ગુન્નરેલાં તેની યાદ તેણીના મનમાં કોઈવાર ઉત્પન્ન થતી હશે કે! મેં ધારેલું કે તે મને આહો છે પણ દવે મને જણાયું છે કે એનો પયાર કામળ ખીન્ન ઉપર લાગેલો છે. એ મારી સાથે રહેને અને જંગલી છાંદગી ગુન્નરી પરણ્યા વના અમો એ જોડાં તરીકે વસતે તો એને પોતાને નુકસાન થને. તેના કરતાં ભલું થયું કે સુખરેલી છાંદગીમાં એ દાખલ થઈ અને જોને એ આહો છે તેની સાથે એ પરણે અને દુકદાર ધણીઆણી અને માતા બને એ એને પોતાને માટે એક આશીરવાદ સમાન છે. એવી એની નવી છાંદગી એને મુગારક. તેમાં હું ખસવા નાંખવાનો નથી પણ બની શકશે તો તેમાં હું મદદ આપશ.”

અમીર કુટુંબથી ઉતરેલો, ઉમદા તોખમવાળો અને ભલાં માળાપત્ની ઉત્તમ આસીદતનો વારગો ધરાવનારો કોરેક-સોરડ એસ્તોકનો ખેટો જોક-ઉપલા ઉમદા અને નેક પતીત વીચારો મનમાં પેદા કરતો ધીમે ધીમે તે અસલ જગાપર જવા લાગ્યો કે જ્યાં તેણે મેરીયમને છેલ્લી દીકી હતી, તે જગાએ કોરેક આખરે જઈ પુગ્યો અને જાડેપર રહી વખત ગુન્નરવા લાગ્યો. પણ મેરીયમ તો તે જગાપર ફરીને આવીજ નહીં. પણ જે જાડપર જોડીને મેરીયમના આવી પુગવા માટેની રાત દીવસની ચોક્કી કરતો તે ખેટો હતો તે જાડ હેઠળથી તેણે એક ખીન્ન માણસને પસાર થતો દીઠો. ઉંચા બદનવાળો, પોદળા ખમાવળો, પહેલવાન જેવા તનવાળો અને જોટલાંઆઝ તે પુરૂષ ખાકી પોશાકમાં હતો અને તેની સાથે હાથથી લડવ-છાયાઓ હતા. તે પુરૂષ જમીનપરની નીશાનીઓ બહુ ખારીક થી જોતો ચાલતો હતો અને તેની સાથવાળાં માણસો પણ જમીનપર પમલાંની પડેલી નીશાનીઓ બહુ ખારીકથી તપાસતા

દતા. તેઓ આ પ્રમાણે જમીન તપાસતા ઉતર બાણી પસાર થઈ ગયા પણ ફેરેક તો આ ઝાડ ઉપર મેરીયમને જોવાને આશાવંત પણ મેરીયમને જોવા માટે નાસીપાસ થયેલો ખેસીજ રહ્યો.

આખરે આ જગાએ તપાસ રાખતાં ફેરેક થાક્યો અને કંટાળ્યો અને તે પણ હવે ઝાડો પર કુદતાં અને લાંબી છકાંગ માર્નો નીકળી પડ્યો. તે ક્યાં જતો હતો તેનો ખ્યાલ તેને હતો નહીં. ક્યાંથી જાય તેની તેને દરકાર હતી નહીં; પણ તેને દેરવનારો મદાન યજ્ઞવાન અને સરવોપરી કુદરતનો હાથ તેને પશ્ચીમ બાણી ધસડતો હતો.

પ્રકરણ ૨૮ મું.

જુનો પુરાનો ફોટોગ્રાફ.

મેરીસન પોતાના દુશ્મની સથે માલખીનવાળી ઠાવણી તરફ જવાને નીકળ્યો. ગીચ નંગલની ઝાડીઓ વચ્ચેથી તેઓ પસાર થયા અને ઉતાવળે કુચ કરતા રહ્યા. આ મુસાફરી દરમ્યાન મેરીસનને પોતાની હાલત ઉપર વીચાર કરવાનો પુરતો વખત મળ્યો. હવે તેને ખ્યાલ આવ્યો કે મેરીયમને ફસાવવા અને ખુચાર કરવાની નીચ ચુકતી તે પોતે અજમાવતે નહીં તો આવી ત્રાસદાયક આફત તે ગરીબ બોલી નીરદોષ છોકરી પર આવી પડતે નહીં વળી હવે તેને લાગ્યું કે તે મેરીયમને ખરેખર ચાહતો હતો અને તેણીને ખ્યાલવા ખાતર પોતાની છંદગીનો ભોગ આપવાને પણ તે તઈયાર હતો. જે સમજી ખરી વાત હતી તે હવે તેના મગજમાં ખરાં રૂપ સાથે ખુલ્લી થઈ. પોતાના હવસ અને નીચ ધારણા માટે તેને ખેલ

પસતાવો થયો અને મેરીયમને માટે ખરી સાચી મહોબત તેના જીવનમાં ઉભરી આવી.

આ પ્રમાણે સંજોગ બન્યો હતો; જે જગાએ મેરીયમને માલખીન લઈ ગયો હતો તે જગાએ પેલો કીનાબોર દબારી છોડીને મેરીસનને દોરવતો હતો અને તેજ જગા તરફ કુદરતનો હાથ કોરેક્ટને પણ ધસકનો હતો.

હવે મેરીયમનું શુ થયું તે આપણે જોઈએ.

માલખીન, ઘાતકી હવરી માલખીન, હવે પોતાની પુરેપુરી ક્ષતેહ ચમલી જોઈને મેરીયમની સામે નક્કાઈથી ઉભો અને ખીજીજ પગે તેણે મેરીયમને પોતાના બંને જોડાં દાયમાં પકડી લીધી અને તંબુના એક ખુણામાં પડેલા ધાતખીઓના ઢગના તરફ તેણીને ખેંચવા માંડી. મેરીયમે ધણીખી ખેંચવાણ કીધી પણ તેણી તે પક્ષીના પંજમાંથી છટકી શકી નહી પણ આવી રીતે ખેંચતાણ કરતાં મેરીયમનો હાથ અચાનક માલખી નના કમરજંઘપર પડ્યો કે જે કમરજંઘમાં માલખીને પોતાની રીવોલવર ખેસેલી હતી. મેરીયમે તે રીવોલવર ખેંચી ઠક્કાડી અને ધડીબર માલખીનના હાથમાંથી છટકીને માલખી નની તરફ તેણીએ ખેંચક રીવોલવર છોડી. પણ આ કરી પુની સરજત આ કોમળ કુંવારીને હાથ ઠાર થવાની હતી નહી. તે રીવોલવર ખાલી હતી. માટે કેત્રીજ હતી નહી જેથી પાર કીધેલો વ્યથ ગયો. માલખીન તે જોઈને દર્યો અને પાછો મેરીયમને પકડવા તેણીની તરફ ધસ્યો. પણ પોતાના હાથમાં આવેલાં આ હથપારનો ઉપયોગ કરીને મેરીયમે અજમા વ્યો. રીવોલવરની સાંખી નળી મુઠીમાં પકડી તેના બડા લોખંડના દલદાર છોડાથી મેરીયમે જોવો તે એક સાચુત ફટકો માલખીનના મોહડાં ઉપર લગાવ્યો કે તે સપતાન ચીસ પાડે.

અને પાન છૂપાવે અને ઘેરે ઘ ધમ ગયો. મેરીયમને માટે નાસવાનો લાગ દેતો.

પાશુ ફરીને જોયા વના કે ગોઠ પણ પશુ યોજયા વના મેરીયમ ઉઠવાને તંબુની બદાર નીકળી પડી. માલખીનના બે ચાર માણસો ત્યાં હતાં પણ મેરીયમને પોતાની ખાલી રીવોલ્વર તેમની સાંભે ટાંકી અને તેઓ તેથી ઠરી ગયા અને તેણીની નજીક જવાની કે તેણીને અટકાવવાની હીમત તેઓએ કીધી નહીં જેથી મેરીયમને ટોડી જવાની અને ઝડો ઉપર છુપાઈ બેસવાની ધણી સારી તક મળી ગઈ.

મેરીયમ ઝાડની ડાખણીપર છુપાઈને બેઠી અને માલખીન વાળી છાવણીમાં થતી હીલચાલ ચીમાઈને જોવા લાગી, તેણીને એ ત્રીચાર આવયો કે પાશુ મોટા બવાન અને માછડીયર આગળ જવું, તેમની માશી ચાહવી અને તેમના આશર હેઠળ જ રહેવું. પણ તેમ કરવા માટે લાંબી સુસાઈરી કરવાની હતી અને પોને કશા પણ હથીયાર કે સાંધન, ખોરાક મેળવવાને માટે કે પોતાનો બચાવ કરવાને માટે ધરાવતી હતી નહી. તેણીની પાસે માલખીનવાળી રીવોલ્વર તો હતી પણ કેવીજ વીનાની ખાલી રીવોલ્વર શું શ્રમ લાગે.

તેણીએ જોયું કે થોડોક વખત જતાં ટંબુ મધેથી માલખીન બદાર નીકળ્યો. તેના મોહડાં મધેથી અને નાંખ મધેથી બોલી ઝઝરવું હતું અને તે ખીજવાઈને તરેદવાર એલફેલ બોલતો હતો. તેણે પોતાના સવળાં માણસો જેમની સંખ્યા આશરે સાત આઠની હતી તેમને તેણે બોલાવયા અને તેઓ માલખીનો દેખાવ જોઈને દમ્પતાઈ ગયા. તેણે તેમને તરેદવાર સવાલો પુછયા અને મેરીયમ રીવોલ્વરની ધમકી આપીને નારી ગઈ હતી એવું તેણીને તેણે તરતજ સવળાં માણસો

સેને હુકમ આપ્યો કે આસપાસ આંપતી ઉતાવળે શોધખોળ ચલાવવી અને કોઈની રીને અને કોઈની જોખમે મેરીયમને પાછી પકડી લાવવી. થોડીક પળમાં આખી ઇવણી ખાલી થઈ ગઈ અને સઘળાં માણસો ચોતરફ શોધ કરવાને દોડી ગયા તથા ગાલ્ખીન પોતે પણ શોધ કરવાને નીકળ્યો.

સઘળાંએના જવા પછી મેરીયમ પોતાની છુપાવાની જગાં એથી બહાર નીકળી અને માલખીનના તંબુમાં દોડી. થોડી ઘણીની કેત્રીજ હાથ કરવાનો તેણીનો ઇરાદો હતો અને તે માટે તેણીએ અતીશય મોટો જોખમ માથે ખેંચી લીધો.

આસપાસ નજર કીધી તો કોંઈ કેત્રીજ જણાય નહીં. એક ખુણામાં એક પેટી હતી જેમાં માલખીનની પોતાની અગત જણસો મુકેલી હતી. ઉતાવળે તે પેટી પરતું દોરફ. મેરીયમે છોડી નાંખ્યું અને પેટીનું ઢાંકણું ઉઘડી તે માફેલી ચીજો બહાર કહાડીને તેણીએ વારવીખેર ફેંકી દીધી. તેમાં કાગળયાં, નુસપેપરના ટુકડા અને એથી ચીજો પણ હતી જે વચેથી એક નાનો ફોટોગ્રાફ મેરીયમના હાથમાં આવી ગયો એક નાની છોકરીની તે તરવીર હતી જે ફોટોગ્રાફની પાછળ એક નયુસપેપરનું કટીંગ ચોટાડેલું હતું. તે કટીંગ ઉપર ફરેંચ ભાષામાં કાંઈક લખેલું હતું. મેરીયમ ઇંગ્રેજી લખી વાંચી જાણતી હતી અને ફરેંચ થેલું ધણું ખોલી જાણતી હતી પણ ફરેંચ ભાષા તેણી વાંચી શકતી હતી નહીં.

તે ફોટોગ્રાફ જોતાંજ મેરીયમને લાગ્યું કે તેણીએ તે ફોટોગ્રાફ અગાઉ, કોઈ ધણાં વરસની વાત ઉપર જોયો હતો. ક્યાં જોયો હતો તે તેણી યાદ કરી શકી નહીં. પણ તેટલાં તેણીને એકાએક ઓર્ચીતુ યાદ આવી ગયું કે તે ફોટોગ્રાફ તેણીનો પોતાનોજ હતો. ધણાં વરસો ઉપર તે ઉતારવામાં

આવેલો હતો તેણીના મગજમાં સવાલ ઉભા થયા. એ ફોટો આફ ક્યારે કેળું અને ક્યાં ઉતારેલો ? આ ફોટોઆફ માલખી નના દાયમાં કેમ આવ્યો ? એક વરતમાનપત્ર મધે તે ફોટો આફ પ્રગટ થવાનું કારણ શું ? તે ફોટોઆફની પાછળ ચોંટા કેલાં કટીંગમાં શું લખ્યું હશે ?

દારગોળો શોધવાને અને તે મેળવવાને તેણી પાછી આવી હતી એ વાત તે તેણી ઘડીલર ભુક્ષીજ ગઇ અને ફોટોઆફ પર નજર ઠેરવીને લગભગ એક માનીટ સુધી તેણી વીચારમાં મગ્યુલ થયલી ઉભીજ રહી. તેણીને પોતાની દાલતનો પાછો ખ્યાલ આવ્યો અને ફરીને તેણીએ તે પેટી ઉઘલપાયત્ર કીધી અને આખરે કેત્રીજ લરેલી એક દાખડી મળી આવી. પહેલીજ નજરે તેણીએ જ્નેઇ લીધું કે તેણીની પાસની રીવોલ્વર માટેનીજ તે કેત્રીજ હતી. આ દાખડી તેણીએ પોતાના ખીસામાં મુકી લીધી પણ તેમ કરવા અમાઉ તે માહેથી સાત કેત્રીજ રીવોલ્વરમાં ગોઠવી દીધી.

આટલું કામ કરવા પછી પછી તેણી પેલો ફોટોઆફ જ્નેતી ઉભી. આ વખતે દુરથી આવતાં માણસોનો અવાજ તેણીએ સાંભળ્યો અને ખીચ પળે માલખીનનો સાદ આવ્યો કે જે શોધ ચલવવામાં નીપદ્ધ નારસીપાસ થયેલો પોતાનાં માણસોને ગાળ મજોત્ય દેતો હતો, સકને આપ દેતો હતો અને ખુદ પોતાને પણ ખીજવાતમાં ગાળ દેતો હતો.

તંબુના આગસા દરવાજા મારફતે બહાર નીકળી પડવાનું તેણીને માટે હવે નહીં બની શકે તેવું હતું કારણકે માલખીન પોતાના એ ત્રણ માણસો સાથે જરાડતો, ઉંચાનીચત ખાસી હતથી મજોત્ય જગાની વાપડતો તંબુ તરફ આવતો હતો. હજી તેનાં નાંકમાંથી લોહીના ટીપાં ટપડતાં હતાં અને માલ

ધીન તે લોહી પોતાના અદીયાનની બોહે વડે તુછતો હતો. પેકી કેત્રીજની દાખડી અને પેલો ફેટોઆફ પોતાના મજવાયાં મુકી મેરીયમ તંબુના છેક માહેલા બાજમાં ગઈ અને છરી વડે કન ટાન ચીરી કહાડી તેમાંથી તેણી અહાર નીકળી અને તેણીએ જોયું કે તે તરફ કોઈથી માણસ હતું નહીં. સપાતામાં દેડી તેણી પાછી ઝાડ ઉપર ચઢી ગઈ અને ત્યાં ગીચ છાયામાં બેસીને છાવણીમાં બનતા બનવો જોવા લાગી.

માલખીન પોતાના માણસો સાથે તંબુના દરવાજા આગળ આવ્યો અને માણસોને કાંઈક ચોકસ હુકમો આપ્યા અને તે પછી પોતે એકલા તંબુમાં દાખલ થયો પણ બે ત્રણ પળમાં તે પાછો બહાર આવ્યો. તેની પેટી ઉઘડેલી હતી અને ત્રણ ઉલપાઠલ ગ્રહ ગયલું હતું તે તેણે જોયું અને તેથી તેના ગુરસા અને ખીજવાનનો પાર રહ્યો નહીં, તે દાઘ પત્ર પછાડવા લાગ્યો અને જુમાખુમ કરવા લાગ્યો.

આખરે માલખીને પોતાના માણસોને પોતાના તંબુની રખે વાકી કરવાનું સોંપી પોતે જાતે તપાસ ચલાવવા જવાનું ઠરાવ્યું અને ખાંધ ઉપર બંદુક લઈ તે નીકળ્યો, મેરીયમને માટે હવે ફક્ત એક જ ઉપાય હતો અને તે એ જ કે અધાર યાચ ત્યાં સુધી છુપાઈ બેસવું અને તે પછી નાસવું, કેમ નાસવું અને ક્યાં જવું, તે તેણી જાણતી હતી નહીં. અને વળી તે એવું તો સમજતી હતી કે નહીં ઝાળંગવા વીના મોટા બવા નવાળા ગામડાં તરફ જઈ શકાવાનું નથી.

ધીરજ રાખીને મેરીયમ ઝાડ ઉપર બેસી જ રહી. તેણી કલાકો સુધી બેઠી અને તે સમજાવવાનું દરમિયાન તેણીના મગજમાં એક જ સવાલ ઉભો થતો હતો કે "આજે મારો ફેટો આફ કોણે અને ક્યારે ઉતરાવેલો?"

અકરણુ ૨૯ સું.

બેવક્રાઈના બહલો.

માલખીન જંગલમાં રખડી રજતીને પાછો ફર્યો અને તેણે નદી કીનારે જઈને ત્યાં ગાંધેલી હોડીઓની સંખ્યા ગણી જોઈ અને તેની ખાતરી થઈ કે એકબી હોડી ગોઠી થઈ હતી નહીં. તેણે ઉતાવળે પોતાના માણસોને બોલાવ્યાં અને તેણે આપેલા હુકમથી તે માણસોએ સઘળી હોડી નદીમાં ઉતારી પણ એક હોડી કીનારે નેજાએ રહેવા દીધી. થોડીક પળમાં છાવણીના સઘળાં માણસો હોડીમાં બેઠાં અને તેઓએ હોડીઓ દંકારવા માડી.

મેરીયમ પોતાની છુપાવાની જગાથી આ સઘળો દેખાવ જોતી હતી અને તે હોડીઓ નદીના વાંક ઉપરથી વળીને દેખાતી બંધ પડી ત્યારે તેણીએ જોયું કે નારી જવાનો તેણીને માટે ઘણો સારો પ્રસંગ હતો. માલખીને તેણીને માટે છટકું માંડ્યું હતું તેનો તેણીને ખ્યાલ હતો નહીં. માલખીન પોતાના માણસો સાથે હોડીનાં બેઠેલો ખાસ કરીને વળાણુ બંધ, છાવણીને ઝોડે રહી પાછો કીનારે પોતાના માણસો સાથે ઉતર્યો અને ત્યાંથી તે સઘળાં માણસો સાથે ગાડીઓને પડખે આવી ઉભો. તેણે સીમાઈને દેખરંખ રાખી અને તેણે જોયું કે જે હોડી તે છાવણી આગળ મુકી આવ્યો હતો તે હોડીમાં મેરીયમ બેઠી અને તેણીએ ઉતવળે હલેસું મારી કીનારે જવા માંડ્યું.

માલખીને તરતજ પાછી હોડીઓ ઉતારી અને મેરીયમની હોડી પાછળ જોશબેર દંકારવાનો હુકમ પોતાના માણસોને દીધો. પણ મેરીયમ કીનારા ઉપર પહેલી જઈ પુગી

અને કીનારા પર ઉતરીને જંગલ તરફ નાહી. માલખીન કીનારાની લગોલગ આવી પુગયો અને મેરીયમ જે દીશા તરફ દોડતી હતી તે દીશા તરફ જોતાંજ તે લડક્યો અને ખીજા પક્ષે તેણે પોતાના માણસોને હુકમ આપી પોતાની જાવણી તરફ પાછું તેણે નાસવા માંડ્યું.

એવું તે શું માલખીને જોયું હતું કે તે મેરીયમને પકડવાની કોશિશ કરવા વના આવી રીતે ને જોયીતો પીક ફેરવીને નાહો?—માલખીનની આ જોયીતી ધાસતીનું કારણ શું હતું તે હવે પછી આપણે જોઈશું.

માલખીને જે દેખાવ જોયો હતો તે દેખાવ માલખીનના માણસોએ પણ જોયો હતો માટે તેઓ પણ બડક્યાં હતાં અને ધારતી ખાઈ ગયાં હતાં અને તેટલા માટે કીનારા આગળથી જંગ અને તેમ ઉતાવળે નાસવામાંજ તેઓએ પોતાની સલામતી જોઈ. મેરીયમની પુઠે દોડતા માલખીનવાળી ખેટ સરવથી પહેલી દોડતી હતી માટે જ્યારે તેઓ આ પ્રમાણે પાછા ફરીને નાસવા લાગ્યા ત્યારે કુદરતી રીતે માલખીનની ખેટ સરવથી છેલ્લી પડી. આગળી સઘળી ખેટ સપાટામાં નીકળી ગઈ પણ માલખીનની ખેટ પછાત રહી ગઈ. પણ તેટલાં માલખીનને લાગ્યું કે તેની ખેટની પુઠે એક ખીજા ખેટ આવતી હતી. માલખીને પાછું ફરીને જોયું અને પોતાની તરફ હુમલો આવતો હતો એવું તેણે એકજ નજરે જોઈ લીધું અને તેથી તેણે પોતાની ખેટ સહેજ ધીમી પાડી એવી મતલબે કે હુમલો લાવનારને ઠેકાણે પાડી દબને પછીજ આગળ વધવું.

તે હુમલો લાવનાર મેરીસન હતો. મેરીયમ જે ખેટમાંથી ઉતરીને કીનારે નાસી મધ હતી તે ખેટ પાણીના શેઠપર ધસડાતી થોડેક છેટે ગઈ હતી અને તે તરફ મેરીસન પોતાના

હાથથી સાથે સાથે આવી પુગયો હતો અને તેઓએ તે ધસ ડાલી હોડી લેઈ હતી. મેરીસનની સાથવાલા હાથથીએ તે ખોટ પકડી અને માલખીનની હાવણી તરફ તેઓ જવા લાગ્યા પણ થોડેક જતાંજ મેરીસને નાસતી હોડીઓ લેઈ અને વળી ઉલટી હોડીમાં માલખીનને ઉભેલો પણ દીડો. મેરીસને પોતાની રીવોલવર કઢાડી અને માલખીન પણ રીવોલવર કઢાડીને તમ યાર થયો.

આ રીતે મેરીસન આ જગાએ આવી લાગશે એવી જરા ખી આશા માલખીને રાખેલી નહી અને આ જગાની નીચાની કાઠખી માણસ તેને દેખાડશે એમ તેણે ધારેલુંખી નહી.

પણ હવે જ્યારે મેરીસન ચલાવીને આવ્યો છે ત્યારે તો તેને પુરોજ કરવો એવો માલખીને ઠરાવ કર્યો અને તે પોતાની રીવોલવર લઈને પોતાની હોડીમાં ઉભો થયો અને પોશર કરીને પુછ્યું.

“ તું થું માંગે છે ? શા માટે અહીં આવ્યો ? ”

“ તારો જીવ માંગું છું; તુંને જહાનમમાં મોકલવા હું આવ્યો છું.” મેરીસને જવાબ દીધો.

આટલું ખેલવા સાથેજ મેરીસને પોતાની રીવોલવર છોડી અને તેજ ઘડીએ માલખીને પણ પોતાની રીવોલવર છોડી. અને ઘડાઠા લગભગ એકજ વખતે થયા માલખીન પોતાની હોડીમાં પટકાયો તેના હાથ મધેની રીવોલવર પડી ગઈ અને તે હોડીમાં ઉઘે મસતક પડ્યો. તેને છાતીમાં જખમ થયો હતો પણ તે મરણ પામ્યો હતો નહીં. આ વીકાળ પાખી અને નીચ હાથથી આટમીનું મોત આ પ્રમાણે તતકાળ આવવાનું સરજ્યું હતું નહીં.

ખીજી તરફ મેરીસન પણ જખમી થયો. તેના દાખા ખજામાં ગોળા પેઠી અને તે હોડીમાં બેહોશ થઈ પડ્યો મેરી-

સન સાથનો હાથસી આ દેખાવ જોઈ હોડીમાં ઉભો થયો અને માલખીનવાળા હોડીમાં થું ખનવું હતું તે ટીંગાઈને જોવાની તેણે કાશોપ કીધી. પણ માલખીને જખમી થયેલો, હોડીની બાજુએ ડાકું ઉંચકીને જોયું અને હાથથી નોકરને ઉભેલો જોઈ તેની તરફ ફરીને તેણે પોતાની રીવોલ્વર છોડી જે ગોળા આપાદ તે હાથથીના મસ્તકમાં લાગી, તે તતકાળ માર્યો ગયો અને ઉથલાઈને પાણીમાં પડ્યો. આ છેલ્લું ખુન કરવા પછી માલખીન પોતે બેહોશ થઈ ગયો અને તેની હોડી મધેના માજુસોએ તેની સલામતીનો વિચાર કરવાના કરતાં પોતાની સલામતીનો વીચાર કરીને છાવણી તરફ હોડી ધમધુકાર ઢંકારી.

મેરીસન પોતાની હોડીમાં બેહોરા પડેલો હતો જે હોડી પાણીના રોડ ઉપર પોતાની મેજેલ ઘસડાતી આગળ વધી.

મેરીયમ નાટકી ક્યાં ગઈ તે આપણે જોઈએ. તેણી દોડી થોડેક જતાંજ કેટલાક હાથથીઓ તેણીની આસપાસ ફરી વળ્યા અને તે હાથથીઓ વચ્ચે એક ઘરડો પણ અતી બળવાન અને જોરેમંદ કાડીનો સરદાર ઉભેલો હતો જેને જોતાંજ મેરીયમ હાથતાઈ ગઈ.

શેખ! મેરીયમની ઉપર તેણીના અચળીના વખતમાં જુલમાત ગુબરનાર અને તેણીના ખીતા તરીકે પોતાને જાહેર કરનાર-આગેલો કરખીલુ દુશ્મન શેખ ત્યાં ઉભેલો હતો.

“તું પાંચી આવી કે!” શેખ ધીકારથી દસીને અને પોતાની આવી અચાનક થયેલી કૃતેદથી મત્તકાઈને બોલ્યો; “તું પાંચી આવી કે! તારી મેજેલ આવી-હવે ક્યાં જશે?”

મને જવા દો-મને માફ કરો.” મેરીયમ કુગરીને બોલી; “મને મોટા-બચાન આગળ જવા દો-ખુદાને ખાતર મારીપર દયા કરો.”

“અહો—ત્યારે આજ સગીન મોટા—જવાન આગળ તું રહી હતી કે!” શેખે પુછ્યું; “તે જવાન સાથનો મારો હીસાખ મારે ચુકવવાનોજ છે. ત્યારે આજે હોડીઓમાં તારી પુટે દોડતા નેજો આવે છે તેજો જવાનના સાથીજો છે કે? તે હોડીમાં મોટા—જવાન પોતેજી છે કે?”

“નહી—જો તો પેલો સ્વીડ માલખીન છે.” મેરીયમે જવાબ દીધો.

“જો માલખીનને મારી નાંખવામાંથી એક જાતની મોજ છે.” શેખ ગોણે અને તેણે પોતાના કેટલાંક માણસોને હુકમ આપી મેરીયમને પકડી રાખવાતું ફરમાવ્યું અને પોતે ખીજાં થોડાંક માણસોને લઇને કીનારા બહી દોડ્યો. માલખીન અને તેની સાથવાળા કીનારા તરફ આવતા હતા તેઓએ શેખને અને તેની ટાળીને જોઇ અને તે જોતાંજ પોતે કેવી ધાસતીમાં પોતાને નાંખતો હતો તે માલખીન સમજી ગયો તથા તેના માણસો પણ ચેતી ગયાં અને તે કારણે માલખીન પાછો ફરીને નાસી ગયો અને આપણે ઉપર વાંચ્યું છે તેમ પોતાની છાવણી તરફ જતાં મોરીસન સાથે માલખીન દોડ્યો અને સખત ઘાહેલ થયો.

શેખ અને તેની ટાળીવાળાઓ તે પછી પોતાના ગામડા તરફ પાછા ફર્યા અને અલખતાં મેરીયમને તેણે પોતાની સાથે લીધી. વરસોની વાત ઉપર જે નાની છોકરી હતી તે હમણા જવાન જોખનવંતી અને બેહદ ખુશસુરત સ્ત્રી બનેલી હતી અને તેનો આવો દેખાવ જોઇ મેરીયમ ઉપર પોતાતું સખત વેર કોઇ જુદીજ રીતે લેવાનો શેખે મનમાં ઠરાવ રચ્યો. શેખ અને તેના માણસો સફર કર્યા પછી શેખ પોતાના ગામડામાં આવી પુગ્યાં. મેરીયમને ગામડાંવાળાઓ જોઇને પહેલાં તો અજબ થયા પણ પછી તેઓએ તેણીને પીછાણી.

મેરીયમે જોયું કે અસલના જેવુંજ સઘળું હતું. અગાઉ જે હાથશીઓ અને હાથશણોને તેણીએ જોઈ હતી તે માહેલા ઘણાખરાં હજી જ્યાં તે તેવાંજ હતાં પણ બાળકો ઉધરીને મોટાં થયાં હતાં અને વળી ખીજા કેટલાક જવાન હાથશીઓ શેખની ટાળીમાં જોડાયેલા હતા. શેખ પોતે કાંઈક વધુ ધરડો થયેલો જણાતો હતો સઘળું અસલ મુજબજ હતું પણ એક ચીજની ગેરહાજરી હતી અને તે ચીજ મેરીયમની માનીતી પયારી અને દુખ સુખની સાથી, એખીયલ બેડોલ, દીંગલી ગીકા હતી. ગીકાને તો હમણા મોટા-જવાનના ધરમાં તેણી મુકી આવી હતી.

મેરીયમને અગાઉ જે રીતે વગર કારણે અને વગર કષ્ટરે શેખ મારતો હતો તેમ હવે તેણે મારવાતું છોડી દીધું. અગાઉની માફક મેરીયમ આખાં ગામડાંમાં પોતાની મરજી મુજબ ફરવા હરવા લાગી પણ તેણીએ જોયું કે આખાં ગામડાંની આસપાસ જાડાં લાકડાંની ફરેકાર-ગોચા ગામડાંની આસપાસ એક કોટ હોય તેમ-ભરી લીધેલી હતી. અને તે કોટમાં બે દરવાજા હતા. મેરીયમની ઉપર હંમેશાં રાત દીવસ બે ચોકી-દાર પાહરો રાખતા હતા અને થોડા થોડા કલાકે તે પાહરેગીરો ખદલાતા હતા. ખાસ કરીને કોટના દરવાજા આગળ જતાં મેરીયમને તે પાહરેગીરો અટકાવતા હતા.

મેરીયમ જ્યારે પોતાના ટંબુની પછવાડે એખલી બેસતી અને આગલા સુખી વરસોની યાદ કરતી ત્યારે મોટા જવાન અને “માઇડીયર” સાથના સુખી દીવસોની યાદ કરી ગમખાર બનતી અને આ જંગલ અને આદત પોતાનીજ મુરખાઈથી અને બેવકુફાઈથી તેણીએ પોતાની ઉપર લાવી નાંખી હતી એવું વીચારી મનમાં તેણી અતી ઘણી પસતાતી હતી કે, “મોરીસ-

નવું થું થયું હશે । તે મારી ગેરહાજરીથી કેવો દુખી થતો હશે અને માત્રથીને કાણુ જાણુ તેની સાથે કેવી હલકી ઘાટકી વરતણુંક ચલાવી હશે. મોટા-ખવાન અને માય-ડીયર મારે માટે કેવું હલકુ ગત બાંધ્યું હશે. હું તેમની તરફ ઘેવફા બની અને મેં તેમને ઠગ્યાં તેનો આગ્રે મને બદલો મળયો. આગ્રે જગાએ હું ગીકા સાથે રમતી બેઠી હતી; એજ જગાએ શેખ આવ્યો હતો અને તેણે મને વગર કસુરે મારી હતી; એજ જગાએ આગ્રેજ ઝાડ પરથી મારો કારેક કુદી આવ્યો હતો અને અહીંજ શેખને મારીને તે મને ઉંચકી ગયો હતો આહ-હવે મને કાણુ બચાવશે । એ કારેક-કારેક તું જીવતો છે કે । તું મને બચાવવા પાછો આવશે કે ? ખવાન અને માય-ડીયર તરફની મારી ઘેવફાઇનો આ બદલો છે જેને માટે પસ-તાવા સીવાય બીજુ કશું હું કરી શકતી નથી.”

અકરણુ ૩૦ મું.

અબહુલ કમાક.

મેરીયમ પોતાના ટંજુના પાંચલા ભાગ પર બેસીને આગલા વખતના અનાવો યાદ કરતી હતી તેટલાં તેણીને યાદ આવવાથી પોતાના ગજવાં મધેથી પેલી તસ્વીર કઢાડીને તેણી પાછી જોવા લાગી કે જે ફોટોગ્રાફ તેણીએ માત્રથીનની પેટી મધેથી મેળવ્યો હતો અને જે ફોટોગ્રાફ તેણીને પોતાનો હતો એમ તેણીએ જોઇ લીધું હતું. તેણી તે ફોટાને બહુજ ધ્યાનથી જોતી હતી તેટલાં તેણીના ખભાં ઉપર કોઇએ હાથ મુક્યો જેથી ધક્કરાઇને તેણીએ તે તસ્વીર છુપાવી દીધી અને

પાકું ફરીને તેણીએ જોયું તો અખદુલ કમાક નામનો જવાન દગરી તેણીની પાછળ ઉભેલો હતો.

અખદુલ જવાન, આશરે ત્રીશ બત્રીશ વરસની ઉમરનો હતો. યાને મેરીઅમથી તે કાંઈક તેર-ચૌક વરસ જેટલો વધુ ઉમરનો હતો, તે તરતનોજ શેખની ટોળીમાં જોડાયેલો હતો, અને તે જવાનયો ખે વાર ચુરોપની મુસાફરી કરી આવ્યો હતો તથા પેરીસની મુલાકાત પણ લઈ આવ્યો હતો. જેથી તે યોહું ધણું ઈચ્છિત અને ફરેચ સમજી શકતો હતો. એવાં માણસની શેખને જરૂર હતી કારણ કે પરદેશી ચુરોપીયનો સાથે વેપાર ધંધાની વાતચીત કરતાં અખદુલ દુભાસયા વરીકે કામ બગતવી શકતો હતો.

શેખના ગામડાંની નજદીકમાં શીકાર માટેના જાનવરો આવતાં હતાં નહીં પણ તેઓ ગામડાંથી દુર રહેતાં હતાં માટે જ્યાર ત્યાર શેખના માણસો પાંચ સાત માઈલ દુર જઈને હરણ, ઝેબ્રા, અને એવાં જાનવરોને મારી લાવતાં હતાં. હમણા અખદુલને તેવી રીતે શીકાર મારી લાવવાનું ફરમાન શેખે આપ્યું હતું અને તેટલા માટે પોતાનો ઘોડો તઈપાર કરી હથયાર સજી રવાના થવાને અખદુલ તઈપાર થયો હતો તેટલાં તેણે મેરીઅમને દુરથી જોઈ જઈ તે તેણીની નજદીક આવ્યો હતો.

અખદુલ બોલ્યો, “ મેરીઅમ, તેં હમણા જે ફોટોગ્રાફ છુપાવી દીધો છે તે મેં જોઈ લીધો છે હું તારી પાંક પાછળ ઉભેલો હતો અને તે મેં જોયો. એ ફોટોગ્રાફ તારો પોતાનો છે. મેરીઅમ તું નાની બાળકી હતી ત્યારનો એ ફોટોગ્રાફ છે. મેં તરતજ એ પારખ્યો મને ફરીને એ જોવા દેશે ?”

“ નહીં, નહીં અખદુલ-મને—”

“તું ખીલ ના મેરીયમ, હું એ ફોટોગ્રાફ જોઈને પાછો આપી દેવશ. હું જાણ છું કે તુંને અહીં શેખે કેદ કરી રાખી છે. હું જાણું છું કે શેખને તું ધીકકારે છે અને તુંને જાણાવું છું કે હું પોને પણ શેખને ધીકકારું છું. હું તારી સાથે ઠગાઈ કરશ નહીં. મને ફોટોગ્રાફ જોવા દે.”

દુશ્મનો વચ્ચે એકબી જો મીત્ર બની શકતો હોય તો તે તક છોડવી નહીં એવું ધારીને મેરીયમે તે તસ્વીર અખદુલને આપી. અખદુલે અદુલ આરીફાથી તે તસ્વીર તપાસી અને પછી તે ખોલ્યો: “હા, એ તારીજ તસ્વીર છે મેરીયમ, પણ તું શેખની દીકરી છે ત્યારે આવાં યુરોપીયન કપના કપડાં માં તારી તસ્વીર કોણે પાડી દશે? ક્યારે એ ફોટોગ્રાફ ઉતારેલો?”

“હું તે જાણતી નથી. મનેથી કશું યાદ આવતું નથી.”

“પણ એ ફોટોગ્રાફ તુંને કોણે આપ્યો? ક્યારે આપ્યો? ક્યાંથી મળ્યો?”

“એ દીવસની વાત પર પેલા સ્વીડ માલગીનની પેટીમાંથી મને એ મળી આવેલો.”

અખદુલે પોતાના ભવાં ચક્રાવયાં. તેણે તે ફોટોગ્રાફ ફેરવીને તેની પાછળ જોયું અને તે ઉપર એંગ્રાઇલુ કટીંગ તપાસ્યું તેણે તે કટીંગ અતીશય મુશકેલીથી જેમ તેમ ઉકલાવ્યું અને પછી મેરીયમ તરફ જોઈને તેણે પૂછ્યું “તે આજે લખાણ વાંચ્યું તો દશે, મેરીયમ!”

“નહી. એ તો ફરેંચ લાપામાં છપાયલું છે. હું ફરેંચ થોડું થાણું ખોલી શકું છું પણ વાંચી શકતી નથી.” મેરીયમે જવાબ દીધો.

અમદુલે મેરીયમ તરફ જોયું તેણી ખેલદ ખુશ્સુરત હતી અને જોમ ખીજા મરદો મેરીયમની ખુશ્સુરતીપર મોઠી પડતા હતા તેમ અમદુલપર પણ અસર થઈ.

અમદુલને એક વીચાર સુઝ્યો તેણે ધાર્યું કે આ ફોટોગ્રાફની પાછળ જે કાંઈ છાપ્યું હતું તેનાથી મેરીયમને ખેખઅર રાખવાથીજ તે પોતાની સઘળી ધારણા પાર પાડી શકશે.

“મેરીયમ આજ લગન મેં તુને ઘણી વાર જોઈ હતી પણ આજે તુને જોતાં માઈં જીગર મને કહે છે કે તે તાઈં સદાનું ગુલામ થવાને તઈં વાર છે. મારી સાથે તુને ઝાઝી ઝોળખાણુ નથી પણ હું તુને અરજ કરૂં છું કે તું મારી ઉપર વીશવાસ રાખ. હું તુને દરેક રીતે મારા જીવતા જોખમે મદદ કરીશ. તું શેખને ધીકકારે છે અને હું પણ તેને ધીકકારૂં છું તું મારી સાથે આવ, આપણે મારા પીતાના ગામડાંમાં જઈશું કે જ્યાં મારો પીતા ગામનો ઘણી અને માત્રેક છે. મારી સાથે આવ મેરીયમ.”

એક વાર ભુલ થયતી અને તેથી મોટી આફત આવી પડેલી તેની યાદ મેરીયમના મનપર તાજીજ હતી માટે ખીજા મુરખાઈ નહી કરવાનો તેણીએ ઠરાવ કર્યો.

“હું તુંને ચાહતી નથી અમદુલ, અને ખુદને ખાતર એવું ના કર કે જોયી તુંને ધીકકારવાનું મને કારણુ મજે આખાં ગામડામાં તુંજ એક છે કે જોણે મારી તરફ દીલસોજી દેખાડી છે અને તેટલા માટે એક ભાઈ તરીકે તુંને ગણીને પણ તુંને હું ચાહતી નથી.”

“વખત જતાં તું મને ચાહતાં શીખશે.” અમદુલ ખોલ્યો. “હું આજે ગામડાના ઘણીને, તારા પીતાને, જે શેખ ગણાય છે તેને મારા જીગરથી ધીકકારૂં છું.—”

“તું શેખને ધીકારે છે કે!” એક ત્રીજાં માણસનો કંઠેર કંઈ અવાજ સંભળાયો.

અને એ પાશુ ધરીને બેચું તો નજદીકમાં જ શેખ ઉભેલો હતો. તેને એવાં જ અગદુલે પોતાના હાથ માટેલો ફોટોગ્રાફ પોતાના ગજવામાં મુકી દીધો અને શેખની સામે તે ડાળા કકડાવતો છાતી કલાડીને ઉભો.

“હા હું શેખને ધીકારું છું, તુને ધીકારું છું.” અગદુલ બોલ્યો અને તેમ બોલવા સાથે જ તેણે એક મુકી કકડાવીને શેખના ડાયાંમાં લગાવી જેથી શેખ તમર ખાઈને ચટ્ટા પાટ પડી ગયો અને અગદુલ ત્યાંથી સપાટામાં નાડો.

તેનો થોડો તક્યારજ જોલો હતો અને તે પોને અંદુક રીવોલવર અને ખાલાથી દથીઆરખ ધયલો હતો. તે પોતાના થોડા તરફ દોડ્યો અને છલાંગ મારીને તે ઉપર ચડી બેઠો અને ખીલજ પગે તેણે ફોટના દરવાજા તરફ થોડાને દોડાવી મુક્યો.

શેખ ઘડીબરમાં ઉભો થયો અને અગદુલની પુઠે દોડતાં તેણે જુઓ પાડીને પોતાના માણસોને ફરમાવ્યું કે અગદુલને અટકાવવો. દશ પાર દગરીઓ અગદુલને અટકાવવા તેની આડે ગયા પણ અગદુલે થોડો દોડતો જ રાખ્યો જેથી તે દગરીઓ પડી ગયા અથવા દડી ગયા અને ખુલ્લા દરવાજા મધેથી અગદુલ પસાર થઈ ચારે પગે થોડાને દપટાવતો જાંગલ ભણ્પી નીકળી ગયો.

શેખે તરત જ કેટલાંક માણસોને થોડે સવાર કરી તેની પુઠે દોડાવ્યા અને પોતે અતીપય ખીજવાતમાં હાથ પગ પછાડતો પોતાના માણસોને ગાળો ભાંડવાં લાગ્યો. તે પોતે પણ થોડેસ્વાર થઈને જલાર નીકળ્યો પણ અગદુલ નાટેલો પાછો

હાથ આવ્યોજ નહીં. શેખ તો અતીશય ખીજવાત અને ગુસ્સામાં ગોયા દીવાનો ખની ગયો અને આંખે શું ખનાવ ખનયો હતો તેની તેને પહેલાં તો કશી સમજ પડીજ નહીં પણ પોતાને મારીને અપમાન કરનારને પકડવાનોજ અને તેને દાર મારી નાંખવાનોજ ખયાલ તેને આવ્યો.

અબ્દુલને પકડવાને ગયલાં કેટલાંક માણસો હજી પાછાં ફરયાં હતાં નહીં તેમની શહ જોતાં શેખ તરેહવાર ખરગડયા લાગ્યો.

તે કાંઈક દડો પડ્યો અને તે પછી તેણે મેરીયમને પોતાની આગળ ખોલાવી. મેરીયમ ધુજતી ધડકતી તેની આગળ ગઈ, કારણ કે તેણીએ ધારયું કે અબ્દુલે જે ફટકો શેખને લગાવ્યો હતો તેવું વેર કદાચ શેખ તેણીની ઉપર લેશે અને પોતાને થયલાં અપમાનનો ખાર તેણીની ઉપર તે કહાડશે.

“ તારી સાથે અને શું વાત કીધી મેરીયમ ! ખરું કહેજે ” શેખે સવાલ કર્યો.

મેરીયમે સઘળી વાત શેખ આગળ કહી સંભળાવી જે પછી શેખે પુછ્યું.

“ તે ફોટોગ્રાફ ક્યાં છે ! મને આપ.”

“ તે તો અબ્દુલ પોતેજ સાથે લેતો ગયો.”

“ તે ફોટોગ્રાફ કોણનો હતો ! ”

મારો પોતાનો હતો. હું નાની છોકરી હતી ત્યારે કાંઈએ ઉતારેલો હોય તેવો હતો.” મેરીયમે કહ્યું “ માલખીનની પેટી-માંથી હું તે લાવી હતી. તે ફોટોગ્રાફની પાછળ કાંઈક છાપેલું કાગળ્યું વળગાડ્યું હતું.”

“ તે કાગળયાં પર શું છાપ્યું હતું ? ”

“ હું તે જાણતી નથી. મને ફરેંચ વાંચતાં આવડતું નથી.”

“ અખદુસે તે વાંચ્યું કે ?”

“ કાચુ જાણે ! તેણે તે જોયું ખરું તેણે મને કાંઈ કહ્યું નહીં જેથી હું જાણી શકતી નથી કે તે લખાણ અખદુલ વાંચી શક્યો કે નહીં.”

“ કીક છે; જ તારા તંપુમાં; હવે પછી મારા સીવાય કોઈખી માણસ સાથે તું વાન ચીત કરતી ના. જે કોઈખી ખીજ માણસ સાથે તુને વાતચીત કરતી હું જોવશ તો તારી પીઠપર લોહી નીકળશે તયાં સુધી ફટકા લગાવશ. યાદ રાખજે જા.”

મેરીઅમ અજમ થઈ કે તેણીને મારવા વીના અથવા કોઈખી રીતે હેરાન કરવા વના શેખે આમ જવા કાંચ દીધી હશે ? પણ શેખ એવો કપટી કીનાખાજ અને ખારીલો હતો કે મેરીઅમ ઉપર અતી સખત વેર લેખનો ધરાદો તેણે રચી મુક્યો હતો—મેરીઅમને નામો-શીમાં લાવવી અને મેરીઅમના પીતાને તે વાતથી માહીતગાર કરી તેની છંદગી કંગાળ ખનાવવી અને પોતે લીધેલા સોગંદ પુરેપુરા પાળવા એવી તેની ઘુરો ધારણા હતી.

તે ધારણામાં તે પાર પડશે કે ?

અખદુલ દીવસોની મુસાફરી કરવા પછી પોતાના પીતાના ગામડામાં જઈ લાગ્યો અને તયાં તેણે પોતાના પીતા સાથે છુપેથી મસલહત ચલાવી અને તે પછી ફટલાક માણસો સાથે લઈ પોતાના પીતા પાસેથી ફટલાક યુરોપીઅન ચલણના નાણા લઈને કીનારા તરફ જવા નીકળ્યો. કીનારે જવા પછી તે પોતાના માણસોથી છુટો પડ્યો અને યુરોપ જતી પહેલી આગખોટ મારફતે તે ક્રાંસ લાણી રવાના થયો.

પેલી તરફ મોરીસનતું શું થયું તે આપણે જોઈશું. તે એહોશ હોડીમાં પડેલો હતો અને હોડી નદીના રોહપર ધીમે

ધીમે ધસડાતી હતી. આ પ્રમાણે ધસડાતી હોડી નદીમાં ઉગેલા ભાણપાલા વચ્ચે અટકી ગઇ અને હોડીની ઉપર પક્ષીઓ ચીંશી પાડતાં ભમવા લાગ્યાં. આ દેખાવ ઝાડ ઉપર આરામ કરનારા એક પ્રાણીએ જોયો. તે પ્રાણી આપણી આ વારતાનો નાયક કારેક—જેક—લોરડ એસ્તોકનો વારસ ખેટો—હતો.

આવી રીતે એક ખોટને પાણીપર ધસડાતી જોયાનો ખનાવ અસાધારણ હતો માટે કારેક ઝાડ ઉપરથી ઉતરીને તે હોડી તરફ ગયો, તે પાણીમાં ઉતર્યો અને ગુટણુ જેટલાં પાણીમાં ચાલીને તેણે હોડીને પકડીને કીનારે ધસડી લાવી હોડીમા જોયું તો તેણે ભારે અજબપની વચ્ચે હોડાનાં તલ્યામાં મોરીસનને ખેહોશ પડેલો દોઠો. મોરીસનને તેણે આજખ્યો. પોતાની પ્યારી માથુકનો તે આશક હતો. મેરીચમને કારેક પોને ખેદદ ચાહતો હતો પણ તેમ મોરીસન ઉપર મેરીચમે પોતાની પ્રીતી વાંધેલી તેણે જોઇ હતી.

કારેકના છગરમાં જખરી લડત જગી. એક તરફથી અદેખાઇની લાગણીએ જોશ પકડ્યો અને ચીંશ તરફની ફરજ ખજવવાનું હાઇડાનું ફરમાન જોર દેખાડવા લાગ્યું. અદેખાઇના અવેશમાં પહેલાં તો તેને એવુંજ મન થયું કે મોરીસનને મારી નાંખવો અથવા તો તેને આવીજ હાલતમાં રહેવા દઇને મરવા દેવો. પણ એક માણસ જાતને આવી રીતે મરવા દેવો અને તેને મદદ કરવાનું ખની શકે તેવું હોવા છતાં તેને કંગાળ મોતે મરવા દેવાનું અથવા ભક્ષ કરનારાં પક્ષીઓથી તેને કાર થવા દેવાનું અખુન પાપ હતું એવું તેણે જોઇ લીધું. વગી મેરીચમ આએ મોરીસનને ચાહતી હતી એવું પણ તેણે અગાળ દોહું હતું માટે કાંઇ નહીં તો પ્યારી મેરીચમને ખાતર આ માણસને ખચાવી લેવાનો તેણે ઇરાદો કર્યો.

આખરે યજ્ઞીનદારી અને ઉત્તમ ખામીદતની કૃતેદ થઇ અને એક નાનાં બાળકને એક ઉમરે પુગેત્રો માગ્યુસ સહુલાઈથી અને આસાનીથી ઉપાડી જાય તેમ બળવાન જોરેમંદ અને લેખંડી કાડીના કોરેકે મોરીસનને હોડીના તલ્યામાંથી ઉઠાવ્યો અને કીનારે ઝાડની હેઠળ ઘાસના ટગલામાં સુવાડ્યો તથા તેને દુશીયાર કરવાના ઇલાજ તેણે કરવા માંડ્યા.

પ્રકરણ ૩૧ મું.

~~વંગલમાં મંગલ~~

ટેનટોરે લીથેલું હડહડતું વેર.

મોરીસને આંખ ઉંધાડી અને ફાટેલા ડોલા સાથે તેણે કોરેક તરફ ગેચું. કોષ વીચીત્ર બળવાન જનવર તેની પકોશમાં બેઠું હતું એવું તેને લાગ્યું. તેણે જળમી થવા પછી પોતાની રીવોલ્વર પાછી પોતાના કમરઅંધમાં સુકી હતી જે તેણે ધીમેથી બહાર કાઢવાનો ઇરાદો કર્યો. પણ તેટલાં તો તેની પકોશમાં, તેની સારવાર કરી તેને હોશમાં લાવનાર વીચીત્ર જનવર ખુલ્લી શુધ્ધ ઇંગ્રેજ ભાષામાં બોલ્યું.

“તું કોણુ છે?”

“ઓ મારા ખુદા ! તું શું માણુસ છે?”

“ત્યારે કોણુ છું ? તેં મારે માટે શું ધાર્યું?”

“મેં તો જાણ્યું કે તું ગોરીલો વાંદરો હતો.”

કોરેક હસ્યો.

તેણે પાછો સવાલ કર્યો. “તું કોણુ છે?”

“હું એક ઇંગ્રેજ છું. મારું નામ મોરીસન જેયનક છે, પણ તું પોતે કોણુ છે ?

“હું ‘કીલર’ છું. પેલી જાનુએ પેલી છોકરી સાથે મેં તુને જોયો હતો. સીંહ, તરાપ મારવા આવ્યો હતો ત્યારે તું નાસી ગયલો તે મેં જોયું. તું જ કેની? તે છોકરી તારી સાથે જ હતી કેની?”

“હા.”

“તું અહીં કેમ આવ્યો કાંય આવ્યો?”

“તે છોકરીને ઉઠાવી જવામાં આવી છે અને તેણીને શોધવા અને ખયાલી લેવા હું આવ્યો છું.”

“ઉઠાવી ગયું? તે છોકરીને કોઈ ઉઠાવી ગયું? કાણ?”

કારેક એકાએક ઉભો થઈ ઝતુનથી બોલ્યો.

“સ્વીડ વેપારી હેનસન તેણીને ઉઠાવી ગયો છે.”

“ક્યાં? તે ક્યાં ગયો?”

મોરીસને જવાબ દીધો: “નદીની પેલી તરફ જાવથી છે ત્યાં તે તેણીને લઈ ગયો છે.”

“આએ ઝાડ પર મેં ફક્ત અને થોડુંક માંસ મુક્યું છે. તે તું ખાઈ લે. હું તે સ્વીડની જાવણીમાં જીવું છું અને ત્યાંથી તે છોકરીને તારી આગળ લઈ આવશ, તું અહીં જ બેસજો.”

“હું પણ તારી સાથે આવીશ.” મોરીસને બોલ્યો: “તે છોકરીને શોધવા જવાને અને પણ લઈ છે અને મારી પણ ફરજ છે તે છોકરી સાથે હું પરણવાનો છું માટે મારે પણ શોધવા તારી સાથે આવવું જોઈએ.” મોરીસને કહ્યું.

“તું જખમી થયો છે. તારાથી ઉતાવળે આલી કે દોડી શકવાનું નથી. મારી સરોવરમાં દોડવાનું તારાથી કદીથી ખની શકવાનું નથી. તું સાથે નહીં આવશે તો હું એકલો તારા કરતાં અતીશય ઉતાવળે અને ઝડપથી જઈ શકીશ.”

“ ગમે તો તું જા, પણ હું તારી પુઠે આવશ. મારે આવવું જ જોઈએ મારે મારી ફરજ અન્નવધી જ જોઈએ.”

“ હીક છે, જેવી તારી મરજી.” કોરેકે ખભાં ચઢાવીને કહ્યું. કોરેકે મનમાં ધાર્યું કે “આ મરજી જો મોતના ડાયામાં જવા જ માંગતો હોય તો બસે જાય—એને ગયાવવા નીકળીશું તોખી માર્યો જશે તો આપણે શું કરીશું.”

કોરેકે દરે મોરીસનને છોડી ઉતાવળે દોડ્યો અને મોરીસન લંગડાતો ધીમે ધીમે તેની પુઠે ચાલ્યો. મોરીસને એક માઈલની મુસાફરી નહીં છીધી તેટલાં તો ચાર માઈલ ઠાપીને કોરેકે ખરાખરા માલખીનની છાવણીની સામેના કીનારા પર જઈ પુગ્યો.

મોરીસન ધીમેથી ચાલતો હતો તેટલાં તેણે ઘોડાનાં પગલાં સંભળાયાં અને તે એક વરદ છુપાઈ ગયો અને તેણે જોયું કે એક શીંધી ઘોડેસ્વાર ચલ્યો યાદુજ ઉતાવળે પસાર થઈ જતો હતો. આવાં એકાંત જંગલમાં એક પસાર થતા શીંધીની મદદ માંગવી તે આવાં જંગલમાં વસતાં એક વાઘ કે અઝાદની મદદ માંગવા ખરાખરાનું હતું, એવું મોરીસન જાણતો હતો માટે તેણે છુપાઈ રહેવામાં જ પોતાની સલામતી જોઈ. તે ઘોડેસ્વાર થઈને પસાર થઈ ગયો શીંધી ખરાખરા તો અગદુલ કમાઈ હતો જે જોખને મારી તેના હાથમાંથી છટકી નાસતો હતો. તે પસાર થઈ ગયો તે પછી મોરીસન પોતાની છુપાવાની જગ્યા યદાર નીકળ્યો અને ઘોડેકે છોટે ગયો નહીં તેટલાં તો પાંચ છ શીંધી ઘોડેસ્વારો તેની આસપાસ ફરી વળ્યા. તે શીંધીઓ અગદુલને પકડવાને નીકળેલા હતા અને તેઓ મોરીસનને જોઈ તેની આગળ આવ્યા હતા. તેઓએ તેને આરખી માધામાં સવાલો કર્યા પણ મોરીસન એક દુરદૃષ્ટી

આરખી ભાપાતો સમજતો હતો નહીં મારે તે જવાબ આપી શક્યો નહીં શેખ પોતે થોડુંક ઇંગ્રેજ અને ફરેંચ બોલી શકતો હતો પણ તેના આ માણસો આરખી સીવાય ખીજી સઘળી ભાષાઓથી અભણ હતા. મોરીસને સવાસોના જવાબ નહીં આપ્યા તેથી તે ટોળીનો વડો ધણે ખીજવાયો અને પોતાની સાથવાળાઓને તેણે ફર-માવયું જેથી તેઓ ગાહેલા બે માણસોએ મોરીસને પકડ્યો, તેની પાસના હથયારો તેઓએ ખુંચવી લીધાં અને તેને લઈને તેઓ શેખની છાવણી તરફ પાછા વળ્યા. જ્યારે એ ટોળીનો વડો ખીજાં માણસો સાથે અખદુલની શોધમાં આગળ વધ્યો.

શેખની છાવણી તરફ આ પ્રમાણે જખમી થયેલો મોરીસને એક ફેદી તરીકેની હાલતમાં જતો હતો ત્યારે કોરેક માલખી-નની છાવણીની સાંમેના કીનારા પર જઈ પુગયો હતો. તેણે જોયું કે તે છાવણીમાં માણસો આમ તેમ ફરતાં હતાં પણ નદી કેમ ઓળંગવી! નદીમાં ઝોકાવયું તે કખરમાં જઈ પડવા સમાન હતું. પણ તેને તરતજ ખયાલ આવ્યો અને તે જંગલ ભણી પાછો દોડ્યો. તેણે ચોક્કસ પ્રકારનો તીણો પોદાર કર્યો અને ચોક્કસ ધષે મોહડાંથી સીપડી વગાડી. બે ત્રણ વાર આ પ્રમાણે કોરેકે અવાજ કર્યો અને તેના જવાબમાં હાથીનાં પગલાં સંભલાયાં. જખરાં મોટાં દ્રષ્ટ જેવાં તનખદનનો અને હાથીઓમાં પણ સક્કસ ગણાય તેવો ટેનટોર દોડ્યો તેની આગળ આવી ઉભો.

“ ટેનટોર, જલદી કર; કિતાવજે જવાનું છે; દોડવાનું છે.” કોરેકે હાથીને કહ્યું અને તેની ગરદન પર તે ચઢી બેઠો અને તે શીયાનું વક્ષાદાર જનવર પોતાના સવારને લઈને પાણીના રેલા માફક નદી કીનારા ભણી દોડ્યું. નદીમાં, જરાખી આના-

કાની કે આંચકી વના દાથીએ ઝોંઘાવયું અને સામા કીનારા તરફ તેણે તરવા માંડ્યું. નદીમાં કેટલાંક સુમવાન દનાં જે માહેલાં એક સુમવાને આ દાથી ઉપર ડુમલો કરવાની હુન્ન-હમ કીધી. ટેનટોરે પોતાની લોખાંડી કહિવનદાર સુંઠ વડે તે સુમવાને કમરમાંથી પકડી પાણીમાંથી બહાર ઉંચકી દલાડ્યું અને જેમ ગોદન સુમાને તેમ પોતાના માથા પર તેને જે વચુ ચકરામાં સુમાની સોડીને છેટે ઉરાડી નાંખ્યું.

સામા કીનારા પર આંખે જોડી જઈ પુગી અને કીનારાની નજદીકમાંજ છાવણી હોવાથી ત્યાં ઢારેક ઉતર્યો અને તંબુ ભરૂં દેડ્યે. અલખનાં ટેનટોર તેની પુકેજ તેનો બચાવ કરવાને લાગરજ હતો. છાવણીના માણસો ઢારેકને અને દાથીને જોઈને ડરી ગયાં અને તેઓ વહેમો અગ્નિ હોવાથી આંખે ઢાંઢ વીચીત્ર ગેળી કરામત હોય એવું સમજી દુરના દુર ઉભા રહી પોતાની સલામતી જાળવવાનીજ સંભળ લેવા લાગ્યાં.

માલખીનનાં તંબુની બહાર એક મોટાં ઝાડની ડાંખડીએ એક મોટી ઝોલી (હિમક) યાંધેલી હતી અને તે ઝોલીમાં માલખીન જખમી ખીમાર પડેલો હતો. પોતાનાં માણસોને નાસી જતાં અને ગભરાતા ત્યાં ચીશો પાડતાં તેણે સાંભળ્યાં અને તેથી તેણે ઝોલીમાંથી માથું ઉઠાવીને જોયું. લાંબા મોટા સફેદ દાંતવાળો, એક મોટો અઝઘાહ હોય તેવી સુંઠવાળો, અને નાનકડો ડુંગર હોય તેવાં તનબદનનો દાથી તેણે જોયો અને તે દાથીની આંખમાં પીલતન પહેલવાન જેવા અર્ધ નગન દાલતના મરદને તેણે દીઠો.

માલખીન એકલો પડ્યો હતો. ઝોલીમાંથી બહાર નીકળી નાસવાની તેનામાં શક્તી હતી નહીં તેમજ નાસવાનો વખત કે લાગ પણ મળ્યો નહીં. ઢારેકે દાથીને ઉભો રહેવાને કહ્યું

અને તે પોતે માલખીનની હેમક આગલ આવ્યો. માલખીને તેને પીછાણ્યો, તેને પીછાનવાથીજ માલખીનના ગાત્ર ગગડી ગયાં. ધડીભર માલખીને અને કોરેકે એક ખીજ તરફ ટીકી ટીકીને જોયું અને પછી કોરેકે ઇંગ્રેજ ભાશામાં પુછ્યું.

“ખેલી છોકરી ક્યાં છે !”

“કેમ છોકરી ? હું તો કાંઈ જાણતોખી નથી, અહીં કેમ છોકરી છેજ નહીં.” માલખીને જવાબ દીધો.

“મારી આગળ જુહું ખોલતો ના, અગર નહીં તો તારો ટાટા પીસી નાંખશ, તે છોકરીને ખોટું સમજાવી લોભાવીને તેણીનું સુખ આરામ તમનીને તું લઈ આવ્યો છે. મને કહે તે ક્યાં છે ?

“હું તેણીને ખેટું સમજાવીને નથી લાવ્યો; પણ ખેલો ઇંગ્રેજ તેણીને ઠગીને લાવ્યો હતો. તેણીને લંડન લઈ જવાનો તે ઇંગ્રેજનો ધરાદો હતો. તેની સાથે જવાને તે છોકરી રાજ હતી, તે ઇંગ્રેજનું નામ મોરીસન ખેવનજ છે; તું તેની આગળ જા. કદાચ તે તુંને ખગર આપશે, હું કશું જાણતો નથી.”

“હું તેની આગળથીજ હમણા આવ્યો છું. તે છોકરીને તું ઉપાડી ગયો છે એવું તે ઇંગ્રેજ મને કહ્યું છે. હવે જુહું ખોલવાનું છોડી દે અને ખરું કહી દે,” એમ ખેલી લાલ વીકાળ ડોળા કકડાવી પોતાના ખન્ને હાથની મુઠ્ઠી વાડી કોરેકે એ પગલાં આગળ આવ્યો.

માલખીન ધુજ્યો, તેણે કહ્યું ! “હું તને સઘળું સાચું કહી દઉં છું. મને મારતો ના. હું તે છોકરીને અહીં લાવ્યો હતો અને મોરીસન તેણીને ઠગીને ખુવાર ઠરવાની ધારણા રાખતો હતો. તે છોકરી કાણ છે અને કોણની દીકરી છે તે

મોરીન ગળથો નથી પણ હું ગળથું. તે છોકરીને શોધી દેવા માટે મોટું ઇનામ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે તે માટે દુકન તે ઇનામ મેળવવાની ખાશ્યાજ મેં તે રાખી હતી. પણ તે છોકરી અહીંથી નાસી ગઇ અને સાંમા છીનારા ઉપર બંધ પૂગી ત્યાં શેખ હતો જેણે તેણીને પકડી અને શેખ તેણીને પોતાના ગામમાં તરફ લઇ ગયો.”

“ત્યારે તે છોકરી ખરેખર ખેલા શેખની પોતાની બેટી નથી ?”

“નહીં.”

“ત્યારે તેનો આપ કાણ ?”

“હું હમણાં તુને તે કહેતો નથી. તું જા અને તે છોકરીને લઇ આવ અને જ્ને તું મને છેડશે નહીં અને તે ઇનામ તે છોકરીને શોધી દેવા માટે આપવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે તેનો અરથો ભાગ મને આપવાની ક્યુલાત આપશે તો તે છોકરીની સઘળી તવારીખ હું તુને કેદવશ. તે છોકરી કાણ છે અને કાણની દીકરી છે તે હું જાણું અને કદત શેખ જાણું. જ્ને તું મને મારો નાખશે તો તે વાતથી તું સદાનો અન્નણો રહેશે.”

“હીક છે,” કૌરક ખોલ્યો, “જે સઘળી વાત તેં મને કહી છે તે સાચીજ હોશે તો હું તુને ઇમા કરીશ નહીં. શેખના ગામડાં તરફ હમણાં હું જતું છું અને જ્ને તે છોકરી ત્યાં નહીં જણાશે તો હું પાછો આવીશ અને તુને હાર મારી નાંખીશ. તું અહીંથી નાસી જશે તોખી હું તુને પકડી પાડીશ. તે છોકરીનો આપ કાણ તે તું મને જણાવશે તો અરથું ઇનામ નહીં પણ આખું ઇનામ હું તને આપી દઇશ.”

કૌરકની નજર આ વેળા તંબુ તરફ ખેંચાઇ અને માલખી-નના ખેલવા ઉપર તેને ઝાઝો વીસવાસ આવ્યો હતો નહી

અને તે પોતે માલખીનની હેમક આમત્ર આવ્યો. માલખીને તેને પીછાણ્યો, તેને પીછાનવાથીજ માલખીનના ગાત્ર ગગડી ગયાં. ઘડીભર માલખીને અને કોરેકે એક ખીજ તરફ ટીકી ટીકીને જોયું અને પછી કોરેકે ઇંગ્રેજ ભાશામાં પુછ્યું.

“પેલી છોકરી ક્યાં છે !”

“કેમ છોકરી ? હું તો કાંઈ જાણુનોખી નથી, અરે કેમ છોકરી છેજ નહીં.” માલખીને જવાબ દીધો.

“મારી આગળ જુહું ખોત્તો ના, અગર નહીં તો તારો ટાટો પીસી નાંખશ, તે છોકરીને ખોટું સમજાવી લોભાવીને તેણીનું સુખ આરામ તજાવીને તું લઈ આવ્યો છે. મને કહે તે ક્યાં છે ?

“હું તેણીને ખેટું સમજાવીને નથી લાવ્યો; પણ પેલો ઇંગ્રેજ તેણીને ઠગીને લાવ્યો હતો. તેણીને લાંડન લઈ જવાનો તે ઇંગ્રેજને ઇચ્છો હતો. તેની સાથે જવાને તે છોકરી રાજી હતી, તે ઇંગ્રેજનું નામ મોરીસન ખેવનજ છે; તું તેની આગળ જા. કદાચ તે તુંને ખબર આપશે, હું કશું જાણુનો નથી.”

“હું તેની આગળથીજ હમણા આવ્યો છું. તે છોકરીને તું ઉપાડી ગયો છે એવું તે ઇંગ્રેજ મને કહ્યું છે. હવે જુહું ખોલવાનું છોડી દે અને ખરું કહી દે,” એમ ખોલી લાલ વીકાળ ડોળા કકડાવી પોતાના બંને હાથની મુઠ્ઠી વાલી કોરેકે ખે પગલાં આગળ આવ્યો.

માલખીન ધુન્ધ્યો, તેણે કહ્યું ! “હું તુંને સઘણું સાચું કહી દઉં છું. મને ખાતરો ના. હું તે છોકરીને અહીં લાવ્યો હતો અને મોરીસન તેણીને ઠગીને ખુવાર કરવાની ધારણા રાખતો હતો. તે છોકરી કાણુ છે અને કોણુની દીકરી છે તે

મેરીબન મળ્યો નથી પણ હું જાણું છું. તે છોકરીને શોધી કાઢવા માટે મોટું ધનામ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે તે માટે ફક્ત તે ધનામ મેળવવાની ધારણા જ મેં તે રાખી હતી. પણ તે છોકરી અહીંથી નાસી ગઈ અને સાંભા કીનારા ઉપર જઈ પુગી જ્યાં શેખ હતો જોઈ તેણીને પકડી અને શેખ તેણીને પોતાના ગામડાં તરફ લઈ ગયો.”

“ત્યારે તે છોકરી ખરેખર પેલા શેખની પોતાની બેટી નથી ?”

“ નહીં. ”

“ ત્યારે તેનો આપ કોણ ? ”

‘ હું હમણાં તુને તે કહેતો નથી. તું જ અને તે છોકરીને લઈ આવ અને જો તું મને છેડશે નહીં અને તે ધનામ તે છોકરીને શોધી કાઢવાને માટે આવવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે તેનો અરથો ભાગ મને આવવાની કૃત્યલાત આપશે તો તે છોકરીની સઘળી તવારીખ હું તુને કેલવશ. તે છોકરી કોણ છે અને કોણની દીકરી છે તે હું જાણું છું અને ફક્ત શેખ જાણે છે. જો તું મને મારી નાખશે તો તે વાતથી તું સદાનો અજાણો રહેશે. ”

“ ઠીક છે, ” કારેક બોલ્યો, “ જો સઘળી વાત તે મને કહી છે તે સાચી જ હોશે તો હું તુને ઇજ્જ કરીશ નહીં. શેખના ગામડાં તરફ હમણાં હું જતું છું અને જો તે છોકરી ત્યાં નહીં જણાશે તો હું પાછો આવીશ અને તુને કાર મારી નાંખીશ. તું અહીંથી નાસી જશે તોખી હું તુને પકડી પાડીશ. તે છોકરીનો આપ કોણ તે તું મને જણાવશે તો અરકું ધનામ નહીં પણ આખું ધનામ હું તને આપી દઈશ. ”

કારેકની નજર આ વેળા તંબુ તરફ ખેંચાઈ અને માલખી-નના બોલવા ઉપર તેને ઝાઝો વીસવાસ આવ્યો હતો નહી

માટે તેને એવો શક ઉપજ્યો કે કદાચ ટંબુમાં મેરીયમને કેદ કરી રાખવામાં આવી હશે અને તેને ખોટું સમજવી શેખના ગાંભડાં તરફ રવાના કરવાની ચુકતી માલખીને રચી હશે.

આવો શક ઉપજવાથી કારેક તે ટંબુ તરફ ગયો અને તેના દરવાજા ઉપરનો પરદો ઉઠાવીને માહે દાખલ થયો.

કારેક ટંબુમાં ગયો તેજ વખતે ટેનટોર હાથા ધીમેધી ચાલીને એ પગલાં વધારે નજદીક હેમક આગળ આવ્યો અને માલખીન ઉપર તેણે પોતાની નજર ઠેરવી. હાથીની આંખ ધણી તીક્ષ્ણ અને બલવાન હોતી નથી પણ તેમની સુધવાની શક્તી અતીશય જોરદાર હોય છે અને એક માણસને વરસો પર તેને સુધવાની શક્તિથી પીછાણ થાય છે તો તે કદી ભુલતો નથી. આ પાહડ નંવા હાથીને માલખીન માટે દાંત શક ઉપજ્યો હોય તેવું લાગ્યું. તે માલખીનની વધારે નજદીકમાં આવ્યો અને તેણે પોતાની મોટી સાંપરૂપી મુંઠ માલખીનની જોળીની આસપાસ ફેરવી, મુંઠથી તેણે જોશભેર દમ ખેંચ્યો અને માલખીનનો સુધારો લીધો. આમ કરતાંજ ટેનટોરની આંખ લાલ આતશી બની ગઈ કારણ કે તેણે માલખીનને ઝાળખયો. થોડાક વખતની વાત ઉપર પોતાની માદા (દયણ) ને આગે માલખીને મારી નાંખી હતી એવી તેની ખાતરી થઈ અને પોતાની માદાનું વેર લેવાનો વખત આવી પુગેલો ટેનટોરે જોયો.

દબરો ભુગળાં એકી વખતે પ્રકાતાં હોય તેવી એક જબરદસ્ત ચીસ પાડીને હાથીએ પોતાની મુંઠ ઊંચકી અને તે જોતાંજ માલખીને પોદાર કર્યો કે “ઓ! મદદ કરો! મદદ કરો!”

કારેક તબુમાંથી દોડતો બહાર આવ્યો. તેણે જોયું કે ટેનટોરે પોતાની લાંબી જબરી મુંઠમાં માલખીનને તેની ઝોળી

"...and the ...
...
... head"

टेनटोरि वीधिलुं वेर.

(जुयो पानु ररद.)

સથેજ લપેટીને, એક ઝટક મારી ઝાડની ડાંખળી સાથના
ખાંધેલાં દોરડાં તોડી નાંખી ઉંચો ઉંચક્યો અને પોતાના
ગંભીર માયાની આસપાસ તેને ગુમાવ્યો દોરેક દોડતો
આવ્યો અને માલખીનને જમીન ઉપર મુકી દેવાને તેણે
ટેનટોરને દ્રુમાવ્યું. પણ સામે વહેતી નદીને પોતાનો માર્ગ
એકદમ બદલવાને દોરેક દ્રુમાવતે અને જોઈ અસર તે નદી
ઉપર થતે તેવીજ અસર ટેનટોરપર થઈ. તે ઝતુન ઉપર
અડેલું વીકરાળ બનેલું રાક્ષસી જનવર ક્રુકત પોતાનું વેર
લેવાનીજ એણે ઉપર આવ્યું હતું. તેણે માલખીનને માથા ઉપર
ધુમાવ્યો અને જમીન ઉપર જળરાં જોર સાથે પટક્યો. તે
પછી તેની છાતી ઉપર પોતાના આગલા પગનું ઘુટણ મુકી
નેને ક્યડ્યો અને પોતાનાં લાંગા બળવાન દાંત વડે
તેના બદન ઉપર સંખ્યાબંધ જખમ કરી બદન
પાંચ દશ જગાંની આરપાર વોંધી નાંખ્યું. ક્યડી ભયડી,
લેહી લુદાણ કરી, હાડકાં ભાંજી નાંખી, માલખીનને તેણે ઠાર
કરી નાંખ્યો અને પછી તે માસના લોચા અને હાડકાંના
ખુરદાને તે ઝોળીનાં કપડાં સાથેજ પાછું ઉંચકી માથા ઉપર
પાછું ગુમાવી દુર નદીમાં ફેંકી દીધું કે જ્યાં તે કદન દકનની
કશી પણ ક્રીયા વના જઈ પડ્યું અને સુસવાતને ખોરાક
થયું.

આ પ્રમાણે જંગલી ઝતુની માણસ ખાઉં માણસોનાં
કરતાં પણ વધારે ધાતકી અને કપટી માલખીન, હવસી નીચ
અને દગાખોર જુદા માલખીનની છંદગીતો, છેવટના તન
બદનના ભારે દુખ અને વેદના સાથ અંત આવ્યો.

प्रकरण ३२ सुं.

शेषना त्रासदायक हुकम.

मालपीन आवां मोते मारयो गयो अने ते देखाव लायार यधने, कशी पणु मद्द आपवाने अशक्त यनीने जेतो कोरेक उभो रहयो. मालपीनने ८२ मारी नांपयानी धारया कोरेकनी हतीन नही. जेके मालपीनने पेतानां परां जगरथी कोरेक धीककारतो हतो तोपणु तेना पापी सोहीमां पेताना दाय अरडवाना पीयार वरीक तेजे करयो हतो नही. ते तो उरयो जेवुंन ह्छने हतो के मालपीन जवतो रडे तो हीक धाय मारणु के मेरीयमना आपनी ओणअ धंधाशी तेनाथी मेणवानी आशा तेजे थांधी हती.

कोरेके थोडीक पण जवा दीधा पथी टेनटोरेने पेतानी आगण ओलाव्यो अने ते प्राणी जये जेक गरोग पाजेकुं घेटुं होय तेम धीमे धीमे कोरेकनी पाणुमां आवी उलुं, अने कोरेकने धंशारे यतांन टेनटोरे कोरेकने सुंठ वडे कम्मरमांथी उंचकी पेतानी गरदनपर प्सेसाडयो. मालपीनना सधणा ह्पशी तोकरे आसपास छुपाछ जेका हता अने तेजोजे पेताना शेकने आवा कभकमात उपजयनारां मोतथी भरतां जेयो हतो. तेजो गलराटमां अवायक यनी गया हता. तेजोजे जेयुं के नंगलमांथी जेकजेक आवीने हानर यनारे गोरी आमडीते पीलतन शुरवीर पाछो, जे रीने आवयो हतो तेन रीने, हाथीना भायां उपर सवार यधने नंगल वच्चे आवी गयो अने तेने जतो जेधने तेजोजे छुटकारानो ह्म प्पेययो.

शेषना गाभडां तरक् कोरेक मुसाधरी करतो हतो ते ह्म-मयान शेषना गाभडांमां थुं अनतुं हतुं ते आपजे जेधये.

શેખની આગળ, જવાન કેદ પકડાયલા મેરીસને દાગર કરવામાં આવ્યો. શેખે તેને ફરેંચ બાપામા પુછ્યું; “તું કોણ છે? તારું નામ શું?”

“હું લનડનેા રહેવાથી છું. મારું નામ ઓનરેયલ મેરીસન બેયનઝ છે.”

આગ્રે નામ સાંભળતા આ ધરડા હુઝારા શેખને કાંઈક ખયાલ આવ્યો. આવા પુરૂંપને કેદી દાલતમાંથી છોડવાને માટે મેરી સાની રૂઝમ મલશે એવી તેણે આશા બાંધી.

“તું અહીં શા કાળ આવ્યો?” શેખે સવાલ કર્યો.

“એક જવાન સ્ત્રીને શોધવા હું અગ્રે આવ્યો હતો. તે સ્ત્રીને એક અંગળ ઉઠાવી ગયો હતો અને તેણે મને જખમી કર્યો હતો. તે અંગળની ઊવણી તરફ હું જતો હતો અને તે સ્ત્રીને છોડવી લાવવાની મેં ધારણા રાખી હતી જે દરમિયાન તારા માથુસોએ મને પકડ્યો.”

“જવાન સ્ત્રીને શોધવા નીકલ્યો છે? તે જવાન સ્ત્રી પેલી બેઠી છે તેજ કે?” દૂર બેઠેલી મેરીયમ તરફ આંગળી કરી શેખે સવાલ કર્યો.

શેખે દેખાડેલી જગા તરફ મેરીસને નજર કીધી અને મેરીયમને પીઠ કરીને બેઠેલી તેણે બ્લેઝ. તેણે પોક્કર કર્યો “મેરીયમ.”

મેરીયમ આ અવાજ સાંભળતાંજ ઉછલીને ઉભી થઈ અને મેરીસન તરફ એકને ખુશાલીથી બોલી; “કાણે? મેરીસના!”

“મેરીયમ, ત્યાંજ બેસી રહેજે; એક બોલખી બોલતી ના, અહીં, આવતીખી ના.”

શેખે મેરીયમને ફરમાવ્યું જ્યથી મેરીયમ તરતજ તેના હુકમને તાબે થઈને પાછી બેસી ગઈ.

“ તેં—કુનરા—તેં મારી બેટીને મારથી છુટી કાઢી હતી કે ?” શેખ બોલ્યા. “તું મારી દીકરીને ઉઠાવી ગયો હતો કે ?”

“ તમારી દીકરી !” મોરીસને અજબ. ધમને પ્રછયું. “ એ મેરીયમ તમારી દીકરી !”

“ હા, મારી દીકરી છે. અને તે કેમથી પરકોમવાળા કાકરને માટે નથી. તારી છાંદગીના લોગથી તને કીમત આપવી ન્લેધશે; પણ જા, તારી છાંદગી ખરીદી લેવાને હું માંગુ તે રકમ આપશે તો તુને જવા દષશ ”

“ તમે માંગો તે રકમ મારી છાંદગીની ખરીદીના બદલામાં મળી શકશે.”

“શું રકમ માંગવી અને તે કેમ મેળવવી તે હવે પછી નક્કી કરીશું.” શેખ બોલ્યો: “ હમણા તો તુને હું કેદ કરી રાખું છું.”

પછી તેણે પોતાના માણસોને કાંઈ હુકમ આરખી લાપતાં બોલીને આપ્યો અને તે માણસો મોરીસને એક તંબુમાં લઈ ગયા અને એક નગર કેદી તરીકે તેને ત્યાં રાખવામાં આવ્યો અને તેને ખાવા પીવાતું પુરું પાડવામાં આવ્યું તથા ઘાસતું ખીજાણું તેને મળ્યું.

નાસીપાસ અને નીરાશ થયેલો મોરીસને ઘાસની પથારી પર પડ્યો અને બહુજ અફસોસ કરીને ગમખાર થઈ બરબડ્યો.

“ અરે ખુદા, મેં એવો શું શુનાદ કર્યો હશે કે આવે ફેજે હું પુગ્યો ? મારો અપરાધ એવો તે શું હશે—”

તે બરબડતો અચકા ગયો. તેણે જે શુનાદ કર્યો હતો અને જે વધુ અપરાધ કરવાની તેની ધારણા હતી તેનો હુબહુ ચીતાર તેના મગજમાં ઉભો થયો. એક નીરદોષ લગી મોલી

દોહરીને માટે તેણે એક પાપી છટકું માંડ્યું હતું, એક કુંવારી કન્યાને છંદગીઝરની તારાજ કરવાની તેની ધારણા હતી, ઠગાઇ કરીને એક સ્ત્રીની સરવથી પયારી અને પચીસ ચીજ છુટી લેવાનો તેનો ધરાદો હતો, અને તેમ કરવા માટે તે સ્ત્રીને તેના સુખી ઘર મધેથી દેતવંત આશર મધેથી મોદગતવંતા જોડાંની ગોદ મધેથી તે ઘસડી લાવ્યો હતો અને તેમ કરીને તે સ્ત્રીને મોત કરતાં પણ યુરું ત્રાસદાયક છટકામાં લાવી નાંખી હતી.

આ અપરાધ શું નાનો હતો ? હવેજ મેરીસનને ખ્યાલ આવ્યો કે આ સજ્ન તેને ખરાખર વાજખી રીતે કુદરતના અચલ અખંડ નીયમને પ્રતાપે થતી હતી. મેરીયમ જેમ પોતાની જીલને માટે પરતાતી હતી તેમ મેરીસન પોતાના ગુનાહને માટે તોળાદ કરીને પરતાવો કરવા લાગ્યો.

આ પ્રમાણે જલમ દળશી શેખના હાથમાં મેરીસન કેદ પડ્યો અને ત્યાંજ મેરીયમ પણ કેદ પડેલી હતી પણ પેલી તરફથી જીલમીઓનો જમ થઇ લાગેલો જોરેમંદ જોધે કારેક ધમધુકાર મેરીયમની મદદ માટે આવતો હતો.

રાત પડવા આવી ત્યારે શેખે પોતાની આગળ મેરીયમને બોલાવી અને તેણે મેરીયમને કહ્યું: મેરીયમ હું ધરડો થયો છું અને તેટલા માટે મારે તારું લવીપ નક્કી કરવાનું છે. તેટલા માટે મારા ભાઈ કાદીરના હસ્તકમાં હવે હું તુંને સુકું છું. આજથી તું કાદીર સાથે રહેજે અને આજની રાત તુ કાદીરના તંબુમાં તેની ધણીઆણી તરીકે ગુજરજે.

કાદીર આશરે ૫૦ વરસની જિમ્મરનો જાડો દીમડા જેવો, ખેડોલ, મેસ જેવો ઠાળો અને વીકાળ દેખાવતો હતો.

મેરીયમ આ હુકમ સાંભળીને હેબતાઇ ગઇ અને બોલી: “ઓ પીતા—ઓ પીતા—તમે મારી તરફ—”

“ચુપ ચુપ મારો હુકમ થયો તે અમલમાં મુકાશેજ. મારે વેર લેવું છે, હડહડતું વેર લેવું છે. કાદીર, હો આએ છોકરીને, ધસડી જા, તારા તંબુમાં અને એક માથેક પોતાની ગુલામડીને જેમ તાખે કરે, એક ખાવંદ જેમ પોતાની પાય ડીને ફરજ પાડે તેમ તું વરતજે.”

કાદીર બહાર આવ્યો અને તેણે મેરીઅમની કાંઠી પકડી અને તેણીને તે ધસડતો પોતાના તંબુમાં લઈ ગયો. મેરીઅમે ચીસો પાડી અને અફડા તફડી કીધી પણ તેણીનું કાંઈ વલ્લુ નહીં.

મેરીઅમે મેરીઅમને ચીસ પાડતાં સાંભળી અને તેણે પોતાના તંબુના કનડાનની ફાટ મધેથી ચીમાઈને સઘળો દેખાવ જોયો. મેરીઅમને ક્યા તંબુમાં કાદીર ધસડી ગયો હતો, તે તેણે જોયું અને કોઈની સુરતે મેરીઅમને બચાવવાનો તેણે ઠરાવ કર્યો પણ તુરતા તુરત કાંઈની હીલચાલ કરવાનું બની શકે તેવું હતું નહીં માટે અંધારું થવાની રાહ જોતો બેઠો.

શેખે મેરીઅમના બાગમાં આવો ઘાટકી નીચ અને પોતાનું વેર કમકમાત ઉપજાવનારી રીતે લેવાનું ઠરાવવા પછી પોતાની ટાળીના એક મુકાદમને તેડ્યો અને તેને કહ્યું, “સફરને માટે સઘળી તકયારી કરી ગાંબજે આએ મેરીઅમને કીનારે પુગાડવાની છે અને ત્યાં તે જઈ પુગશે તે પછી તેના ખરા પીતા આગળ તેણીને મોકલી દઈશું. અને આવી નામોસી તયા બેઠ જતી સાથે પોતાની દીકરીને પાછી ફરેલી જોઈને એનો પીતા ખાતરીથી માનશે કે શેખે કીધેલા સોગંદ પુરેપુરા પાળ્યા છે. આજ રાતે એ છોકરી તારાજ થશે અને આપણી સફર દરમ્યાન તે દલકી ગુલામડીની હાલતે રહેશે અને તેવીજ હાલતમાં પોતાના પીતા આગળ તેણી જઈ પુગશે.”

શેષે આ હુકમ આપ્યો અને તે પછી સહ પોતપોતાના ઠેકાણે ઠામે ગોડવાઈ ગયા. કાદીરે મેરીયમને પોતાના તંબુમાં ક્રેદ દરી રાખી દતી અને રાત પડતાં તે પાછો પોતાના તંબુમાં ઘાખલ થયો. મેરીયમે તેને જોયો અને પોતાની આવી ધુરી સ્થિતી સમજી લઈ તેણીએ દુવા ગુન્નરી કે યાતો મદદ મળે યાતો મોત આવે.

કાદીર મેરીયમની લગોલગ ગયો અને તેણીનો હાથ પોતાના ખરખરડા ખુની પંજમાં પકડ્યો. મેરીયમે એક જખરી જોશ ભેર ચીશ પાડી. આ ચીશનો અવાજ શેષે પોતાના ટંબુમાં સાંભળ્યો અને મલકાઈને દુસ્થો. મોરીસને પણ તે અવાજ સાંભળ્યો અને મેરીયમની મદદે હવે જવું જ જોઈયે એવું તેને લાગ્યું.

મોરીસને પોતાના તંબુનું કનતાન ઉંચક્યું અને પેટે ચાલીને તે તંબુમાંથી બહાર નીકળ્યો. મેરીયમવાળા તંબુ તરફ તે પેટે ચાલતોજ આગળ વધ્યો જે દરમયાન આસપાસ ભમતાં કાઠખી માણસની નજર પડવા વના મેરીયમના તંબુ સુધી જવાની તેની ધારણા દતી અને તેને આવી રીતે અતી ધીમેથી આગળ વધવાની દૂરજ પડી દતી. તે આગળ વધ્યો ગયો અને તેમ મેરીયમના વધુ અને વધુ જોશદાર ચીશના અવાજે સંભળાતા ગયા.

મેરીયમવાળા તંબુની લગોલગમાં મોરીસન આવી પુગ્યો કે તેને ભારે અજ્ઞયખી ઉપજી, કારણ કે મેરીયમની ચીશનો અવાજ એકાએક બંધ પડી ગયો. એક જખરો સખત દૃટકો પડ્યો હોય તેવો, અવાજ તેને સંભળાયો અને એક પુરપનો પોકાર આવ્યો.

મોરીસન તરતજ જમીનપરથી ઉભો થયો અને મેરીયમવાળા તંબુમાં ધસી ગયો.

ત્યાં તેણે શું જોયું ?

પ્રકરણ ૩૩ મું.

~~૩૩ મું.~~
છેલ્લો પ્રકરણ.

કાદીન ઉમરે ૫૦ વરસથી કદાચ વધુનો હશે, પણ મજાનુત કાદીનો માતેલો હતો. તે તંબુમાં દાખલ થયો અને મેરીયમની લગોલગ જઈ ઉભો. મેરીયમ તેનાથી હડી ગઈ પણ કાદીને તેણીને પોતાની બધાંયમાં પકડી અને મેરીયમે જોશભેર ચીશ પાડી. આપણે આગલાં પ્રકરણમાં વાંચ્યું છે તે મુજબ તે ચીશનો અવાજ મોરીસને સાંભળ્યો અને તેને ભારે ચીંતા ઉપજી; તે ચીશનો અવાજ શેષે પોને પણ પોતાનાં તંબુમાં સાંભળ્યો અને પોતાનું વેર વળતું ધારી તે મલકાઈને હર્યો પણ એક ત્રીજા પુરૂષે પણ તે ચીશનો અવાજ સાંભળ્યો અને વીક્રાળ ઝતુની વાધ માફક ગુરસા અને ખીજવાટમાં ઉસ્કેરાઈને ઝાડની ડાંખળી પરથી કુદી તંબુને પડખે આવી ઉભો અને ખીજજ પળે તેણે પોતાની લાંખી વહેતી છુરી વડે તંબુનું કંતાન ચીડી નાંખી તંબુમાં ધસી ગયો. ચાર ખુણામાં બળતી ભલુકદાર રોશની વચ્ચે તેણે જોઈ લીધું કે મેરીયમ એક ઠંગાળ દબતના હાથમાં પકડાયેલી હતી.

કાદીને તે પુરૂષ તરફ જોયું અને તેણે મેરીયમને છોડી દઈ તે પુરૂષ તરફ ધસી જવાની કોશિશ કરી પાણુ તે પુરૂષે તેની તે કોશિશ થાય તે અગાઉ એકજ હલાંગમાં તેની ઉપર જઈ પડી તેનો ટોટો પોતાના બે હાથમાં પકડી એવાં તે જોર સાથે જમીનપરથી અધર ઉંચકીને પાછો જમીનપર પટક્યો ને તે એક ધીમી ચીશ પાડી કાદીન સદાની નીંદમાં ચુષ ગયો. એક પળમાં તે પુરૂષે એટલું તો જાણું જોર વાપર્યું હતું કે કાદીનનાં ગળાંના હાડકાં ક્યડાઈ ગયાં અને એવાં તો બળથી

કાઠીનને તેણે જમીન ઉપર પડક્યો હતો કે તેના તનના તંતુઓ
ઠુટી ગયાં અને હલકું ચાલતું બંધ પડી ગયું.

મેરીયમે તે મદદગાર પુરૂષને જોયો અને બહુજ દરખતી
પુશાકી વચ્ચે જોડી; "કારેક મારા—કારેક!"

"કારેક જોડ્યો; "મેરીયમ."

તેઓ એક ખીજનને ભેટવા એક ખીજ તરફ ધસ્યાં પણ
તેજ વખતે મેરીસન તંતુમાં દાખલ થયો અને મધ્યે દેખાવ
તેણે એકજ નજરે જોઈ લીધો. મેરીયમ તરફ ધસતાં કારેક
અટકી ગયો અને મેરીયમ પણ મેરીસનને જોઈને અટકી ગઈ
કારેકને તરતજ યાદ આવ્યું કે મેરીયમ હવે તેની હતી નહીં
પણ ખીજ ઉપર દીવ્ર લગાડી ખીજનની ચઢ હતી અને તેટલા
માટે મેરીયમને પોતાની બગલગીરીમાં લેવાનું તેણે ગેરવાજબી
ધાર્યું.

"નાહસો—તમે બંને જણા નાહસો." કારેક જોડ્યો,
"ખીજઓ દોડી આવે તે આગળ નાસી જવો." તેણે પોતાના
ખભાં ઉપરથી દોરકું કહાડીને મેરીસનને આપનાં કહ્યું, "આજે
દોરડાંની મદદથી લાકડાંની ભીંત જોળંગળે. થોભો ના."

"અને તું? કારેક?" મેરીયમે પુછ્યું.

"હું આવું છું, તમારી પુકેજ આવું છું" કારેકે ઉતાવળમાં
કહ્યું, "વાત કરવાનો અને તકરાર કરવાનો વખત નથી."

"તું જરૂર આવશે!" મેરીયમે ઇંતેજરીથી સવાલ કર્યો.

"જા, જા. જલદી જા, મેરીસન તું એને લઈ જા. તમે
સલામત નીકળી જાઓ. હું તમારી પુકે આવશ." કારેકે તેમને
આગ્રહ કર્યો અને જે તંતુના કપડાંની ફાટ માટે કારેક દાખલ
થયો હતો તે મધ્યેથી મેરીસન અને મેરીયમ બહાર નીકળ્યાં
અને ગામડાંની આસપાસ બરી લીધેલી લાકડાંની દીવાલ ભણી
બંને દોડ્યાં.

આ અરસામાં આખાં ગામડાંમાં ગડબડ જાગી રહી. કાદીનના છેલ્લા પોકારના નાના અવાજથી રોખને શક ઉપજ્યો, અને તે પોતાના ખે ત્રણ માણસ સાથે કાદીનના તંબુ આગળ તપાસ કરવા આવી લાગ્યો. કોરેકે જોયું કે નાસવાનો તેને માટે લાગ હતો નહીં અને વળી મોરીસન અને મેરીયમને નારી જવાને માટે પુરતો વખત આપવાનો હતો. તેટલા માટે કોરેક તંબુની બહાર આવી લડવાને આસ્તવાર ઉભો તે લડ્યો-એક બળવાન રાક્ષસની માફક એકલે હાથે લડ્યો પણ તેની સામે હબશીએ મોટી સંખ્યામાં હતા અને તેઓના સામઠાં બળ આગળ આખરે કોરેક આજેઝ થયો. દોરડાં વડે કોરેકને હબશીઓએ બાંધ્યો અને રોખ તેની સામે દાંત કચકચાવતા હાથ પગ પછાડતો ઉભો રહ્યો. શેખે જોયું કે મેરીયમ પાછી તેના પંજમાંથી છટકી ગઇ હતી, તેણે જોયું કે મોરીસન પણ નારી ગયો હતો, તેણે જોયું કે તેની વેર લેવાની આશા ઉમેદ ઉઠી વળી હતી, તેણે જોયું કે કાદીન માર્યો ગયો હતો અને તેણે જોયું કે તે સઘળી ઉધલપાથલ કરનારો આજે અરધ નગ્ન બદનનો દઘત જેવો ગોરો પુરુશ તેના હાથમાં સપડાયો હતો.

જો મેરીયમ ઉપર વેર લેવાનું નહીં બનયું તો હવે કોરેક-પર લેવું અને તેને રીયાવીને મારવો, એવો દરાવ આજે કરપીણુ હબશી સરદારે કર્યો. મેરીયમને પહેલાં ઉઠાવી જનારો આજે કોરેકજ હતો અને મેરીયમને ઉઠાવી જતી વેળા પોતાને સખત સજા કરનારો પણ કોરેકજ હતો અને હમણા તેની સઘળી બાજુ બગાડી નાંખનાર અને વેર લેવાની આશા તારાજ કરનાર પણ એજ ગોરો દઘત છે એવું તે યાદ કરીને મનમાં એટલો તો ખીજવાયો કે કોરેકને રીયાવી રીયાવીને મારવાની યુક્તી તેણે શોધી કઢાડી.

કારેકને હાથ પગ બાંધીને ઉભો રાખવામાં આવ્યો હતો જેની તરફ ધીકકાર અને ચુસ્તથી બેઠને શેખે પુછ્યું. “મારા હાથમાંથી છટકવાની સહેજથી આશા તું રાખેછ કે ? તું બચી શકશે કે ?”

કારેકે જવાબ દીધો. કોઈ અજબ પ્રકારનો અવાજ દહાડીને તેણે એક ચીસ મુકી.

શેખ બોલ્યો “એવા ઢોંગ મારી આગળ નહી ચાલશે ? તું એક જંગલી જાનવર હોવાન છે એવું દેખાડવા માંગતો હશે પણ હું બેઠ શકું છું કે તું માણસ જાત છે અને ગોરી ચામડીનો કાપર છે. લઈ જવો એ કુનરાને અને ગામડાંની વચ્ચે યોગાનમાં જમીનમાં ચામડું દાટી તેની સાથે એને બાંધો અને આસપાસ ઠાંટો કચરો અને ઘસ સી ચીને એને સળગાવી દેવો. એને છવતો બાળી નાખો જે જોવાની મને મજાહ પડશે અને મને કીનો લેવાનો સંતોષ મળશે.” શેખે ફરમાવ્યું.

હામરાંઓ આ હુકમ સાંભળતાંજ કારેકને ઘસડીને ગામડાંની વચ્ચોવચના યોગાનમાં લઈ ગયા અને ત્યાં ચામડું ડાટીને તે વડે કારેકને બરાબર મજબુત બાંધ્યો, કારેક આ સધળા વખત દરમિયાન ચોકકસ રીતે તીણા બેરદાર અવાજ દહાડતો હતો. તે અવાજ બહુ દુરના છેટે પુગ્યો અને જુનો મીત્ર ટેનટોર આખરે તે અવાજ સાંભળવા પામ્યો. જંગલ મધ્યથી ટેનટોર દોડતો આવ્યો અને ગામડાંની લગોલગ આવી પુગતાં તેણે કારેકનો અવાજ પરગરો સાંભળ્યો ટેનટોર સમજી ગયો કે કારેક તેને મદદે બોલાવતો હતો.

ટેનટોર આખાં ગામડાંની આસપાસ ચક્રાવે મારી આવ્યો પણ માંહે દાખલ થવાનો મારગ તેણે દીઠો નહી અને વળી કારેકનો મદદ માટેની માંગણીનો અવાજ વધુ અને વધુ આવ્યો.

ટેનટોર જોશપર ચઢડયો, ઝનુન પર ચઢડયો જે જગાથી કોરેકનો અવાજ સરવથી ગોઠાં છેટાંપરથી આવતો તેને લાગ્યો તે જગાની લાકડાંની દીવાલથી વીશ પચીશ પગલાં તે હડીને ઘડીભર ઉભો અને પછી ચારે પગે જોસભેર દોડી આવીને તે લાકડાંની કોટરૂપી દીવાલને એવી તો સાણુત સખત ટકકર પોતાના ખડક જેવાં સંગીન અને લોખંડ જેવા કંકણ માથાથી લગાવી કે દીવાલના ટુકડા ચઢ ગયા અને પાતયાં ચોતરફ ઉડી ગયાં.

કોરેકની આસપાસ બળવું ચયું હતું અને હાથશીઓ આસપાસ નાચતા હતા તથા શેખ આ દેખાવ જોઈ મલકાતો હતો. પણ દીવાલ લાંગવાના ધડાકાથી સધળાઓ સુપ ચઢ ગયા અને જે તરફથી ધડાકાનો અવાજ સંભળાયો હતો તે તરફ સધળાઓએ જોયું તો એક કાળો પાહલ ધસારાખંધ ધસી આવતો તેઓએ દીઠો.

વહેગી, જંગલી રાહ રસમને આંધીન રહેલા, અને સહેજમાં છુત પક્ષીદની ધાસતી છગરમાં ઉત્પન કરવાની ખાસીહત ધરાવનારા આ હાથશીઓ આ કાળા ગંભવર દમતને ચારે પગે દોડીને આવતો જોઈ એવા તો ગમરાયા કે તેઓ નાચવા કુહવાવું છોડી દમ વેરવીખેર હાલતમાં ચીશો પાડવા આમ તેમ નાહા અને ટેનટોર જોશખેર દોડતો આવ્યો જે દરમયાન જે જે ચાર હાથશી રહ્યા તેમને તેણે રાલી નાંખ્યા, જમીનપર રગડોલી દીધા અને પગ હેઠળ કચડીને મારી નાંખ્યા.

કોરેક પોતાના મદદગારને આવતો જોયો અને સીપટી વગાડીને પોતાની આગળ ખેલાવ્યો. ટેનટોરને ખીજવાર તો ઇશારો કરવાની અગત પડીજ નહીં સુંઠ અને પગ વડે તેણે બલતી લાકડાં ધડણુ અને ધાસ કચરો વીખેરી નાંખ્યો અને

કોરેકને જે યામલા સાથે બાંધેલો હતો તે યામલાને અને કોરેકને પોતાને પોતાની સુંઠમાં લપેટી, એક જોર કરીને યામલું જમીનમાંથી બહાર ખેંચી કહાડ્યું અને તે બોલે સુંઠ વડે ઉઠાવી તે શયાનું, અસીલ અને વફાદાર જનવર ગામડાંમાંથી નીકળી પોતે ભાંજી નાંખેલી કોરેકરના ગાળામાંથી પસાર થઇને જંગલ ભાણી દોડ્યું.

શેખના ખીજવાત અને ગુસ્સાનો કરો પાર રહ્યો નહીં. મેરીયમપર વેર લેવાની તેની આશા ભ્રષ્ટ થઇ હતી, તેનો ભાઇ માર્યો ગયો હતો, મેરીસન નારી ગયો હતો અને હવે કોરેક ઉપર કીનો લેતાં આવી નામેરીબરી નીશક્ળતા મળી હતી માટે કોરેકને જીવતો જવા નહોતો દેવો એવો ઠરાવ કરીને તે પોતાની બંદુક લઇને દોડ્યો અને ખીજે રસ્તેથી ફરી વરી ટેનટોરના મારગની આડે ઉભો. તેણે ટેનટોરને પોતાના બોલ સહીત દોડતો આવતો દીઠો. તે પોતાના એક ગુંટણુપર પડ્યો અને ટેનટોરે ઉઠાવેલી સુંઠમાં લપેટાયલા યામલા સાથના કોરેક ભણી તેમ ટાંકીને ગોળી છોડી. શેખ સાબુત નીશાનગાઝ હતો અને કદાચજ તે પોતાની તેમ ચુકતો હતો પણ તેના હાથે કોરેકના માર્યા જવાનો લેખ કોરેકના નસીબમાં લખાયલો હતો નહીં. તેણે છોડેલી ગોળી બરાબર કોરેકના માથા ઉપરથી, તેના બાલને લાગીને પસાર થઇ યામલામાં પેડી પણ ખીજી પહે શેખ પોતાના કૈજે પુગયો.

એક જોશબેર દોડતો માણસ પોતાના પગ હેઠળ એક નાની કસાડીને કચડીને મારી નાંખે તેમ ટેનટોરે પોતાનો ભારી પીલતન પગ શેખના બદન ઉપર મુક્યો અને શેખની અઝલ આવી ગઇ. લાંબી પાપી અને અપરાધોભરી જીંદગી ગુજરવા પછી, વરસો સુધી કીનો લેવાનોજ ખયાલ જીવરમાં જળવી

રાખી આખરે નીરાસી અને નાઉમેદી સાથે સદાને માટે તે ચુપ થઈ ગયો.

ટેનટોર જંગલ ભણી નાહો અને જંગલના ગીચ ભાગમાં જવા પછી તેણે પોતાની જડપ ધીમે ધીમે ઝાંછી કાઢી.

શેષે લગાવેલો છેલ્લો ફટકો આ પ્રમાણે રદ ગયો અને ટેનટોરે લગાવેલો છેલ્લો ફટકો ફનેહમંદ ઉતર્યો.

પ્રકરણ ૩૪ મું.

“જે પુરૂષને તું ચાહતી હોય તેની પડોસમાં રહેવાની તારી ફરજ છે.”

કારેકને છવતો જાગતો, અસહના જેવોજ જોરેમંદ અને ચંચળ ચપલ જોવાથી મેરીસન ગોચા એક લાંબી ઉંઘમાંથી જાગી ઉઠી. તેણીએ જોયું કે કારેક. તેણીને પોતાનો કારેક, તેણીની મદદે આવ્યો હતો, એકસે આવ્યો હતો, સંખ્યાબંધ હાથશીઓ સાંમે એકસે હાથે લડીને તેણીને છોડવાને આવ્યો હતો. તેણી વીચારવંત થઈને મેરીસન સાથે ગામડાંથી ચોડેક છેટે ચાલી અને પછી થોભી.

“જાઓ,” તેણીએ મેરીસનને કહ્યું: “ઉતાવળે જાઓ, બવાન આગળ જઈ પુગો અને મદદ લઈ આવો. હું અહીંજ રહેવશ. તમે અહીં રહેવાથી કરી મદદ આપી શકશો નહીં. કાંઈપણ કરીને ઉતાવળે જઈને મોટા બવાનને અહીં તેડી લાવો.”

“હું કારેકને મદદ આપવાને થોભતે પણ ફક્ત તુને બચાવવા અને સલામત બહાર લઈ જવાની ધારણાથીજ હું તારી સાથે આવ્યો છું.” મેરીસન બોલ્યો; “ખરેખર તો મારે તે હાથશીઓ સાંમે લડવાને થોભવું હતું અને તુને અને કારેકને

નાસવાની તક મારે આપવી હતી. પણ મેં જોયું કે હું હળ-
 શીઓ સાંમે લડવાને યોજીને તુને અને કોરેકને નાસવાની તક
 જોટકી આપી શકતે તેના કરતાં કોરેક આપણને ખેને નાસવાની
 વધારે સારી અને પુરતી તક આપી શકતે. એમ ધારીનેજ
 હું તારી સાથે આવ્યો છું. એ જળવાન પુરૂષને તેં કોરેક
 નામથી ઘોલાવ્યો છે તેથી હું હવે જાણી શક્યો છું કે એ કેણુ
 છે. તારાં સંકટ અને દુઃખ વચ્ચે પોતાના જીવના જોખમે તુંને
 મદદ કરવા એ આવ્યો; જ્યારે મેં તો તારું નષોદ વાળવાની
 ધારણા રાખી હતી. સાંભળ—મારી વચ્ચે જોલતી ના—મારું
 કહેવું સાંભળી લે. સઘળી ખરી વાત હું તુને કહી દેના માંચું
 છું અને તે પછી તું જોશે કે કેવી હેવાનયત ધારણા મેં
 રાખી હતી. તુંને લાંડન લઇ જવાનો મરો ધરાદો હતો ખરો
 પણ તારી સાથે લગન કદીપી નહીં કરવાં એવો મારો ઠરાવ
 હતો. તું મને ધીકારશે—પણ તે ધીકારને હું સાચક ઠર્યો છું.
 પણ જ્યારે મેં તેવો નીચ પાપી ઠરાવ કર્યો હતો ત્યારે
 પ્યાર તે શું ચીજ છે તે હું જાણતો હતો નહીં. પણ પ્યાર-
 રતી ખરી લાગણી મારાં જીગરમાં પેદા થઇ છે અને ત્યારેજ
 હું કાંઈ નવું વધુ શીખ્યો છું અને તે એ શીખ્યો છું કે
 હું મુજી ધાટકી અને નીચ હવસી ધનસાન છું. હેનસન મને
 દગો દઇ તને લઇ ગયો ત્યારથી મેં નવી લાગણીનો અનુભવ
 મેલવ્યો છે અને તે લાગણીને પ્રતાપે હું ખરેખર મરદ બન્યો
 છું—હું હીચકારો હેવાન હતો, હવે હું હીંમતવાન માણસના
 રૂપમાં બદલાયો છું. હું હવે તારી આગળ પ્રમાણીક માગણી
 કરશ કે મારો પ્યાર, મારો હાથ અને મારું નામ તને આપ-
 વાને, હું મારી જીંદગીથી કીંમત આપવાને પણ તક્યાર
 થઈશ."

“તમે આ ગામડાંમાં કેવી રીતે આવી ગયા?” સઘળું સાંભળવા પછી મેરીયમે સવાલ કર્યો.

મોરોસને પોતાની સઘળી વાત કહી સંભળાવી.

“તમે કહો છો કે તમે હીચકારા હેવાન હતા, તોપણ હું જોવું છું કે મને બચાવવાની કોશેશ તમે કરી હતી. વળી તમારી ઠગાઇનો સઘળો એકરાર તમોએ કર્યો છે જે એકરાર એક હીચકારો પુરૂશ કરી શકે નહીં. હું એક હીચકારાને આહી શકતેથી નહીં.”

“ત્યારે શું તું મને આહેછ, મેરીયમ?” ઉમેક્ષરી જાણી મોરીસન એ પગલાં ચાલી મેરીયમની લગોલગ ગયો.

“આપણે પાછાં જઈશું.” મેરીયમ બોલી. “કારેકને બચાવીશું અથવા તો તેને બચાવવાની કોશેશમાં આપણે પણ માર્યા જઈશું. તમે આવશો ?”

“જરૂરજ. હું તમ્યાર છું—ચાલો.” મોરીસન હીંમતથી બોલ્યો. પણ તેઓ એકથી પગલું આગળ વધે તે અગાઉ તો એક નાની ઘોડેસવાર થયેલી ટાળી ત્યાં આવી પુગી અને તે ટાળી માંહેલો એક માણસ બોલ્યો: “કાણુ ? મારી મેરીયમ !”

“મારો બવાન—મારો મોટો બવાન,” મેરીયમ બોલી અને ખીલજ પળે તે દોડીને મોટા બવાનની ગરદને વળગી પડી.

હા—તે મોટો બવાન હતો અને તે પોતાની સાથે મેરીયમની શોષમાં આવ્યો હતો. મેરીયમને પોતાની છાટીએ બવાને દાખી પણ તેટલાં તેની નજર મોરીસનપર પડી. બવાને તેને જ્ઞેતાં પોતાના બર્વા ચઢાવયાં અને ડોળા કકડાવયા. મોરીસને નામોશી અને ખેન્નસતમાં માથું નમાવ્યું.

“મેરીયમ, મારી ખ્યારી બેટી, શું બન્યું તે સઘળું મને ખરું કહી દે.” બવાને કહ્યું.

મેરીયમે સઘળા વાત અનીથી પની ચુધીની કહી સંભળાવી અને મોરીસને તેને મદદ કરવાની ધારણા કેમ રાખી હતી અને મોરીસને કેવો એકરાર કર્યો હતો તે પણ તેણીએ કહ્યું અને કોરેક્ટ કેવી રીતે ખરેખર મદદ કરી શક્યો હતો તથા કેવી રીતે તેમને બચાવી શક્યો હતો તે પણ તેણીએ કહી સંભળાવ્યું.

બવાને સઘળું સાંભળ્યા પછી પુછ્યું: “તું એમ કહેવા માંગે છે મેરીયમ કે તે કોરેક્ટને દીકો? તે ખરેખર તારી નજરે લેયો?”

“હા; જેમ હું હમણા તમોને લેવું છું તેમ મેં તેને લેયો. તમો આવો પીતા બવાન અને કોરેક્ટને છોડવી લાવવામાં તમારી મદદ આપો!”

“તમેણી કોરેક્ટને લેયો કે?” બવાને હવે મોરીસને પુછ્યું.

“હા સાહેબ.” મોરીસને કહ્યું: “મારા કરતાં વધુ ઉચ્ચા છનો, જળરાં ગોટલાંબાજ બદનનો અને ઠાળા બાલ તથા બહુ આંખનો તે મરદ છે; આશરે પચીસ છવીસ વરસની ઉમરનો હશે.”

બવાને પોતાની ટાળીના એક માણસને ખોલાવ્યો અને કહ્યું: “મેરીયમને અને મોરીસને લઈને તું આપણે મકાને જા. હું પોતે કોરેક્ટને શોધવા જવું છું.”

“મનેથી તમારી સાથે આવવા દો, બવાન; હું પણ કોરેક્ટની શોધમાં આવવા માંગું છું.” મેરીયમે અરજ કીધી.

“નહી” બવાને કહ્યું: “જે પુરૂ પને તું ચાહતી હોય તે પુરૂ પની પડોશમાં રહેવાની તારી ફરજ છે—માટે જ; તમોને આશાપશ લેવાની પણ જરૂર છે.”

મેરીયમ ચુપ રહી અને હળશી નોકરે ઘોડા તબયાર કર્યા જે ઉપર મોરીસન અને મેરીયમ સ્વાર થયા અને તે નોકર

તથા મેરીસન અને મેરીયમ પાછાં ખવાનના મકાન ભણી રવાનાં થયાં.

ખવાન પોતે પણ પેતાના નોકરોના જેવાજ પોશાકમાં સજ થયો હતો અને તેણે કમ્બરપર એક ચામડું લપેટેલું હતું અને હાથમાં લાથો અને હાલ હતી તેની કમ્બરે કચારી અને રીવોલ્વર લટકતાં હતાં. મેરીસનને અને મેરીયમને જતાં જોયા પછી પોતાના માણસો સાથે તે શેખના ગામડાં ભણી ઉતાવળે ચાલવા લાગ્યો.

પેલી તરફ મેરીયમ, મેરીસન અને હબ્બી નોકર પાછાં વલતાં હતાં. થોડેક જવા પછી મેરીયમે પોતાનો ઘેરો યોભાવ્યો અને તેણીએ હબ્બી નોકરને કહ્યું “હું ખવાન આગળ પાછી જવા માંગું છું; તમે જોઈ રવાના થાઓ.”

“તેમ નહીં બનશે બાઈ સાહેબ.” હબ્બી નોકરે જવાબ દીધો; “મને જે હુકમ છે તે મુજબજ હું તો અમલ કરીશ.”

“એટલે તું મને એમ કહેવા માંગે છે કે તું મને પાછું કરવા નહીં દેશે !”

“હાહ.” હબ્બીએ ટુક જવાબ દીધો.

મેરીયમ કશું બોલી નહીં પણ સહેજ મલકાઈને ઢરી. તેણી થોડેક આગળ ગયાં અને એક મોટાં ઝાડની હેઠળથી પસાર થયાં પણ તેજ વખતે પેલા હબ્બી નોકરે જ્યું કે મેરીઅમ ના ઘોડાનું જીન ખાલી હતું. મેરીયમ ઘોડાપરથી કુદીને ઝાડની ડાંખલીને વળગી ઝાડ ઉપર ચઢી ગઈ હતી.

પેલા હબ્બી નોકરે પોતાનો ઘેરો ઘોડાવથો અને જે ઝાડ ઉપર મેરીયમ ચઢી ગઈ હતી તેપર તેણે નજર દીધી. પણ મેરીયમ તો ઝાડોની ગીચ ડાંખલીઓ વચ્ચે ગુમ થઈ ગઈ હતી. હવે કરવું કેમ ?

મેરીસન જે હમણા સુધી ચુપ રહ્યો હતો તેની તરફ હાથથી નોકરે જોયું. મેરીસનની તખીયત અતીશય બગડી આવી હતી એવું તેને માલમ પડ્યું. મેરીસનની લગોલગમાં તેણે પોતાનો ઘોડો લીધો અને મેરીસનના હાથપર તેણે પોતાનો હાથ મુક્યો. તેને તરતજ જણાયું કે મેરીસનને અતીશય જોશભેર તાવ ચઢયો હતો અને પેલા હાથથીનો હાથ લાગતાંજ મેરીસન લવડા—બધવા લાગ્યો.

પોતાની અકકલથી કામ ક્ષેવાના ઇરાદાથી મેરીસનને પહેલાં મકાને પુગાડવાનું તે નોકરે વાજખી ધાર્યું અને તેને લઈને તે નોકર બવાનના મકાન બધી આગળ વધ્યો.

મેરીયમ પેલી તરફ જાડપર ચઢી ગઈ અને પગ ઉંઘાડા હોવાથી તેણી એક જાડપરથી ખીજાં જાડપર કુદતી આગળ વધી. જ્યાં બવાનને તેણી છોડી આવી હતી તે જગા તરફ તેણી દોડી. આ પ્રમાણે થોડેક છેટે તેણી ગઈ તેટલાં તેણી એકાએક થોભી. કાંઈ અવાજ તેણીને સાંભળાયો. ફરીને તે અવાજ આવશે એવું માનીને તેણી ચુપ એક ડાંખલીપર બેઠી. ખીજવાર ખુલ્લો પરગરો અવાજ આવ્યો. મેરીયમની ખાતરી થઈ કે તે અવાજ તેણીના કોરેકનો હતો—કોરેક મદદ માંગતો હતો—કોરેક પોતાના મીત્ર આકુટને મદદે બોલાવતો હતો.

જેમ આ અવાજ મેરીયમને સાંભળ્યો તેમ આકુટે પણ અતીશય દુરના છેટાંએ સાંભળ્યો, અને તેમજ વળી મોટા બવાને પણ દુરનાં છેટાંએ સાંભળ્યો.

કોરેક મદદ માંગતો હતો—પંજી પુછવુંજ શું?—તે અવાજને આધારે મેરીયમ ધસારાખંધ દોડી.

તથા મોરીસન અને મેરીયમ પાછાં ખવાનના મકાન ભણી રવાનાં થયાં.

ખવાન પોતે પણ પેતાના નોકરોના જેવાજ પોશાકમાં સજ થયો હતો અને તેણે કમ્બરપર એક ચામડું લપેટેલું હતું અને હાથમાં લાલો અને હાલ હતી તેની કમ્બરે કચારી અને રીવોલવર લટકતાં હતાં. મોરીસનને અને મેરીયમને જતાં જ્યેા પછી પોતાના માણસો સાથે તે શેખના ગામડાં બાણી ઉતાવળે ચાલવા લાગ્યો.

પેલી તરફ મેરીયમ, મોરીસન અને હબ્બી નોકર પાછાં વલતાં હતાં. થોડેક જવા પછી મેરીયમે પોતાનો ઘેડો યોલાવ્યો અને તેણીએ હબ્બી નોકરને કહ્યું “હું ખવાન આગળ પાછી જવા માંગું છું; તમે જેક રવાના થાવો.”

“તેમ નહીં બનશે ખાઈ સાહેબ.” હબ્બી નોકરે જવાબ દીધો; “મને જે હુકમ છે તે મુજબજ હું તો ચાલ કરીશ.”

“એટલે તું મને એમ કહેવા માંગે છે કે તું મને પાછું કરવા નહીં દેશે !”

“હાહ.” હબ્બીએ ટુંક જવાબ દીધો.

મેરીયમ કશું બોલી નહીં પણ સહેજ મલકાઈને હસી. તેઓ થોડેક આગળ ગયાં અને એક મોટાં ઝાડની હેઠળથી પસાર થયાં પણ તેજ વખતે પેલા હબ્બી નોકરે જ્યેા ક મેરીયમ ના ઘોડાનું જન ખાલી હતું. મેરીયમ ઘોડાપરથી કુદીને ઝાડની ડાંખલીને વળગી ઝાડ ઉપર ચઢી ગઈ હતી.

પેલા હબ્બી નોકરે પોતાનો ઘેડો દોડાવ્યો અને જે ઝાડ ઉપર મેરીયમ ચઢી ગઈ હતી તેપર તેણે નજર કીધી. પણ મેરીયમ તો ઝાડોની ગીચ ડાંખલીઓ વચ્ચે ગુમ થઈ ગઈ હતી. હવે કરવું કેમ ?

મેરીસન જે હમણા મુઠ્ઠી ચુપ રહ્યો હતો તેની તરફ દયશી નોકરે જોયું. મેરીસનની તખીયત અતીશય બગડી આવી હતી એવું તેને માલમ પડ્યું. મેરીસનની લગોલગમાં તેણે પોતાનો થોડો લીધો અને મેરીસનના હાથપર તેણે પોતાનો હાથ મુક્યો. તેને તરતજ જણાયું કે મેરીસનને અતીશય જોશભેર તાવ ચઢ્યો હતો અને પેલા દયશીનો હાથ લાગતાંજ મેરીસન લવવા—અથવા લાગ્યો.

પોતાની અકકલથી કામ ક્ષેવાના ઇરાદાથી મેરીસનને પહેલાં મકાને પુગાડવાનું તે નોકરે વાજખી ધાર્યું અને તેને લઈને તે નોકર બવાનના મકાન બધી આગળ વધ્યો.

મેરીયમ પેલી તરફ જાડપર ચઢી ગઈ અને પગ ઉંધાડા હોવાથી તેણી એક જાડપરથી ખીખાં જાડપર કુદતી આગળ વધી. જ્યાં બવાનને તેણી છોડી આવી હતી તે જગા તરફ તેણી દોડી. આ પ્રમાણે થોડેક છેટે તેણી ગઈ તેટલાં તેણી એકાએક થોભી. કાંઈ અવાજ તેણીને સાંભળાયો. ફરીને તે અવાજ આવશે એવું માનીને તેણી ચુપ એક ડાંખલીપર બેઠી. ખીલવાર ખુલ્લો પરગરો અવાજ આવ્યો. મેરીયમની ખાતરી થઈ કે તે અવાજ તેણીના કોરેકનો હતો—કોરેક મદદ માંગતો હતો—કોરેક પોતાના મીત્ર આકુટને મદદે બોલાવતો હતો.

જેમ આ અવાજ મેરીયમને સાંભળ્યો તેમ આકુટે પણ અતીશય દુરના છેટાંએ સાંભળ્યો, અને તેમજ વળી મોટા બવાને પણ દુરનાં છેટાંએ સાંભળ્યો.

કોરેક મદદ માંગતો હતો—પછી પુછવુંજ શું?—તે અવાજને આધારે મેરીયમ ધસારાગંધ દોડી.

પ્રકરણ ૩૫ સું.

“હું જેને ચાહું છું તેના પડોશમાં હું આવી છું.”

કોરેક હજીબી ચાંભલા સાથે બંધાયેલો હતો અને ટેનટોર તેને તેવીજ હાલતમાં ઉઠાવીને દોડ્યો અને સલામતીની જગ્યાએ જઈ પુગવા પછી તે ચોસ્યો. કોરેકના દુરમાવચાથી ટેનટોરે કોરેકને જમીનપર સુક્યો પણ તે વધાર જનવર કોરેકને છુટા કરી શક્યું નહી. આવી બાંધેલી હાલતમાંજ કોરેકને જમીનપર પડી રહેવું પડ્યું અને તે સમજ્યો કે જે આવીજ હાલતમાં તે રહેશે તો ભુખે પચાસે મરણ પામશે. તેણે પોકાર કરીને આકુટને બોલાવ્યો. આકુટ નજદીકમાં હતો નહી પણ બહુ દુર હતો અને દુરના છેડા પર આકુટે અવાજ સાંભળ્યો અને તે આ અવાજને સુમારે આવવા લાગ્યો. પણ કોરેક જ્યાં પડ્યો હતો ત્યાં આકુટ આવી પુગે તે અગાઉ તો મેરીયમ આવી પુગી. ઝાડની ડાંખળી ઉપરથી તેણીએ કોરેકને જોયો અને બહુજ ખુશાલી અને હરખથી તેણી પોકારી “કોરેક”

“મેરીયમ !” કોરેકે જવાબ દીધો અને ખીજીજ પગે મેરીયમ ઝાડ ઉપરથી ઉતરી કોરેક તરફ દોડી. જ્યાં કોરેક પડેલો હતો ત્યાં ખુલ્લી જમીન હતી અને ત્યાંથી ઝાડ અને ઝાડીઓ બહુ દુર હતી. નાનું ખુલ્લું મેદાન હોય તેવી તે જગ્યા હતી. મેરીયમ દોડી પણ થોડેજ જતાં તેણીને અટકવું પડ્યું. ટેનટોર ચીસ પાડીને મેરીયમની સામે ઉભો રહ્યો અને તે જોઈને મેરીયમ ચોબી અને કોરેક બોલ્યો “પાછી જા—મેરીયમ પાછી જા—એ તુંને મારી નાંખશે.”

મેરીયમે થોડેક છેટે રહીને ટેનટોરને કહ્યું “ટેનટોર, પ્યારું ટેનટોર, તું મને નહી જાળખતો ? હું મેરીયમ છું.”

નાની મેરીયમ તારી પીઠ ઉપર બેસતી હતી તે હું છું. મને નહીં ઝાળખતો ?”

પણ ટેનટોરે તેણીને ઝાળખી નહીં, મુઘરેલા સંસારી પોશાકમાં અને ઉઘર ભાવ વધવાથી તેના બદનના થયલા તદ-નમ ફેરફારને સંખળે તથા મુઘરેલાં મદ્રાનમા વરસોના વસ-વાટથી બદનને સોદરમ બદલાયલો હોવાથી ટેનટોરે તેણીને પીછાણી નહીં અને કોરેક્ટને હોરાન કરવા કોઇ દુશ્મન આવે છે એવું ધારી ટેનટોરે મુંઠ ઉંચી કીધી અને જો મેરીયમ એકપ્રી પગલું આગળ ભરે તો તેણીની તરફ ધસી જઈ તેણીને મારી નાંખવાને તે તક્યાર થઈને ઉભો.

મેરીયમને અને કોરેક્ટ અનેક કોશેશ કીધી પણ કશું વળાયું નહીં. આખરે કોરેક્ટ એક ચુકતી કીધી. તેણે મેરીયમને કહ્યું: “ તું પાછી જતી રહેતી હોય તેવો દેખાવ કર અને આડ ઉપર ચઢડી જા. હું ટેનટોરને પાણી લેવા મોકલું છું અને ટેનટોર જાય ત્યારે પાછી આવજો ને મને છુટો કરજો.”

મેરીયમને આ જોઈવણુ ઠીક લાગી અને તેણી પાછી આડ ઉપર ચઢડી ગઈ અને દુર જતી હોય તેવો તેણીએ દેખાવ કર્યો. ટેનટોરે તેણીને જતાં જોઈ અને પછી તે કોરેક્ટ આગળ પાછાં આવ્યો. કોરેક્ટ પડેલો હતો તેના જમણા હાથ ઉપર થોડક છેટે આડી હતી અને તે આડીની પેલી તરફ પાણીનું નાલું હતું. કોરેક્ટના ઘાના હાથ ઉપર દુર આવેલાં આડ ઉપર મેરીયમ ચઢડી ગઈ હતી.

થોડીક મીનીટ જવા દીધા પછી કોરેક્ટે પાણી લઈ આવવાને હાથાને ફરમાવ્યું અને તે અસીલ જાનવર પોતાના પ્યારા દોરનના ફરમાન મુજબ પાણી લેવા આવ્યું. ટેનટોર પેલી આડીમાં ઘાખસ થયો અને તેને ગયલો જોઈને મેરીયમ પાછી

ઝાડ ઉપરથી ઉતરી અને કોરેકને છોડવા તેની તરફ જોશબેર દોડી. પણ ટેનટોર ઝાડીમાં દાખલ થવા પછી ચોલ્યો. તેને શક ઉપજ્યો. પોતાના પ્યારા મીત્રને કશી ધારતી રખેને પુગે એની તેને ચીંતા થઈ અને તેટલા માટે તે પાછો ફર્યો અને તેણે કોરેકની આગળ મેરીયમને ગુટણુપર પડેલી દીડી. મેરીયમ હજી તો કોરેકને બાંધેલાં દોરડાંને હાથ લગાડે તે અગાઉ તો ટેનટોર પોતાનું લુગણું બેદદ જોશ સહીત વગાડતો ચારે પગે વીજળીક ઝડપે દોડતો આવ્યો. મેરીયમ ઉડીને નાડી પણ ટેનટોર તેણીની પુઠે લાગ્યો. ઝાડ બહુ દુર હતું માટે મેરીયમને લાંબુ છેડું કાપવાનું હતું. હાથીની સુંદરી મેરીયમ જરૂર જાર થઈ જશે એવું કોરેકે દીઠું અને તે દીલમાં કમકમ્યો. ઝાડની લગોલગ મેરીયમ જઈ પુગી અને તેજ ઘડીએ તેને પકડવાને હાથીએ સુંઠ લાંબાવી અને મેરીયમનું આવી રીને મોત આવતું જાણી તેણે દેખાવ નહીં જોવાની ધારણાથી પોતાનું માથું ફેરવી નાખ્યું અને પોતાની આંખ કોરેકે બંધ કરીધી..

આ વખતે કોરેકને એક સુન્દર બાંગ સંભળાઈ “ખખર-દાર ટેનટોર.”

કોરેકે માથું ફેરવીને પાશું જોયું, યા ખુદા ! કેવો બચાવ !

કોરેકે જોયું કે મેરીયમ ઝાડની ડાંખલીએ લટકતી હતી અને ટેનટોરે પોતાની સુંઠ ઉઠાવેલી હતી અને ટેનટોર અને મેરીયમની વચ્ચે એક રક્ષક જવાં બદનનો ગોરા પુરુષ પોતાનો જમણા હાથ ઉંચો કરીને ઉભોત્રો હતો. તે ગોરા પુરુષના હુકમને ટેનટોર તાળે થયો અને તેણે પોતાની સુંઠ નીચી કરીધી. તે ગોરા પુરુષે મેરીયમ તરફ જોયું અને કહ્યું, “આવ, મારી આગળ આવ, મેરીયમ.”

With naked hands
He faced the
incensed Tutor

“जगद्गुरु देवदत्त!”

(बुद्धो पातु २५०.)

“ મારા મોટા—જવાન ” મેરીયમ, પોકારી અને તેણી માડ ઉપરથી ઉતરી જવાનની પડોશમાં આવી ઉભી.

ટો.ટોર પાછો મેરીયમ તરફ જવા માંગતો હતો પણ જવાને તેને ફરીને ફરમાવ્યું જેથી તે ઘેરાં માફક જવાન આગળ ઉભો રહ્યો.

“ ત્યાં કારેક છે.” મેરીયમ બોલી.

પોનાની પડોશમાં મેરીયમને રાખીને જવાન ચાલ્યો અને પાંધેલા કારેક આગલ જઈ લાગ્યો અને કારેકને જોતાંજ બોલ્યો, “ જેક મારા જેક.”

“ પપા, મારા પપારા પીતા, તમે આવયા? અરે તમે નહીં હોતે તો આખાં જંગલમાંનું કાઈપી માણસ કે જનવર મેરીયમને જગ્યાવી શકતે નહી.”

કારેકને પાંધેલું દારકું જેકના પીતાએ (જવાન કાઈજ નહી પણ જેકનો પીતા લોરડ ગ્રેસ્તોક હતો તેણે) કાપી નાંખ્યું અને બાપબેટાએ હરખથી જોશબેર જંગલગીરી કીધી.

તે પછી મેરીયમને જવાને પુછ્યું. “ મેં તુંને જવા કહેલું તે યાદ છે કે ?”

“ તમોએ મને કહેલું જવાન પીતા કે જે માણસને હું ચાહતી હોવું તેની પડોશમાં મારે રહેવું જોઈએ અને તે તમારા હુકમને તાએ થઈવું અને જે મરતને હું ચાહું છું તેની પડોશમાં હું આવીશું.” મેરીયમે જવાજ દીધો અને તેણીએ કારેક બણી જ્યું.

જેક તેણીની આગળ દોડી ગયો અને છુટાણુપર પડી તેણીનો હાથ લઈ તેની ઉપર એવી પ્રીતી અને માનસહીત બેસો લીધો કે એક રાણીના હાથ ઉપર તેવી રીતે તે બેસો લેતે નહી.

આ વેળા ટેનટોરે કરેલા અવાજથી સઘળાઓએ દુર્નાં ઝાડ તરફ નજર કીધી. સંખ્યાબંધ એપ વાંદરા ઝાડ ઉપર કુદાકુદ કરતા હતા અને તેમા આકુટ પણ હતો. સઘળાવાંદરાઓ ધસી આવવા અને જેકના પીતાની આસપાસ ફરી વળીને કુદાકુદ કરવા લાગ્યા અને પોકારવા લાગ્યા કે “ તારઝન પાછો આવ્યો—તારઝન—જંગલનો બાદશાહ પાછો આવ્યો.”

* * *

જ્યારે જ્નેન (લોરડ ટ્રેસતોક) જેક અને મેરીયમ પાછા જ્નેનના મકાનની લગોલગ આવી પુગવાં ત્યારે જેક થોભ્યો અને મેરીયમ પણ થોભી અને જ્નેન એખલોજ મકાનને લગત બગીચામાં દાખલ થયો.

“ક્યાં છે ? મેરીયમ ક્યાં છે ?” લેડી ટ્રેસનોકબહાર દોડતી આવીને પોતાના ખાવંદને પુછવા લાગી. “ હબશી નોકરે મને કહ્યું કે તમે મેરીયમને પાછી મોકલી હતી પણ તે તો અરધે રસતે પાછી નાસી ગઈ. ઝાં જ્નેન, મેં મારા દોકરાને તો ખોદ્યો પણ મેરીયમને ખોદવશ તો તે ગમ મારાથી ખમી શકવાનો નથી.”

જ્નેને પોતાની ઘણીયાણી જ્નેનતુ માથું પોતાની છાતીએ દાખ્યું અને તેણીના કપાળ ઉપર કીસ લીધી અને તે ખુશાહ હસ્યો.

“ તું હસે છે જ્નેન—બોલની કાંઈ સારી ખબર લાવ્યો છે કે ?”

“ હા, ખુશાલીની ખબર છે, પણ ધીરથી તે કહેવી જોઈએ કારણ કે—”

“ કહી દે—કહી દે—ખુશાલીથી માથુસ મરી જતું નથી. પણ ખુશાલીથી તો મરતું માથુસ પાછું સજીવન થાય છે.”

“ ત્યારે સાંભળ—મેરીયમખી મળી અને જેકખી મળ્યો.”

“ક્યાં છે? ક્યાં છે! મારો દીકરો ક્યાં છે.” આતુરતામાં દરખમ્બેર જોને સવાલ કર્યો.

“બગીચાની બહાર ઝાડની હેડે જોક અને મેરીયમ થોભેલાં છે. પોતાના અરધાં નાગાં બદન સાથે આડીં આવતાં તે શરમાયો. એને માટે કપડાં મોકલવું જે પહેરીને એ આવશે.”

“તે જોકના કપડાં મારી પેટીમાં છે, તે આપણે મોકલી આપ્યે” જોને ખોલી.

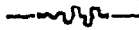
જોને હસીને કહ્યું. “જોકાંઈ હવે નાનો છુઓ નથી જો એ તો મારા કરતાંગી કદાવર બન્યો છે. મારાંજ કપડાંની જોડી મોકલવી પડશે.”

એક દલાક પછી માતાએ ઘણું વરસે પોતાના વદાલા બેટાને ગળે વળગાડ્યો અને તેજ મુજબ મેરીયમને પણ જોને પોતાના પાસાંમાં લીધી. શરમાતની મલભેટ થવા પછી જોને ખોલી “મારી પયારી મેરીયમ, તારે માટે ઘણી દલગીરીભરી ખર્ચ મારે આપવાની છે. મેરીસન ખીચારો મરણ પામ્યો છે.”

“એ સાંભળીને હું ખરેખર દલગીર છું.” મેરીયમ ધીમેધી ખોલી “એને માટે નખોદ વાળવાની ધારણા રાખેલી પણ હું ધારું છું કે મરણ પામવા અગાઉ જોને પુસ્તો અને ખરાં દીલથી પસતાવો કર્યો હતો અને એકવાર એવું લાગ્યું હતું કે હું એને આહતી હતી પણ જ્યારે મેં જાણ્યું કે કોરેક હતો અને સલામત છે ત્યારેજ પ્યાર તે શું ચીજ તે હું સમજી શકી.”

જોને આ સાંભળીને એવી તો ખુશી થઈ કે તેણીએ પોતાની ભવીષની વહુને પોતાના પાસાંમાં લીધી અને ખોલી. “મેરીયમ મેં તુંને દીકરી કરી લીધી હતી પણ હવે તો તું ખરેખરી દીકરી થઈ.”

પ્રકરણ ૩૬ મું.

બાપ બેટી.

પાંચ છ મહીના વહી ગયા. ઇંગ્લંડના એક ખુશનુમા ગામડાં મધેના રણયામણા મકાનમાં લોરડ અને લેડી ગ્રેસતોક તથા તેમનો દીકરો અને વહુ ખુશાલ રહેલાં હતાં એક દીવસે એક ફરેંચ જેનરલ જેનને મળવા આવ્યો.

જેને તે અમલદારને પોતાના ડરોઈંગ રૂમમાં બોલાવ્યો અને ધણા આદરમાનથી આવકાર દીધો.

તે જેનરલ બોલ્યો. “હું તમોને મળવા આવ્યો છું કારણ કે મારા એડમીરલે મને કહ્યું છે કે મધ્ય આફ્રીકાની સઘળી બાબતોથી જે કોઈપણ માણસ સર્વથી વધારે માહિતગારી ધરાવતો હોય તે તમે છો. હું તમોને સઘળી વાત કહું છું. ધણા વરસોની વાત ઉપર મારી નાની બેટીને હળશીઓ ઉઠાવી ગયા હતા કે જે વેળા હું ફરેંચ સરકાર તરફથી આફ્રીકામાં એકકસ કામ બજાવવામાં રોકાયેલો હતો. મારી દીકરીને શોધી કહાડવાને માટે અમોએ પૈસા જેટલા બન્યા તેટલા ખરચ્યા, મોટાં ઇનામો આપવાનું શરૂ કર્યું અને સરકારી સાધનેનો પણ ઉપયોગ કર્યો પણ કશું વળ્યું નહીં. દુન્યાનાં સઘળાં મોટાં શહેરો મધેના વતમાનપત્રોમાં તે બેટીની તસવીર મેં પ્રગટ કરાવી પણ આજ લગન તેનો પતો લાગ્યો નહીં એક આઠવાડયાંની વાત ઉપર અબદુલ કમાક નામનો એક શીખી મારી આગળ આવ્યો હતો. તેણે મને જણાવ્યું કે મારી બેટી ક્યાં હતી તે તે જણતો હતો અને તે જગાએ લઈ જવાને તે તથ્યાર થયો હતો. હું તે માણસને મારા એડમીરલ આગળ લઈ ગયો અને એડમીરલે

આક્રીકાની ઘણી મુસાફરત લીધેલી હોવાથી તેની સલાહ મેં માંગી. એડમીરલે સઘળું સાંભળવા પછી મને કહ્યું કે જે જગાએ મારી છોડરી હોવાનું અપદુલ જણાવતો હતો તે જગાની નજદીકમાં તમારું મકાન અને જગીર આવેલાં છે માટે તમે એ જાગતમાં મદદ અને સલાહ આપી શકશો. એમ હોવાથી હું તમારી આગળ આવ્યો છું, તમારી જગીરની નજદીકમાં કોઈ ગોરી ચામડીની છોડરીને તમેજો લેખ દતી કે! અથવા કશી તે જાખેની ખચર તમેને મળી હતી કે?"

“અપદુલ કશી નીશાની લાવ્યો છે કે!” જેને સલાહ કર્યો.

“કાંઈ ઝાઝું નહી. તે કદત એક જુનો ફોટોગ્રાફ લાવ્યો છે જેની પાછળ એક નયુસપેપરનું કટીંગ ચોંટાડેલું છે અને તે કટીંગ મધ્યે તે છોડરીની વીગત અપવામાં આવી છે તથા ઇનામ આપવાનું જાહેર કરવામાં આવેલું છે.”

“તે ફોટોગ્રાફ તમે લાવ્યા છો કે?”

“હા.” તે જેનરલે પોતાના ગળવામાંથી તે ફોટોગ્રાફ કહાડ્યો કે જે ફોટોગ્રાફ માલખીનની પેટીમાંથી મેરીયમે મેળવ્યો હતો અને જે ફોટોગ્રાફ લખને અપદુલ નાસી ગયો હતો.

તે જેનરલે આ ફોટોગ્રાફ જેનના હાથમાં આપ્યો અને તે જલ્દાદુર હીમતવાન ઘરડો લડવ્યો જેનના અહેરા તરફ આતુરતાથી જેવા લાગ્યો અને તેના જાંને ગાલ ઉપર અકેક આંસુનો રેસો ઉતર્યો.

જેન તે ફોટોગ્રાફ જેવા પછી ઝોરડાના ખારણા આગળ ગયો અને ખારણું ઉંગાડી જલ્દાર ઉભેલા નોકરને કસમાવચું “મારા જેટલા ધણીયાણીને કહો કે આવીને મને ડરોઈંગ રૂમમાં મળે.”

આ ફરમાન આપતાં પછી જોન પાછો આરાને જોનરક્તની સામે ઘેડો અને જે મીનીટ પસાર નહીં થઈ તેટલાં તેા ખુબ-સુરત મેરીયમ ત્યાં આવી ઉભી.

“શું કહો છો ખવાન પીતા?” તેણીએ પુછ્યું.

“એજ-મારી દીકરી-” જોનરલ જોલી ઉઠ્યો.

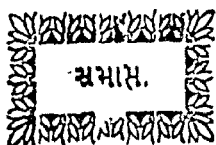
“ઓહો-મને ખબરું યાદ આવ્યું-મારા પીતા-મારા પપા” મેરીયમ જોલી અને જોનરલની કોટે તેણી વળગી પડી.

બાકી કહેવાનું હવે કશું રહ્યું નથી. જેક અને જોન સાથે મેરીયમના પીતાની ઓળખાણ થઈ અને તે પછી થોડાજ દિવસમાં મેરીયમની માતા પણ કાનસથી આા લાગી.

“તયારે ખરેખર, કારેક, તું એક હબશીની દીકરી સાથે પરણ્યો નથી.” મેરીયમે પોતાના ખાવંદને કહ્યું. “હવે તું કહી શકશે કે રીયલ ફ્રેંચ ઓલાદની છોકરી સાથે તું પરણ્યો છે.”

“હબશી હોય, કે ફ્રેંચ હોય કે ડાઇબી હોય. પણ તું મારી બંધગીની મીત્ર અને મારી પોતાની મેરીયમ છે એજ ખવાલ મને ખુશાલ બનાવનારો છે.” જેકે મેરીયમને પોતાની બગલગીરીમાં લઈ તેણીના હોઠપર પોતાનો હોઠ દાખતાં કહ્યું.

૩૧, ૧૨૭

સમાપ્ત.